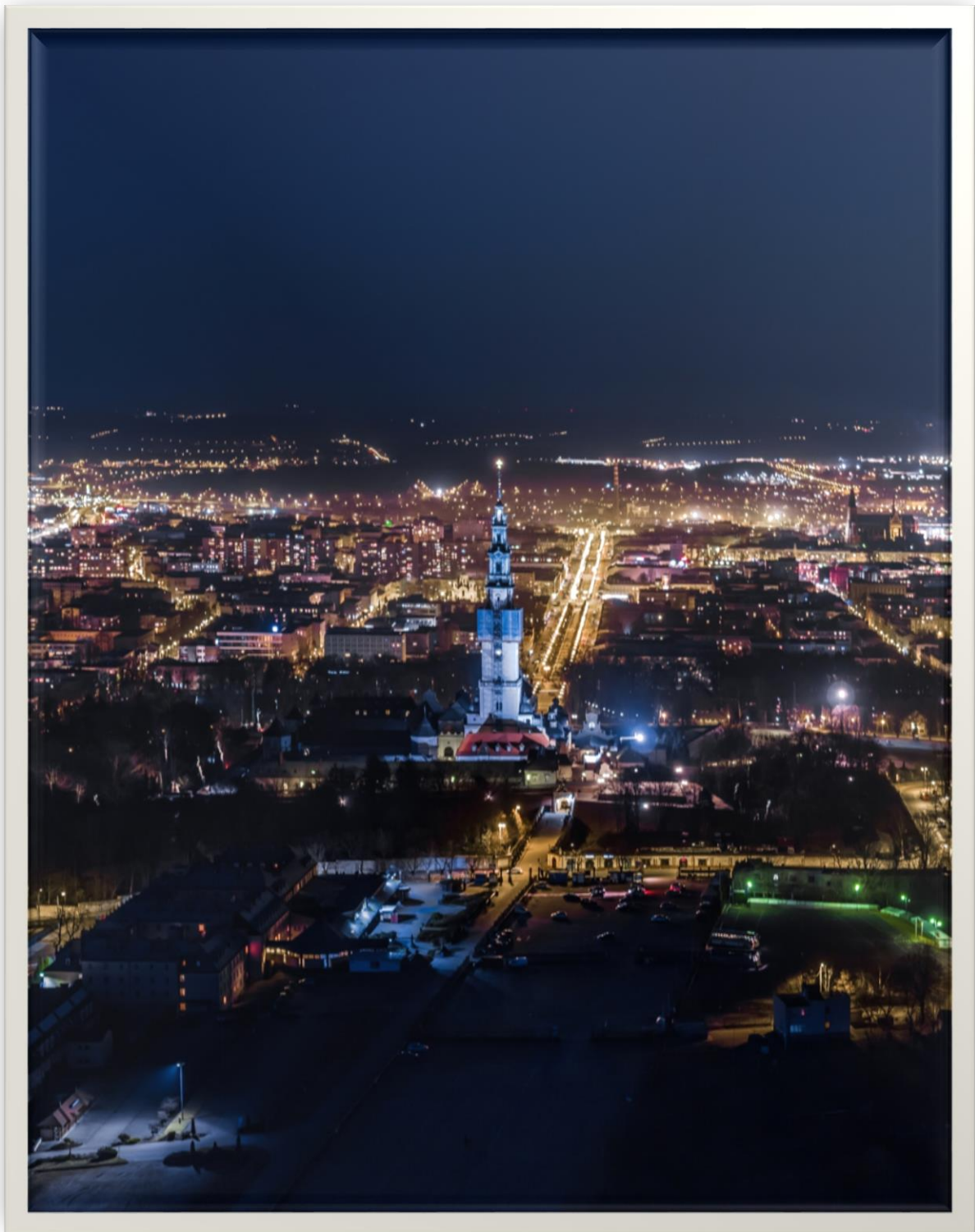

RAPORT O STANIE MIASTA
CZĘSTOCHOWA 2019

Wstęp	3
I. SFERA SPOŁECZNA	4
1. Demografia	5
2. Bezpieczeństwo publiczne	8
3. Ochrona zdrowia	19
4. Pomoc społeczna	31
5. Kultura	67
6. Sport i rekreacja	79
7. Edukacja	88
II. SFERA GOSPODARCZA	106
1. Rozwój przestrzenny	107
2. Atrakcyjność inwestycyjna Miasta	109
3. Specjalne Strefy Ekonomiczne	116
4. Rozwój przedsiębiorczości w mieście	120
5. Nakłady inwestycyjne inwestorów	120
6. Transport i drogownictwo	121
7. Działalność inwestycyjna miasta	130
8. Środki unijne	134
9. Rynek pracy	137
III. SFERA FINANSOWA	142
1. Majątek Miasta	143
2. Budżet miasta	159
3. Budżet Obywatelski	166
IV. SFERA SAMORZĄDOWEGO ZARZĄDZANIA MIASTEM	171
1. Rada Miasta	172
2. Rady Dzielnic Miasta	173
3. Prezydent Miasta	173
4. Miejskie jednostki organizacyjne	179
5. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi	179
6. Konsultacje społeczne	181
7. Biuletyn Informacji Publicznej	182
8. Nagrody i wyróżnienia Miasta	182
9. Strategia Rozwoju Miasta do roku 2030	184
V. ANALIZY STATYSTYCZNE	206

Wstęp

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym, prezydent miasta co roku do 31 maja przedstawia Radzie Miasta raport o stanie miasta. Zakres opracowanego dokumentu obejmuje przede wszystkim realizację polityk, programów, strategii, uchwał rady miasta i budżetu obywatelskiego za rok 2019 przedstawiając wszystkie ważne obszary życia gospodarczego i społecznego.

Jestem przekonany, że dokument ten dostarczy Państwu wszelkich niezbędnych informacji na temat funkcjonowania naszego miasta i będzie podstawą do prowadzenia dialogu na temat jego dalszego rozwoju.

Ważne jest przede wszystkim to, że Częstochowa może pochwalić się nie tylko swym infrastrukturalnym zapleczem, ale także kapitałem, jaki tkwi w mieszkańcach, ich obywatelskiej postawie, kreatywności oraz zaangażowaniu w lokalną codzienność. Dlatego też chciałbym mocno podkreślić, że to co udało się osiągnąć w minionym 2019 roku jest zasługą wszystkich mieszkanki i mieszkańców, którym pragnę bardzo serdecznie podziękować za współpracę, za zaangażowanie w życie i rozwój miasta oraz dostarczanie tak wielu pozytywnych emocji.

Jestem przekonany, że bieżący rok - 800 letniego jubileuszu Miasta będzie znakomitą okazją do dalszego, twórczego aktywizowania bezcennego kapitału tkwiącego w naszych mieszkańcach, dzięki któremu Częstochowa będzie osiągać coraz wyższy poziom rozwoju i poprawę warunków życiowych.

Za dotychczasową, dobrą współpracę dziękuję Radzie Miasta, oraz pracownikom Urzędu Miasta, miejskich instytucji i firm komunalnych.

Prezydent Miasta Częstochowy

Krzysztof Matyjaszczyk

I. SFERA SPOŁECZNA

1. Demografia

1.1. Ludność według danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na koniec 2018 roku Polska liczyła 38 mln 411 tys. mieszkańców. **Zmniejszenie liczby ludności odnotowano w 12 województwach**, przy czym największą skalę miało to zjawisko w województwach śląskim, łódzkim i lubelskim. Jak wynika z danych GUS, rok 2018 był kolejnym rokiem z ujemnym przyrostem naturalnym w naszym kraju.

Również w Częstochowie liczba ludności na przestrzeni ostatnich lat – podobnie jak w skali kraju systematycznie się zmniejsza.

Częstochowa	2015	2016	2017	2018
	228 179	226 225	224 376	222 292

Główny Urząd Statystyczny w swoich analizach stwierdza:

„Polska wkroczyła w okres kolejnego kryzysu demograficznego. Taki stan rzeczy wynika przede wszystkim z odkładania na później przez ludzi młodych decyzji o założeniu rodziny co zostało zapoczątkowane w latach 90. XX wieku, a następnie - o posiadaniu mniejszej liczby dzieci lub nawet o samotnym życiu. W najbliższej perspektywie nie można spodziewać się znaczących zmian gwarantujących stabilny rozwój demograficzny. Niski obecnie poziom dzietności będzie miał negatywny wpływ także na przyszłą liczbę urodzeń, ze względu na zdecydowanie mniejszą w przyszłości liczbę kobiet w wieku rozrodczym”

Na dzień sporządzenia raportu na stronie internetowej GUS nie było jeszcze dostępnych danych za 2019 r.. Do analizy przyjęto zatem dane z lat 2015-2018.

Dane prezentowane przez GUS różnią się od danych zawartych w prowadzonym przez samorządy rejestrze mieszkańców.

Dane GUS są wynikiem następujących obliczeń: dane o liczbie i strukturze ludności dla okresów między spisowych są sporządzane poprzez przyjęcie wyników ostatniego spisu powszechnego za bazę wyjściową dla gminy, a następnie naliczanie metodą bilansową według następującego schematu: stan ludności na początek roku w gminie + urodzenia żywe - zgony + zameldowania na pobyt stały (z innych gmin i z zagranicy) - wymeldowania z pobytu stałego do innych gmin i za granicę +(-) przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych = stan ludności na końcu roku w gminie.

1.2. Ludność miasta Częstochowy wg rejestru mieszkańców

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. liczba osób zameldowanych w Częstochowie wynosiła **217.019 osób**.

Liczba ludności w mieście Częstochowa w latach 2015-2019

LATA				
2015	2016	2017	2018	2019
224 710	221 169	217 962	218 433	217 019

W Częstochowie – podobnie jak w skali całego kraju liczba ludności systematycznie zmniejsza się na skutek ujemnego przyrostu naturalnego, co obrazują poniższe dane:

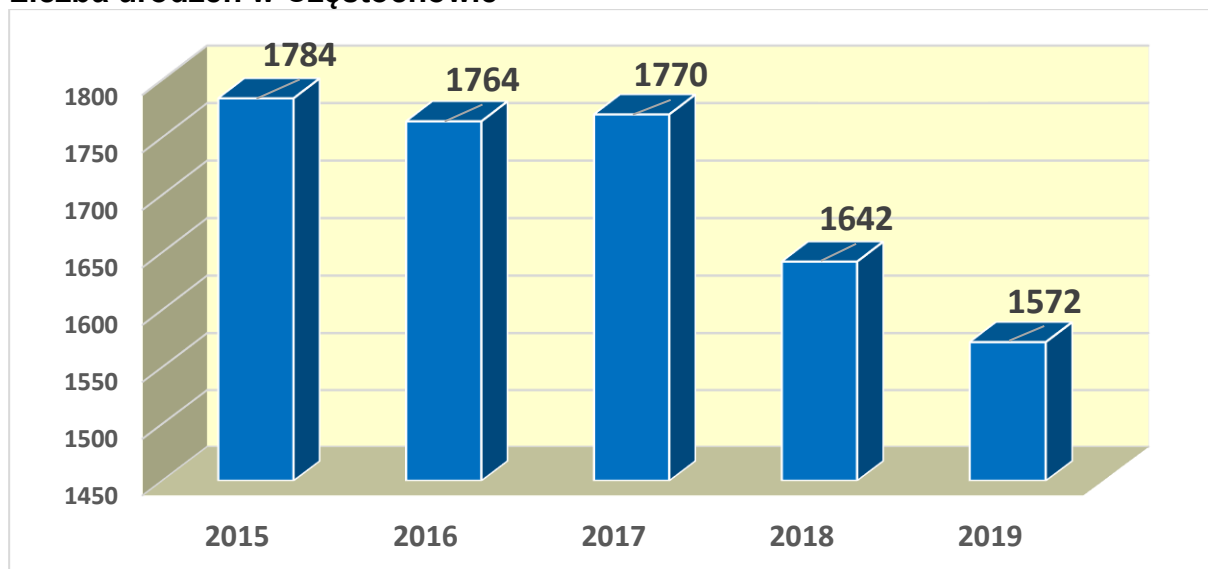
Przyrost naturalny w mieście Częstochowa

Częstochowa	2015	2016	2017	2018
Urodzenia	1 784	1 764	1 770	1 642
Zgony	2 873	2 716	2 928	2 930
Przyrost naturalny	-1 089	-952	-1 158	-1 288

Przyrost naturalny w skali kraju.

Polska	2015	2016	2017	2018
Urodzenia	369 308	382 257	401 982	388 178
Zgony	394 927	388 009	402 852	414 200
Przyrost naturalny	-25 619	-5 752	-870	-26 022

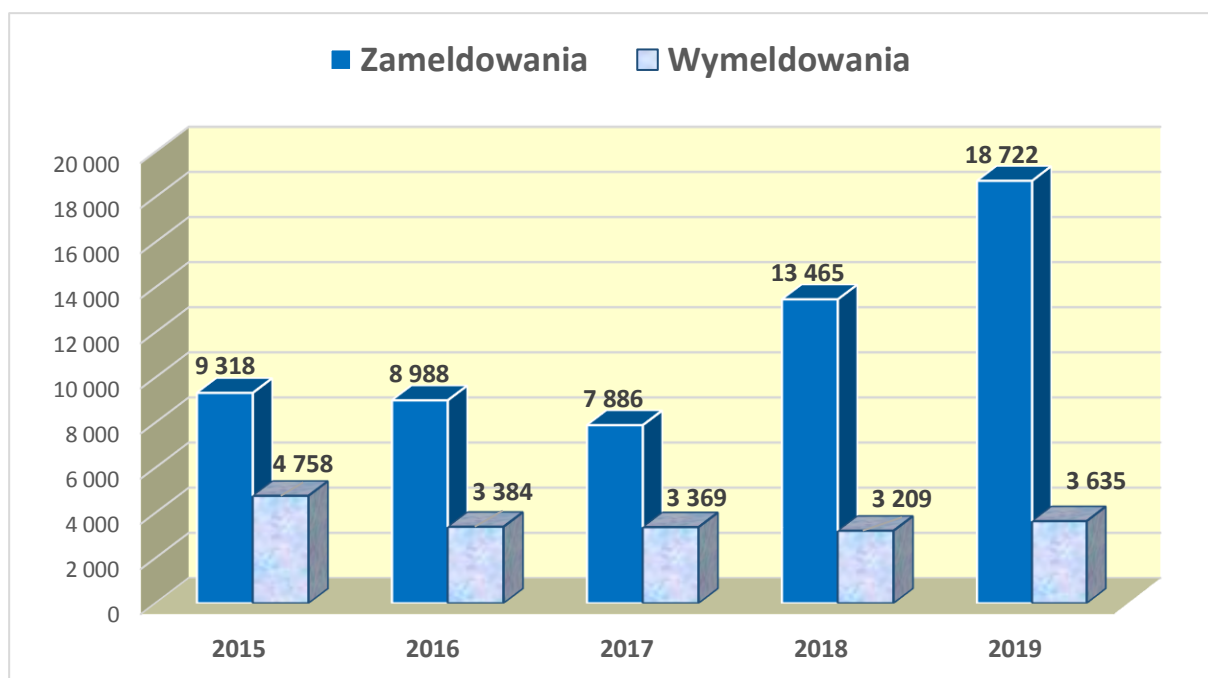
Liczba urodzeń w Częstochowie

Natomiast bardzo korzystnie na liczbę ludności w naszym mieście wpływa migracja ludności. Zdecydowanie więcej ludności zameldowuje się w Częstochowie, niż wymeldowuje. Zjawisko to obrazują dane przedstawione w poniższej tabeli oraz wykresie:

Saldo migracji w mieście Częstochowa w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2 019
zameldowania	9 318	8 988	7 886	13 465	18 722
wymeldowania	4 758	3 384	3 369	3 209	3 635
Saldo migracji	+4 560	+5 604	+4 517	+10 256	+15 087

Jak wykazuje Rejestr Mieszkańców – w minionym roku zanotowano w naszym Mieście ponad 5-krotnie więcej zameldowań niż wymeldowań.

2. Bezpieczeństwo publiczne

2.1. Zagrożenie przestępczością

Zdarzenia drogowe na terenie miasta Częstochowy dane z KMP:

Rodzaj zdarzeń drogowych	2018 rok	2019 rok
Liczba wszystkich zdarzeń drogowych	4 448	4 561
Liczba wypadków drogowych	327	317
Liczba osób zabitych w zdarzeniu drogowym	11	3
Liczba rannych osób w zdarzeniu drogowym	396	393
Liczba kolizji drogowych	4 121	4 244

Ilość przestępstw w 7 kategoriach wraz ze wskaźnikiem wykrycia – dane z KMP

Kategorie zdarzeń	2018 rok		2019 rok	
	Czyny stwierdzone	Wskaźnik wykrycia	Czyny stwierdzone	Wskaźnik wykrycia
Kradzież z włamaniem	316	54,3	571	59,8
Kradzież cudzej rzeczy	543	40,4	738	43,6
Kradzież samochodu	47	29,4	40	36,6
Rozboje	74	74,7	60	76,7
Uszkodzenie rzeczy	289	40,8	352	38,6
Uszczerbek na zdrowiu	553	90,24	122	88,6
Bójka i pobicie	50	82,0	55	81,8

Powyższe dane statystyczne wskazują na widoczną poprawę wskaźnika wykrywalności przestępstw. Jest to między innymi wynik kontynuowania w minionym roku szeregu sprawdzonych działań, zarówno samodzielnie ze strony jednostek miejskich, jak i we współdziałaniu z Policją oraz Ochotniczą Strażą Pożarną.

2.2. Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska w Częstochowie jest jednostką organizacyjną gminy i wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli.

Wyniki działań Straży Miejskiej

Lp.	Wykroczenia przeciwko:	Środki oddziaływ. wychowaw.	Mandat karny		Wnioski do sądu	Inne czynności	Razem
			liczba	kwota			
1	Ustawie - Kodeks wykroczeń	19 249	3 032	298 920	94	4	22 379
	porządkowi i spokojowi publicznemu	1 110	295	50 940	11	0	1 416
	instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym	14	15	3 650	0	0	29
	bezpieczeństwu osób i mienia	194	31	3 600	4	0	229

	bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	5 044	998	97 830	45	2	6 089
	zdrowiu	90	0	0	0	0	90
	obyczajności publicznej	8 093	826	70 290	19	0	8 938
	urządzeniom użytku publicznego	4 704	867	72 610	15	2	5 588
2	o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholiz.	4 639	1 831	143 810	38	1	6 509
3	o ochronie zdrowia ... używania tytoniu...	470	111	9 400	1	0	582
4	o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	1 139	125	10 690	10	0	1 274
5	ustawie o ochronie zwierząt	1	1	50	0	0	2
6	ustawie o odpadach	134	139	15 190	6	0	279
7	ustawie - Prawo ochrony środowiska	126	3	200	0	0	129
8	prawo o miarach	9	3	150	0	0	12
9	o ochronie zdrowia zwierząt	78	33	1 820	2	0	113
10	inne	8	0	0	0	0	8
OGÓŁEM		25 853	5 278	480 230	151	5	31 287

Pozostałe działania Straży Miejskiej

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Pojazdy unieruchomione przez blokowania kół	1 134
2	Wydane dyspozycje usunięcia pojazdów	11
3	Osoby doprowadzone do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania	1 789
4	Ujawnione przestępstwa	244
5	Osoby ujęte i przekazane Policji	235
6	Zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy,	4
7	Chronione obiekty komunalne i urządzenia użyteczności publicznej	2
8	Przyjęte zgłoszenia od mieszkańców, dotyczące:	
	a) zakłócenia porządku publicznego i spokoju	6 490
	b) zagrożeń w ruchu drogowym	3 566
	c) ochrony środowiska i gospodarki odpadami	3 120
	d) zagrożeń życia i zdrowia	146
	e) zagrożeń pożarowych (katastrofy)	20
	f) awarii technicznych	1 198
	g) zwierząt	1 694
9	Pozostałe zgłoszenia:	2 098

Znaczna część działań inicjowana była na wnioski mieszkańców, którzy ustnie, telefonicznie lub pisemnie kierowali je do Straży Miejskiej. Pisemnych wniosków wpłynęło **179** a dyżurni z Sekcji Koordynacji zarejestrowali ogółem **18 332** zdarzeń i zgłoszeń zasygnalizowanych przez mieszkańców oraz zdarzeń przekazanych przez operatorów monitoringu wizyjnego.

Sprawy te to głównie:

- zakłócanie porządku publicznego i spokoju - **6 490** przypadków,
- zagrożenie życia i zdrowia - **146** przypadków,
- ochrona środowiska i gospodarka odpadami - **3 120** przypadków,
- porządek i bezpieczeństwo w ruchu drogowym - **3 556** przypadków.

W pozostałych **5 010** sprawach dominowały zgłoszenia i zdarzenia dotyczące **m.in.:**

- ochrony i opieki nad zwierzętami - **1 694** przypadków,
- nielegalnego handlu - **64** przypadków,
- osób bezdomnych - **1 644** przypadków,
- awarii i utrzymania infrastruktury na terenie miasta - **1 198** przypadków,
- zdarzeń o charakterze kryminalnym - **390** przypadków,
- wypadków i nadzwyczajnych zagrożeń pożarowych, katastrof - **20** przypadków.

Miniony rok był kontynuacją działań podejmowanych w oparciu o postanowienia Uchwały nr 359.XXVIII.2016 z 25 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2016–2020 pod nazwą „Bezpieczna Częstochowa”.

W ramach **segmentu I restrykcyjno-represyjnego**, zmierzającego do zmniejszenia liczby: kradzieży mienia, przestępczości samochodowej, włamań do mieszkań i obiektów oraz rozbojów i wybryków chuligańskich, przeprowadzono:

- **2 845** kontroli miejsc zagrożonych przestępczością,
- **77** kontroli obiektów i mieszkań pod kątem włamań,
- **1 088** kontroli samochodowych parkingów osiedlowych,
- **32** kontroli pod kątem kradzieży mienia osobistego.

Walcząc z zagrożeniami dotyczącymi handlu narkotykami i „dopalaczami” strażnicy miejscy dokonali:

- **2 974** kontroli miejsc koncentracji i przebywania młodzieży,
- **538** kontroli miejsc gromadzenia się subkultur młodzieżowych,
- **217** kontroli szkół pod kątem rozprowadzania substancji niedozwolonych.

Prowadzono również akcje ograniczające ilość popełnianych czynów karalnych takich jak m.in. rozboje, wybryki chuligańskie. Strażnicy miejscy przeprowadzili **8 470** interwencji. Były to:

- „Don Kichot” **131** interwencji,
- „Rejon zagrożony” **600** interwencji,
- „Grafciarz” **23** interwencje,
- „Bezpieczne Święta” **13** interwencji,
- „Bezpiecznie na drodze” **49** interwencji,
- „Bezpieczny parking i osiedle” **28** interwencji,
- „Bezpieczna dzielnica” **71** interwencji,
- „Dni Częstochowy” **207** interwencji,
- „Nieletnim Stop” **8** interwencji,
- „Wagarowicz” **13** interwencji,
- „Juwenalia” **139** interwencji,
- „Festiwal Retro” **22** interwencje,
- „Frytka Off” **91** interwencji,

- „Hip Hop Elements” **117** interwencji,
- „Dni Samorządu” **22** interwencje,
- „Bezpieczne Ferie **1 364** interwencje,
- „Bezpieczne Wakacje” **5 572** interwencje.

W ramach realizacji **segmentu III porządkowego** związanego z zagrożeniami wynikającymi ze spożywania napojów alkoholowych przez dorosłych i nieletnich oraz zagrożeń związanych z agresją, zakłócaniem porządku publicznego przez grupy młodzieży, strażnicy miejscy przeprowadzili:

- **6 728** kontroli miejsc stałego spożywania napojów alkoholowych,
- **152** kontroli placówek handlowych w zakresie podawania i sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim i nietrzeźwym,
- **4 905** kontroli miejsc gdzie dochodzi do częstego zakłócania porządku publicznego,
- **1 248** kontrole porządkowych stanu obiektów, nieruchomości, placów itp.,
- **1 110** kontroli porządkowych stanu dróg i chodników,
- **73** kontrole stanu technicznego placów zabaw i terenów sportowo-rekreacyjnych,
- **713** kontroli rejonów powstawania „dzikich wysypisk”,
- **1 454** kontrole właścicieli nieruchomości w zakresie usuwania odpadów, zawierania umów na wywóz z wyspecjalizowanymi podmiotami,
- **1 931** kontrole rejonów najczęstszego wyprowadzania zwierząt,
- **44** kontrole właścicieli lokali gastronomicznych, pod kątem przepisów porządkowych, sanitarnych oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

W celu **przeciwdziałania spożywaniu napojów alkoholowych** w miejscach niedozwolonych, strażnicy miejscy nałożyli **1 831** mandatów karnych, w **4 639** przypadkach zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w formie pouczenia oraz w **38** przypadkach wszczęto postępowanie zmierzające do ukarania sprawcy wykroczenia przez sąd. Ponadto **1 789** osób umieszczono w izbie wytrzeźwień lub doprowadzono do miejsca zamieszkania.

Wobec osób zakłócających porządek publiczny strażnicy miejscy zastosowali **295** razy postępowanie mandatowe, w **1 110** przypadkach zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w formie pouczenia oraz w **11** przypadkach wszczęto postępowanie zmierzające do ukarania sprawcy wykroczenia przez sąd.

Strażnicy miejscy ściśle współpracują także z funkcjonariuszami Służby Celno - Skarbowej w Częstochowie. W 2019r. zorganizowano **3** wspólne działania. W ramach ww. współpracy strażnicy przepracowali z celnikami łącznie **32** godziny.

Ponadto strażnicy miejscy przeprowadzili **6 883** kontrole w rejonach punktów sprzedaży alkoholu pod kątem szeroko rozumianego przestrzegania porządku publicznego oraz przeprowadzili **3 729** kontroli miejsc częstego przebywania dzieci i młodzieży pod kątem spożywania alkoholu lub narkotyków.

Strażnicy w ramach samodzielnych działań ujawnili:

- **2** przypadki posiadania alkoholu bez polskich znaków akcyzy,
- **8** przypadków posiadania narkotyków.

Do Zespołu ds. Nieletnich i Patologii przy Wydziale Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie (Policyjnej Izby Dziecka) przekazano **16** przypadków ujęcia nietrzeźwych osób nieletnich, **5** przypadków spożywania alkoholu przez nieletnich oraz **13** przypadków nieletniego będącego pod wpływem alkoholu.

Współpraca z Policją

Straż Miejska w Częstochowie z dużym zaangażowaniem utrzymuje współpracę z funkcjonariuszami Policji. Współdziałanie to widoczne jest na wielu poziomach struktur Policji. Strażnicy aktywnie biorą udział w szeregu wspólnych patroli z dzielnicowymi poszczególnych komisariatów, z Wydziałem Ruchu Drogowego podczas organizowanych cyklicznych akcji m.in. „Akcji Znicz”, „Alkohol i Narkotyki”, „NURD” i wielu innych,

Ścisła współpraca ze Sztabem Prewencji KMP w Częstochowie skutkuje efektywną współpracą podczas zabezpieczania ogromnej ilości imprez masowych począwszy od sportowych poprzez religijne, zakończywszy na rozrywkowych.

W roku 2019 Straż Miejska w Częstochowie kontynuowała wypracowaną stałą wymianę informacji pomiędzy służbą dyżurną Straży Miejskiej i lokalnymi jednostkami Policji. Dodatkowo realizowane były zadania planowania wspólnych służb patrolowych polegające na:

- delegowaniu funkcjonariuszy Straży Miejskiej do pełnienia wspólnie z funkcjonariuszami Policji wspólnych patroli prewencyjnych pieszych lub zmotoryzowanych w obszarach poszczególnych komisariatów i innych komórek organizacyjnych Policji (np. WRD),
- dysponowaniu na wniosek Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie wydzielonych patroli Straży Miejskiej w obszary podległości służbowej poszczególnych komisariatów,
- współdziałaniu Straży Miejskiej i Komendy Miejskiej Policji w trakcie zabezpieczania dużych imprez o charakterze sportowym, kulturalnym lub rozrywkowym,
- wspólnych działaniach w zakresie przeciwdziałania okresowo występującym zagrożeniom i sytuacjom o podwyższonym ryzyku wystąpienia rażących przypadków zakłócania porządku publicznego.

2.3. Zarządzanie kryzysowe, obrona cywilna, sprawy obronne, ochrona przeciwpożarowa

Zasadniczym celem podejmowanych w 2019 r. działań było przygotowanie i przeprowadzenie ćwiczenia obronnego pod kryptonimem „GRANIT 2019” w ramach którego, przeprowadzono również ćwiczenie w zakresie zarządzania kryzysowego oraz ćwiczenia Formacji Obrony Cywilnej (FOC). Kontynuowano rozbudowę systemów wczesnego ostrzegania w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, reagowania i usuwania skutków katastrof naturalnych i awarii technicznych.

W tym celu wykonywano szereg przedsięwzięć organizacyjnych, logistycznych oraz planistycznych, a w szczególności:

2.3.1. Przygotowanie i przeprowadzenie ćwiczenia obronnego „GRANIT 2019” z elementami zarządzania kryzysowego oraz z ćwiczeniami Formacji Obrony Cywilnej w dniach 11-13 czerwca 2019 r.

W dniach 11 – 13 czerwca 2019 r. Urząd Miasta Częstochowy uczestniczył w wojewódzkim ćwiczeniu obronnym pk. „GRANIT 2019”, które rozbudowano o własne elementy z zakresu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej. Zasadniczym celem ćwiczenia było kompleksowe zgranie systemu kierowania realizacją zadań operacyjnych oraz zagadnień szczegółowych, w tym związanych z:

- funkcjonowaniem systemu stałego dyżuru, prowadzeniem akcji kurierskiej,
- rozwijaniem głównego stanowiska kierowania Prezydenta Miasta Częstochowy,
- przemieszczeniem Prezydenta Miasta do zapasowego miejsca pracy,
- uruchomieniem zastępczych miejsc szpitalnych (Miejski Szpital Zespolony),
- sprawdzeniem systemów łączności i informatycznych, w tym w obszarze dedykowanym wzmacnianiu odporności i przeciwdziałaniu zagrożeniom płynącym z cyberprzestrzeni,
- udzielaniem wsparcia wojskom sojusznicy w ramach przedsięwzięć z obszaru HNS (Host Nation Support).

W ramach ćwiczenia obronnego „GRANIT 2019” przeprowadzono w dniu 12 czerwca 2019 r. ćwiczenia Formacji Obrony Cywilnej – Drużyny Odkazania Transportu Samochodowego (DOTS) oraz Posterunku Alarmowania wchodzącego w skład formacji obrony cywilnej systemu wykrywania i alarmowania miasta Częstochowy (powyższe FOC zostały utworzone przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Al. Niepodległości 30). Zadaniem ćwiczeń było ostrzeżenie ludności a następnie przeprowadzenie w punkcie zabiegów specjalnych środków transportu samochodowego (PZSŚTS) mieszczącego się na terenie Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego (MPK) w Częstochowie (myjnia samochodowa) odkazania radiowozów Policji i Straży Pożarnej biorących wcześniej udział w akcji ratunkowej na trasie DK1 w Częstochowie.

Scenariusze zdarzeń (epizody) umożliwiły służbom ratowniczym na przećwiczenie własnych procedur w przypadku wystąpienia katastrofy drogowej i pozwoliły:

- podnieść na wyższy poziom umiejętności przewidywania rozwoju sytuacji,
- udoskonalić umiejętności dokonywania analizy sytuacji i wyboru najlepszych rozwiązań,
- udoskonalić umiejętności w podejmowaniu właściwych decyzji,
- przeprowadzić zgrzywanie działania zespołów biorących udział w ćwiczeniu.

2.3.2. Rozbudowa systemu wczesnego ostrzegania oraz modernizacja Miejsko – Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego

W roku sprawozdawczym Miasto Częstochowa w dniu 25 marca 2019 roku podpisało z Powiatem Częstochowskim, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej oraz z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej – Stacją Pogotowia Ratunkowego w Częstochowie porozumienie w sprawie funkcjonowania Miejsko – Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Częstochowie obejmującego teren miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego.

Miejsko-Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego realizuje zadania dotyczące wspomagania działań służb ratowniczych i jednocześnie jest ośrodkiem koordynującym działania powiatowych służb, inspekcji i straży oraz podmiotów odpowiedzialnych za ochronę ludności w sytuacji katastrof naturalnych, awarii technicznych oraz sytuacji kryzysowych czy klęsk żywiołowych.

W 2019 r. przeprowadzono testy syren oraz usuwano pojawiające się usterki. Obecnie na terenie miasta rozmieszczonych jest łącznie 48 syren alarmowych w tym: 26 elektromechanicznych (w tym 11 OSP), 22 elektronicznych. W 2019 roku odbyły się cztery wojewódzkie ćwiczenia w zakresie prognozowania skażeń zgodnie z normą ATP-45D oraz 12 treningów-nasłuchów o zagrożeniach uderzeniem z powietrza.

W dniu 28 maja 2019 roku odbyło się ćwiczenie „RENEGADE – SAREX 19” zorganizowane przez Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych, które miało na celu sprawdzenie systemu ostrzegania i alarmowania mieszkańców w sytuacji otrzymania komunikatu o zagrożeniu z powietrza.

W 2019 roku przeprowadzono 3 głośne testy systemu syren alarmowych, oraz kilkanaście testów lokalnych syren poddawanych konserwacjom i naprawom.

Zabezpieczano ruch pielgrzymkowy na Jasną Górę (w zakresie komunalnym, medycznym, bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz komunikacyjnym). Informacje o wszystkich pielgrzymkach pieszych, tj. liczbie uczestników, trasach i terminie przekazywano do Miejsko – Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz powiatowych służb, inspekcji i straży. Ogółem zgłoszonych zostało **280** pielgrzymek pieszych, w których uczestniczyło około **127 000** pątników.

W 2019 roku kontynuowano również współpracę z Wojskową Komendą Uzupelnień, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej, Komendą Miejską Policji, Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym oraz innymi służbami, inspekcjami i strażami czuwającymi nad bezpieczeństwem mieszkańców.

Usuwanie skutków zagrożeń

Lp.	Nazwa zdarzenia	Ilość zdarzeń
1.	Zagrożenia naturalne (powódzie, burze, gradobicia, silny wiatr, dzikie zwierzęta, sanitarno – epidemiologiczne)	35
2.	Zagrożenia chemiczne i radiacyjne	6
3.	Wypadek, katastrofa, zagrożenia miejscowe	13
4.	Pożar	36
5.	Awarie (gazowe, wodociągowe, ciepłownicze, energetyczne)	117
6.	Zdarzenia na drogach (akcja zima, uszkodzona nawierzchnia, niedziałająca sygnalizacja świetlna)	1 614
7.	Porządek publiczny	0
8.	Zagrożenia terrorystyczne	18
9.	Inne (bezdumni, niewybuchy, tlenek węgla)	522
Razem:		2 361

2.3.3. Zabezpieczenie logistyczne

W ramach szeroko pojętego bezpieczeństwa publicznego, w celu udzielania pomocy poszkodowanym w różnego rodzaju sytuacjach kryzysowych oraz minimalizacji ich skutków, utrzymywany jest magazyn sprzętu.

W ramach tych działań przeprowadzono konserwację sprzętu obrony cywilnej, w tym: 868 szt. odzieży ochronnej i jej elementów, 400 kompletów masek przeciwgazowych, 219 szt. środków łączności przewodowej, 95 szt. noszy sanitarnych, 3 kompletów kuchni polowych.

Przechowywany w magazynie Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych sprzęt kwatermistrzowski w ramach pomocy i współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi był wykorzystywany podczas różnych imprez masowych organizowanych lub wspieranych przez Urząd Miasta oraz przez zakłady pracy i instytucje.

2.3.4. Zapewnienie gotowości bojowej jednostek OSP

Zapewniono gotowość bojową 12 jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu miasta, w tym jednej jednostce zajmującej się ratownictwem wodnym i podwodnym (OSP Częstochowa). Jednostki wyjeżdżają do zdarzeń ratowniczo-gaśniczych na wezwanie Stanowiska Kierowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Miejsko – Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Cztery jednostki są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Błeszno, OSP Dźbów, OSP Gnaszyn i OSP Częstochowa).

Zapewniając gotowość bojową jednostek OSP sfinansowano:

- a) zakup nowego lekkiego pożarniczego samochodu specjalnego kwatermistrzowskiego marki FORD TRANSIT CUSTOM oraz wyposażenia i umundurowania dla OSP Błeszno. Całkowita wartość pojazdu wyniosła 158 700,00 zł, a wyposażenia 120 000,00 zł. Całość zakupów pokryta została ze środków budżetu miasta w ramach realizacji budżetu obywatelskiego,
- b) dofinansowanie zakupu nowego lekkiego specjalnego samochodu ratowniczo – gaśniczego marki MERCEDES – BENZ SPRINTER 519 z napędem 4X4 wraz z wyposażeniem i umundurowaniem dla OSP Kawodrza Górna. Całkowita wartość zakupu wyniosła 532 600,00 zł w tym:
 - pojazd 400 000,00 zł, z czego budżet miasta pokrył koszt zakupu w wysokości 270 000,00 zł w ramach realizacji budżetu obywatelskiego, a pozostała część została

sfinansowana ze środków WFOŚiGW (50 000,00 zł) i NFOŚiGW (50 000,00 zł) oraz środków MSWiA (30 000,00 zł),

- wyposażenia i umundurowania, które kosztowało 132 600,00 zł - w całości pokryte ze środków budżetu miasta w ramach realizacji budżetu obywatelskiego,
 - c) zakup motopompy pożarniczej oraz wyposażenia i umundurowania dla OSP Kiedrzyń na łączną kwotę 60 000,00 zł – wydatek w ramach budżetu obywatelskiego,
 - d) sfinansowanie kursu kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz zakupu wyposażenia i umundurowania dla strażaków z OSP Dźbów za łączną kwotę 70 000,00 zł – wydatek w ramach budżetu obywatelskiego,
 - e) zakup wyposażenia i umundurowania dla strażaków z jednostki OSP Brzeziny Wielkie za łączną kwotę 30 000,00 zł – wydatek w ramach budżetu obywatelskiego,
 - f) zakup w kwocie 200 000,00 w ramach budżetu obywatelskiego wyposażenia i umundurowania dla strażaków z OSP Kuźnica Marianowa kwota 100 000,00 zł i OSP Liszka Dolna kwota 100 000,00 zł,
 - g) dofinansowanie zakupu sprzętu specjalnego i wyposażenia przeznaczonego do likwidacji zagrożeń środowiska naturalnego dla OSP Brzeziny Wielkie.
- Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 14 872,71 zł, z czego budżet miasta pokrył koszt zakupu sprzętów w wysokości 7 436,38 zł, a pozostała część wydatku została pokryta ze środków WFOŚiGW (7 436,33 zł),
- h) dofinansowanie w kwocie 17 000 zł szkoleń na pływalni krytej dla strażaków ratownictwa wodnego i podwodnego z OSP Częstochowa.

Udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych w 2019 roku poszczególnych jednostek OSP

Lp.	Jednostka	Ogółem wyjazdy
1	OSP Błeszno	189
2	OSP Brzeziny Małe	-
3	OSP Brzeziny Wielkie	26
4	OSP Częstochowa	2
5	OSP Dźbów	113
6	OSP Gnaszyn	147
7	OSP Kawodrza Dolna	51
8	OSP Kawodrza Górna	33
9	OSP Kiedrzyń	64
10	OSP Kuźnica Marianowa	35
11	OSP Liszka Dolna	21
12	OSP Wielki Bór	46
ŁĄCZNIE:		727

2.3.5. Szkolenie ludności w zakresie powszechnej samoobrony

W 2019 kontynuowano kolportaż ulotek, na których znajdują się rodzaje sygnałów alarmowych i komunikaty ostrzegawcze oraz procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń jakie mogą powstać przy zjawiskach naturalnych lub ataku terrorystycznym. Ulotki rozprowadzono wśród mieszkańców Częstochowy przez placówki oświatowe oraz zakłady pracy.

2.3.6. Popularyzacja zarządzania kryzysowego, spraw obronnych, ochrony przeciwpożarowej i obrony cywilnej w szkołach i placówkach oświatowych oraz zakładach pracy.

Na podstawie wytycznych Wojewody Śląskiego opracowano Zarządzenie Prezydenta Miasta Częstochowy w sprawie realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego miasta Częstochowy w 2019 r. oraz opracowano 42 plany w zakładach pracy i 114 planów w placówkach oświaty.

Przeprowadzono 33 szkolenia dla 197 osób z Formacji Obrony Cywilnej (przeprowadzone przez zakłady pracy z terenu miasta) oraz 3 szkolenia, w których uczestniczyło 36 osób z zakładów pracy, 104 osoby z placówek oświatowych i 106 dyrektorów placówek oświatowych.

W 2019 roku przeprowadzono dziewięć kontroli w zakresie realizacji zadań obrony cywilnej w zakładach pracy.

Wydział KOSO przeprowadził również w dniach 9-12 kwietnia 2019 r. szkolenia z tematyki spraw obronnych dla potrzeb Ministerstwa Sprawiedliwości (szkolenie dla dyrektorów sądów apelacyjnych i okręgowych).

2.3.7. Monitoring wizyjny w mieście

W okresie sprawozdawczym operatorzy systemu monitoringu wizyjnego miasta przekazali ogółem **1 360** informacji dla służb ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego, które były zrealizowane przez następujące instytucje:

- Straż Miejską,
- Policję,
- Pogotowie Ratunkowe,
- Państwową Straż Pożarną.

Ogólne zestawienie informacji przekazanych przez operatorów

LP.	Nazwa Instytucji	Liczba zgłoszeń 2019r.	Liczba zgłoszeń 2018r.	uwagi
1.	Komenda Miejska Policji	143	212	spadek
2.	Straż Miejska	1 103	1 612	spadek
3.	Pogotowie Ratunkowe (CPR)	104	196	spadek
4.	Państwowa Straż Pożarna	9	27	spadek
5.	Straż Ochrony Kolei	0	4	spadek
6.	Centrum Zarządzania Kryzysowego	1	0	wzrost
Łącznie		1 360	2 051	spadek

W trakcie całodobowego dozoru obrazu z kamer operatorzy dokonywali wstępnej kwalifikacji zaobserwowanych incydentów i na bieżąco prowadzili wymianę informacji z dyżurnym Straży Miejskiej, jednostkami Policji, Straży Pożarnej i Pogotowia Ratunkowego przekazując informacje dotyczące ujawnionych zdarzeń:

Liczba i rodzaj zdarzeń ujawnianych przez operatorów

Lp	Rodzaj zdarzenia	2018	2019
1.	Ujawnienie osoby leżącej	1 165	650
2.	Inne(uwagi komunalne, Akcja Zima , zwierzęta, itp.)	259	233
3.	Zakłócenia porządku publicznego	167	131

4.	Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych wbrew ograniczeniom	23	9
5.	Podejrzenie kradzieży	92	70
6.	Zdarzenia w ruchu drogowym	158	110
7.	Zdarzenia związane z przemocą fizyczną	25	14
8.	Nieuprawnione umieszczanie plakatów	23	12
9.	Awarie infrastruktury	128	131
10.	Pożary i miejscowe zagrożenia	11	7
Łącznie		2 051	1 367

Pozyskiwane dzięki systemowi monitoringu informacje stanowią pomocnicze źródło wiedzy o stanie bezpieczeństwa na obszarze działania poszczególnych podmiotów.

W trakcie całodobowego dozoru jednostkom Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie w 2019 roku przekazano 143 informacje o ujawnionych zdarzeniach na terenie miasta, które zostały przekazane do realizacji przez komisariaty Policji, na terenie których doszło do zdarzenia. Obserwacja obrazu z kamer odbywa się w systemie 3-zmianowym.

W 2019 r. w ramach umowy z Uniwersytetem Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza studenci kierunków Bezpieczeństwo Narodowe oraz Kryminalistyki i Systemów Bezpieczeństwa odbywali praktyki studenckie w Centrum Obsługi Monitoringu Wizyjnego – zapoznając się z zasadami pracy oraz rozwiązaniami technicznymi.

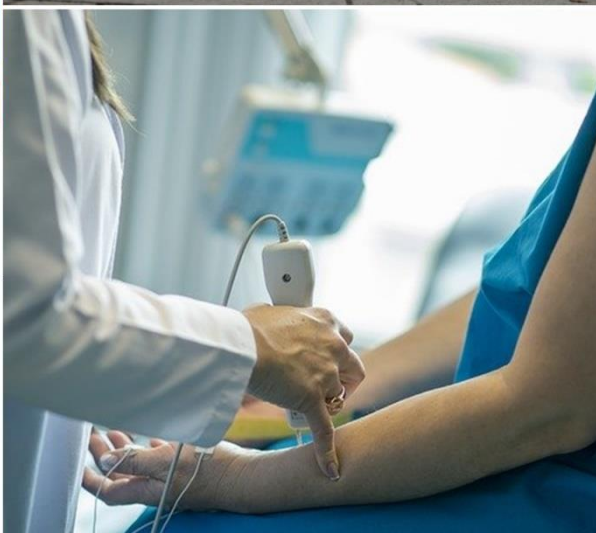
Na dzień 31 grudnia 2019 r. w skład systemu monitoringu wchodziło:

- kamer szybkoobrotowych – 77,
- kamer stałopozycyjnych – 11.

Zapis z kamer przechowywany jest przez okres 45 dni w Centrum Monitoringu Wizyjnego zlokalizowanego w budynku Straży Miejskiej przy ul. Krakowskiej 80.

W oparciu o analizę ogólnego zestawienia informacji przekazanych przez operatorów należy uznać, iż w zakresie prewencyjnego oddziaływania kamer podejmowane działania przynoszą pozytywny skutek. Wskazana jednakże jest dalsza sukcesywna wymiana awaryjnych kamer i instalacja nowych kamer stałopozycyjnych a także udostępnienie na dotychczasowych zasadach na stanowiskach podglądowych w jednostkach Policji podglądu z kamer użytkowanych w ramach systemu VDG.

3. Ochrona zdrowia

3.1. Funkcjonowanie służby zdrowia w mieście

W 2019 roku świadczenia zdrowotne na terenie miasta Częstochowy udzielało 255 podmiotów leczniczych zarejestrowanych w rejestrze wojewody śląskiego oraz 2 073 praktyk zawodowych lekarzy i lekarzy dentyistów zarejestrowanych w rejestrze Okręgowej Izby Lekarskiej w Częstochowie.

Świadczenia zdrowotne w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia realizowane były przez 122 podmioty, w tym z zakresu:

- leczenia szpitalnego – 7 podmiotów,
- podstawowej opieki zdrowotnej - 44 podmioty,
- ambulatoryjnej opieki zdrowotnej - 56 podmiotów,
- opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień – 14 podmiotów,
- rehabilitacji leczniczej – 13 podmiotów,
- leczenia stomatologicznego – 51 podmiotów,
- opieki paliatywnej i hospicyjnej – 4 podmioty,
- świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych – 13 podmiotów,
- ratownictwa medycznego – 1 podmiot,
- pomocy doraźnej i transportu sanitarnego – 1 podmiot.

Na terenie miasta Częstochowy funkcjonują **3 podmioty lecznicze w formie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej:**

a) 2 podmioty dla których organem założycielskim jest samorząd częstochowski :

- Miejski Szpital Zespolony przy ul. Mirowskiej 15 realizujący świadczenia z zakresu leczenia szpitalnego,
- SPZOZ Stacja Pogotowia Ratunkowego świadcząca usługi w zakresie ratownictwa medycznego,

b) 1 podmiot dla którego organem założycielskim jest samorząd wojewódzki:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny przy ul. Bialskiej 104/106, realizujący świadczenia z zakresu leczenia szpitalnego oraz pomocy doraźnej i transportu sanitarnego.

Świadczenia z zakresu nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej na terenie miasta Częstochowy w 2019 r. realizował:

- Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie przy ul. Mirowskiej 15,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. NMP w Częstochowie przy ul. PCK 1.

Poradnie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej czynne były w godzinach 18.00 – 8.00 dnia następnego oraz całodobowo w soboty, niedziele i święta.

Na terenie miasta funkcjonuje 114 aptek, w tym jedna całodobowa przy ul. Focha 4/6.

3.1.2. Miejski Szpital Zespolony

Miejski Szpital Zespolony realizował zadania z zakresu stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. W 2019 roku szpital dysponował 536 łózkami oraz 30 miejscami psychiatrycznymi.

Liczba leczonych pacjentów w leczeniu stacjonarnym (z ruchem międzyoddziałowym) wyniosła 46 363 osób.

W Poradniach Specjalistycznych udzielono 85 291 porad, w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w trybie dziennym przyjęto 28 407 pacjentów.

Głównym źródłem przychodów dla Miejskiego Szpitala Zespolonego był kontrakt z Narodowym Funduszem, który w roku 2019 wynosił 92 626 416,18 zł.

W roku 2019 Miejski Szpital Zespolony kontynuował działalność w zakresie poprawy warunków leczenia oraz pobytu pacjentów podnosząc jakość świadczonych usług zdrowotnych dla mieszkańców miasta i regionu przy jednoczesnej poprawie infrastruktury i stanu technicznego obiektów Szpitala.

Na realizację zadań w zakresie modernizacji Miejskiego Szpitala Zespołowego oraz zakup sprzętu medycznego w 2019 r wyasygnowano z budżetu miasta Częstochowy kwotę 1 332,551,00 zł, w tym m.in. na :

a) zakupy sprzętu medycznego - 908 337,00 zł,

b) modernizację obiektów szpitala w wysokości 424 214,00 zł, w tym m.in.:

- modernizację pawilonu F- montaż instalacji oświetlenia ewakuacyjnego oraz montaż systemu oddymiania w obiekcie szpitala przy ul. Mirowskiej,
- modernizację instalacji gazów medycznych, zgodnie z zaleceniami przeglądu w obiekcie przy ul. Mickiewicza 12,
- zakup Kotła CO wraz z montażem i robotami towarzyszącymi w obiekcie przy ul. Bony,

c) na realizację zadań w zakresie promocji i profilaktyki zdrowia przekazano Miejskiemu Szpitalowi Zespołowemu środki w wysokości 65 657,09 zł, w tym na:

- Szkołę Rodzenia przy Miejskim Szpitalu Zespołowym - 50 919,26 zł,
- Program zajęć profilaktyczno - edukacyjnych dla pacjentów Oddziału Pediatrycznego Miejskiego Szpitala Zespołowego w Częstochowie - 14 737,83 zł,

d) na pokrycie wkładu własnego do projektu pn.: „Dzisiaj lepsze zdrowie niż wczoraj - jutro lepsza praca niż dzisiaj”, finansowanego z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego - 85 173,69 zł.

Miejski Szpital podejmował również działania w celu poprawy jakości świadczeń medycznych, takie jak:

- stosowanie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością i BHP zgodnie z wymogami norm PN-EN ISO 9001:200, OHSAS 18001:2007,
- stosowanie standardów medycznych odnoszących się do działań zapobiegawczych, diagnostycznych i leczniczych jako wytyczne postępowania medycznego w celu podwyższenia jakości świadczeń,
- udział w Programie Akredytacji Szpitali – Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Zauważalnymi efektami tych przedsięwzięć jest:

- podniesienie standardu pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia,
- poprawa jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz obsługi pacjenta,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa oraz poprawy warunków socjalnych i sanitarnych u pacjentów Szpitala,
- efektywniejsze i bardziej funkcjonalne wykorzystanie posiadanych zasobów,
- rozwój, zmodernizowanie i unowocześnienie Szpitala, zarówno pod względem technicznym, technologicznym, jak medycznym i informatycznym.

Liczba pacjentów leczonych w poszczególnych oddziałach Szpitala

Nazwa oddziału/zakładu	Liczba Łóżek	Liczba leczonych	Średni okres pobytu w dniach	Wskaźnik wykorzyst. Łóżek (%)
Chorób Wewnętrznych (z pododdziałem przy Mirowskiej 15)	61	1 499	13,6	91,5
Chorób Wewnętrznych (ul. Mickiewicza)	51	1 270	13,4	91,2
Chirurgiczny Ogólny	49	2 007	6,2	69,1
Chirurgii urazowo-ortopedycznej	30	1 778	3,9	63,0
Neurologiczny	23	832	6,8	67,8
Udarowy	18	728	9,0	99,5
Anestezjologii i Intensywnej Terapii	8	159	16,5	89,9

Gruźlice i Chorób Płuc	48	1 083	12,5	77,1
Rehabilitacyjny	23	274	22,1	72,2
Neonatologiczny	18	970	3,4	50,4
Ginekologiczno-położniczy	35	2 163	3,0	51,6
Urologiczny	20	1 265	4,4	76,2
Dermatologiczny	20	515	9,5	67,3
Pediatryczny	28	1 142	4,9	54,7
Psychiatryczny dzienny	30	179	41,1	-
Geriatryczny	40	1 163	8,0	64,1
Zakład opiekuńczo-leczniczy	60	208	102,4	97,3
SOR (tryb dzienny)	-	28 407	-	-
SOR (tryb nocny)	4	721	1,5	76,3
OGÓŁEM:	536	46 363	3,4	79,8

Liczba porad udzielonych w Szpitalu.

Nazwa poradni	lokalizacja	Liczba porad
Poradnia Gastroenterologiczna	ul. Mirowska 15	1428
Poradnia Kardiologiczna	ul. Mirowska 15	5392
Poradnia Leczenia Bólu	ul. Mirowska 15	7097
Poradnia Gruźlice i Chorób Płuc	ul. Mirowska 15	8519
Poradnia Chirurgii Ogólnej	ul. Mirowska 15	7622
Poradnia Proktologiczna	ul. Mirowska 15	508
Poradnia Chirurgii Urazowo – Ortopedyczna	ul. Mirowska 15	20 738
Poradnia Preluksacyjna	ul. Mirowska 15	1015
Poradnia Urologiczna	ul. Mirowska 15	7670
Poradnia Neurologiczna	ul. Mirowska 15	4025
Poradnia Diabetologiczna	ul. Mirowska 15	4492
Poradnia Diabetologiczna	ul. Bony 1/3	2321
Poradnia Dermatologiczna	ul. Bony 1/3	4612
Poradnia Rehabilitacyjna	ul. Mickiewicza 12	523
Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Bony 1/3	7387
Ośrodek Domowego Leczenia Tlenem	ul. Mirowska 15	229
Poradnia Ginekologiczno-Położnicza	ul. Mickiewicza 12	1713
Ogółem porad specjalistycznych		85 291
Porady Izby Przyjęć MSZ		2 970
Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej		9 462
OGÓŁEM PORAD		97 723

3.1.3. Stacja Pogotowia Ratunkowego

Stacja Pogotowia Ratunkowego realizuje zadania z zakresu ratownictwa medycznego, transportu sanitarnego oraz świadczenia w rodzaju podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie nocnej i świątecznej w filii Kłomnice. Stacja obsługuje miasto Częstochowę, powiat częstochowski, lubliniecki i kłobucki.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stacja Pogotowia Ratunkowego z siedzibą główną przy ul. Kilińskiego 10, realizuje zadania w filiach zlokalizowanych w:

- Częstochowie, ul. Rejtana 23/35,
- Częstochowie, ul. Sikorskiego 82/94,
- Koniecpolu, ul. Armii Krajowej 6A,
- Kłomnicach, ul. Częstochowska 3,
- Poczesnej, ul. Wolności 2,
- Blachowni, ul. Sosnowa 16,
- Mykanowie, ul. Samorządowa 1,
- Dąbrowie Zielonej, Plac Kościuszki 47,
- Janowie, ul. Przyrowska 2.

W filii Stacji przy ul. Sikorskiego funkcjonuje Zintegrowane Stanowisko Dyspozytorskie i Koordynacji Medycznej, które posiada 4 stanowiska dyspozytorskie. Na stanowiskach dyspozytorskich zatrudnionych jest 39 dyspozytorów medycznych.

W 2019 roku przyjęto z miasta Częstochowy, powiatu częstochowskiego, kłobuckiego i lublinieckiego 43 577 zgłoszeń zakończonych wyjazdem zespołu ratownictwa medycznego, liczba wyjazdów do stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego wyniosła 33 544.

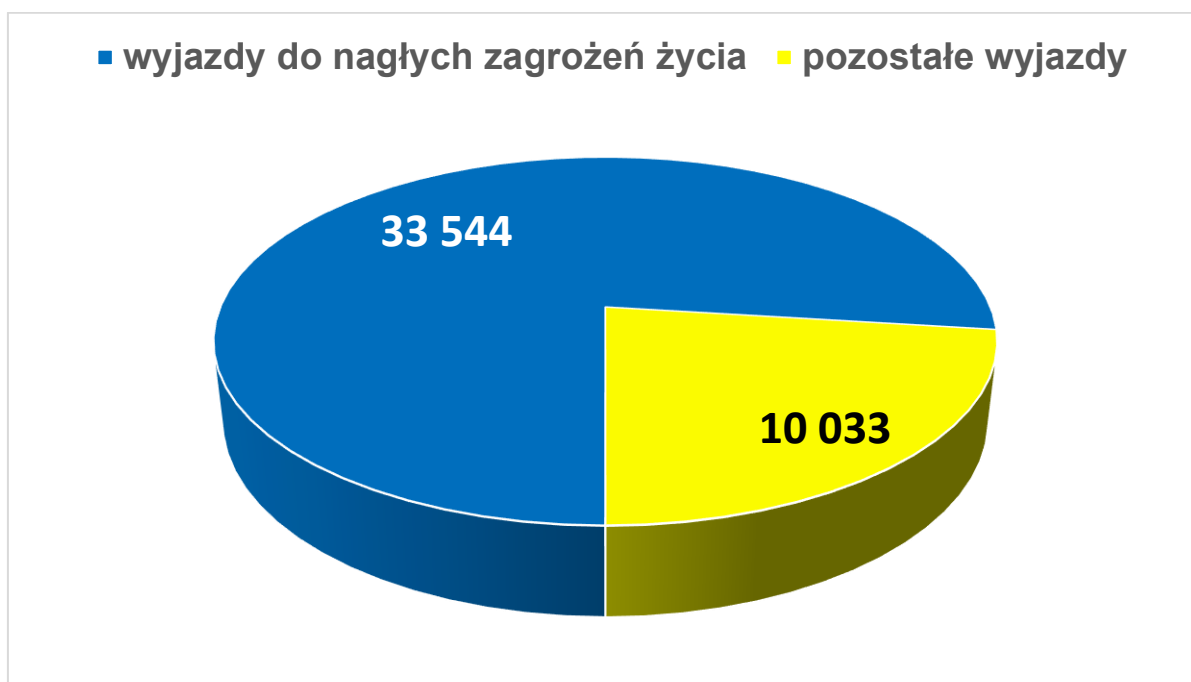
Stacja udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie ratownictwa medycznego na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Wartość kontraktu w 2019 roku wyniosła 32 432 233,22 zł.

Stacja dysponuje 17 zespołami ratownictwa medycznego, w tym: 3 specjalistycznymi zlokalizowanymi w Częstochowie – 2 zespoły, w Koniecpolu - 1 zespół oraz 14 podstawowymi zespołami. Dyspozytornia Stacji Pogotowia Ratunkowego włączona jest w System Powiadamiania Państwowego Ratownictwa Medycznego, co daje możliwość uzyskania szczegółowej i szybkiej informacji o danym zdarzeniu.

Szczegółową informację dot. miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego w zakresie świadczeń z ratownictwa medycznego przedstawia poniższe zestawienie.

Miejsce stacjonowania	Liczba wyjazdów w miejscu stacjonowania	
	Ogółem	w tym do nagłego zagrożenia zdrowia
Częstochowa, Kilińskiego	12 992	9 350
Częstochowa, Sikorskiego	9 336	7 363
Częstochowa, Rejtana	9 872	7 475
Koniecpol	1 166	1 072
Poczesna	1 700	1 515
Kłomnice	1 726	1 160
Dąbrowa Zielona	1 135	1 088
Janów	1 430	1 320
Blachownia	2 483	1 822
Mykanów	1 737	1 379
Ogółem	43 577	33 544

Graficzny obraz liczby i rodzaju wyjazdów do pacjentów przedstawia wykres:

Stacja realizowała również transporty sanitarne na podstawie zawartych z podmiotami leczniczymi umów oraz dla osób fizycznych.

Łącznie w 2019 roku wykonano 10 900 transportów, w tym w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej - transport sanitarny w poz - Stacja wykonała 3 355 transportów sanitarnych.

Wartość umowy z NFZ w zakresie wykonywania transportów w ramach poz wyniosła 1 103 910,07 zł.

Stacja realizowała również świadczenia w rodzaju podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie nocnej i świątecznej opieki medycznej w ambulatorium w filii Kłomnice. Wartość umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia na 2019 rok wynosiła 1 101 502,92 zł.

Świadczenia zdrowotne w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej

Lp.	Rodzaj świadczenia	Ilość
1.	Porady lekarskie ambulatoryjne	2 304
2.	Wizyty pielęgniarskie ambulatoryjne	2 660
3.	Wizyty pielęgniarskie wyjazdowe	13
4.	Porady lekarskie wyjazdowe	129
5.	Porady telefoniczne	20
Razem		5 126

Celem podnoszenie jakości usług medycznych zakupiono:

- sprzęt radiowy (antena, przemienniki) 77 674,50 zł – środki własne,
- komputery i licencje oprogramowania 42 106,50 zł – środki własne,
- sprzęt medyczny 31 423,68 – środki własne,
- ambulanse sanitarne – 3 szt. - 1 096 161,42 zł w tym:
 - 496 161,42 zł - środki własne,
 - 200 000,00 zł - dotacja z budżetu miasta,
 - 400 000, 00 zł - dotacja Ministerstwa Zdrowia.

Jakość usług Stacji Pogotowia Ratunkowego potwierdza Certyfikat Jakości PN EN ISO 9001:2015. We wrześniu 2019 r. Stacja poddała się zewnętrznej ocenie spełniania wymagań wynikających z ww. normy. Audytowi poddane zostały wszystkie filie Stacji w zakresie prowadzonej tam działalności statutowej. Certyfikat jakości obejmuje spełnienie warunków w zakresie: ratownictwa medycznego, transportu sanitarnego oraz udzielanie świadczeń w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Ostateczny wynik audytu – pozytywny.

Efektem realizowanych zadań w 2019 roku było:

- podniesienie standardu realizowanych świadczeń zdrowotnych poprzez zakup ambulansów,
- poprawa wizerunku Stacji w związku z uzyskaniem certyfikatem jakości,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa oraz poprawy warunków socjalnych i sanitarnych Stacji,
- zwiększenie świadomości, wiedzy i umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy i prawidłowego zachowania osób uczestniczących w szkoleniach organizowanych w zakładach pracy, szkołach i innych podmiotach.

3.1.4. Profilaktyka i promocja zdrowia

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców miasta oraz w trosce o ich dobrą kondycję psychiczną, fizyczną oraz zdrowotną samorząd częstochowski realizuje szereg działań mających na celu poprawę komfortu ich życia.

Dobrze przeprowadzona profilaktyka w teraźniejszości, przyczyni się do polepszenia kondycji zdrowotnej, zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń.

W 2019 roku samorząd realizował więc 19 programów profilaktycznych. Byliśmy tym samym w czołówce samorządów realizujących największą liczbę inicjatyw zdrowotnych skierowanych do różnych grup beneficjentów: dzieci, seniorów, kobiet, osób czynnych zawodowo.

W 2019 r. Miasto pozyskało dofinansowanie w kwocie 90 523,72 zł z Narodowego Funduszu Zdrowia na programy polityki zdrowotnej. Dofinansowanie uzyskano na realizację następujących 3 programów:

- program wczesnego wykrywania cukrzycy typu II u mieszkańców miasta Częstochowy z zespołem metabolicznym na lata 2017-2021”,
- rehabilitacja i wspieranie aktywności ruchowej dla seniorów, mieszkańców miasta Częstochowy na lata 2013-2017” kontynuacja na lata 2018-2022,
- program profilaktyki dla osób “trzeciego i czwartego wieku” - mieszkańców miasta Częstochowy na lata 2016 – 2020.

W 2019 roku Gmina Miasto Częstochowa została wyróżniona tytułem „Lider w innowacjach” i otrzymała statuetkę za walkę z gripą wśród najmłodszych mieszkańców miasta.

Po raz 23. zorganizowano uroczystość wręczenia nagród Prezydenta Częstochowy im. Doktora Władysława Biegańskiego w dziedzinie ochrony zdrowia. Nagrody przyznano osobom szczególnie zaangażowanym w pracy na rzecz pacjentów. Do nagrody zgłoszono 32 kandydatów. Przyznano 3 Nagrody I stopnia (lekarz medycyny, pielęgniarka, mgr farmacji), 2 Nagrody II stopnia (2 lekarzy medycyny) oraz 9 Nagród III stopnia (3 lekarzy medycyny, lekarz stomatologii, 5 pielęgniarek). Przyznano też 6 wyróżnień dla 2 lekarzy medycyny, mgr farmacji, technika fizjoterapii, diagnosty laboratoryjnego, pielęgniarki.

W uroczystości wręczenia nagród połączonej z występem „Muzyczne Twarze Jacka Kawalca” wzięło udział ok. 800 osób.

3.1.5. Programy zdrowotne dla mieszkańców miasta

W 2019 roku na rzecz mieszkańców Częstochowy realizowano ogółem 19 inicjatyw prozdrowotnych (9 programów polityki zdrowotnej, 10 programów profilaktycznych) adresowanych do rodzin, seniorów, dzieci oraz osób aktywnych zawodowo, na które wydatkowano kwotę 1 817 817,09 zł.

Programy polityki zdrowotnej i programy profilaktyczne realizowane w 2019 r.

lp.	nazwa programu	Adresaci programu	Efekty	Kwota
1.	Leczenie niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego	wiek kobiety mieścił się w przedziale 20- 40 lat; niepowodzenie wcześniejszego leczenia	35 procedur zapłodnienia, 9 ciąż.	166 920
2.	Profilaktyka zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (hpv)	12-letnie dziewczynki - mieszkanki Częstochowy	zaszczepiono 3 dawkami 520 dziewcząt.	229 854
3.	Profilaktyka stomatologiczna dla uczniów klas II szkół podstaw.	Badania przesiewowe dla uczniów klas II częstochowskich szkół podstawowych.	wykonano 1600 badań, zalakowano 400 zębów	135 476
4.	Badania przesiewowe słuchu dla uczniów klas pierwszych	Badania przesiewowe dla uczniów klas I częstochowskich szkół podstawowych.	przebadano 1540 dzieci, skierowano do dalszej diagnostyki 345	107 954
5.	Profilaktyka i diagnostyka astmy, chorób alergicznych u dzieci	Dzieci z klas 1-6 częstochowskich szkół podstawowych	wypełniono 350 ankiet, do etapu diagnostyki skierowano 125	109 431

6.	Program wczesnego wykrywania cukrzycy typu II	Mieszkańcy Częstochowy w wieku 40-60 lat.	udział 304 osób, warsztaty edukacyjne - 9	39 792
7.	Profilaktyka dla osób "trzeciego i czwartego wieku"	Osoby które ukończyły 60. rok życia	udział 277 osób, do specjalistów skierowano 194	55 131
8.	Rehabilitacja i wspieranie aktywności ruchowej dla seniorów	Mieszkańcy pow. 65 roku z niepełnosprawnościami narządu ruchu	W rehabilitacji udział wzięło 677 osób.	151 786
9.	Badania przesiewowe w kierunku wczesnego wykrywania autyzmu u dzieci	dzieci od 18. do 35. miesiąca życia	badania 312 dzieci. U 28% zdiagnozowano spektrum autyzmu.	38 000
10.	Profilaktyka w zakresie zapobiegania wirusowemu zapaleniu wątroby typu A	Mieszkańcy i mieszkanki Częstochowy	zaszczepiono 1032 osoby drugą dawką, 34 osoby pierwszą dawką.	229 941
11.	Wczesne wykrywanie nowotworów złośliwych w rodzinach wysokiego ryzyka	Mieszkanki Częstochowy, kobiety z grup ryzyka w wieku od 25 do 50 lat	235 badań genetycznych BRCA 1.	70 000
12.	Promocja i edukacja zdrowotna – wczesna profilaktyka onkologiczna	Mieszkanki i mieszkańcy Częstochowy	„Marsz różowej wstążki”, udział ok. 2000 osób, wykonano 100 badań USG piersi.	55 000
13.	Wczesna profilaktyka onkologiczna profilaktyczne usg piersi	Mieszkanki Częstochowy	Wykonano 100 badań USG piersi.	10 000
14.	Pogodna jesień – starzej się zdrowiej	Mieszkańcy Częstochowy powyżej 60. roku życia.	Zajęcia rekreacji ruchowej dla 12 tys. osób.	120 000
15.	Program edukacji przedporodowej - szkoła rodzenia	Częstochowianki między 21. a 26. tygodniem ciąży	przeprowadzono 10 szkoleń, udział wzięło 70 par.	52 600
16.	Profilaktyka i edukacja dla pacjentów oddziału pediatrycznego	Dzieci oddziału pediatrycznego	zajęcia z dziećmi z oddziału pediatrycznego	14.737
17.	Wsparcie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków ...	Mieszkanki i mieszkańcy Częstochowy	spotkania profilaktyczno-edukacyjne -702 osoby.	151.191
18.	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	Mieszkanki i mieszkańcy Częstochowy	działania terapeutyczne dla 2 208 osób.	60.000
19.	Zapobieganie zakażeniom hiv/aids	Mieszkanki i mieszkańcy Częstochowy	Konsultacje i testy HIV - 130 osób	20 000

Efekty działań promocyjnych:

- popularyzacja wiedzy na temat profilaktyki zdrowotnej mieszkańców,
- podniesienie świadomości zdrowotnej,
- upowszechnienie szczepień ochronnych,
- zapobieganie chorobom oraz zwiększenie wykrywalności chorób,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji osób starszych,
- wczesne wykrycie wad słuchu u dzieci i zastosowanie odpowiedniego leczenia,
- wczesne wykrywanie wad postawy u dzieci i skierowanie do dalszego leczenia,
- wczesna profilaktyka w zakresie cukrzycy,
- poprawa stanu uzębienia u dzieci objętych badaniami i lakowaniem zębów,
- popularyzacja wiedzy w zakresie szkodliwości eksperymentowania z narkotykami i środkami psychoaktywnymi, w tym dopalaczami,
- ograniczanie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu,
- podniesienie wiedzy i uczenie tolerancji w stosunku do osób chorych na HIV i AIDS,
- zmiana postrzegania osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin oraz tworzenie płaszczyzny tolerancji dla osób chorych psychicznie.

3.1.6. Opieka nad dzieckiem do lat 3

Żłobek Miejski „Reksio” z siedzibą przy Alei Armii Krajowej 66a wraz z Filią przy ul. Sportowej 34a realizuje zadania z zakresu opieki nad dziećmi do lat 3.

Placówka posiada 204 miejsca dla dzieci od 20. tygodnia życia do 3 lat.

Działalność Żłobka Miejskiego „Reksio” była finansowana z budżetu miasta – koszt to **2 861 506,54 zł**. Dochód z opłat za pobyt dzieci i za wyżywienie – **704 917,00 zł**.

Ogółem średni miesięczny koszt utrzymania dziecka uczęszczającego do Żłobka Miejskiego to **1 923,06 zł**, a miesięczny koszt dziecka zapisanego wyniósł **1 288,97 zł**.

Liczba dzieci średnio zapisanych do Żłobka w 2019 r. wyniosła **185**, a średnio uczęszczających **124** dzieci. Wykorzystanie miejsc w Żłobku Miejskim „Reksio” w przeliczeniu na dzieci średnio zapisane wyniosło **91 %**.

Ponadto na terenie miasta Częstochowy opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 realizowało pięć żłobków niepublicznych i jeden klub dziecięcy, które zapewniały opiekę dla 162 dzieci.

3.1.7. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Zadania z zakresu profilaktyki uzależnień na kwotę 151 191,66 zł obejmowały realizację „Programu przeciwdziałania narkomanii w mieście Częstochowa na lata 2019-2020” w ramach, którego zrealizowano następujące zadania:

- przeprowadzono grupy terapeutyczne, warsztaty dla osób uzależnionych i eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi dla 702 uczestników,
- przeprowadzono edukacyjne szkolenia dla młodzieży, rodziców i nauczycieli, w których udział wzięło 302 uczestników,
- w dniu 22.10.2019 r. zorganizowano imprezę w ramach Kampanii Społecznej Białych Serc pod hasłem: „Zanim to się stanie”, w której udział wzięła młodzież z 19 częstochowskich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych,
- zorganizowano obchody Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Narkomani, w których uczestniczyło 510 osób,
- wykonywano testy na zawartość metabolitów w organizmie oraz przeprowadzano wstępny wywiad z osobą testowaną,
- wystawiono spektakl profilaktyczny pt.: „My, dzieci z dworca ZOO” (reżyseria Giovanni Castellanos) - Teatr Kamienica dla młodzieży klas gimnazjalnych,
- ufundowano pakiety startowe i nagrody dla uczestników V edycji Biegu im. Marka Kotańskiego zorganizowanego w dniu 06.10.2019 r.

Na realizację działań przez podmioty lecznicze w formie prowadzenia grup terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz indywidualne konsultacje w 2019 roku wydatkowano kwotę 60 000,00 zł.

W ramach zadania:

- przeprowadzono indywidualne konsultacje terapeutyczne, terapie grupowe, interwencje kryzysowe oraz poradnictwo rodzinne, w których udział wzięło 194 uczestników,
- przeprowadzono testy sprawdzające spożycie alkoholu,
- poradnictwo okołotestowe objęło 14 osób,
- zorganizowano różnorodne formy profilaktyki alkoholowej, m.in. spotkania edukacyjne w szkołach, zajęcia usprawniające i profilaktyczne dla zagrożonych uzależnieniami, piknik rodzinny, przygotowano publikacje i materiały edukacyjne w przedmiotowym zakresie, w zorganizowanych działaniach udział wzięło 2 000 osób.

W ramach profilaktyki HIV/AIDS przeprowadzono następujące działania:

- kampania informacyjno- edukacyjną, w której udział wzięło 180 osób,
- konsultacje specjalistów, poradnictwo około testowe wykonywane przez wykwalifikowanych doradców dla 100 osób,
- badania w kierunku HIV/AIDS dla 100 osób,
- organizacja obchodów Światowego Dnia HIV/AIDS.

3.1.8. Orzekanie o niepełnosprawności

Zadanie z zakresu orzekania o niepełnosprawności realizował Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W 2019 roku Zespół wydał 12 680 orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, 2073 legitymacje osoby niepełnosprawnej oraz 2005 kart parkingowych.

Na działalność Zespołu w 2019 r. wydatkowano kwotę 1 553 745,57 zł

Z analizy wydanych orzeczeń o niepełnosprawności wynika, że:

- około 62 % wszystkich orzeczeń dotyczyło mieszkańców Częstochowy,
- około 24 % orzeczeń dotyczyło mieszkańców powiatu częstochowskiego,
- około 14 % orzeczeń dotyczyło mieszkańców powiatu kłobuckiego.

Szczegółową informację o liczbie wniosków i rodzaju orzeczeń przedstawiają poniższe zestawienia.

Liczba wniosków w roku sprawozdawczym

Rodzaj wniosku	Liczba
ustalenie stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16. roku życia	11 486
zaliczenie osób do 16. roku życia jako niepełnosprawnych	1 194
Ogółem:	12 680

Rodzaje wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności :

ORZECZENIA WG KATEGORII WIEKOWEJ POWYŻEJ 16. ROKU ŻYCIA	
o zaliczeniu do lekkiego stopnia niepełnosprawności	2 059
o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia	5 396
o zaliczeniu do znacznego stopnia niepełnosprawności	3 758
o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	228
o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	45
Wydane na podstawie art. 5a ustawy	5
Ogółem:	11 486
ORZECZENIA DLA OSÓB DO 16. ROKU ŻYCIA	
o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1 132
o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	59
o odmowie ustalenia niepełnosprawności	3
Ogółem:	1 194

4. Pomoc społeczna

4.1. Dokumenty strategiczne z zakresu polityki społecznej

Miasto realizuje następujące strategie i programy z zakresu polityki społecznej:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Częstochowy na lata 2014-2020; uchwała Nr 901/L/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24.03.2014 r.
- Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością 2014-2020 „Częstochowa osobom z niepełnosprawnością”. Uchwała Nr 920/LI/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 10.04.2014 r.
- Wieloletni program współpracy miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2017-2020. Uchwała Nr 415.XXX.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 27.10.2016 r.
- Program działań na rzecz seniorów na lata 2014-2020 „Częstochowa seniorom”. Uchwała Nr 965/LIII/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 26.06.2014 r.
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Częstochowa na lata 2014-2020 Uchwała Nr 902.L.2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24.03.2014 r. zmieniona Uchwałą Nr 128.XIII.2015 Rady Miasta Częstochowy z dnia 2.07.2015 r.
- Program osłony na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością na terenie Miasta Częstochowy w latach 2014-2020. Uchwała Nr 850/XLVIII/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 16.01.2014 r.
- Program profilaktyki i wychodzenia z bezdomności dla miasta Częstochowy na lata 2016-2020. Uchwała Nr 358 XXVIII.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 25.08.2016 r.
- Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2016-2020 pod nazwą „Bezpieczna Częstochowa”. Uchwała Nr 359.XXVIII.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 25.08.2016 r.
- Program na rzecz dzieci i młodzieży „Profilaktyka poprzez sport” na lata 2016-2020. Uchwała Nr 256.XXII.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 03.03.2016 r.
- Program Rewitalizacji dla Miasta Częstochowy na lata 2017-2023. Uchwała Nr 548.XL.2017 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24.04.2017 r.
- Program osłony „Posiłek w szkole i domu” na lata 2019-2023. Uchwała Nr 41.IV.2018 Rady Miasta Częstochowy z dnia 20.12.2018 r.
- Program wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej. Uchwała Nr 756.L.2018 Rady Miasta Częstochowy z dnia 20.02.2018 r.
- Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Miasta Częstochowy na rok 2020. Uchwała Nr 301.XXIII.II.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 19.12.2019 r.
- Roczny program współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok. Uchwała Nr 269.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21.11.2019 r.
- Program stypendialny „Spełnione Marzenie”. Zarządzenie Nr 1292.2016 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 13.10.2016 r.
- Program edukacyjny „Bezpieczne Życie”. Zarządzenie Nr 1290.2016 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 13.10.2016 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Częstochowy na lata 2014-2020 została przyjęta uchwałą Nr 901/L/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 marca 2014 roku. **Sformułowana w niej misja wyznacza dla samorządu miasta cztery priorytety lokalnej polityki społecznej: Rodzina – Praca – Integracja – Partnerstwo.**

W dokumencie wyznaczono cel główny, który zakłada ograniczenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wzrost inkluzji społecznej, oraz cztery następujące cele strategiczne:

1. Zintegrowany system wsparcia rodziny i ograniczenia wykluczenia dzieci i młodzieży;
2. Aktywizacja i inkluzja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
3. Senior, osoba niepełnosprawna: aktywni i bezpieczni socjalnie;
4. Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2019 roku ww. cele były osiągane poprzez realizację kierunków działań wyznaczonych w ramach następujących celów operacyjnych:

- 1.1. Wspieranie działań służących promowaniu wartości rodziny;
- 1.2. Wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji;
- 1.3. Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi młodego pokolenia;
- 1.4. Rozwój zintegrowanego systemu zapobiegania uzależnieniom i przestępczości wśród dzieci i młodzieży;
- 1.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy;
- 2.1. Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu;
- 2.2. Rozwój ekonomii społecznej i innych form na rzecz integracji społecznej;
- 2.3. Wsparcie i aktywizacja osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i uzależnionych;
- 2.4. Rewitalizacja środowisk ulegających ekskluzji społecznej;
- 3.1. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie praw i uprawnień osób starszych niepełnosprawnych;
- 3.2. Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji;
- 3.3. Inkluzja osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym;
- 3.4. Rozwijanie zróżnicowanych form rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- 3.5. Rozwijanie wsparcia i usług pielęgnacyjnych w środowisku;
- 4.1. Zwiększenie udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych;
- 4.2. Partnerstwo z sektorem obywatelskim;
- 4.3. Profesjonalizacja służb społecznych.

Realizacja strategii i programów pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej i przyczynia się do poprawy warunków życia mieszkańców miasta, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, lepszemu rozpoznawaniu zagrożeń społecznych, podnoszenia skuteczności podejmowanych działań profilaktycznych oraz minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych.

Wśród najważniejszych działań podjętych w 2019 roku w ramach strategii i programów społecznych należy wymienić:

- zorganizowanie XII Częstochowskich Dni Rodziny,
- objęcie opieką wychowawczą 83 rodzin w ramach Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- realizację Programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- kontynuowanie realizacji projektów „Komplementarni w działaniu” i „Koopercje 3D”, „Przyszłość to My – CIS rozwój” i „Akcja – Aktywizacja”,
- realizację Programu „Młodość bez uzależnień”,
- wspieranie rodzin przez 10 asystentów rodziny,
- utworzenie 2 zawodowych rodzin zastępczych i 2 rodzinnych domów dziecka,

- organizowanie wydarzeń służących promocji rodzicielstwa zastępczego, w tym III Konferencji „Moje serce dało Ci dom”, Konferencji „Częstochowa – miasto mediacji” i V Forum „Dla Rodziny”,
- kontynuowanie realizacji projektu „Innowacje w częstochowskiej pomocy społecznej”,
- kontynuowanie realizacji Programu Profilaktyczno-Wychowawczego „Epsilon” i programu profilaktycznego „Bank Dobrych Praktyk”,
- dofinansowanie Młodzieżowych i Małych Akademii Życia,
- zorganizowanie Częstochowskich Dni Profilaktyki,
- przeprowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych dotyczących zasad odpowiedzialnej sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- przeprowadzenie badania ESPAD,
- realizację programu „Myślę Nie, Mówię Nie”,
- realizację zadania pn. „Moc tkwi w świadomości. Przemoc nie skończy się sama”,
- udział w kampanii „16 Dni Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć”,
- realizację form wsparcia i pomocy specjalistycznej dla osób pokrzywdzonych przemocą w Częstochowskim Centrum Interwencji Kryzysowej,
- działania osłonowe na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością (schronienie, pobyt w ogrzewalni, kierowanie do CIS, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, umieszczanie w DPS i w ZOL oraz monitorowanie miejsc niemieszkalnych),
- kontynuowanie realizacji projektu „Stare Miasto – Nowe Życie”,
- pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnością w formie pobytu i usług w ośrodkach wsparcia, organizowanie przedsięwzięć integracyjnych,
- realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- kontynuowanie realizacji projektu „Bezpiecznie we własnym domu – usługi teleopiekuńcze w mieście Częstochowa”,
- realizację programu „Skuteczna aktywizacja” oraz projektów „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie (IV)” i „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Mieście Częstochowa i powiecie częstochowskim (IV)”,
- realizację projektów „Z nową pracą w lepszą przyszłość” i „Ciekawi świata. Ciekawi przyszłości”,
- realizację zadania „Nieodpłatne pomoc prawna”,
- realizację projektu „Częstochowa silna dzielnicami”, w ramach którego utworzono 13 Dzielnicowych Ośrodków Społeczności Lokalnych, które działają w 13 dzielnicach dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych,
- realizację kampanii społecznej „Zostaw 1% w Częstochowie”,
- zorganizowanie Rodzinnego Pikniku Podmiotów Ekonomii Społecznej na Promenadzie im. Czesława Niemena,
- obchody Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu,
- przeprowadzenie VI edycji budżetu obywatelskiego,
- prowadzenie działań, których celem jest propagowanie równości w społeczeństwie, w tym działania w ramach projektu „Strefa empatii”.

4.2. System pomocy społecznej w mieście

Funkcjonujący w Częstochowie system pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach.

W Częstochowie od 3 lat zauważalny jest spadek liczby osób korzystających z pomocy. Wśród czynników mających wpływ na stan spadkowy tego zjawiska możemy wymienić sytuację na rynku pracy (malejąca stopa bezrobocia koreluje z malejącą liczbą korzystających z pomocy

społecznej) oraz wprowadzenie Programu Rodzina 500+, który przyczynił się do polepszenia sytuacji finansowej rodzin.

Nie bez znaczenia jest również działalność samego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Częstochowskiego Centrum Świadczeń oraz wielu placówek instytucjonalnej pomocy, których pracownicy socjalni podejmują działania na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.

Poniższe tabele przedstawiają dane szczegółowe na temat placówek stacjonarnej pomocy społecznej oraz placówek świadczących opiekę nad dziećmi i młodzieżą w mieście Częstochowa na tle innych miast w kraju.

Liczba miejsc w placówkach świadczących opiekę nad dziećmi i młodzieżą.

Gmina	Liczba placówek	Liczba miejsc w placówkach	liczba mieszkańców placówek oraz ich liczba na 1 000 mieszkańców
Gdynia	10	460	409 (2 na 1000 mieszkańców)
Gliwice	6	392	376 (2 na 1000 mieszkańców)
Kielce	19	879	831 (4 na 1000 mieszkańców)
Olsztyn	14	718	661 (4 na 1000 mieszkańców)
Radom	10	683	635 (3 na 1000 mieszkańców)
Rzeszów	10	636	574 (3 na 1000 mieszkańców)
Toruń	5	432	427 (2 na 1000 mieszkańców)
Częstochowa	12	779	633 (3 na 1000 mieszkańców)

Placówki oferujące opiekę nad dziećmi i młodzieżą

Miasto	liczba placówek socjalizac. oraz (liczba miejsc)	liczba placówek rodzinnych oraz (liczba miejsc)	liczba placówek interwenc. oraz (liczba miejsc)	liczba placówek wsparcia dziennego oraz (liczba miejsc)	liczba placówek łączących zadania oraz (liczba miejsc)
Gdynia	2 (28)	6 (48)	-	16 (525)	3 (36)
Gliwice	3 (46)	-	-	6 (160)	-
Kielce	-	2 (17)	1 (14)	116 (2619)	1 (25)
Olsztyn	5 (96)	1 (6)	1 (4)	13 (425)	-
Radom	1 (4)	8 (47)	-	4 (113)	1 (3)
Rzeszów	3 (58)	-	-13 (528)	-13 (528)	1 (25)
Toruń	4 (54)	3 (24)	1 (14)	10 (546)	1 (4)
Częstochowa	8 (104)	3 (18)	-	24 (869)	1 (28)

4.3. Podstawowe formy pomocy społecznej

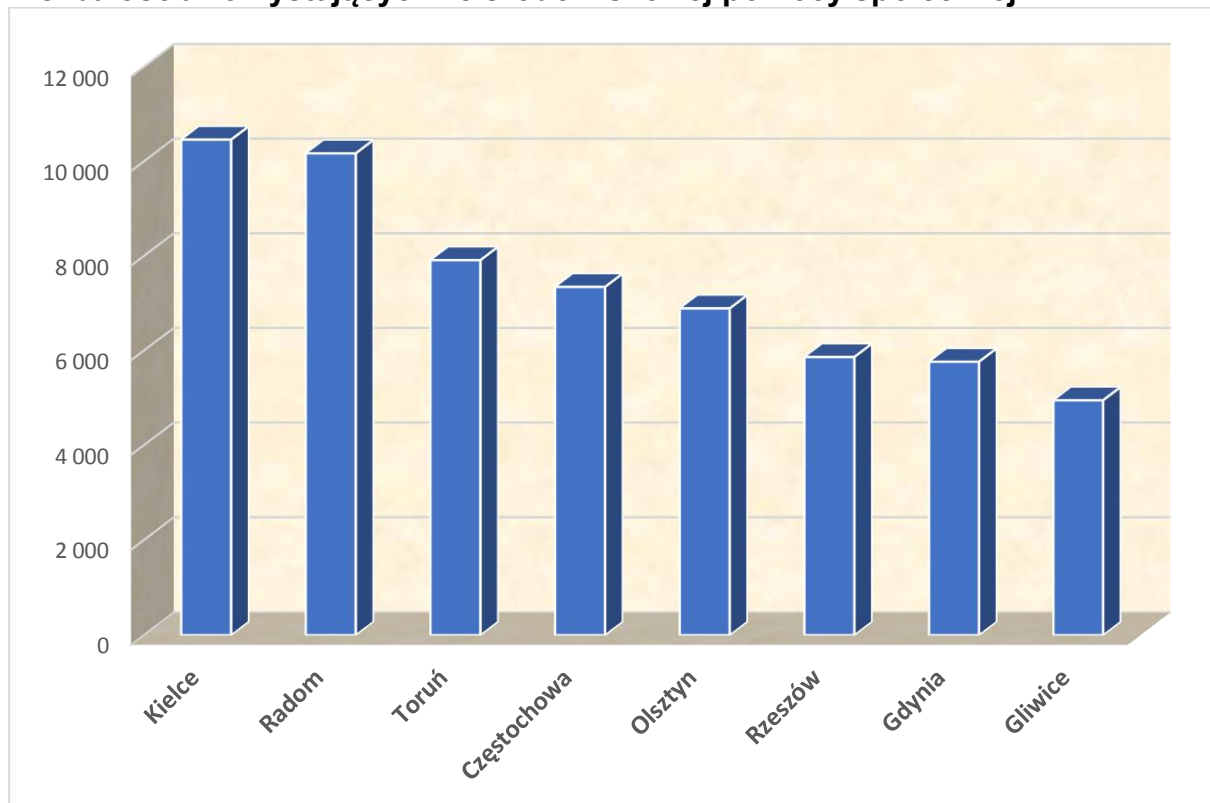
Świadczeniami z pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznawane przez ośrodki pomocy społecznej. Kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej wynosi: dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł, a dla osoby w rodzinie – 528 zł.

Liczbę osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście Częstochowa na tle innych miast w kraju przedstawia tabela oraz wykres:

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Częstochowie na tle innych miast w kraju

Miasto	liczba gospodarstw domowych	liczba osób	% udział osób korzystających z pomocy w ogóle mieszkańców
Gdynia	3 498	5 762	2,3%
Gliwice	2 906	4 947	2,7%
Kielce	6 742	10 457	5,3%
Olsztyn	4 081	6 890	4,0%
Radom	5 393	10 167	4,8%
Rzeszów	3 166	5 862	3,1%
Toruń	4 132	7 910	3,9%
Częstochowa	4 567	7 344	3,4%

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

4.4. Wsparcie rodzin i rozwój pieczy zastępczej

Działania z zakresu wspierania rodziny oraz rozwoju pieczy zastępczej na terenie miasta podejmowane są przede wszystkim przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Częstochowskie Centrum Świadczeń oraz organizacje należące do sektora pozarządowego, w tym Stowarzyszenie na rzecz pomocy dziecku i rodzinie „Dla Rodziny”, które prowadzi Częstochowskie Centrum Wsparcia Rodziny.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracy z rodziną zostało wyznaczone Stowarzyszenie na rzecz pomocy dziecku i rodzinie „Dla Rodziny” Z kolei Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie wykonuje pozostałe zadania własne powiatu z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

Natomiast zadania w zakresie: świadczeń rodzinnych i wychowawczych, świadczenia „Dobry Start”, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, zasiłków dla opiekunów i Karty Dużej Rodziny realizuje Częstochowskie Centrum Świadczeń.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie

w 2019 roku realizował zadania z zakresu wspierania rodziny w szczególności poprzez analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Rodziny, w których występował problem ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności i uzależnień, w 2019 roku mogły skorzystać z pomocy finansowej w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej Nr 1 i 2, w następujących formach: zasiłek stały, zasiłek celowy, zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku, zasiłek okresowy, sprawienie pogrzebu. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

rodzaj świadczenia	liczba świadczeń	wydatki (w zł)
zasiłek stały	15 105	8 305 064
zasiłek celowy	9 834	1 524 593
sprawienie pogrzebu	28	84 379
zasiłek okresowy	7 064	1 829 089
zasiłek celowy na zakup żywności oraz posiłku Program „Posiłek w szkole i w domu”	6 145	853 055

Rodzynom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osobom bezrobotnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom starszym i niepełnosprawnym, osobom uzależnionym od alkoholu oraz ofiarom przemocy udzielano także pomocy niematerialnej w formie rzeczowej:

- 81 ton opału wraz z zabezpieczeniem transportu z przeznaczeniem dla 171 osób,
- 1 004 skierowania uprawniające do otrzymania artykułów warzywnych i owocowych, skrobiowych, mlecznych, a także cukru, miodu, tłuszczu i dań gotowych, w sieci „punktów odbioru” prowadzonych przez instytucje partnerskie realizujące Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020.
- 726 paczek ze środkami czystości, artykułami higienicznymi i kosmetykami oraz z podstawowym asortymentem żywności.

W analizowanym roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponował 3 mieszkaniami chronionymi przeznaczonymi dla znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej matek z dziećmi i kobiet w ciąży. Korzystanie z tego zasobu pozwalało na zabezpieczenie podstawowych potrzeb tej grupy klientów Ośrodka, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, w ramach powierzonych zadań, w 2019 roku realizował Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W ramach realizacji programu w 2019 roku udzielono wsparcia 3 854 osobom, na łączną kwotę 2238 084,90 zł.

Realizowana była również pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Posiłki dla dzieci i młodzieży świadczone były przy współpracy z placówkami oświatowymi, natomiast posiłki dla dorosłych w jadłodajniach prowadzonych przez Fundację

Chrześcijańską „Adullam” i Caritas Archidiecezji Częstochowskiej. **Tą formą pomocy w 2019 roku objęto 1 101 dzieci i młodzieży oraz 400 osób dorosłych.**

Łączna kwota wydatkowana na posiłki w placówkach oświatowych wyniosła 452 513,20 zł, natomiast w jadalniach dla osób dorosłych – 829 015,10 zł. Ponadto w ramach Programu rządowego przyznano pomoc w postaci zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup posiłku lub produktów żywnościowych dla 1 701 osób na kwotę 870 906,10 zł oraz pomoc rzeczową w postaci paczek i artykułów żywnościowych dla 362 osób w kwocie 85 650,50 zł.

Jednocześnie w 2019 roku wspierano dzieci i młodzież z rodzin ubogich poprzez przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. **Przyznano 653 stypendia szkolne, na które wydatkowano kwotę 726 813,60 zł. Na wypłatę zasiłków szkolnych dla 28 uczniów wydatkowano kwotę 16 500 zł.**

Rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności mogły również skorzystać z pomocy w opiece i wychowaniu realizowanej przez placówki wsparcia dziennego. W 2019 roku na terenie miasta funkcjonowały 24 tego typu placówki, które dysponowały 869 miejscami. W ramach wsparcia dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie w 2019 roku umożliwiono 8 dzieciom udział w nieodpłatnym wypoczynku letnim w Węgorzewie, organizowanym przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Zorganizowano także imprezę integracyjną dla dzieci i ich rodzin w Klubie Politechnik, w trakcie której 185 paczek z żywnością i słodyczami trafiło do najmłodszych podopiecznych. Przygotowano również przedstawienie pt. „Pani Mikołajowa i elfia maskarada”, w którym wystąpili pracownicy MOPS.

W ramach pracy środowiskowej intensyfikowano działania z zakresu aktywizacji osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Kontynuowano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych, w ramach której w okresie od 2 maja do 26 czerwca zorganizowano prace społecznie użyteczne dla osób korzystających ze wsparcia MOPS.

Osoby bezrobotne wykonywały prace domowe o charakterze pomocniczym w rodzinach opiekujących się osobami z niepełnosprawnością oraz prace na stanowisku robotnik gospodarczy w szkołach i organizacjach pozarządowych.

Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

prace społecznie użyteczne	
liczba osób skierowanych przez PUP do udziału w pracach społecznie użytecznych w okresie od maja do sierpnia 2019 r.	20
liczba osób wykonujących prace społecznie użyteczne	9
liczba rodzin, u których wykonywane były prace społecznie użyteczne – prace na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych w ramach realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	5
liczba podmiotów, w których wykonywane były prace	4
liczba godzin prac społecznie użytecznych wykonanych na rzecz jednostek gminnych i organizacji pozarządowych oraz opiekunów osób niepełnosprawnych w ramach realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	527

W 2019 roku kontynuowano współpracę z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na terenie miasta Częstochowy, tj. Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks” i Centrum Integracji Społecznej.

Od 25 stycznia podjęto współpracę z nowo powstałym Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej działającym w ramach Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Jozue”. Kierowano osoby korzystające z pomocy społecznej oraz inne osoby z obszaru wykluczenia społecznego do uczestnictwa w zajęciach z reintegracji społecznej i zawodowej. Na ten cel wydatkowano kwotę 138 623 zł.

Liczba osób skierowanych do centrów integracji społecznej.

Centra Integracji Społecznej		
Wyszczególnienie	liczba skierowań	liczba kwalifikacji
Centrum Integracji Społecznej, ul. Legionów 50A	175	125
Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji „FENIKS”, ul. Legionów 21	185	103
Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”, ul. Limanowskiego 45	100	36
Powiatowo-Miejskie Centrum Integracji Społecznej przy Chrześcijańskim Stowarzyszeniu Dobroczynnym „Jozue”, ul. Gaczkowskiego 15a	13	7
Razem:	473	271

Częstochowskie Centrum Świadczeń, realizowało zadanie zakładające ochronę i wspieranie rodziny z dziećmi na utrzymaniu, w szczególności rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, jak również osób z niepełnosprawnością oraz osób rezygnujących lub niepodejmujących zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobami wymagającymi wzmożonej troski i pielęgnacji. W 2019 roku udzielało następujących świadczeń:

- świadczenia rodzinne,
- zasiłek dla opiekuna,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- świadczenia wychowawcze,
- świadczenia „Dobry start”,
- świadczenia „Za życiem”,
- opłacanie składek zdrowotnych z budżetu państwa za osoby uprawnione pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna;
- dodatki mieszkaniowe i energetyczne.

Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego

Środki przekazane na realizację zadania to kwota 65 362 873,37zł. W ramach realizacji zadania wypłacano:

- świadczenia rodzinne,
- zasiłki dla opiekuna,
- świadczenia rodzicielskie,
- świadczenie „Za życiem”,
- składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe społeczne za osoby otrzymujące świadczenia,

- specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Rodzaj i liczba świadczeń rodzinnych przyznanych w 2019 roku.

lp.	rodzaj świadczenia	liczba świadczeń
1.	zasiłek rodzinny	108 506
2.	zasiłek pielęgnacyjny	61 998
3.	świadczenia pielęgnacyjne	9 954
4.	jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1 215
5.	specjalny zasiłek opiekuńczy	2 041
6.	świadczenie rodzicielskie	4 357
7.	zasiłek dla opiekuna	772
dotatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:		
8.	urodzenia dziecka	547
9.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	4 430
10.	samotnego wychowywania dziecka	6 184
11.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	8 922
12.	podjęcie przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	173
13.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	11 592
14.	rozpoczęcia roku szkolnego	11 261

W 2019 roku wypłacono świadczenia rodzinne w kwocie 51 995 038,40 zł, natomiast na składki społeczne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne wydatkowano kwotę 3 184 773,63 zł.

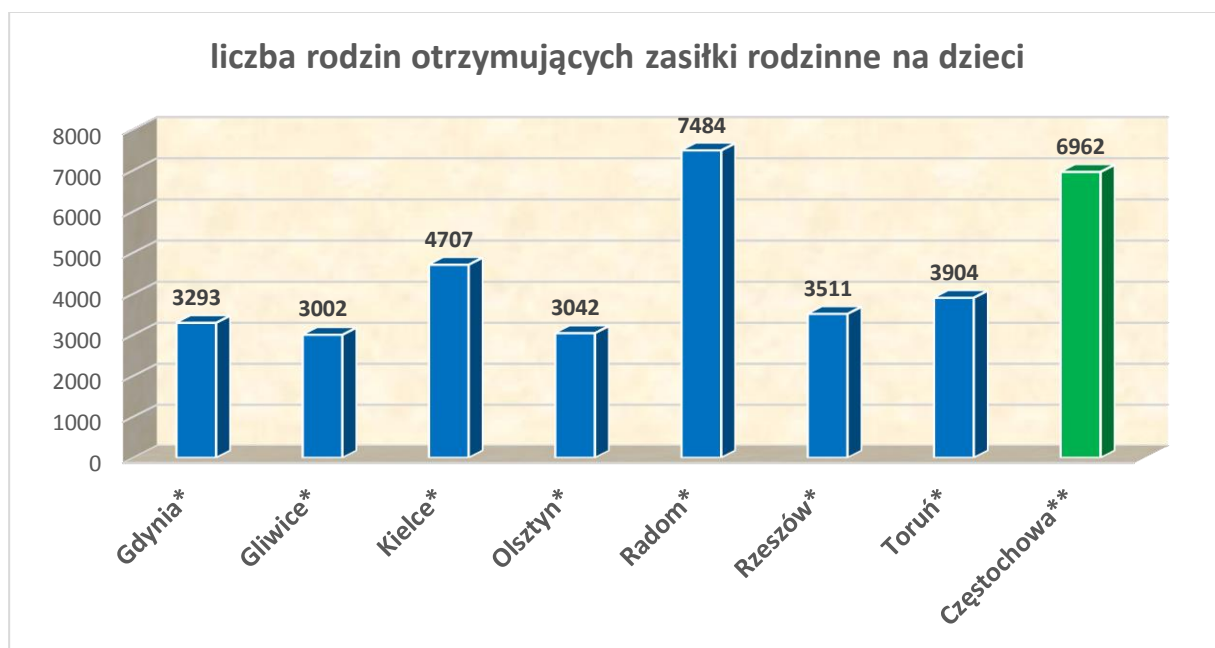
Z funduszu alimentacyjnego wypłacono 18 390 świadczeń na kwotę 7 650 611 zł.

Ponadto w ramach realizowanych przez gminę zadań zleconych wydano kwotę 682 300,75 zł ze środków budżetu miasta. Środki te były niezbędne do prawidłowej i sprawnej realizacji ww. zadań w tym organizacji jednostki, zapewnienia jej zaplecza kadrowego i lokalowego.

Poniższa tabela oraz wykres przedstawiają szczegółowe dane na temat liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście Częstochowa na tle innych miast w kraju.

Świadczenia na rzecz rodziny w Częstochowie na tle innych miast w kraju

Miasto	liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (w tym liczba dzieci w wieku do lat 17)	% udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek
Gdynia	3 293	6 199 (5 784)	14,5%
Gliwice	3 002	6 026 (5 701)	19,4%
Kielce	4 707	8 269 (7 780)	25%
Olsztyn	3 042	5 511 (5195)	17,4%
Radom	7 484	13 591 (12 647)	34,2%
Rzeszów	3 511	6 825 (6 349)	18,1%
Toruń	3 904	7 741 (7 311)	21,5%
Częstochowa	6 962	11 343 (8 860)	35,9%

Świadczenie wychowawcze

Realizacja zadania zleconego gminie z zakresu administracji rządowej dokonywana jest przy pomocy dotacji celowej. W 2019 roku w ramach dotacji celowej przeznaczonej na „Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci” (Dz.U.2018 r. poz. 2134 tj – Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r), wydatkowano 143 707 896,65 zł, **Sfinansowano 284 791 świadczeń wychowawczych (500+) na kwotę 141 863 060,70 zł,**

Świadczenie „Dobry Start”

Program Dobry Start (Dz.U.2018 r. poz.1061 – Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r.) to inwestycja w edukację polskich dzieci. Wypłacana kwota świadczenia to jednorazowe wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Świadczenie przyznawane jest bez względu na dochód w rodzinie.

W 2019 roku w ramach dotacji celowej przeznaczonej na to zadanie wydatkowano 6 616 329,17 zł. Sfinansowano **21 369 świadczeń na kwotę 6 402 900 zł,**

Świadczenia „Za życiem”

W ramach zadania realizowana jest wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zadanie w całości finansowane jest z dotacji celowej Budżetu Państwa. W jego ramach w 2019 roku wypłacono **18 świadczeń, co stanowiło kwotę 72 000,00 zł.**

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej

W ramach tego rozdziału opłacane są składki na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna. W 2019 roku z zaplanowanej kwoty 544 900 zł, wydatkowano 544 879,66 zł, w tym na składki zdrowotne opłacane za osoby:

- korzystające ze świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego – 521 847,44 zł,

- korzystające z zasiłku dla opiekuna – 23 032,22 zł.

Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

W 2019 roku w ramach zadania realizowano dopłaty do wydatków związanych z użytkowaniem lokali mieszkalnych przez osoby zamieszkujące w gminie. Środki finansowe przeznaczone na ten cel w kwocie 8 987 923 zł zostały wykorzystane w wysokości **8 380 588,26 zł**,

Zadanie realizowano poprzez wypłatę świadczeń w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznych. W analizowanym roku wypłacono 33 967 dodatków mieszkaniowych w kwocie 8 242 602,28 zł oraz sfinansowano koszty związane z ich przekazaniem w wysokości 49 946,19 zł.

Zgodnie z wydanymi decyzjami przyznano dodatki mieszkaniowe, stanowiące dofinansowanie do wydatków ponoszonych w związku z zajmowaniem lokali mieszkalnych osobom zamieszkałym w zasobach: zarządzanych przez ZGM TBS w Częstochowie Sp. z o.o., spółdzielczych i pozostałych.

Wypłacono również 6 169 dodatków energetycznych na podstawie ustawy z dnia 26 lipca 2013 r. z późn. zm. – Prawo energetyczne.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to rządowy program wspierania rodzin wielodzietnych, to system ulg i zniżek dla rodzin posiadających co najmniej trójkę dzieci. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty handlowej, kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych mogą korzystać m.in. z ustawowych zniżek np. na przejazdy kolejowe, w opłatach paszportowych, darmowe wejścia do parków narodowych i wiele innych.

Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z oferty w ponad 10 tys. miejsc zgłoszonych przez prawie tysiąc firm i instytucji z całej Polski. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci.

W roku 2019 roku wpłynęły 268 wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny, złożone po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną, oraz 387 wniosków o przyznanie dodatkowej formy Karty Dużej Rodziny (forma elektroniczna), w wyniku czego **wydanym zostało 3013 kart tradycyjnych dla rodziców/opiekunów i dzieci oraz 2 427 kart w formie elektronicznej. Koszty poniesione w ramach realizacji zadania wyniosły 10 188,08 zł.**

Częstochowska Karta „Rodzina+”

W 2019 roku kontynuowano realizację projektu „Częstochowa dla rodziny +”, który jest lokalnym projektem aktywizującym, skierowanym do rodzin wielodzietnych z terenu miasta Częstochowy. Jednym z jego elementów jest karta, która pozwala na skorzystanie z promocji i ulg przygotowanych przez partnerów projektu. Świadczone są one w zakresie usług: gastronomicznych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, medycznych i fizjoterapeutycznych, transportowych, taxi, kosmetycznych i fryzjerskich, sanatoryjnych i wypoczynkowych, ubezpieczeniowych. Wśród partnerów są również: szkoły językowe, biura szkoleń, tłumaczenia, sklepy wyspecjalizowane (sprzedaż i naprawa sprzętu komputerowego, książki, filmy DVD, podręczniki, sklep meblowy, sklep rowerowy, systemy grzewcze, projekty wnętrz, usługi pomocy prawnej, sklepy odzieżowe, zabawki, artykuły sportowe, artykuły do domu i ogrodu, wypożyczalnia strojów dla dzieci).

Wysokość zniżek i ulg dla posiadaczy lokalnej karty „Rodzina+” wynosi od 5 do 40%. W 2019 roku wydano 20 kart.

Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej Miasta Częstochowy na lata 2018-2020

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Częstochowy na lata 2018-2020 realizowany jest na terenie miasta przez różne podmioty. Jego celem głównym jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny oraz rozwojowi pieczy zastępczej. Częstochowa jako miasto na prawach powiatu realizuje program zarówno na szczeblu gminnym jak i powiatowym, dlatego też program zawiera zadania do realizacji w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak również sprawowania pieczy zastępczej oraz udzielania pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków.

Główne założenia dokumentu obejmują:

- pracę z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny jako element szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym,
- pracę z rodziną nastawioną na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją jest zabieranie dziecka z domu,
- pracę z rodzicami biologicznymi dziecka prowadzoną także po zabraniu dziecka ze środowiska domowego, aby zwiększyć jego szanse powrotu do rodziny naturalnej,
- umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w pieczy zastępczej dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej,
- zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w miarę możliwości w systemie rodzinnej pieczy zastępczej,
- pomoc w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

W 2019 roku cele strategiczne realizowano poprzez wyznaczone w ich ramach zadania oraz oceniono poprzez analizę przypisanych im wskaźników monitoringowych. Realizowano następujące cele programowe:

nazwa zadania	Realizatorzy i partnerzy	wskaźniki monitoringowe
Kontynuowanie pracy socjalnej z rodziną	MOPS	3 884 rodzin 6 418 osób
Wsparcie finansowe i rzeczowe dla rodzin	MOPS	597 505 świadczeń 4 567 rodzin 7 344 świadczeń
Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego	MOPS, organizacje pozarządowe	liczba placówek wsparcia – 24
Rozwój oferty w placówkach wsparcia dziennego	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba uczestników zajęć w placówkach – 552
Organizowanie wsparcia specjalistycznego dla rodzin w kryzysie	MOPS, organizacje pozarządowe	liczba osób objętych wsparciem – 442; pobyt w hostelu – 68 osób; poradnictwo psychologiczne 207 poradnictwo prawne – 135 osób, terapia małżeńska i rodzinna – 82 grupy wsparcia – 19 osób
Inicjatywy służące wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	258 zrealizowanych inicjatyw
Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy asystenta	podmiot organizujący pracę z rodziną	w efekcie pracy asystenta rodziny usamodzielnione 22 rodziny

Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	MOPS, podmiot organizujący pracę z rodziną, organizacje pozarządowe	liczba dzieci w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi – 325; liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta rodziny – 288
Podejmowanie działań na rzecz rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	MOPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty wyznaczone w programach	408 nowych Niebieskich Kart, liczba Niebieskich Kart zakończonych – 359; 346 powołanych grup roboczych – 346 wniosków złożonych do MKRPA – 58; liczba wniosków złożonych do Sądu Rodzinnego – 56; liczba osób korzystających z terapii krótkoterminowej – 13. dofinansowanie punktów konsultacyjnych oraz liczba osób objętych przez nie wsparciem – 180 osób, 12 000 zł; liczba osób skierowanych przez MKRPA na badanie do biegłych sądowych – 191; liczba wniosków skierowanych do sądu w sprawie leczenia odwykowego – 153; zajęcia socjoterapeutyczne – ok. 540 dzieci, liczba dzieci objętych działaniami Centrum Edukacyjno-Interwencyjnego – 1 646 osób; liczba osób stosujących przemoc w rodzinie objętych programem korekcyjno-edukacyjnym – 55 osób;
Praca z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	podmiot organizujący pracę z rodziną	liczba rodzin, które odzyskały prawo opieki nad dzieckiem – 9
Specjalistyczne poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin	podmiot organizujący pracę z rodziną, organizator rodzinnej pieczy zastępczej	liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym – 228
Zwiększenie liczby asystentów rodziny i organizowanie dla nich szkoleń	podmiot organizujący pracę z rodziną, organizacje pozarządowe	liczba zatrudnionych asystentów – 10; liczba szkoleń asystentów – 48, liczba rodzin objętych wsparciem 187
Rozwijanie dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi grup samopomocowych, grup wsparcia	podmiot organizujący pracę z rodziną, organizacje pozarządowe	liczba uczestników poszczególnych grup: szkoła dla rodziców – 148, grupy samopomocowe 86
Organizowanie opieki wychowawczej	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba rodzin, którym zorganizowano opiekę wychowawczą – 83

Organizowanie wsparcia asystenta rodziny w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością	podmiot organizujący pracę z rodziną	liczba rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością objętych wsparciem asystenta – 15
Zwiększanie oferty wsparcia dla rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba dzieci korzystających z pomocy– 332, (Dom Dziennego Pobytu, Ośrodek Rehabilitacji Usprawniającej, Klub Dziecka i Rodzica „Słoneczko”, Ośrodek Konsultacji i Poradnictwa)
Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	organizator rodzinnej pieczy zastępczej, jednostki systemu pieczy zastępczej	liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej – 857
Organizowanie specjalistycznego poradnictwa w pieczy zastępczej	organizator rodzinnej pieczy zastępczej, jednostki systemu pieczy zastępczej	liczba udzielonych porad – 601
Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania rodzin przysposabiających	organizator rodzinnej pieczy zastępczej, jednostki systemu pieczy zastępczej	liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną – 89
Organizowanie wsparcia finansowego dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	jednostka organizacyjna ds. pieczy zastępczej	liczba świadczeń – 9 486; wysokość poniesionych nakładów finansowych – 6 006 660 zł
Finansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Urząd Miasta, jednostka organizacyjna właściwa ds. pieczy zastępczej	wysokość poniesionych nakładów finansowych – 6 316 026 zł
Zapewnienie przeprowadzenia dziecku przyjętemu do pieczy zastępczej niezbędnych badań lekarskich	Urząd Miasta, jednostka organizacyjna właściwa ds. pieczy zastępczej, placówki ochrony zdrowia	liczba placówek służby zdrowia zapewniających badania dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej (na podstawie odrębnych umów) – 0
Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	Przeszkolono 121 osób, liczba utworzonych rodzin zastępczych – 31 oraz 2 rodzinne domy dziecka
Współpraca ze środowiskiem lokalnym na rzecz promocji i rozwoju pieczy zastępczej	samorządowa jednostka organizacyjna ds. pieczy zastępczej	liczba działań w środowisku lokalnym na rzecz promocji i rozwoju rodzicielstwa zastępczego – 67
Szkolenie kadry pracującej z dziećmi umieszczonymi	organizator rodzinnej pieczy	liczba szkoleń, w których uczestniczyły kadry pieczy zastępczej

w pieczy zastępczej, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	zastępczej, jednostki systemu pieczy zastępczej	– 82; liczba osób korzystających z superwizji – 46
Specjalizacja rodzinnych form pieczy zastępczej	jednostka organizacyjna ds. pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej	liczba specjalistycznych rodzin zastępczych/pogotowi rodzinnych – 2, w tym 1 rodzina specjalistyczna, 1 pogotowie rodzinne
Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	organizator rodzinnej pieczy zastępczej	liczba wolontariuszy – 15
Stworzenie zaplecza mieszkań dla potrzeb prowadzenia rodzin zastępczych zawodowych	Urząd Miasta Częstochowy, jednostka organizacyjna ds. pieczy zastępczej	liczba mieszkań, w których prowadzona jest zawodowa rodzina zastępcza – 0
Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	jednostka organizacyjna ds. pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej	liczba osób usamodzielnianych, którym udzielono wsparcia – 157
Wsparcie finansowe usamodzielnianych wychowanków	jednostka organizacyjna właściwa ds. pomocy społecznej	koszt udzielonych świadczeń – 800 207 zł
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej	jednostka organizacyjna właściwa ds. pomocy społecznej, Urząd Miasta	18 wychowanków otrzymało mieszkanie z zasobów gminy. Utworzono 3 mieszkania chronione. Z takich mieszkań korzysta 12 osób
Szkolenie kadry pracującej z usamodzielnianymi wychowankami	organizator rodzinnej pieczy zastępczej, jednostki systemu pieczy zastępczej	liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 10

W ramach celu operacyjnego 1.3. Wsparcie rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością i zadania pn. „Organizowanie opieki wytchnieniowej”, w 2019 roku zorganizowano opiekę wytchnieniową dla 83 osób.

Zadanie zostało zlecone do wykonania Fundacji Oczami Brata, która otrzymała środki finansowe na „Świadczenie usług opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym oraz osobą niepełnosprawną ze znacznym stopniem niepełnosprawności”. Fundacja Oczami Brata zrealizowała powierzone jej zadania w niżej wymienionym zakresie:

- Moduł I – pomocą w miejscu zamieszkania objęto 17 osób, w tym 14 dorosłych i 3 dzieci oraz w dziennym ośrodku wsparcia pomocą objęto 6 osób; całkowity koszt zadania – 69 365 zł;

- Moduł II – pomocą w postaci pobytu całodobowego w ośrodku wsparcia objęto 20 osób; całkowity koszt realizacji zadania – 45 360 zł;
- Moduł III – pomocą w postaci specjalistycznego poradnictwa objęto 40 osób.

Na koniec 2019 roku funkcjonowało w sumie 14 rodzin zastępczych zawodowych oraz 5 rodzinnych domów dziecka. W analizowanym roku powstały 2 rodziny zastępcze zawodowe oraz 2 rodzinne domy dziecka, które nie są ujmowane w limicie – jednakże są także rodzinną formą pieczy, preferowaną podczas umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

4.5. Opieka nad dziećmi do lat 3.

W 2019 roku zadania z zakresu opieki nad dzieckiem do lat 3 realizował m.in. **Żłobek Miejski „Reksio”** z siedzibą przy Alei Armii Krajowej 66a wraz z Filią przy ul. Sportowej 34a. **Zapewniał on opiekę 204 dzieciom od 20 tygodnia życia do 3 lat.**

W 2019 roku w Żłobku zatrudnionych było 51 osób na 50 etatach, w tym do opieki nad dziećmi 3 pielęgniarki, 10 opiekunek dziecięcych i 20 młodszych opiekunek dziecięcych. Działalność Żłobka Miejskiego „Reksio” była finansowana z budżetu miasta. Liczba dzieci zapisanych do Żłobka w 2019 roku wyniosła średnio 185, a liczba dzieci uczęszczających średnio 124 dzieci. Wykorzystanie miejsc w Żłobku Miejskim „Reksio” w przeliczeniu na dzieci średnio zapisane wyniosło 91%.

Ponadto na terenie miasta Częstochowy opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. realizowało pięć żłobków niepublicznych i jeden klub dziecięcy, które zapewniały opiekę dla 162 dzieci. Dodatkowo funkcjonowało 4 dziennych opiekunów, zapewniających opiekę dla 10 dzieci.

Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Częstochowy placówki niepubliczne w 2019 roku korzystały z dotacji celowej na każde dziecko. **Dotacja celowa w żłobku niepublicznym na jedno dziecko wyniosła miesięcznie 210 zł, a w klubie dziecięcym 105 zł.**

4.6. Nieodpłatna pomoc prawna

Na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, w 2019 roku w Częstochowie funkcjonowało 9 Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, w tym 5 powierzonych do prowadzenia przez organizację pozarządową – Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Częstochowie. Realizacja zadania wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Częstochowy na lata 2014-2020. Zapewniła mieszkańcom bezpłatne, profesjonalne i poufne poradnictwo, a zarazem edukację prawną. Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej pozwalają przeciwdziałać społecznej marginalizacji grup mieszkańców Częstochowy, określonych w art. 4 ust. 1 ww. ustawy. W 2019 roku w ww. Punktach udzielono 3 501 porad, w tym 1 181 porad w Punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe (807 z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 374 z zakresu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego).

4.7. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

W 2019 roku działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie były realizowane m.in. w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok (Uchwała Nr 16.II.2018 Rady Miasta Częstochowy z dnia 29 listopada 2018 r.). Program stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Częstochowy na lata 2014-2020.

W jego ramach realizowano poniżej przedstawione zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:
 - 1) współpraca i dofinansowanie działań na rzecz pomocy osobom i rodzinom z problemem uzależnień realizowanych przez Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie,

- 2) pomoc osobom uzależnionym udzielana na zlecenie miasta przez Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Częstochowie, Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzymiechach oraz Centrum Terapii w Częstochowie – 1 049 osób leczonych w ośrodkach oraz 22 287 osób, którym udzielono porad,
- 3) przyjmowanie i realizacja wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego względem osób z problemem alkoholowym przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – rozpatrzono 215 wniosków względem 52 kobiet i 163 mężczyzn, skierowano wnioski 191 osób do biegłych sądowych (psychiatry i psychologa), przekazano akta 153 osób do Sądu Rejonowego w Częstochowie celem wszczęcia postępowania w sprawie zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu, dzięki prowadzonym rozmowom motywującym 58 osób podjęło dobrowolną terapię,
- 4) zorganizowano 23 plenarne posiedzenia Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podczas których zaopiniowano i przekazano w formie postanowień 176 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz omówiono podejmowane działania profilaktyczne,
- 5) przeprowadzono spotkania zespołów roboczych funkcjonujących w ramach działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 102 Zespołu ds. rozpatrywania wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego, 108 Zespołu ds. profilaktyki i przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i młodzieży, 65 Zespołu ds. kontroli przestrzegania zasad punktów sprzedaży napojów alkoholowych, 44 Zespołu ds. wstępnego opiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, podczas których dokonywano oględzin lokali przeznaczonych do sprzedaży i podawania alkoholu, przeprowadzono kontrole w 37 placówkach sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz na bieżąco przeprowadzono rozmowy z osobami znajdującymi się w kryzysie, współuzależnionymi oraz rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi od alkoholu i współuzależnionymi,
- 6) we współpracy z Jurajskim Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych, zorganizowano dla lekarzy i pielęgniarek, wychowawców i opiekunów placówek wsparcia dziennego, pracowników socjalnych oraz psychologów i pedagogów, szkolenie pn. „Leczenie Uzależnień – nowe metody 2019”.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) wspierano zajęcia profilaktyczne, pracę środowiskową i dożywianie dzieci i młodzieży, realizowane w placówkach wsparcia dziennego,
- 2) współudział w pracach i dofinansowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta
- 3) współdziałano w przeprowadzaniu procedury „Niebieskiej Karty” – do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 408 „Niebieskie Karty”, które realizowane były przez 346 grup roboczych; 58 wniosków przekazano do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Częstochowie, a 56 do Sądu Rodzinnego,
- 4) przeciwdziałano przemocy w rodzinie poprzez współudział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) dofinansowano w kwocie 868 008 zł Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej, prowadzone przez Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej jako zadanie zlecone przez Miasto Częstochowę w ramach otwartego konkursu ofert,
- 6) udzielono wsparcia 520 osobom w ramach działalności Częstochowskiego Centrum Interwencji Kryzysowej. Bezpłatne schronienie w hostelu dla osób i rodzin znajdujących się w stanie kryzysu uzyskało 69 osób,
- 7) w ramach funkcjonowania Częstochowskiego Telefonu Zaufania przeprowadzono 3382 rozmowy (w tym 1834 rozmowy z kobietami i 1548 z mężczyznami),
- 8) zrealizowano program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc

w rodzinie, jako zadanie zlecone przez Miasto Częstochowę w ramach otwartego konkursu ofert przez Częstochowskie Stowarzyszenie ETOH, na kwotę 15 600 zł. W programie wzięły udział 22 osoby. Zostały one objęte pomocą specjalistów w postaci zajęć grupowych oraz konsultacji indywidualnych,

- 9) w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” zrealizowano w mieście zadanie pn. „Moc tkwi w świadomości. Przemoc nie skończy się sama”. Zadanie było realizowane przez Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie we współpracy z Częstochowskim Towarzystwem Profilaktyki Społecznej. Na realizację zadania wydatkowano łącznie 34 447,03 zł, z czego 20 328,60 zł pokryła dotacja z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
 - 10) zorganizowano spotkania w ramach Partnerstwa Aktywności Lokalnej „Częstochowa – mówimy NIE uzależnieniom i przemocy” we współpracy z Częstochowskim Towarzystwem Profilaktyki Społecznej, których celem było zwiększenie skuteczności oddziaływań na rzecz przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom, wymiana doświadczeń i wzmocnienie współpracy dla zintensyfikowania przeprowadzanych działań,
 - 11) zorganizowano konferencje, debaty i przeprowadzono kampanie:
 - a) w dniach 25.11.-10.12.2019 r. odbyła się kampania „16 Dni Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć”; w trakcie jej trwania odbyły się bezpłatne konsultacje specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dyżury prawników, mediatorów, psychologów, wykłady dotyczące praw człowieka,
 - b) 03.12.2019 r. odbyła się VIII Miejska Konferencja „Przemoc to zło, z którym możesz wygrać” organizowana przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Częstochowie we współpracy z Urzędem Miasta Częstochowy,
 - c) 10.12.2019 r. odbyła się konferencja „Alkohol a przemoc w rodzinie” organizowana przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Częstochowy i Urząd Miasta Częstochowy.
 - 12) prowadzono działalność szkoleniową w zakresie antydyskryminacji: przeprowadzono cykl szkoleń dla nauczycieli i nauczycielek z częstochowskich placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania mowie nienawiści i antydyskryminacyjnych, przekazano do szkół gry antydyskryminacyjne „Na tropie uprzedzeń”
 - 13) w Ośrodku Pomocy Osobom Problemami Alkoholowymi w Częstochowie zrealizowano z dotacji celowej jako zadanie zlecone 4 edycje programu korekcyjno-edukacyjnego dla 60 osób stosujących przemoc w rodzinie na łączną kwotę 50 757,46 zł;
 - 14) w Ośrodku Pomocy Osobom Problemami Alkoholowymi w Częstochowie zrealizowano z dotacji celowej jako zadanie zlecone 2 edycje programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w którym wzięło udział łącznie 10 osób. Łączna kwota zadania to 8 458,31 zł.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

W ramach zadania realizowano:

- a) Program na rzecz dzieci i młodzieży „Profilaktyka poprzez sport na lata 2016-2020, mającego na celu zapobiegania uzależnieniom, promowania zdrowego i aktywnego stylu życia oraz zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi, w ramach którego:

- dofinansowano 2 zadania realizowane przez 9 organizacji pozarządowych na kwotę 98 820 zł,
 - zorganizowano imprezy o charakterze profilaktyczno-sportowym w dwóch placówkach oświatowych na łączną kwotę 4 500 zł,
 - dofinansowano w kwocie 120 000 zł działalność 26 Młodzieżowych Akademii Życia działających przy szkołach podstawowych w zakresie wzbogacania oferty pozaszkolnych zajęć sportowych i rekreacyjnych oraz różnorodnych działań propagujących aktywne formy spędzania wolnego czasu wśród dzieci i młodzieży, obejmując działalnością ok. 5 280 osób,
 - dofinansowano w kwocie 12 000 zł działalność Małych Akademii Życia działających przy 4 częstochowskich przedszkolach w zakresie promowania zachowań prozdrowotnych i aktywnego stylu życia wśród dzieci oraz rodziców i opiekunów,
 - w placówkach wsparcia dziennego realizowany był program profilaktyczny – „Wsparcie pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym” na kwotę 21 080 zł; w ramach programu przewidziano pedagogikę podwórkową o charakterze animacyjnym i profilaktyczno-wychowawczym dla dzieci i młodzieży spędzających czas wolny na podwórku, prowadzoną przez pedagogów, wychowawców – streetworking.
- b) zorganizowano Częstochowskie Dni Profilaktyki, w ramach których odbyły się:**
- Przegląd Małych Form Teatralnych „Młodość bez uzależnień”, w dniu 6 czerwca 2019 r. w Szkole Podstawowej nr 38 w Częstochowie przeprowadzono przegląd spektakli profilaktycznych, spośród których komisja konkursowa wybrała laureatów oraz przekazała nagrody,
 - 22 maja 2019 r. w Szkole Podstawowej nr 7 zorganizowano przedsięwzięcie wychowawczo-profilaktyczne „Na krawędzi”, poświęcone w I części wspomnieniom o polskim himalaistcie Tomasz Mackiewicz, część II stanowiły warsztaty prowadzone przez edukatorów i terapeutów nt. poczucia własnej wartości oraz wpływu na nasze zachowania ludzi, którymi się otaczamy – ok. 300 osób,
 - zorganizowano trzy 2-dniowe szkolenia warsztatowe dotyczące m.in. diagnozy i interwencji w kryzysie suicydalnym oraz doskonalenia kompetencji nauczycieli, wychowawców i pedagogów w celu zapobiegania samookaleczeniom i zamachom samobójczym dzieci i młodzieży – 45 osób,
 - przeprowadzono 2 edycje rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Programu Profilaktyczno-Wychowawczego „Epsilon” w częstochowskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych – łącznie objęto działaniami 3380 osób,
 - przeprowadzono program profilaktyczny pn. Bank Dobrych Praktyk dla dwóch grup wychowawców (2 x 45 osób),
 - zrealizowano Projekt „Powstrzymaj pijanego kierowcę” - zorganizowano 2 kampanie społeczne („Powstrzymaj pijanego kierowcę”, „Bezpieczne Hasło Rodzinne”) oraz 2 edycje kampanii „Bezpiecznie na drodze w Częstochowie”,
 - w ramach Projektu „Powstrzymaj pijanego kierowcę” m.in. współpracowano z ośrodkami szkolenia kierowców w zakresie włączania do programów szkolenia problematyki dotyczącej wpływu alkoholu na kierującego pojazdem mechanicznym, przygotowano materiały promocyjne rozprowadzane we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego oraz Komendą Miejską Policji w Częstochowie, np. breloki odblaskowe oraz choinki zapachowe z hasłem „Prowadzę, nie piję”, „Wybieram trzeźwość, wybieram życie”;
 - 5 marca 2019 r. wystawiono spektakl profilaktyczny pt. „My, Dzieci z dworca ZOO” dla ok. 400 uczniów częstochowskich szkół ponadpodstawowych,
 - 22 listopada 2019 r. w ramach inauguracji obchodów V edycji „Częstochowskich Dni Profilaktyki” dla uczniów częstochowskich szkół ponadpodstawowych w Teatrze im. Adama Mickiewicza wystawiono spektakl teatralny pt. „Czyż nie dobją się koni?”

- c) organizowano cykliczne spotkania instytucji i podmiotów niepublicznych w ramach Partnerstwa Aktywności Lokalnej „Częstochowa – mówimy NIE uzależnieniom i przemocy”, podpisanego 1 grudnia 2015 r., podczas których omawiano podejmowane działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, klubów abstynenckich, punktów konsultacyjnych oraz osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych – zlecono organizacjom pozarządowym i innym podmiotom w ramach otwartych konkursów ofert realizację zadań publicznych Miasta z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:
- 1) Wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe – kwota 155.090 zł, w tym:
- Fundacja Po Skrzydła – „Photovoice: Młodzi mają głos – sztuka przeciwko używkom i przemocy”,
 - Fundacja Po Skrzydła – „Razem łatwiej – wsparcie pracowników placówek edukacyjnych w przeciwdziałaniu uzależnieniom, przemocy i dyskryminacji wśród uczniów”,
 - Fundacja Nowe Horyzonty – „Wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty – „Moje życie wolne od uzależnień”,
 - Stowarzyszenie Częstochowskie Amazonki – „Postaw na rodzinę – Kocham i rozumiem” – Kampania profilaktyczno-edukacyjna z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym”,
 - Stowarzyszenie Sztuk i Sportów Walki „Backfist” – „Kurs samoobrony dla Pań – uwolnij się z grupy ryzyka!”,
 - Stowarzyszenie „Pasja do życia” – „Nazywam się Miliard Częstochowa 2019 – Tylko TAK oznacza zgodę”,
 - Stowarzyszenie Pielęgniarsko-Opiekuńcze „Z Ufnością w Trzecie Tysiąclecie” – „Akcja edukacyjno-profilaktyczna „FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) – zapobieganie, oblicza dzieciństwa, możliwości pomocy”,
 - Stowarzyszenie Przyjaciół Częstochowskiego Teatru Tańca – „Tańczyć Każdy Może” – Rozwój Osobowości i Pasji”,
 - Spółdzielnia Socjalna „Jasne, że alternatywa 21” – „Stare Miasto na start – warsztaty dla dzieci i młodzieży”,
 - Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – „Przemoc to zło, z którym możesz wygrać”,
 - Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” Oddział Wojewódzki – „SZTUKA życia”,
 - Stowarzyszenie Psychosfera – „Trening psychologiczny z zakresu nabywania kompetencji radzenia sobie ze stresem jako profilaktyka przeciwdziałania patologiom społecznym”,
 - NZO Ośrodek Terapii Uzależnień sp. z o.o. w Parzymiechach – „Organizacja Konferencji ph. „Leczenie Uzależnień – nowe metody 2019”,
 - Częstochowska Akademia Sztuk Walk, Sportu i Rekreacji – SPARTAN – Uechi-Ryu Karate-Do – „Kurs Samoobrony "Bezpieczna Kobieta" – IV edycja”,
 - Klub Ogólnosportowy Victoria „1922” – „Aktywne formy spędzania czasu przeciwwagą dla patologii społecznych”,
 - Częstochowskie stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Perasada” – „Profilaktyka dla kobiet – Joga, Zumba i Cantienica”,
 - Fundacja "Twój Rozwój" – „Od linijki do płyty”,
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy – „Twórcza profilaktyka poprzez

- teatr”,
- Częstochofskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „PERASADA” – „Moje życie – mój wybór”,
 - Katolicka Rozgłośnia Radiowa FIAT Projekt pn. „Przeprowadzenie cyklu spotkań radiowych dotyczących tematyki przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych i przemocy w rodzinie”,
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – „Poznajmy się, nasze miasto i swą Ojczyznę”,
 - Stowarzyszenie wzajemnej pomocy „Agape” – „Organizacja Konferencji "Streetworking – wpieranie osób przebywających na ulicy",
 - Spółdzielnia socjalna „Jasne, że alternatywa 21” – „Alternatywne, profilaktyczne podwórko”.
- 2)** Promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów profilaktycznych (kwota 98 820 zł):
- Stowarzyszenie Sztuk i Sportów Walki „Backfist” – „Ninja Backfist Kids – Ty też możesz zostać ninją. Sport dla wszystkich”,
 - Częstochofska Akademia Sztuk Walk, Sportu i Rekreacji – SPARTAN – Uechi-Ryu Karate-Do – „Bądź sprawny jak Bruce Lee”,
 - Stowarzyszenie na rzecz pomocy dziecku i rodzinie "Dla Rodziny" – „Survival jako aktywna forma spędzania czasu wolnego”,
 - Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Częstochofska Siatkówka” – „Promowanie wśród dzieci aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz zdrowego stylu życia;
 - Regionalny Oddział PTTK w Częstochofie – „Turystyka i krajoznawstwo moim jedynym uzależnieniem”,
 - Stowarzyszenie Teatr Nieoczywisty – „Etiudy teatralne jako aktywna, rodzinna i autoterapeutyczna forma spędzania czasu wolnego”,
 - Stowarzyszenie Przyjaciół Częstochofskiego Teatru Tańca – „Taniec w profilaktyce kluczem, aby uwierzyć w siebie”,
 - Fundacja Nowe Horyzonty – „Wybieram siebie”,
 - Stowarzyszenie Speedway Fan Club Częstochofa – „Integracja dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemami oraz patologiami, a także społecznie wykluczonych z Częstochofy”.
- 3)** Wsparcie pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (kwota 60 410 zł):
- Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Agape” – „Streetworking wśród osób uzależnionych przebywających na ulicach miasta Częstochofy”,
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy – „Podwórkowa Akademia Rozwoju Dzieci i Młodzieży – Magiczne podwórka edycja III”,
 - Częstochofskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej – „Fajne ze mnie dzieciaki”,
 - NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień sp. z o.o. w Parzymiechach,
 - Częstochofskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” Oddział Wojewódzki – „POMOST”.
- 4)** Wspieranie działalności klubów wzajemnej pomocy i punktów konsultacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin na zadania planowane w Wieloletniej Prognozie Finansowej przez 3 lata, na rok 2019 wydatkowano kwotę 239 000 zł, w tym:
- Fundacja Chrześcijańska „Adullam” – „Klub Abstynencki Droga do wolności” – 35 000 zł,
 - Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne „Jozue” – „Klub Abstynencki Jozue – profilaktyka uzależnień w praktyce” – 35 000 zł,

- Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „OSTOJA” – „Naszym Celem Trzeźwe Życie” – 42 000 zł,
 - Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „ROZSADEK” – „Działalność bieżąca i merytoryczna” – 35 000 zł,
 - Klub Abstynenta „Wytrwałość” – 40 000 zł,
 - Stowarzyszenie Abstynenckie „Północ” – „Trzeźwo przez życie” – 40 000
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy – „Punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin – 12 000 zł.
- 5)** Wspieranie działań wolontariatu w obszarze pomocy osobom i rodzinom dotkniętym patologiami społecznymi, w 2019 r. wydatkowano kwotę 40 000 zł, w tym:
- Stowarzyszenie Częstochowskie Amazonki – „Szkolenie wolontariuszek – ochotniczek” – 5 000 zł,
 - Fundacja Oczami Brata – „Akademia wolontariatu” – 12 000 zł,
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy – „Rozwijanie i promocja wolontariatu w środowisku lokalnym” – 3 800 zł,
 - Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Agape” – „Wolontariat, wchodzę, wygrywam – Centrum Wolontariatu Agape” – 19 200 zł.
- 6)** Przeciwdziałanie alkoholizmowi – organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element oddziaływań profilaktycznych (podpisano 15 umów - 112 700 zł):
- Uczniowski Klub Sportowy GEM – „Tenis alternatywą uzależnień”,
 - Częstochowski Okręgowy Związek Żeglarski – „Życie pod żaglami to mój jedyny nałóg,
 - Stowarzyszenie Miłośników Sportu EFEKT Częstochowa – „SPORT HARTUJE – alkohol truje”,
 - CKS Budowlani Częstochowa – organizacja cyklu czwartków i eventów lekkoatletycznych pod nazwą „Sport alternatywą uzależnień”,
 - Uczniowski Klub Sportowy „Siódemka” – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi – organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element oddziaływań profilaktycznych”,
 - Stowarzyszenie Sportowa Częstochowa – „Profilaktyka poprzez sport 2019”,
 - Uczniowski Klub Sportowy „Ziomki 28” – „W zdrowym ciele zdrowy duch”,
 - Klub Uczelniany AZS P.Cz. – „Profilaktyka poprzez sport – zajęcia sportowe i ogólnorozwojowe z AZS”,
 - Klub Sportowy SPIN – Profilaktyczne zajęcia „Tenis Stołowy 2019”,
 - Klub Sportowy Częstochowianka – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi – Gra w siatkówkę sposobem na zdrowy styl życia”,
 - Częstochowski Kolarski Klub Sportowy „KOLEJARZ – JURA”,
 - Regionalna Rada Polskiego Komitetu Olimpijskiego w Częstochowie – „Piknik olimpijski”;
 - Regionalna Rada Polskiego Komitetu Olimpijskiego w Częstochowie – „Gwiazdka na sportowo”,
 - Stowarzyszenie Speedway Fan Club Częstochowa – „Organizacja zajęć w Brydżu Sportowym oraz udział w sportowej rywalizacji”,
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy Częstochowa – „Zajęcia sportowe z elementami profilaktyki”.
- 7)** Podejmowanie interwencji w związku z reklamą i promocją alkoholu oraz sprzedażą alkoholu nieletnim.
- Zorganizowano szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych pt. „Zasady sprzedaży i podawania napojów alkoholowych”, a w październiku i listopadzie szkolenie dla sprzedawców w 33 sklepach na stacjach paliw w formie terenowej; w szkoleniach wzięło udział ok. 120 osób,
 - Przeprowadzono kontrolę łącznie 37 punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod

kątem przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, szczególnie zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim oraz nietrzeźwym.

Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie

W 2019 roku Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie realizował następujące zadania:

- zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla uczniów różnego typu szkół w zakresie zagrożeń związanych z alkoholem, narkotykami i dopalaczami; w zajęciach uczestniczyło 2 108 uczniów, odbyło się 101 spotkań,
- Zespół ds. przeprowadzania rozmów profilaktyczno-wychowawczych z nieletnimi; rozmowy te prowadzono na wniosek Komendy Miejskiej Policji; Zespół wezwał na rozmowy 24 nieletnich wraz z opiekunami,
- pomoc psychologiczna; porady i konsultacje psychologiczne, pedagogiczne oraz prawne w Punkcie Konsultacyjnym dla ofiar przemocy w rodzinie oraz osób z problemami uzależnień - ogółem przeprowadzono 95 rozmów; w Centrum Edukacyjno-Interwencyjnym Ośrodka przeprowadzono 96 rozmów osobistych; przeprowadzono również rozmowy telefoniczne w ramach Telefonu pomocowo-informacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych – 125 rozmów,
- w Ośrodku prowadzona była Grupa Wsparcia dla osób współuzależnionych, w jej zadaniach uczestniczyły 4 kobiety,
- szkolenia w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży: szkolenie dla nauczycieli w ramach projektu „Moc tkwi w świadomości. Przemoc nie skończy się sama” – 42 osoby; rozmowy/warsztaty wspomagające pracę pedagogów – 8 osób,
- Program wspomagający dla członków grup abstynenckich realizowany dla Klubu Abstynenta „Ostoja”; w 2019 roku do programu przystąpiło 6 osób,
- opieka nad osobami w stanie nietrzeźwości – 5 235 osób, w tym 9 nieletnich,
- rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego prowadzone z osobami opuszczającymi Ośrodek – 412 rozmów,
- program korekcyjno-edukacyjny „Nie krzywdzę” (4 edycje) dla 60 osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 2 edycje programu psychologiczno-terapeutycznego dla 10 osób stosujących przemoc; program finansowany był z dotacji celowej jako zadanie zlecone,
- autorski program pt. „Wpływ alkoholu na popełnianie czynu zabronionego” wśród 13 osób skazanych odpracowujących prace społecznie użyteczne w Ośrodku,
- program wspomagający dla członków grup abstynenckich Klubu Abstynenta „Ostoja”; do programu przystąpiło 6 osób,
- projekt w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, program był współfinansowany z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- propagowanie zdrowego trybu życia poprzez wydawanie ulotek i materiałów edukacyjnych.

Bardzo ważne były także zadania z zakresu profilaktyki uzależnień. W 2019 roku w ramach „**Programu Przeciwdziałania Narkomanii w mieście Częstochowa na lata 2019-2020**” zrealizowano następujące zadania:

- wspieranie stowarzyszeń działających na terenie miasta oraz włączenie się w akcje profilaktyczno-edukacyjne,
- grupy terapeutyczne, warsztaty dla osób uzależnionych i eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi, w których udział wzięło 702 uczestników,

- porady i wyjaśnienia okołotestowe – wykonywano testy na zawartość metabolitów w organizmie oraz przeprowadzano wstępny wywiad z osobą testowaną,
- edukacyjne szkolenia dla młodzieży, rodziców i nauczycieli, w których udział wzięło 302 uczestników,
- udział w kampanii społecznej „XV Kampania Białych Serc”, której hasłem przewodnim w 2019 roku było „Zanim to się stanie”; w kampanię zaangażowane były placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe, w wydarzeniu wzięła udział młodzież z 19 częstochowskich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych,
- zorganizowanie obchodów Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Narkomanii, w których uczestniczyło 510 osób,
- spektakl profilaktyczny pt. „My, Dzieci z dworca ZOO” w wykonaniu Teatru Kamienica, wystawiony dla młodzieży klas gimnazjalnych zlokalizowanych w częstochowskich szkołach podstawowych, liczba uczestników – 417 osób,
- wsparcie V edycji Biegu im. Marka Kotańskiego zorganizowanej w dniu 06.10.2019 r. w Częstochowie, poprzez ufundowanie pakietów startowych i nagród dla uczestników biegu.

Natomiast **w ramach przeciwdziałania alkoholizmowi** podjęto w 2019r. następujące działania:

- przeprowadzono indywidualne konsultacje terapeutyczne, terapie grupowe, interwencje kryzysowe oraz poradnictwo rodzinne, w których udział wzięło 194 uczestników,
- przeprowadzono testy sprawdzające spożycie alkoholu,
- poradnictwem okołotestowym objęto 14 osób,
- zorganizowano różnorodne formy profilaktyki alkoholowej, m.in. spotkania edukacyjne w szkołach funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy, zajęcia usprawniające i profilaktyczne dla zagrożonych uzależnieniami, piknik rodzinny, przygotowano publikacje i materiały edukacyjne w przedmiotowym zakresie, w zorganizowanych działaniach udział wzięło 2000 osób.

W 2019 roku Straż Miejska w ramach działań w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych podjęła 4639 interwencji w związku z nieprzestrzeganiem przepisów zakazujących spożywania alkoholu w wyznaczonych miejscach publicznych. W ramach podjętych czynności nałożono 1831 mandatów karnych i skontrolowano 44 punkty sprzedaży alkoholu.

Strażnicy miejscy kontynuowali również wieloletnią współpracę z funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej w Częstochowie – na terenie miasta zorganizowano 3 wspólne działania; w ramach ww. współpracy strażnicy przepracowali z celnikami łącznie 32 godziny.

Strażnicy miejscy przeprowadzili również 6 883 kontrole w rejonach punktów sprzedaży alkoholu pod kątem szeroko rozumianego przestrzegania porządku publicznego oraz przeprowadzili 3 729 kontroli miejsc częstego przebywania dzieci i młodzieży pod kątem spożywania alkoholu lub zażywania narkotyków.

Przeprowadzono również na terenie miasta szereg zorganizowanych akcji prewencyjnych takich jak m.in.: „Don Kichot” (131 interwencji); „Rejon zagrożony” (600 interwencji), „Grafciarz” (23 interwencje), „Bezpieczne Święta” (13 interwencji), „Bezpiecznie na drodze” (49 interwencji), „Bezpieczny parking i osiedle” (28 interwencji), „Bezpieczna dzielnica” (71 interwencji), „Dni Częstochowy” (207 interwencji), „Nieletnim Stop” (8 interwencji), „Wagarowicz” (13 interwencji), „Juwenalia” (139 interwencji), „Festiwal Retro” (22 interwencje), „Frytka Off” (91 interwencji), „Hip Hop Elements” (117 interwencji), „Dni Samorządu” (22 interwencje), „Bezpieczne Ferie” (1364 interwencje), „Bezpieczne Wakacje” (61 interwencji).

W analizowanym roku przeprowadzono zajęcia i spotkania oraz brano udział w kampaniach społecznych, w których poruszana była tematyka uzależnień, przemocy, przestępczości bezdomności: „Odpowiedzialność prawna nieletnich a przejawy demoralizacji nieletnich”,

„Marihuana i inne narkotyki. Współczesne zagrożenia”, „Uzależnienia”, „Kampania Białych Serc”, „Europejskie Dni Rodziny”, „Bezpieczne zachowania nad wodą”, „Ryzykowne i niebezpieczne zachowania poza domem w czasie wakacji”, „Pierwsza pomoc”, „Papierosy. Dziękuję nie palę”.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom „Skrawek Nieba” w Częstochowie przygotowano i zrealizowano także akcje skierowane do dzieci i młodzieży pozostającej w miejscu zamieszkania z rodzin tzw. podwyższonego ryzyka: „Bezpieczne Ferie 2019” i „Bezpieczne wakacje 2019”. W ramach akcji "Bezpieczne wakacje 2019", zorganizowano dla 50 osób łącznie 392 godziny zajęć, głównie o charakterze rekreacyjno-sportowym (w tym: siłownia, zajęcia świetlicowe, gry i zabawy ruchowe na sali/boisku, e-sport) oraz profilaktycznym (profilaktyka zachowań niebezpiecznych i ryzykownych).

W okresie ferii zimowych, w ramach akcji „Bezpieczne Ferie 2019” zrealizowano 80 godzin zajęć dla 34 osób, w tym zajęcia o tematyce: „Pies do wykrywania narkotyków. Spotkanie z przewodnikiem psa służbowego Straży Miejskiej w Częstochowie”, „Zagrożenia związane z użyciem środków psychoaktywnych. Alkohol, nikotyna”, „Narkotyki i zagrożenia związane z tzw. "handlem ludźmi", „Zagrożenia związane z NSP (dopalacze)”, „Dzień ofiar przestępstw”, „Odpowiedzialność prawna nieletnich w Polsce”.

W ramach profilaktyki poprzez sport, przeprowadzono łącznie ok. 800 godzin zajęć rekreacyjno-sportowych: gry zespołowe (piłka nożna, siatkowa, ręczna, koszykowa), tenis stołowy, zajęcia na siłowni, kręgle/air hockey/piłkarzyki.

Natomiast w ramach pomocy specjalistycznej przeprowadzono także: zajęcia korekcyjno-terapeutyczne z psychoterapeutką dzieci i młodzieży (ok. 50 godzin), pracę z aktorem scenicznym metodą Moreno (dramatoterapia; ok. 30 godz.), konsultacje dla rodziców – 180 godzin (w tym w ramach Europejskich Dni Rodziny).

Podejmowano również działania **w ramach profilaktyki HIV/AIDS**. Dotyczyły one:

- realizacji zadań Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w kierunku badań wykrywających zakażenia HIV, AIDS; przeprowadzono konsultacje przez wykwalifikowanych doradców dla ok. 100 osób,
- przeprowadzenia badań w kierunku HIV/AIDS dla 100 osób,
- organizacji Światowego Dnia HIV/AIDS wraz z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną; w ramach obchodów zorganizowano konkurs wiedzy o HIV/AIDS, w którym wzięło udział ok. 100 uczniów,
- przeprowadzenia kampanii informacyjno-edukacyjnej - 180 osób.

4.8. Działania na rzecz osób bezdomnych

W 2019 roku Miasto posiadało zabezpieczonych 245 miejsc w schroniskach dla osób bezdomnych oraz 50 miejsc w Ogrzewalni Miejskiej na podstawie umów zawartych z organizacjami pozarządowymi – Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, Fundacją Chrześcijańską „Adullam” i Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy „Agape”. Zadania samorządu z zakresu bezdomności realizowane były przez:

- Schronisko dla bezdomnych im. Św. Brata Alberta, (35 osób),
- Schronisko dla kobiet „Oaza” ul. Ks. Stanisława Staszica 5 (25 osób),
- Schronisko dla Bezdomnych w Mariance Rędzińskiej, (75 osób),
- Schronisko dla Bezdomnych w Lubojence, dla osób niepełnosprawnych (40 osób),
- Schronisko dla Bezdomnych w Mariance Rędzińskiej (5 osób),
- Placówki Fundacji „Adullam”, ul. Krakowska 34/ul. Legionów 50a (15 miejsc),
- Schronisko dla mężczyzn „Adullam”, (50 miejsc),
- Ogrzewalnię Miejską, (50 miejsc).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie współpracował z centrami integracji społecznej, kierując osoby bezdomne do uczestnictwa i realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego (w 2019 roku skierowano 99 osób bezdomnych). Prowadzona wobec osób bezdomnych praca socjalna miała na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu tej

grupy osób, ich degradacji biologicznej i społecznej oraz dążenie do usamodzielnienia głównie poprzez aktywizację zawodową i integrację osób bezdomnych ze społeczeństwem.

W 2019 roku pracą socjalną zostało objętych 780 osób.

W związku z ogólnopolskim badaniem liczby osób bezdomnych, ustalono, iż na terenie miasta przebywało 351 osób bezdomnych.

Poniższa tabela zawiera dane szczegółowe na temat form pomocy udzielanych osobom bezdomnym w 2019 roku.

rodzaj pomocy	liczba osób	wydatki
udzielenie schronienia	387	2 043 614
zasilek celowy, w tym: na odzież i obuwie, pokrycie kosztu wyrobienia dokumentów tożsamości, zasilek na bilety,	153	54 876
zasilek celowy – paczki ze środkami czystości	51	1 811
zasilek celowy – realizacja recept	10	25 179
sprawienie pogrzebu	157	155 291
zasilek okresowy	47	18 299
w zakresie dożywiania – posiłek w jadłodajni	218	1 285 472
prawa do świadczeń zdrowotnych	387	2 043 614

W 2019 roku działalność swoją kontynuowało również Centrum Aktywności Obywatelskiej, zlokalizowane przy ul. Krakowskiej 34, w którym swoją siedzibę ma Sekcja ds. Przeciwdziałania Bezdomności. W ramach profilaktyki na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, w 2019 roku podejmowano następujące działania:

- wspieranie w dążeniach do nawiązania relacji rodzinnych i powrotu do rodziny,
- monitorowanie posiadania dokumentów tożsamości umożliwiających pełny udział w życiu społecznym,
- motywowanie do aktywności samopomocowej,
- edukacja w zakresie pełnienia ról społecznych (mąż, żona, rodzic, obywatel, pracownik, klient pomocy społecznej itp.) i wiążącej się z nimi odpowiedzialności,
- motywowanie osób bezdomnych do korzystania z pobytu w ośrodkach,
- informowanie o dostępnym poradnictwie psychologicznym, prawnym i zawodowym oraz możliwościach skorzystania ze wsparcia organizacji pozarządowych.

Niezależnie od powyższych działań Straż Miejska - mając na względzie zdrowie i życie tych osób - zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym - obejmowała szczególnym nadzorem miejsca pobytu osób bezdomnych przebywających w miejscach szczególnie narażonych na niskie temperatury.

W 2019 roku strażnicy dokonali 3 915 kontroli miejsc przebywania osób bezdomnych, 61 osób bezdomnych przekazano Pogotowiu Ratunkowemu, 68 osób umieszczono w przytulisku, a 444 osoby bezdomne umieszczono w Ośrodku Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi. Ponadto Straż Miejska:

- na bieżąco monitorowała miejsca, w których przebywały osoby bezdomne i podejmowała działania interwencyjne w stosunku do osób bezdomnych przebywających m.in. na dworcach, klatkach schodowych i innych miejscach nienadających się do zamieszkania, w których przebywanie groziło utratą zdrowia, czy nawet życia,
- podejmowała interwencje wobec osób bezdomnych dopuszczających się czynów zabronionych,
- przekazywała informacje o osobach bezdomnych przebywających na dworcach i w innych miejscach nienadających się do zamieszkania do wiadomości MOPS,
- ściśle współpracowała z pracownikami socjalnymi MOPS oraz innymi fundacjami, np. „Adullam”, „Barnaba” oraz streetworkerami,

- przewoziła osoby bezdomne, szczególnie w okresie zimowym do noclegowni, przytulisk i Ośrodka Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi lub przekazywała Pogotowiu Ratunkowemu,
- w okresie szczególnie niskich temperatur, we współpracy z pracownikami MOPS, rozwoziła ciepłe posiłki osobom bezdomnym przebywającym w miejscach narażonych na niskie temperatury,
- reagowała na wszelkie sygnały mieszkańców zgłaszających interwencje dotyczące osób bezdomnych,
- informowała społeczność lokalną o występujących zagrożeniach dla osób narażonych na zamrożenie oraz apelowała o konieczność reagowania na powyższe sytuacje,
- współpracowała z dzielnicowymi poszczególnych komisariatów Policji w Częstochowie, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Pogotowiem Ratunkowym, Caritasem i innymi instytucjami w celu zminimalizowania ryzyka utraty zdrowia lub życia osób bezdomnych narażonych na niskie temperatury lub znajdujących się w innych sytuacjach zagrożenia.

4.9. Miasto przyjazne seniorom

Częstochowa cały czas powiększa katalog różnych aktywności i programów dedykowanych seniorom. Miasto obecnie realizuje program „Częstochowa wspiera Seniorów. Program realizowany jest w trzech sferach: zdrowie i bezpieczeństwo; aktywność społeczna, w tym: kultura, rekreacja, wsparcie oraz rozwój osobisty, w tym działania międzypokoleniowe.

W 2019 roku na terenie miasta funkcjonowały podmioty i podejmowane były następujące przedsięwzięcia na rzecz seniorów:

- 1) **Biuro Obsługi Seniora** – miejsce stworzone z myślą o mieszkańcach miasta w wieku senioralnym; mieści się w budynku Urzędu Miasta przy ul. Śląskiej 11/13, w Biurze Obsługi Interesanta BOI B3 i 4 oraz w pokoju 412 (IV piętro). Ma na celu koordynację wszystkich działań realizowanych na terenie miasta, zarówno przez poszczególne wydziały Urzędu Miasta, jednostki miejskie, jak i partnerów społecznych czy Uniwersytety III Wieku.
- 2) **Bilet miejski dla seniora roczny** – częstochowskie emerytki powyżej 60. roku życia i emeryci powyżej 65. roku życia mogą korzystać z biletu emerytalnego – rocznego. Zapisywany na e-karcie i wydawany na podstawie ważnej legitymacji emeryta bilet kosztuje 100 zł i zachowuje ważność przez 365 kolejnych dni.
- 3) **Projekt „Bezpiecznie we własnym domu”**; w jego ramach wdrażane są usługi teleopiekuńcze w miejscu zamieszkania. Zastosowane wsparcie łączy nowoczesne technologie z profesjonalnymi usługami społecznymi i aktywizacją lokalnych sieci pomocowych. Grupą docelową projektu jest 200 osób nie w pełni samodzielnych z Częstochowy, których aktywność jest ograniczona do własnego domu z uwagi na podeszły wiek, niepełnosprawność czy stan zdrowia. Osoby te otrzymują urządzenia teleinformatyczne (bransoletka lub wisiorek) pozwalające na 24-godzinny kontakt z pracownikami Centrum Alarmowego, którzy pomagają podopiecznemu w przypadku zaistnienia zagrożenia dla jego życia i zdrowia, ale także w przypadku podwyższonego stresu, lęku, samotności.
- 4) **Aplikacja alarmowa na smartfony „Czuj się bezpiecznie”** – aplikacja ma przyjazny dla seniora design i intuicyjny interfejs, można jej używać łatwo, nawet w sytuacji stresu. Aplikacja jest bardzo prosta w obsłudze – korzystający z niej senior, w przypadku niebezpieczeństwa, w sytuacji zagrożenia lub jakiegoś nagłego wypadku przytrzymuje przycisk alarmowy na wyświetlaczu i automatycznie powiadamia o tym, że dzieje się coś złego, wybraną sieć pomocową. To może być sąsiad, przyjaciel, syn, córka, wnuk, opiekun medyczny, lekarz rodzinny.
- 5) **Dzienne Domy „Senior+”** – działają dwa takie domy przy ul. Rapackiego 3/5 (prowadzony przez Caritas Archidiecezji Częstochowskiej; w 2019 r. wsparciem objęto 36 osób) i przy ul. Marysia 93 (prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy; w 2019 r. wsparciem objęto 41 osób). Ich oferta to połączenie uniwersytetu

- trzeciego wieku, klubu seniora, biblioteki i gabinetu rehabilitacyjnego. W placówkach organizowane są zajęcia edukacyjne, aktywizujące, kulturalno-oświatowe, terapia zajęciowa. Oferta obejmuje ciepły posiłek, wspólne spotkania społeczności, warsztaty tematyczne, spotkania z ciekawymi ludźmi, wspólne gotowanie, zajęcia wspomagające utrzymanie kondycji fizycznej oraz ćwiczenia relaksacyjne.
- **Częstochofskie Centrum Aktywności Seniorów** – jego celem jest koordynacja działań na rzecz seniorów, podejmowanych dotąd przez różne instytucje oraz realizacja wszechstronnej aktywizacji ludzi starszych. W ramach swojej działalności CCAS prowadzi Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Staszica (w 2019 r. wsparciem w jego ramach objęto 34 osoby), organizuje imprezy o charakterze integracyjnym, umożliwia osobom starszym udział w imprezach kulturalnych, a także otrzymanie wsparcia w postaci żywności oraz pomocy rzeczowej w ramach zbiorów żywności i darowizn, prowadzi terapię zajęciową wśród seniorów, w tym: muzykoterapię, terapię ruchową, zajęcia edukacyjne, wspólne wyjścia kulturalne, np. koncerty, teatr, operetka, kino, zajęcia sportowe i rekreacyjne.
 - **„Koperta życia”** – ma na celu zapewnienie osobom starszym oraz samotnym wsparcia w sytuacji wystąpienia zagrożenia zdrowia i życia podczas udzielania pomocy przez różnego rodzaju służby medyczne. „Koperta życia” zakłada umieszczenie wszystkich ważnych informacji o projekcie w jednym miejscu, tak, by służby wezwane w sytuacji zagrożenia życia nie traciły czasu na poszukiwania o nim informacji. W kopercie znajduje się Karta Informacyjna, która zawiera m.in. następujące informacje: dane właściciela karty, telefon do najbliższych osób, przechodzone choroby, przyjmowane lekarstwa, uczulenia, alergie, dane lekarza prowadzącego i NZOZ-u.
 - **Uniwersytety Trzeciego Wiek** – jest to formuła działalności edukacyjnej, która przyczynia się do zaspokajania takich potrzeb seniorów, jak: samokształcenie, poznawanie środowiska, poszerzanie wiedzy i umiejętności, wykonywanie społecznie użytecznych działań, wypełnienie wolnego czasu, utrzymywanie więzi towarzyskich, stymulacja psychiczna i fizyczna.
Na terenie miasta działają 4 Uniwersytety Trzeciego Wiek:
 - przy Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej,
 - przy Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza,
 - Stowarzyszenie Częstochowski Uniwersytet Trzeciego Wiek ul. Jasnogórska,
 - Uniwersytet Trzeciego Wiek Akadami Polonijnej ul. Pułaskiego 4/6.
 - **Miejska Rada Seniorów** – głównym jej celem jest słuzenie osobom starszym poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz Miasta; zespół zajmuje się m.in. zapobieganiem i przełamywaniem marginalizacji seniorów, wspieraniem aktywności ludzi starszych, profilaktyką i promocją zdrowia seniorów, przełamywaniem stereotypów na temat seniorów i starości wraz z budowaniem ich autorytetu, rozwojem form wypoczynku, dostępu do edukacji i kultury, a także warunkami mieszkaniowymi;
 - **Karta Seniora** – założeniem projektu jest udostępnienie częstochofskim seniorom oferty zniżek, rabatów i promocji, celem zachęcenia ich do korzystania z wielu aktywnych form socjalizacji.
Projekt jest przeznaczony dla osób w wieku 60+, zamieszkałych na terenie miasta Częstochofski, którzy dzięki posiadaniu karty „Częstochowski Senior”, mogą skorzystać z promocji przygotowanych przez Partnerów Projektu. W bazie Partnerów znajdują się: kawiarnie, instytucje kultury, obiekty sportowe i rekreacyjne, klub fitness, usługi medyczne, rehabilitacyjne i fizjoterapeutyczne, szkoły językowe, biuro tłumaczeń, usługi fryzjerskie i kosmetyczne, taxi, ośrodki wypoczynkowe i sanatoryjne.

Osoby w wieku senioralnym znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej w 2019 roku mogły także korzystać z pomocy finansowej w formie zasiłków, na zasadach ogólnych obowiązujących w systemie pomocy społecznej. Jednocześnie seniorzy mieli możliwość korzystania z pomocy i usług realizowanych przez częstochofskie ośrodki wsparcia.

Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiono w tabeli:

Kierowanie do ośrodków wsparcia świadczących pomoc i usługi dla seniorów

nazwa placówki	liczba decyzji	liczba osób objętych pomocą
Dzienny Dom Pomocy Społecznej, ul. Staszica 10	69	34
Dzienny Dom „Senior+”, ul. Rapackiego 3/5	69	36
Dzienny Dom „Senior+”, ul. Marysia 93	89	41

W 2019 roku wydano 1 627 decyzji przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych dla 876 podopiecznych oraz 43 decyzje dla 21 podopiecznych objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Częstochowie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

rodzaj usług	liczba osób
usługi opiekuńcze , w tym:	876
osoby samotne	220
osoby samotnie gospodarujące	560
osoby zamieszkałe z rodziną	108
specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi , w tym:	21
osoby samotne	17
osoby zamieszkałe z rodziną	4

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności oraz osobom niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu udzielano pomocy w postaci skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W 2019 roku w domach pomocy społecznej umieszczono 108 osób z terenu miasta Częstochowy; 59 osób zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej położonych na terenie miasta Częstochowy, natomiast 49 osób w domach pomocy społecznej poza terenem miasta, m.in. w Lublińcu, Końskich, Drużykowej, Woli Czaryskiej, Turowie, Blachowni, Drzewicy, Kutnie, Kleszczowie, Wilkowicach, Sandomierzu, Brześciu Kujawskim, Herbach, Niemojowicach, Osieku oraz Radomsku.

Poniższa tabela zawiera dane szczegółowe na temat liczby osób umieszczonych w domach pomocy społecznej w Częstochowie w 2019 roku.

Nazwa domu	liczba osób
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Wincentego a' Paulo dla osób w podeszłym wieku, ul. Wieluńska 1	33
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Albertynek Posługującym Ubogim w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie kobiet, ul. Wesoła 14	7
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Braci Albertynów w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn, ul. św. Jadwigi 84/86	1

Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie dla osób przewlekle psychicznie chorych, ul. Konkiewicza 2	18
OGÓŁEM:	59

W 2019 roku kontynuowano realizację poszerzonego zakresu form wsparcia na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych w ramach Projektu socjalnego „Czyste mieszkanie”, w ramach którego prowadzone były nieszablone działania polegające na wykorzystaniu potencjału i chęci osób wykluczonych społecznie.

We współpracy z Zakładem Pracy Socjalnej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie zrealizowano dwa pilotażowe projekty socjalne, skierowane do seniorów 60+:

- **„Senior – młody”**, w ramach którego para senior i student budowała wzajemne relacje poprzez wspólne spędzanie czasu i wykonywanie czynności, które obu pokoleniom sprawiały taką samą przyjemność, m.in. wspólne spacerowanie, udział w miejskich imprezach plenerowych i wydarzeniach kulturalnych, wspólne ćwiczenia w parach na „Siłowni pod chmurką”,
- **„Podano do stołu”**, w ramach którego para senior – student raz w tygodniu miała możliwość udać się na wspólny obiad do jednej z trzech restauracji biorących udział w projekcie, tj. „A nóż widelec”, „Gospoda Rybna” i „Setka Bistro”; wspólny posiłek był zachętą dla seniorów do wyjścia z domu, zadbania o swój wygląd zewnętrzny, a także był okazją do rozmowy i miłego spędzenia czasu z przedstawicielami młodego pokolenia.

W ramach działań realizowanych na rzecz seniorów, w 2019 roku odbyła się XII edycja Projektu „Kawiarenka dla Seniora”, skierowana do osób w wieku 60+, które bez względu na wysokość posiadanego dochodu mogły otrzymać karnet na kawę lub herbatę za 1 zł. Podstawowym założeniem akcji było aktywizowanie seniorów oraz umożliwienie tej grupie osób pełniejszego udziału w życiu społecznym miasta. Nawiązano współpracę z 17 częstochowskimi restauracjami i kawiarniami, do których wydano 4 517 kuponów uprawniających seniorów do zakupu kawy lub herbaty za symboliczną złotówkę.

Zorganizowano także kolejną edycję imprezy pn. „Senioralia” – dotacja została przekazana Miejskiemu Domowi Kultury w Częstochowie na zorganizowanie i przeprowadzenie imprezy, w kwocie 120 000 zł.

Dużą popularnością cieszyły się też programy polityki zdrowotnej i profilaktyczne skierowane do seniorów:

- 1) Program profilaktyki dla osób **„trzeciego i czwartego wieku”** – celem programu jest profilaktyka chorób przewlekłych, prowadzących do powstawania nieodwracalnej niesprawności. **Udział wzięło 277 osób,**
- 2) **„Rehabilitacja i wspieranie aktywności ruchowej dla seniorów”**. Celem programu jest zwiększenie komfortu życia osób po 65. roku życia z dysfunkcją narządu ruchu poprzez włączenie ich do programu rehabilitacji i zachęcenie do zwiększenia aktywności fizycznej. **W projekcie udział wzięło 677 osób,**
- 3) **„Pogodna jesień – starzej się zdrowiej”**; celem zadania jest aktywizacja fizyczna częstochowskich seniorów, a w jego ramach organizowane są bezpłatne zajęcia z zakresu rekreacji ruchowej: aqua aerobik, gimnastyka ogólnorozwojowa, zumba, zdrowy kręgosłup oraz spotkania edukacyjne, prelekcje, warsztaty, seminaria w zakresie zdrowego i aktywnego stylu życia, rajdy piesze nordic walking, a także Senioralia; **W programie wzięło udział około 12 000 osób.**

4.10. Częstochowa osobom z niepełnosprawnością

W ramach realizacji Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2014-2020 „Częstochowa osobom z niepełnosprawnością”, w 2019 roku podejmowano m.in. następujące działania:

- przyznano dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla 417 osób z niepełnosprawnością oraz 233 opiekunów na łączną kwotę 799 645,00 zł,
- dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla 27 osób z niepełnosprawnością na kwotę 8 793 zł oraz dla 2 stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych na kwotę 12 201 zł,
- udzielono dofinansowania na likwidację barier w architektonicznych dla 24 osób z niepełnosprawnością, w tym 2 dzieci oraz likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się dla 79 osób, w tym 2 dzieci, wydatkując na ten cel 559 034 zł,
- utworzono bezpłatną wypożyczalnię sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta Częstochowy; w ramach jej działalności wypożyczono: 1 łóżko ortopedyczne sterowane pilotem, 4 wózki inwalidzkie, 2 balkoniki czterokołowe oraz 4 komplety kul inwalidzkich,
- dofinansowano koszty działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej, przeznaczając na ten cel ze środków PFRON kwotę 542 880 zł; z budżetu Miasta Częstochowy przeznaczono na ten cel 60 320 zł,
- dofinansowano zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 3 251 osób z niepełnosprawnością, w tym 204 dzieci, na łączną kwotę 1 270 638 zł;
- dofinansowano 1 osobie zakup protezy, w której zastosowane zostały nowoczesne rozwiązania technologiczne, przyznając na ten cel 20 000 zł,
- przyznano pomoc na dostosowanie samochodu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności dla 5 osób z niepełnosprawnością ruchową, łącznie 41 955 zł,
- dofinansowano koszty uzyskania prawa jazdy kategorii B1 dla 7 osób na kwotę 9 877 zł,
- udzielono pomocy 9 osobom niepełnosprawnym na zakup wózka o napędzie elektrycznym na kwotę 69 955,00 zł oraz 9 osobom na utrzymanie sprawności technicznej posiadanych wózków inwalidzkich, wydatkując na ten cel kwotę 19 110 zł,
- udzielono pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, przyznając na ten cel dofinansowania dla 7 osób z niepełnosprawnością, na kwotę 12 716,50 zł,
- dofinansowano koszty zakupu sprzętu elektronicznego dla 78 osób z niepełnosprawnością, wydatkując na ten cel kwotę 409 463 zł; dofinansowano również dla 9 osób szkolenia w zakresie nabytego sprzętu, przeznaczając na ten cel 18 000 zł,
- dofinansowano koszty nauki na poziomie wyższym, zawierając 115 umów na kwotę 287 447,88 zł,
- w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie 30 osób skorzystało z Domu Dziennego Pobytu, a 31 osób z uczestnictwa w Klubie Dziecka i Rodzica „Słoneczko”, natomiast świadczeniami w formie specjalistycznych usług opiekuńczych (rehabilitacji usprawniającej) objęto 125 osób,
- 91 osób z niepełnosprawnością korzystało z pomocy w formie pobytu oraz specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w Częstochowskim Centrum dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi,
- przyznano dofinansowanie w wysokości 67 521 zł do kosztów zorganizowania przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością, 35 imprez o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym, w których uczestniczyło 1549 osób z niepełnosprawnością, w tym 179 dzieci,
- udział mieszkańców Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kontkiewicza 2 w m.in. następujących przedsięwzięciach:
 - ✓ zajęcia rekreacyjne, zajęcia rehabilitacyjne, imprezy kulturalno - sportowe, turniej „Seni Cup”,
 - ✓ wycieczka jednodniowa do Wrocławia, projekt „Festiwal Moc-art.”, projekt „Spotkania artystyczne z Perasadą”,
 - ✓ projekty „Seniorzy, w górę bule”, „Moje życie, mój wybór”,

- ✓ „Wsparcie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych”, impreza integracyjna „Majowe Granie”,
- ✓ wyjścia do kawiarni w ramach akcji „Kawiarenka dla Seniora”, spotkania jubileuszowe i świąteczne.

4.11. Wydatki budżetu miasta na pomoc społeczną dla potrzebujących

nazwa zadania	wydatki
Domy pomocy społecznej	30 059 809
Ośrodki wsparcia	5 002 311
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	95 144
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	978 366
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze, składki ZUS	3 682 575
Dodatki mieszkaniowe	8 380 588
Zasiłki stałe	9 630 803
Ośrodki pomocy społecznej	17 497 095
Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	723 105
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	6 509 289
Pomoc w zakresie dożywiania	2 242 247
Centra integracji społecznej	139 994
Pozostała działalność	10 738 965
RAZEM: Pomoc społeczna	95 680 297

Szczegółowe dane na temat wydatków budżetu miasta Częstochowy na pomoc społeczną na tle innych miast w kraju przedstawia tabela:

Miasto	wydatki budżetu miasta	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc w wydatkach budżetu miasta
Gdynia	1 612 370 849	87 235 383	5,4%
Gliwice	1 240 313 979	55 220 372	4,5%
Kielce	1 373 712 393	158 603 968	11,5%
Olsztyn	1 276 246 327	88 131 110	6,9%
Radom	1 239 296 218	92 513 191	7,5%
Rzeszów	1 381 169 446	70 254 376	5,1%
Toruń	1 248 871 530	78 591 880	6,3%
Częstochowa	1 407 142 596	95 680 297	6,8%

4.12. Projekty unijne w zakresie pomocy społecznej realizowane w roku 2019

nazwa projektu	okres realizacji	wydatki
Z nową pracą w lepszą przyszłość	2017-2019	677 874
Bezpiecznie we własnym domu – usługi teleopiekuńcze	2017-2019	11 623
Częstochowa silna dzielnicami	2018-2021	1 396 109
Stare Miasto – Nowe Życie	2018-2020	859 723
Innowacje w częstochowskiej pomocy społecznej	2019-2020	625 282

Komplementami w działaniu	2018-2019	430 682
Przyszłość to My – CIS rozwój	2019-2023	7 966
Akcja – Aktywizacja	2018-2020	58 521
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy	2019-2020	6 974 660
Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+	2019-2020	6 369 654

Podejmowano także działania zmierzające do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych naszych mieszkańców. Gospodarowanie i zarządzanie mieszkaniowym zasobem gminy powierzono spółce gminy ZGM TBS Sp. z o. o. Programowe kierunki działania w tym zakresie wytyczone zostały w Uchwale Nr 229.XIX.2015 Rady Miasta Częstochowy z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie "Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Częstochowa na lata 2016-2020".

Czynności wykonywane przez ZGM „TBS” Sp. z o. o. obejmują:

- gospodarowanie i zarządzanie mieszkaniowym zasobem gminy,
- gospodarowanie i zarządzanie nieruchomościami niemieszkalnymi wraz z nieruchomościami gruntowymi i infrastrukturą związaną z tym zasobem lub służącą do gospodarowania zasobem,
- sprawowanie funkcji inwestora zastępczego w zakresie inwestycji gminnego budownictwa mieszkaniowego gminy, w tym w zakresie remontów, modernizacji,
- inwestycji wykonywanych w obiektach przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych ludności, a także inwestycji mieszkaniowych oraz infrastruktury związanej z budownictwem mieszkaniowym, w tym budowli i urządzeń infrastruktury technicznej związanej z funkcjonowaniem zasobu mieszkaniowego,
- zarządzanie nieruchomościami o nieuregulowanym stanie prawnym będącymi w posiadaniu i gospodarowanymi przez gminę na zasadach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia,
- zarządzanie należącymi do gminy udziałami w nieruchomościach.

Na koniec 2019r. mieszkaniowy zasób gminy stanowiły 7 882 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni 346 447,42 m², usytuowane w 641 budynkach mieszkalnych.

W okresie tym najem socjalny z zasobów gminnych obejmował 570 lokali o łącznej powierzchni 20 103,59 m², co stanowi 5,8% powierzchni użytkowej wszystkich lokali gminnych.

Mieszkaniowy zasób gminy wg stanu na 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Liczba lokali	Przeciętna powierzchnia użytkowa (w m²)
Budynki stanowiące 100% własność Gminy	175	2 093	43,54
Budynki stanowiące współwłasność gminy i wspólnot mieszkaniowych	413	5 176	44,50
Budynki stanowiące współwłasność gminy i osób fizycznych	6	62	44,95
Budynki o nieuregulowanym stanie prawnym (w samoistnym posiadaniu gminy)	47	551	40,30
RAZEM:	641	7 882	43,95

W okresie sprawozdawczym funkcjonowało 407 wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy, w tym 57, które zarządzane były przez innych zarządców niż ZGM TBS Sp. z o. o.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach odbywało się w oparciu o treść Uchwały Nr 338.XXVI.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy z późn. zm.

Na koniec 2018 r. na wynajem lokalu mieszkalnego oczekiwało 1 276 wnioskodawców spełniających kryteria określone w wyżej wymienionej uchwale, co stanowi w porównaniu do roku poprzedniego 80,2% oczekujących (1 592) z tego:

- 380 na najem lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony,
- 809 na wynajem lokalu socjalnego w wyniku realizacji wyroku sądowego,
- 87 na wynajem lokalu z tytułu zamiany.

Wynajem lokali z mieszkaniowego zasobu gminy w 2019 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wynajętych lokali
1	Wynajem lokali na czas nieoznaczony, w tym:	75
	zamiennych z powodu wyburzenia budynku	18
	na zasadach ogólnych	37
	na rzecz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	18
	z powodu klęski żywiołowej, katastrofy, pożaru	2
2	Wynajem lokali na czas oznaczony, w tym:	185
	lokale socjalne	174
	tymczasowe pomieszczenia	11
3	Wynajem lokali w wyniku zamiany, w tym:	125
	na wolny lokal z zasobów gminy	103
	dobrowolnej pomiędzy najemcami	22
4	Wynajem lokali w wyniku regulacji tytułu prawnego do lokalu, w tym:	85
	po śmierci głównego najemcy	82
	po wyprowadzeniu się głównego najemcy	3
5	Wynajem lokali z tytułu przedłużenia lub ponownego spisania	123
6	Wynajem izby przyległej	1
ŁĄCZNIE		594

W 2019 roku dokonano weryfikacji uprawnień do zajmowania lokalu z mieszkaniowego zasobu gminy 3 357 aktualnych najemców. W związku z wynikami kontroli w 10 przypadkach wypowiedziano umowę najmu osobom posiadającym tytuł prawny do nieruchomości mieszkalnej znajdującej się na terenie Częstochowy.

W oparciu o przepisy art. 15 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, w 2019 roku, jako interwenient uboczny,

uczestniczono w 95 rozprawach sądowych o eksmisję z lokali mieszkalnych nienależących do mieszkaniowego zasobu gminy. Zakończono 47 spraw, w wyniku których:

- w 22 sprawach orzeczono o braku uprawnień do lokalu socjalnego;
- w 7 sprawach orzeczono o uprawnieniu do lokalu socjalnego;
- w 18 sprawach umorzono, oddalono powództwo lub zawieszono postępowanie.

Zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym wymaga także dbałości o jego stan techniczny, a tym samym o bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Realizując to zadanie przeprowadzano – w ramach możliwości finansowych – remonty budynków. W 2019 roku wykonano:

- remont 118 zwolnionych lokali mieszkalnych,
- prace remontowo-budowlane i zabezpieczające budynków, w tym: przewodów kominowych, blacharsko-dekarskie, instalacji wod.-kan.-gazowych, elektrycznych i c.o., wymianę stolarki otworowej, prace zduńskie,
- niezbędne ekspertyzy techniczne i projekty budowlane,
- dokonano rozbiórki oficyny przy ul. Katedralnej 13,
- wykonano prace zabezpieczające 9 budynków.

W ramach zadań inwestycyjnych dotyczących mieszkaniowego zasobu gminy w 2019 roku zrealizowano:

- wykonanie instalacji wod-kan. (piony i poziomy) z doprowadzeniem do lokali mieszkalnych w budynkach przy ul. Limanowskiego 49, 49a i 49b,
- zmianę sposobu ogrzewania w 3 lokalach mieszkalnych, likwidację ogrzewania piecowego opalanego węglem i montaż instalacji gazu,
- montaż pieców dwufunkcyjnych z instalacją centralnego ogrzewania w 3 lokalach mieszkalnych stanowiących własność gminy.

Miasto dysponuje również lokalami użytkowymi, których wynajem prowadzony jest zgodnie z treścią Zarządzenia Nr 524.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 16 września 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali użytkowych i garaży niestanowiących odrębnych nieruchomości.

Na dzień 31.12.2019 r. Gmina Miasto Częstochowa dysponowała 540 lokalami użytkowymi (w tym garaże). W okresie sprawozdawczym w 8 przetargach oraz w drodze bezprzetargowego trybu wynajmu i negocjacji stawki czynszu, wynajęto 48 wolnych lokali użytkowych i 3 wolne garaże, w tym:

- 30 lokali użytkowych w drodze przetargów nieograniczonych ofertowych,
- 8 lokali użytkowych w drodze negocjacji stawki czynszu,
- 9 lokali użytkowych w bezprzetargowym trybie wynajmu,
- 1 garaż w drodze przetargu nieograniczonego,
- 2 garaże w drodze negocjacji stawki czynszu.

5. Kultura

5.1. Instytucje kultury

Teatr im. Adama Mickiewicza

W 2019 roku Teatr im. A. Mickiewicza zaprezentował publiczności 292 wydarzenia artystyczne, w tym w siedzibie i objeździe 279 przedstawień własnych i w siedzibie 13 impresaryjnych. Były to projekty zrealizowane w różnych formach i konwencjach sztuki teatralnej, od przedstawień kameralnych po widowiska wieloobsadowe, przedsięwzięcia poetycko-sceniczne, literackie, kabaretowe, muzyczne, taneczne i plastyczne.

Wystawiono 5 premier (2 na Scenie Dużej, 3 na Scenie Kameralnej im. Iwo Galla) oraz 1 premierę wznowieniową:

- „Lekcje na temat: Wesele”, scenariusz i reżyseria: Hanna Zbyryt. Projekt we współpracy z Teatrem Rozrywki RZT Szymaszkowa w Zakopanem (premiera: 24 marca 2019 r.),
- „Nagle, zeszłego lata” T. Williamsa, reżyseria: Krzysztof Knurek (premiera: 11 maja 2019 r.),
- „Zaczarowany koń. Piosenki lat 50.”, scenariusz i reżyseria: Robert Dorosławski, (premiera: 8 września 2019 r.),
- „Siła przyzwyczajenia (Cyrk egzystencjalny)” T. Bernharda, reżyseria: André Hübner-Ochodlo (premiera w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Częstochowie: 14 września 2019 r.; premiera w Teatrze Atelier im. Agnieszki Osieckiej w Sopocie – 14 lipca 2019 r.),
- „Testosteron”, scenariusz i reżyseria: Andrzej Saramonowicz Premiera wznowieniowa: „Kometa nad Doliną Muminków”.

Edukacja teatralna

Działania podejmowane w 2019 r. przez Teatr, w zakresie szeroko pojętej edukacji teatralnej to:

- udział w ogólnopolskiej akcji Dzień Teatru Publicznego organizowanej przez Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego (w ramach tej akcji publiczność miała możliwość zakupu biletu w cenie 350 groszy na spektakl „Czyż nie dobija się koni?” zaprezentowany 22 maja 2019 r. na Scenie Dużej),
- kontynuacja projektu „Szkoła Teatru” (prezentacje spektakli dla młodzieży szkolnej - przedstawienia poprzedzone wykładami lub zakończone rozmowami z aktorami. Zaprezentowano m.in. spektakle: „Czechow: żarty z życia”, „Stopklatka”, „Wesołe miasteczko”),
- kontynuacja cyklu „Niedzielny Teatr Rodzinny”,
- kontynuacja zabaw karnawałowych dla dzieci,
- organizacja lekcji teatralnych (36 lekcji),
- organizacja wykładów/ spotkań z aktorami (19 spotkań),
- realizacja trzech edycji warsztatów teatralnych dla młodzieży,
- kontynuacja Salonów Poezji (3 spotkania),
- organizacja XIX Przeglądu Zespołów Teatralnych Szkół Średnich,
- organizacja dni otwartych z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru,
- kontynuacja akcji „Środy studenckie w teatrze”.

Konkursy, festiwale, przeglądy, nagrody, nominacje

- prezentacja spektaklu „Siła przyzwyczajenia” w ramach Tygodnia Kultury Austriackiej (w Gdańskim Teatrze Szekspirowskim),
- prezentacja (dwukrotnie) spektaklu „Testosteron” na Niecodziennym Festiwalu Teatralnym „Polska w IMCE” (w Teatrze Imka, Warszawa),
- zgłoszenie wszystkich premier zrealizowanych w sezonie 2018/2019 r. w częstochowskim Teatrze do udziału w plebiscycie „Złota Maską”,
- zgłoszenie spektaklu „Fałsz” (premiera planowana na wrzesień 2020 r.) na Festiwal Nowej Dramaturgii (Teatr im. W. Siemaszkowej, Rzeszów).

Współpraca produkcyjna/organizacyjna

- Teatr Atelier im. Agnieszki Osieckiej w Sopocie – współpraca przy produkcji prapremiery polskiej sztuki „Siła przyzwyczajenia (Cyrk egzystencjalny)” (5 spektakli w Sopocie),
- Teatr Rozrywki „Szymaszkowa” w Zakopanem – współpraca przy produkcji częstochowskiej premiery spektaklu „Lekcje na temat: Wesele”,
- Fundacja „Republika Marzeń” w Warszawie – współpraca produkcyjna przy realizacji spektaklu „Biesiada u hrabiny Kotłubaj” z udziałem m.in. Jana Peszka, Jacka Federowicza i prof. Jerzego Bralczyka,
- Fundacja „Aurea Porta” w Warszawie – współpraca przy realizacji widowiska inspirowanego twórczością Bogusława Schaeffera „Graj, póki grasz”,
- Filia nr 9 Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie - współorganizacja Salonu Poezji poświęconego Zuzannie Ginczance,
- Stowarzyszenie Komunikat w Częstochowie - współorganizacja Festiwalu Dekonstrukcji Słowa „Czytaj” (spotkanie z Mariuszem Szczygłem i czytanie performatywne w wykonaniu m.in. Katarzyny Linke).

Biblioteka Publiczna im. Dr. Władysława Biegańskiego

W roku 2019 miejską sieć placówek na terenie Częstochowy tworzyły: Biblioteka Główna (z Oddziałami: Wypożyczalnia Główna, Czytelnia Główna, Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz działami wewnętrznymi), a także 22 osiedlowe placówki filialne (w tym jedna specjalistyczna Filia Muzyczna). Na mocy porozumienia zawartego między Prezydentem Miasta Częstochowy i Starostą Powiatu Ziemskiego, Biblioteka kontynuowała nadzór merytoryczny nad samorządowymi bibliotekami publicznymi stopnia podstawowego i ich filiami (łącznie 42 placówki na terenie 16 gmin).

Wyniki czytelnicze

Liczba stałych, zarejestrowanych i systematycznie korzystających z bibliotek czytelników wyniosła 32 188 osób, co stanowi ok. 15 % ogółu mieszkańców miasta.

W wypożyczalniach odnotowano ogółem 586 455 wypożyczeń (wydawnictwa zwarte: 556 037 woluminów, czasopisma: 17 360 jednostek, zbiory specjalne: 10 640 jednostek inwentarzowych, e-biblioteka: 2 418 odsłon). Średnia liczba wypożyczeń przypadających na statystycznego czytelnika wyniosła 18,2 jednostek inwentarzowych.

Podstawową grupę użytkowników korzystających z bibliotek stanowiły osoby pracujące (39%), następnie osoby uczące się (32%) oraz pozostali użytkownicy (29%). W strukturze wykorzystania księgozbiorów literatura piękna dla dorosłych stanowiła ok. 72%, literatura piękna dla dzieci 13%, literatura pozabeletrystyczna 15%.

Zbiory biblioteczne

Uzupełnianie zbiorów bibliotecznych przebiegało w oparciu o bieżący zakup nowości wydawniczych oraz pozyskiwanie darów książkowych od czytelników, sponsorów, autorów i wydawców, a także od Towarzystwa Przyjaciół Biblioteki.

W 2019 r. na uzupełnienie zbiorów bibliotecznych wydano 413 696 zł. Wartość materiałów pozyskanych w formie darów wyniosła 76 183 zł.

Zbiory Biblioteki powiększyły się o 22 374 woluminy wydawnictw zwartych, 83 woluminy roczników czasopism oraz 638 jednostek zbiorów specjalnych.

Na 31.12.2019 r. w sieci bibliotek publicznych na terenie Częstochowy znajdowały się zasoby w postaci 478 888 woluminów wydawnictw zwartych (o łącznej wartości 6 753 626 zł) oraz 25 253 jednostki pozostałych materiałów bibliotecznych (o łącznej wartości 342 886 zł).

Istotną część zbiorów Biblioteki Głównej i placówek filialnych stanowiły czasopisma bieżące, dzienniki, magazyny ilustrowane oraz periodyki o charakterze popularnonaukowym. Prenumerata dla Czytelni Czasopism obejmowała 182 tytuły tych wydawnictw, natomiast filie biblioteczne udostępniały czytelnikom 56 tytułów.

Odnotowano 228 472 wejścia na stronę internetową Biblioteki, 450 845 wejść do katalogu online i 25 445 wejść do zbiorów zdigitalizowanych.

Ważniejsze przedsięwzięcia współrealizowane przez Bibliotekę

- Tydzień Bibliotek ph. „#Biblioteka”,
- XII Częstochowskie Dni Rodziny,
- maraton czytelniczy ph. „Bohaterowie naszej historii” (w ramach XVIII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom),
- projekt miejski „Aleje – tu się dzieje!” („Totoitotamto”, „Przygody Pirata Drabinki”, „Baśniowa podróż klaunów”, „Ali Baba i czterech rozbójników”),
- 16. Noc Kulturalna w Częstochowie (m.in. „Zostań bibliotecznym detektywem” - nocna gra terenowa),
- Dyskusyjny Klub Książki (w 2019 r. działało 7 klubów: 1 dla dzieci, 2 dla młodzieży i 4 dla osób dorosłych),
- wykłady z cyklu „Uniwersytet w Bibliotece”,
- Academica i IBUK Libra – elektroniczne wypożyczalnie.

Nagrody, wyróżnienia itp.

Biblioteka znalazła się w gronie 27 bibliotek z całej Polski zakwalifikowanych do programu „Kliknij. Sprawdź. Zrozum”, w ramach którego 2 osoby uczestniczyły w kilkudniowym szkoleniu. (organizatorzy: Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Goethe-Institut i Polityka Insight).

Instytucja otrzymała ponadto wyróżnienie w konkursie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Mistrz Promocji Czytelnictwa”.

Muzeum Częstochowskie

W 2019 roku Muzeum Częstochowskie zrealizowało zaplanowane zadania priorytetowe, gromadząc, przechowując, konserwując i udostępniając do celów badawczych i wystawienniczych dobra kultury związane z historią, archeologią, przyrodą, etnografią i sztuką.

W zbiorach Muzeum Częstochowskiego znajduje się ogółem 86 234 obiektów.

Wystawy czasowe

W 2019 r. w Muzeum Częstochowskim zorganizowano 38 wystaw czasowych, wśród ważniejszych projektów wymienić można ekspozycje:

- *Artystyczna pamiątka z Częstochowy, XXXI Plener Miejski Częstochowa 2018,*
- *Czarno-biała Częstochowa. Fotografie Stanisława Krakowiaka z lat 50. XX wieku,*
- *Portret prowincji.pl. Fotografie. Jacenty Dędek (Galeria Dobrej Sztuki),*
- *Wielka dama polskiego sportu – Irena Szewińska na fotografiach Janusza Szewińskiego,*
- *Skamieniałości jurajskie – klucz do przeszłości ziemi częstochowskiej,*
- *„(Bez)miar objętości”. Kolekcja Mieczysława Szycy, w cyklu Pasje Częstochowian,*
- *Ku gwiazdom – wystawa upamiętniająca 50. rocznicę lotu na księżyc,*
- *Nowe Pokolenie – wystawa poplenerowa ISD Huty Częstochowa,*
- *Stop! Smog – wystawa prezentująca prace artystów poruszających temat zanieczyszczeń,*
- *Stefan Chabrowski. Malarstwo,*
- *Strefa wyobraźni, fotografie Cezarego Dubiela,*
- *7 Dywizja Piechoty. Zapomniani Bohaterowie 1939,*
- *Andrzej Desperak. Mała retrospektywa. Rysunek. Malarstwo,*
- *Rysunki Bronisława Chromego, w ramach FDS „Czytaj”,*
- *RAKÓW. Z dziejów częstochowskiej dzielnicy,*
- *Doroczna Wystawa Stowarzyszenia Plastyków im. J. Dudy-Gracza,*
- *Photoartmedica. 7 Międzynarodowy Salon Fotografii Artystów Lekarzy,*
- *Podróże wycinanek,*
- *Stefan Burdzyński. Częstochowski Nikifor,*
- *SEN II Realizm, a zmysły mamy, wystawa w ramach Festiwalu Sztuki,*
- *Szopki krakowskie, wystawa ze zbiorów Muzeum Krakowa,*
- *Dworzec Częstochowa Główna oraz zabudowa i zagospodarowanie terenu w jego otoczeniu, wystawa pokonkursowa na koncepcję architektoniczną.*

- **Wystawy stałe:**

- Ratusz: *Dzieje miasta Częstochowy* – wystawa historyczna,
- Rezerwat Archeologiczny: *Z mroku dziejów* – wystawa archeologiczna oraz cmentarzysko kultury lużyckiej zachowane „in situ”,
- Dom Poezji – Muzeum Haliny Poświatowskiej: wystawa poświęcona poetce,
- Muzeum Górnictwa Rud Żelaza: wystawa poświęcona historii górnictwa rud żelaza,
- Galeria Dobrej Sztuki: *Sztuka Polska XIX i XX w.*,
- Kamienica Mieszczkańska. Muzeum Żydów Częstochowian: wystawa *Żydzi Częstochowianie*.

Działalność edukacyjna

W Muzeum Częstochowskim w 2019 r. przeprowadzono łącznie 826 lekcji w oparciu o 98 tematów. Udzielano pomocy w kwerendach dla uczniów i nauczycieli szkół częstochowskich przygotowujących się do konkursów historycznych, wystaw szkolnych i pokazów multimedialnych o historii Częstochowy i jej mieszkańcach

Muzeum było również organizatorem konkursu dla szkół i przedszkoli na najpiękniejszą marzannę *Muzeum odwołuje zimę* oraz współorganizatorem XVIII edycji Międzypowiatowego Konkursu Historycznego *Czy znasz historię Częstochowy i regionu częstochowskiego* (z SP nr 42 w Częstochowie, Zespołem Szkół nr 2 w Częstochowie, Archiwum Państwowym w Częstochowie).

Odwiedzający Muzeum	
Liczba sprzedanych biletów	7 396
Liczba wydanych zaproszeń	430
Frekwencja – zwiedzający ogółem	19 781
Zwiedzający Muzeum bezpłatnie	7 868

Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater”

W 2019 r. Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater” prowadził swą główną działalność w trzech obszarach: muzyki, wystawiennictwa i literatury, realizując przy tym zadania spoza podstawowego nurtu i podejmując się współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Do najważniejszych przedsięwzięć OPK należała organizacja 29. edycji Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”. Ponadto Ośrodek realizował zadania, których celem było umacnianie pozycji instytucji jako jednostki z misją upowszechniania kultury zarówno wśród mieszkanki i mieszkańców miasta, jak i wśród osób pochodzących z regionu.

Realizacja działań statutowych

Celem działalności Ośrodka Promocji Kultury „Gaude Mater” jest tworzenie, upowszechnianie i promocja kultury poprzez zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkanki i mieszkańców Częstochowy, animację profesjonalnej i amatorskiej twórczości artystycznej, edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę, promocję lokalnej działalności artystycznej i twórczej w kraju i za granicą. Ośrodek zrealizował w 2019 roku następujące formy:

- organizacja koncertów muzycznych (Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”, Festiwal im. Kaliny Jędrusik, cykle koncertów: JAZZtochowa, Classic Tea, Niedzielnny Poranek z Muzyką, Koncerty Letnie w Altanie),
- organizacja wystaw artystycznych (m.in. w ramach zorganizowanego pod raz pierwszy Międzynarodowego Biennale Fotografii Ulicznej „Moment”),
- organizacja spotkań autorskich i promocji książek (w tym: autorek i autorów pochodzących z Częstochowy, np. Janusza Mielczarka, Marcina Dudzińskiego, Marcina Zegadło, Łukasza Suskiewicza, Julity Paprotnej, Romana Kowalskiego, Stanisława Chęcińskiego),
- organizacja konkursów o zasięgu ogólnopolskim (Konkurs Dobrej Piosenki) oraz adresowanych do osób zajmujących się kulturą w Częstochowie (Centrum Amatorskiego Ruchu Artystycznego, Turniej Jednego Opowiadania),
- publikacja tekstów osób amatorsko zajmujących się twórczością literacką (Turniej Jednego Opowiadania. Antologia. Tom drugi, red. Michał Wilk),

- organizacja projekcji filmowych (cykl Playback),
- organizacja wydarzeń interdyscyplinarnych (Noc Kulturalna, Dni Europejskiej Kultury Ludowej, Targi Sztuki Ludowej) i współorganizacja (z animatorkami i animatorami kultury oraz grupami i organizacjami zewnętrznymi) imprez, w tym przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym (spotkania Chóru Coralmente, Spotkania z operą Mirona Pietrasa, Muzyka Country Mirosława Desperaka, warsztaty Teatru Nieoczywistego, Winylowe i Muzyczne Delicje Zbigniewa Burdy, Popkulturowe Przyjemności, spotkania Częstochowskiego Klubu Kolekcjonera, spotkania Stowarzyszenia Due Terre, warsztaty literackie Klubu „Złota Jesień”, spotkania Stowarzyszenia Komunikat, warsztaty tańca dawnego, warsztaty tańca irlandzkiego, warsztaty tańców celtyckich i balfolkowych); ponadto - realizacja wolontariatu (głównie w ramach Nocy Kulturalnej).

Realizacja zadań statutowych „Gaude Mater”

Działalność w zakresie:	Liczba wydarzeń
Muzyka	24
Literatura	27
Sztuka	25
Film	7
Konkursy	3
Warsztaty	77
Interdyscyplinarne	16
Edukacja kulturalna	81
Współpraca	64
Wydarzenia pojedyncze	10
Łączna liczba wszystkich wydarzeń	334
Łączna frekwencja wszystkich wydarzeń	20 605
Liczba dni w roku z wydarzeniami	219
Średnia liczba wydarzeń w miesiącu	28
Liczba sprzedanych biletów	4 090
Liczba wydanych zaproszeń	500

Filharmonia Częstochowska Im. Bronisława Hubermana

Na działalność Filharmonii Częstochowskiej w 2019 roku złożyły się koncerty Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Częstochowskiej oraz Chóru Filharmonii Częstochowskiej Collegium Cantorum organizowane cyklicznie (piątkowe koncerty symfoniczne, czwartkowe wieczory z chórem) oraz podczas koncertów okolicznościowych.

Najważniejsze wydarzenia

Najważniejszymi wydarzeniami 2019 roku były:

- Konkurs wokalny im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków,
- obchody Roku Stanisława Moniuszki oraz współpraca Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Częstochowskiej z artystami z Portugalii,
- Konkurs wokalny im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków, przeznaczony dla studentów wyższych szkół muzycznych do 35. roku życia. W 2019 r. do Reszkowskiego Konkursu zakwalifikowano 17 osób (głównie z Polski, Ukrainy, a także z Libanu). Jury w składzie: Izabela Kłosińska - Przewodnicząca, Katarzyna Suska, Kałudi Kałudow, Tadeusz Pszonka, Adam Klocek - po wysłuchaniu występów uczestników postanowiło przyznać: I Nagrodę Prezydenta Miasta Częstochowy w wysokości 15 000 zł Magdzie Miziołek, dwie II Nagrody w wysokości 8 000 zł Wiktorowi Jankowskiemu i Pawłowi Trojakowi, III Nagrodę w wysokości 5 000 zł Ewie Menaszek. Konkurs zakończył uroczysty Koncert Laureatów.

- Projekt Filharmonii „Moniuszko znany a nieznany”, którego pierwszy etap stanowiła inscenizacja koncertowa „Strasznego dworu” zaprezentowana w Filharmonii Częstochowskiej na zakończenie 74. sezonu artystycznego, a drugi - uroczysta inauguracja 75. Jubileuszowego sezonu artystycznego z Sonetami krymskimi,
- Moniuszce poświęcony był też wyjazdowy koncert Zespołu Kameralnego Filharmonii Częstochowskiej w Działoszynie, z basem, Jackiem Ozimkowskim oraz listopadowe koncerty szkolne, audycje wyjazdowe, a także koncert dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- Dzięki współpracy z agencją Darcos Associação Cultural Orkiestra zaprezentowała się portugalskiej publiczności podczas dwóch koncertów: w Teatro-Cine w Torres Vedras i w prestiżowej sali Centro Cultural de Belém w Lizbonie.
Koncerty Orkiestry Filharmonii Częstochowskiej – występującej w Portugalii pod nazwą Huberman Filarmónica – odbyły się w ramach cyklicznego wydarzenia zwanego Temporada Darcos, będącego swoistym festiwalem, którego celem jest wymiana muzycznych doświadczeń zespołów pochodzących z różnych części świata,
- 29. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”,
- 15. Hot Jazz Spring z trzema koncertami, w tym: Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Częstochowskiej pod batutą Adama Klocka oraz pianisty Waldemara Malickiego w programie złożonym z kompozycji George’a Gershwina,
- we wrześniu po raz ósmy odbył się Festiwal Muzyczny Rodziny Bachów złożony z trzech zróżnicowanych spotkań muzycznych, w tym Koncertu w dawnym stylu z udziałem obu zespołów artystycznych Filharmonii,
- W sierpniu Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Częstochowskiej pod dyrekcją Adama Klocka wystąpiła podczas Gali Operetkowej na Festiwalu im. Jana Kiepury w Krynicy-Zdroju.

Wydarzenia kulturalne w liczbach

Rodzaj imprezy	Liczba	Frekwencja
Koncerty symfoniczne	26	13 775
Koncerty kameralne	19	1900
Koncerty szkolne	11	6 837
Inne koncerty/imprezy okolicznościowe	23	8 680
Filharmonia malucha	2	565
Audycje muzyczne (sala kameralna)	144	17 532
Audycje muzyczne w terenie	167	13 603
Wystawy	8	895
Wynajmy	103	64 492
Razem	503	128 279
Liczba sprzedanych biletów		50 277
Liczba wydanych zaproszeń		7 550
Liczba słuchaczy		128 279

Miejski Dom Kultury realizował cele statutowe poprzez:

Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży

W roku 2019 zorganizowano 6 277 godzin zajęć edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, prowadzonych przez profesjonalną kadrę, obejmujących:

- zajęcia muzyczne – 2 098 godz.,
- zajęcia plastyczne – 466 godz.,
- zajęcia taneczne – 1 774 godz.,

- zajęcia teatralne – 198 godz.,
- inne - 745 godzin (modelarskie, fotograficzne, gimnastyka korekcyjna),
- zajęcia dla dorosłych - 996 godz. (joga, kroju i szycia, fotograficzne, modelarskie).

Działalność basenu

- gimnastyka korekcyjna – 2 730 osób
- aqua–aerobik dla dorosłych – 1 140 osób
- kursy pływania – 8 682 osoby
- sauna – 335 osób
- basen ogólnodostępny – 51 058 osób
- Rodzina Plus – 1 197 osób
- Karta Seniora – 2 089 osób.

Imprezy, wydarzenia

W 2019 r. zorganizowano szereg różnorodnych koncertów. Częstochowskie Święto Seniorów „Senioralia” uświetnili zaproszeni goście: Halina Kunicka, artyści częstochowskiego Teatru im. Adama Mickiewicza (spektakl pt. „Zaczarowany koń. Piosenki lat pięćdziesiątych”). Na scenie MDK wystąpiły zespoły: Enej, Stokrotki Rock Band, The Hakeys, Sexbomba, Mellow D project, Jary OZ, Bartnicki Band, Zespół Pieśni i Tańca „Częstochowa” (z okazji 40-lecia zespołu) oraz Anna Żebrowska.

Wystawy

- wystawa malarstwa członkiń Częstochowskiego Stowarzyszenia Plastyków im. Jerzego Dudy-Gracza - „Co kobiety zmalowały”,
- wystawa pokonkursowa VII Ogólnopolskiego Konkursu Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży „Szlakiem Orlich Gniazd”,
- wystawa malarstwa Wiesława Żydka „Tatry-Historia”,
- wystawa „Fascynujący świat pająków i skorupiaków”,
- wystawa fotograficzna „Portret” (prace uczestników pracowni fotograficznej MDK),
- wystawa malarstwa Kamili Krętuś i Tomasza Masionka,
- wystawa pokonkursowa „Najładniejszy ogród”.

Udział w konkursach, festiwalach, zawodach

Nagrody i wyróżnienia w 2019 roku:

- II Ogólnopolski Festiwal Tańca „Sulmierzyce Open”:- 2 i 3 miejsce,
- Otwarte Taneczne Grand Prix Polski Katowice 2019: zespół Antidotum I – 1 miejsce, Antidotum III – 2 miejsce, duet Karolina Gębuś, Ewelina Hyska – 2 miejsce,
- Międzynarodowy Turniej Tańca Nowoczesnego „World Dance” 2019 Sosnowiec: Antidotum I – 1 miejsce, Antidotum III – 3 miejsce,
- X Dance Festival Zdzeszowice: Adrianna Pyplacz – solo 1 miejsce, Dagmara Sieradzka – solo 2 miejsce, Liliana Grecjarz – solo 2 miejsce, Barbara Ścibirowska – solo 3 miejsce, Ewelina Hyska – solo 1 miejsce, Karolina Gębuś, Ewelina Hyska – duet I miejsce,
- Ogólnopolski Turniej Tańca „ Inspiracje” Czerwionka – Leszczyny 2019: Antidotum I – 2 miejsce, Antidotum II – 1 miejsce, Antidotum – wyróżnienie I stopnia,
- Ogólnopolski Turniej Tańca „Gold Contest” Gliwice 2019: Antidotum II –3 miejsce, Antidotum III – 3 miejsce,
- Ogólnopolski Turniej Tańca w Walcach: Adrianna Pyplacz – solo 2 miejsce, Dagmara Sieradzka – solo 3 miejsce, Liliana Grecjarz – solo 2 miejsce, Alicja Dul – solo wyróżnienie, Liwia Tomżyńska – solo 1 miejsce, Wiktoria Kaczmarczyk – solo I miejsce, Barbara Ścibirowska – solo 2 miejsce, Ewelina Hyska – solo 1 miejsce, Karolina Gębuś, Ewelina Hyska – 1 miejsce,
- XII Ogólnopolski Festiwal Taneczny „Róża” Sosnowiec 2019: Antidotum I – wyróżnienie I stopnia, Antidotum II – 2 miejsce, Antidotum III – 2 miejsce,
- Międzynarodowy Turniej Tańca Salt City Dance Festival – Wieliczka 2019: Antidotum – 1 miejsce, Antidotum - 3 x 2 miejsce w poszczególnych kat. wiekowych,

- Międzynarodowy Festiwal Zespołów Tanecznych o „Laur Rzecha” w Rzeszowie: Antidotum III – GRAND PRIX – najlepsza choreografia całego turnieju, Antidotum I – 3 miejsce oraz nagroda specjalna od sponsora turnieju „Dance Shop”,
- Ogólnopolski Festiwal Tańca „Taneczne pejzaże” - Góra Kalwaria: Solo Modern do lat 11: 2 miejsce Liliana Grecjarz, 4 miejsce Mateusz Kluźniak, 5 miejsce Liwia Tomżyńska; Solo Modern 16+: 1 miejsce – Barbara Ścibirowska, 2 miejsce - Ewelina Hyska; Solo Jazz do lat 11: 1 miejsce – Dagmara Sieradzka, 2 miejsce - Alicja Dul, 3 miejsce – Adrianna Pypłacz; Formacja Modern 12 - 15 lat - 4 miejsce; Formacja Modern 16+ - 1 miejsce; Formacja Jazz do lat 11 - 1 miejsce,
- Międzynarodowy Turniej Tańca „Opole Dance Festiwal” Polish Edition: Solo Jazz Open Children - 2 miejsce Dagmara Sieradzka, 4 miejsce - Adrianna Pypłacz, 5 miejsce - Alicja Dul; Solo Modern Open Children Male - 1 miejsce – Mateusz Kluźniak; Solo Modern Open Adult - 1 miejsce – Ewelina Hyska, 2 miejsce – Barbara Ścibirowska; Performing Art Improvization Children Open – 3 miejsce – Alicja Dul, 4 miejsce – Liwia Tomżyńska, 5 miejsce – Liliana Grecjarz, 6 miejsce – Dagmara Sieradzka; Performing Art Improvization Open Adult: 4 miejsce - Zuzanna Góra, 5 miejsce – Karolina Bekus, 6 miejsce – Natalia Kupczyk; Formation Modern Open Adult – 1 miejsce,
- Festiwal Tańca TANZEFESTIVAL w Lubsku: nagroda specjalna i 3 x 1 miejsce dla Zespołu Tanecznego Antidotum w kat. wiekowych, 3 miejsce dla Zespołu Tanecznego „Groszki”,
- XVII Ogólnopolski Festiwal Tańca Disco i Hip Hop im. Adama Marka o Puchar Burmistrza Gorzowa Śląskiego: Groszki – 1 miejsce w kat. do 8 lat, Kropeczki – 1 miejsce w kat. do 11 lat, Kropki – 2 miejsce w kat. 12 – 15 lat,
- IV Turniej Tańców Polskich „O Złoty Kłós Lisiecki” – Liszki 2019: 3 i 4 miejsce dla ZPiT „Częstochowa”,
- XVIII Ogólnopolski Festiwal Piosenki Angielskiej w Grójcu: 2 miejsce dla Martyny Zygadło,
- XI Międzynarodowy Festiwal Twórczości „Kalejdoskop Talentów. Jesień 2019” MDK w Żywcu: 2 miejsce dla Martyny Zygadło,
- XIV Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Miniatura Bożonarodzeniowa” w Kartkach Świątecznych i Ceramice: 2 miejsce dla Hanny Polaczek, wyróżnienie dla Bogumiły Sapiela,
- Międzynarodowy Konkurs Dziecięcych Prac Plastycznych „Moja pierwsza ryba” 1 miejsce dla Karoliny Źarskiej i Zuzanny Gwiazdy, 2 miejsce dla Natalii Kisiołek, Gabrysi Hejduk i Alicji Dróżdż, nagroda dla Barbary Gruszki, Zuzanny Łosik, Gabrysi Łukasik oraz Anny Buckiej,
- XXI Ogólnopolski Konkurs Plastyczny Kartka Świąteczna Boże Narodzenie, Nowy Rok – MDK Pabianice: 2 miejsce dla Marii Stradowskiej, 3 miejsce dla Alicji Dróżdż,
- VII Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Szlakiem Orlich Gniazd” - nagrody: Gabrysia Łukasik, Barbara Gruszka, Nina Jagusiak, Nicola Wewiór, Karolina Źarska, Anna Bucka, Julia Kopka, Kinga Radecka, Lilia Wysocka, Martyna Mielcarz, Wiktoria Rowicka, Zuzanna Gwiazda,
- Zawody modeli szybowców „Młodzi Modelarze na Start” zorganizowane przez Aeroklub Częstochowski: kategoria F1 A/M: 1 miejsce - Igor Mendrela, 2 miejsce - Kinga Hrabia, 3 miejsce - Stanisław Teklak; kategoria F1 H: 2 miejsce - Jakub Kowal, 3 miejsce - Igor Mendrela,
- XXXV Zimowe Zawody Modelarskie: kategoria do 6 lat: 2 miejsce - Franciszek Sporek, 3 miejsce - Tymoteusz Kowal; kategoria do 10 lat: 1 miejsce - Kinga Hrabia; kategoria do 15 lat: 1 miejsce - Jakub Mermer, 2 miejsce - Bartek Marianowski, 3 miejsce - Adam Piątkowski; kategoria Open: 1 miejsce - Andrzej Ułamek, 3 miejsce - Zbigniew Stawiarski,
- Ogólnopolskie zawody latawcowe „Święto latawca”: kategoria "Open": 2 miejsce - Andrzej Ułamek, 4 miejsce - Zbigniew Stawiarski; kategoria - Latawce płaskie: 4 miejsce - Tymoteusz Kowal.

MDK - dane zbiorcze

Liczba zrealizowanych imprez	134
Ilość sprzedanych biletów na koncerty	3 967
Ilość wydanych zaproszeń	750
Ilość wydanych wejściówek na imprezy nieodpłatne	1 610
Frekwencja na imprezach	9 680
Zajęcia edukacyjne:	
- ilość uczestników	983
- ilość zrealizowanych godzin	6 277
Basen:	
ogólnodostępny – ilość osób	51 058
zajęcia relaksacyjne – ilość uczestników	9 822

Miejska Galeria Sztuki W Częstochowie wraz z Kinem Studyjnym OKF Iluzja

Zadania i cele Miejskiej Galerii Sztuki oraz Kina Studyjnego OKF Iluzja na 2019 r. sformułowane zostały z założeniem utrzymania zainteresowania ofertą wystawienniczą i filmową.

Wydarzenia artystyczne:

- Jan Lebenstein. In memoriam, grafika, rysunek,
- Bogusław Lustyk. Rytm życia, malarstwo, rysunek, grafika, instalacja,
- Polska Szkoła Plakatu. Plakaty filmowe i teatralne ze zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach oraz Muzeum Kinematografii w Łodzi.

Wybrane wystawy prezentujące różne dziedziny sztuki współczesnej oraz indywidualny dorobek artystów m.in.:

- GlassArt. Witold Śliwiński, szkło artystyczne,
- Portrety i grupy ludzi. Dariusz Stanowski, malarstwo,
- Wygnani z raj. Majka/Strelnik, malarstwo,
- Jarosław Koziara – Sztuka w przestrzeni,
- Przestań się gapić, malarstwo, grafika, instalacja, wystawa zbiorowa.

Zbiorowe i indywidualne wystawy wskazujące na znaczenie częstochowskiego środowiska artystycznego, z jego czołowymi przedstawicielami:

- Ojciec i syn. Marian i Borys Michalik, malarstwo,
- 44.Ogólnopolski Plener Malarski Jurajska Jesień. Złoty Potok 2018,
- Na zboczu góry idee umierały spokojnie. Jakub Jakubowski, malarstwo,
- Agnieszka Półrola - grafika. Wystawa jubileuszowa z okazji 25-lecia pracy twórczej,
- Okiem Skowronka. Grzegorz Skowronek fotografia. Wystawa jubileuszowa z okazji 25-lecia pracy fotoreporterskiej.

Wystawy promujące młode pokolenie artystów:

- Big City Life. Paulina Taranek, malarstwo,
- Imaginacja. Małgorzata Bryndza, malarstwo,
- Ryby. Amelia Augustyn - malarstwo,
- Jagoda Woźny, malarstwo.

Wystawy przygotowane we współpracy z uczelniami:

- Transfiguracje - konstruowanie cybertwarzy, fotografia, grafika, instalacja, animacja,
- Sens/edukacja. Dyplomy,
- Sens/nauka. Marian Jarzemski, malarstwo,
- Sens/sztuka. Terror malarstwa czy dyktatura rysunku.

Wybrane wystawy w Galerii Zwiastun:

- Fotografie Altei Leszczyńskiej,
- Nokturn 08. Matylda Ślosarska, rysunek,
- Karolina Parkitna – malarstwo,
- Miasta wyobrażone. - Anita Grobelak- ilustracje i Marek Mielczarek - instalacja,
- Małgorzata "Balbina" Sętowska – malarstwo, wystawa memorialna,
- Autokomentarz, wystawa zbiorowa.

Wydarzenia okolicznościowe zrealizowane przez MGS:

- Noc Kulturalna w MGS: nocne zwiedzanie wystaw, warsztaty dubbingu, formy plastyczne,
- II Urban Sketches Meeting in Częstochowa - meeting przed budynkiem MGS,
- Sztuka dla każdego, pokazy prezentacje, warsztaty,
- Warsztaty plastyczne – edukacyjne dla dziadków i wnuków „Zróbmy to razem”,
- Scriptorium, cykl warsztatów kaligrafii dla młodzieży i osób dorosłych,
- Lalka artystyczna warsztat Mirosławy Truchty,
- Spotkanie muzyczne z cyklu Nieśmiertelni - Tadeusz Nalepa, koncert Leszka Cichońskiego,
- Spotkanie muzyczne z cyklu Nieśmiertelni - Eric Clapton, wystąpił gitarzysta Bartek Grzanek,
- Spotkanie muzyczne z cyklu Nieśmiertelni - Mieczysław Kosz, koncert zespołu RGG Trio.

Przeglądy, festiwale, repliki:

- Tydzień z dokumentem – prezentacja głośnych filmów dokumentalnych,
- Cykl *Ze światowych festiwali* – projekcje filmów dla koneserów,
- *Wiosna Filmów* – przedpremierowe pokazy filmów ze światowych festiwali,
- Festiwal Polskiej Animacji O!pla- projekcje filmów animowanych dla dzieci i młodzieży,
- Weekend z Millenium Docs Against Gravity – najlepsze filmy z festiwalu,
- Europejski Festiwal Filmowy Integracja Ty i Ja – najlepsze filmy z festiwalu poświęconego niepełnosprawnościom,
- Częstochowa w kadrze – organizacja XVIII edycji konkursu na film amatorski,
- Watch Docs –przeгляд filmów o prawach człowieka.

Prezentacja twórczości filmowej związanej z Częstochową:

- Pokazy filmów konkursowych *Częstochowa w kadrze*,
- Pokaz filmu *Śladami Józefa Piłsudskiego w Częstochowie* – z okazji Święta Niepodległości,
- Pokaz filmu *Częstochowa, lata 1918-1939*.

Wydarzenia interdyscyplinarne:

- Met Opera Live in HD – transmisje bezpośrednie oper z Metropolitan Opera oraz retransmisje w ramach letnich powtórek,
- Wielka sztuka na ekranie – cykl filmów poświęconych sztuce, w tym m.in.: reportaże z przygotowań do prezentacji wystaw wielkich mistrzów, filmy biograficzne, zwiedzanie znaczących muzeów i galerii, opowieści o dziełach i mistrzach,
- Balet z Teatru Bolszoi – retransmisje spektakli z Teatru Bolszoi w Moskwie,
- Retransmisje koncertu Andre Rieu *Zatańczymy?*

Działania okolicznościowe:

- Cykl 30 filmów na 30-lecie OKF,
- Plebiscyt Złota Piątka na najlepszy film 2019 (organizowany od 28 lat),
- Projekcja filmu *Kto napisze naszą historię* w Dniu Pamięci o Ofiarach Holocaustu,
- Projekcja filmu *Beksińscy*. Album wideofoniczny w 90. rocznicę urodzin Z. Beksińskiego,
- Seans filmu *Ocalić i zginąć* – z okazji Międzynarodowego Dnia Strażaka,
- Seans filmu *Powidoki* – z okazji Dnia Wolności i Praw Obywatelskich,
- Seans filmu *Apollo 11* z okazji 50. rocznicy lądowania na Księżycu oraz pokaz łazika marsjańskiego,
- Częstochowska Noc Kulturalna – *Mistrzowie kina* : projekcje filmów J. Jarmuscha,
- Projekcja filmu *Pożegnanie jesieni* w ramach Festiwalu *Czytaj!*,

- Wizyta delegacji z kina komunalnego w Phorzheim oraz projekcja amatorskich filmów krótkometrażowych filmowców z Phorzheim,
- Obchody Europejskiego Dnia Kina Artystycznego,
- Cykl *Kino Jazz*,
- Cykl *Filmy górskie*.

Wydarzenia w ramach miejskiego programu „Aleje - tu się dzieje”:

- spotkania filmowe:
 - *Wspomnienie lata* i spotkanie z Adamem Guzińskim, Częstochowa,
 - *Kurier* i spotkanie z Jarosławem Kurskim,
 - *W starym kinie*, *Antek Policmajster* i spotkanie ze Stanisławem Janickim,
 - *Czarnobóg*, *Mój kraj taki piękny* i spotkanie z Grzegorzem Paprzyckim i radną Jolantą Urbańską,

Efekty działalności Miejskiej Galerii Sztuki

wyszczególnienie	Ilość
Liczba widzów wystaw ogółem	45 935
Liczba widzów spotkań i prezentacji artystycznych ogółem	4 500
Liczba sprzedanych biletów na wystawy	4 049
Liczba bezpłatnych wejść na wystawy	41 886
Liczba widzów kinowych ogółem	71 999
Liczba sprzedanych biletów do kina	67 913
Liczba bezpłatnych wejściówek do kina	4 086

Imprezy artystyczne MGS i OKF	Ilość
Wystawy sztuk wizualnych MGS, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • wystawa stała • wystawy zmienne w salach wystawowych galerii • prezentacje plenerowe • wystawy zmienne w Galerii Zwiastun i Zielony Ołówek 	46 1 27 2 16
Konkursy artystyczne (plastyczne i filmowe), w tym twórczości dziecięcej	2
Lekcje w galerii MGS	75
Warsztaty w galerii MGS	26
Spotkania autorskie MGS (plastycy, pisarze/ redaktorzy)	93
Seanse kina OKF ILUZJA	1 708
Spotkania autorskie kina OKF ILUZJA (aktorzy, reżyserzy i in.)	8
Prelekcje przed seansami filmowymi kina OKF ILUZJA	167
Koncerty muzyczne MGS oraz inne imprezy towarzyszące	7
Razem	2 132

6. Sport i rekreacja

W roku sprawozdawczym zawarto 183 umowy dotacji na kwotę 6 956 030 zł, w ramach których realizowano następujące zadania:

- szkolenie sportowe dla dzieci i młodzieży (5 084 400 zł),
- szkolenie sportowe dla osób z niepełnosprawnością (112 000 zł),
- organizacja imprez sportowych rangi międzynarodowej i ogólnopolskiej (191 000 zł),
- zapewnienie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne oraz upowszechnianie sportu (59 000 zł),
- współzawodnictwo sportowe szkół i działalność Dzielnicowych Ośrodków Sportu Szkolnego (220 000 zł),
- upowszechnianie turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa (48 400 zł),
- organizacja wypoczynku zimowego oraz letniego dzieci i młodzieży (70 500 zł),
- różne przedsięwzięcia sportowe i rekreacyjne - małe granty (29 730 zł),
- organizacja i udział w zawodach sportowych na wysokim poziomie współzawodnictwa (1 141 000 zł).

Ponadto zawarto 4 umowy z 4 podmiotami na dofinansowanie zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej na łączną kwotę 99 698,94 zł. W 2019 r. na podstawie art. 19 b ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, zrealizowano przedsięwzięcia:

- 7 Bieg City Cross Częstochowa (Klub Sportowy City Cross),
- Częstochowa StreetBall CUP vol. 7 (Stowarzyszenie Sportowa Częstochowa),
- IV Turniej Tenisa Stołowego o Puchar K.S. SPIN Częstochowa,
- XII Gwiazdkowy Puchar Orientu (Klub Sportowy Orient).

6.1. Promocja miasta przez sport

Na ten cel przeznaczono z budżetu miasta kwotę 5 599 997 zł zlecając do realizacji promocję Częstochowy:

- poprzez zespół i poszczególnych zawodników, biorących udział w rozgrywkach ekstraklasy żużlowej oraz innych międzynarodowych/ogólnopolskich zawodach żużlowych - umowa zawarta z podmiotem Włókniarz Częstochowa SA na kwotę 3 500 000 zł,
- poprzez zespół piłki nożnej, biorący udział w rozgrywkach I ligi lub ekstraklasy, w których uczestniczy minimum 16 drużyn w jednej grupie oraz podczas rozgrywek o Puchar Polski i innych zawodów towarzyskich - umowa zawarta z RKS Raków Częstochowa SA na kwotę 1 799 999,99 zł;
- poprzez zespół ekstraklasy tenisa stołowego, biorący udział w rozgrywkach organizowanych przez Polski Związek Tenisa Stołowego oraz poprzez zespół lub poszczególnych zawodników/poszczególne zawodniczki w innych ogólnopolskich i międzynarodowych turniejach tenisa stołowego - umowa zawarta z Klubem Uczelnianym AZS Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza na kwotę 299 997 zł.

6.2. Sport szkolny i system szkolenia w wybranych dyscyplinach

W roku szkolnym 2018/2019 w organizowanych igrzyskach Szkolnego Związku Sportowego we współzawodnictwie sportowym dziewcząt i chłopców wzięło udział 48 szkół podstawowych i 19 szkół ponadgimnazjalnych. Rozgrywki szkolne były prowadzone w dyscyplinach sportowych, takich jak: piłka siatkowa, siatkówka plażowa, koszykówka, koszykówka 3x3, piłka ręczna, piłka nożna, lekka atletyka, tenis stołowy, pływanie, łyżwiarstwo, szachy, czwórboj, trójbój, kolarstwo, badminton, rugby i unihokej. We współzawodnictwie sportowym szkół uczestniczyło ok. 10 tys. uczniów.

Klasyfikacja najlepszych szkół	
<p style="text-align: center;"><i>Igrzyska dzieci - dziewczęta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa nr 13 • Szkoła Podstawowa nr 36 • Szkoła Podstawowa nr 50 • Szkoła Podstawowa nr 7 • Szkoła Podstawowa nr 31 • Szkoła Podstawowa nr 52 	<p style="text-align: center;"><i>Igrzyska dzieci - chłopcy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa nr 13 • Szkoła Podstawowa nr 38 • Szkoła Podstawowa nr 48 • Szkoła Podstawowa nr 31 • Szkoła Podstawowa nr 36 • Szkoła Podstawowa nr 29
<p style="text-align: center;"><i>Igrzyska młodzieży - dziewczęta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa nr 36 	<p style="text-align: center;"><i>Igrzyska młodzieży - chłopcy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa nr 29
<p style="text-align: center;"><i>szkoły ponadgimnazjalne dziewczęta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • IV LO im. H. Sienkiewicza • IX LO im. C.K. Norwida • VII LO im. M. Kopernika • V LO im. A. Mickiewicza • III LO im. W. Biegańskiego • ZS im. S. Żeromskiego 	<p style="text-align: center;"><i>szkoły ponadgimnazjalne chłopcy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Techniczne Zakłady Naukowe • III LO im. W. Biegańskiego • IX LO im. C.K. Norwida • IV LO im. H. Sienkiewicza • ZS im. S. Żeromskiego • ZS im. J. Kochanowskiego

W roku szkolnym 2018/2019 kontynuowano realizację systemu szkolenia w piłce siatkowej dziewcząt i chłopców, koszykówce dziewcząt i chłopców oraz piłce ręcznej dziewcząt. Powyższy system szkolenia prowadzono w 8 następujących ośrodkach (szkołach):

- Szkoła Podstawowa nr 29 i TZN - koszykówka chłopców,
- Szkoła Podstawowa nr 40 - koszykówka dziewcząt,
- Szkoła Podstawowa nr: 34 i 50 - piłka siatkowa dziewcząt,
- Szkoła Podstawowa nr 2 i 39 - piłka siatkowa chłopców,
- Szkoła Podstawowa nr 14 - piłka ręczna dziewcząt.

Szkoleniem w tych dyscyplinach sportu objętych zostało 150 uczniów.

6.3. Propagowanie krajoznawstwa oraz aktywnego wypoczynku wśród dzieci i młodzieży

Na podstawie otwartych konkursów ofert, zlecono organizacjom pozarządowym następujące zadania:

- upowszechnianie turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa,
- organizacja wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.

W zakresie upowszechniania turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa współpracowano z 5 organizacjami pozarządowymi. Stowarzyszenia w ramach zadania zrealizowały przedsięwzięcia na kwotę 58 400 zł.

Zawarto 7 umów z: Regionalnym Oddziałem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Komendą Hufca Związku Harcerstwa Polskiego, Inicjatywą Wspierania Szkoły Osiemnastka. Podmioty te zorganizowały ogólnodostępne imprezy turystyczne.

Najważniejsze z nich to:

- XLVI Złaz Turystyczny „Pieczenie Ziemniaka” (Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego),
- XXXIX Ogólnopolski Rajd im. I. Kozińskiego (Komenda Hufca Związku Harcerstwa Polskiego),
- XIX Medialny Konkurs Krajoznawczy „Region częstochowski - moja mała ojczyzna” (Regionalny Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego).

6.4. Wydarzenia kulturalne i festiwale plenerowe w ramach Programu „Przyjazna Częstochowa”

- 1) Dni Samorządu Terytorialnego - „Wolność”** - Muzycznym gospodarzem wieczoru był Skubas. Punktem wyjścia był dorobek twórców niezależnych, niepokornych i niezwykłych, a celem stworzenie nastrojowej narracji o wolności, która jest wieczną i uniwersalną wartością. Koncert obejrzało 2 000 osób.
- 2) Festiwal Frytka OFF-jazz** – w tym roku festiwal po raz trzeci odbył się w Parku Lisiniec, Zaproszeni artyści reprezentowali różne gatunki, pokolenia i estetyki. Wystąpili: Dezerter, Acid Drinkres, Kapela ze wsi Warszawa, Mery Spolsky, Krzysztof Zalewski i Mela Koteluk, L.U.C. wspólnie z transkulturowym Big Bandem Rebel Babel Ensemble i gościnnym udziałem Orkiestry Dętej OSP Konopiska, Abradaba i Marceliny, XXANAXX, goście z Ukrainy - Kozak System, częstochowski zespół Softys oraz DJ'e Noisy Pots i Biernaski. Oprócz koncertów odbył się FOOD FEST, w którym uczestniczyły 24 food trucki oferujące kuchnię z różnych zakątków świata. Festiwal zgromadził 14 000 osób.
- 3) Festiwal Retro Częstochowa** – 6. edycja festiwalu RETRO osadzona została w klimacie lat pięćdziesiątych XX wieku. Muzyczne widowisko - „Zaczarowany koń. Piosenki lat pięćdziesiątych”. Wypełniły piękne piosenki liryczne, ale i żywiołowe, dynamiczne – znane i nieco zapomniane. Autorem scenariusza i reżyserem koncertu był dyrektor częstochowskiego teatru Robert Dorosławski, Podczas Festiwalu RETRO częstochowianie mogli także uczestniczyć w licznych atrakcjach dla całych rodzin oraz w koncertach poprzedzających główne wydarzenie - Kapeli Czerniakowskiej oraz Nicoli Palladiniego. Frekwencja: 2 000 osób.
- 4) Festiwal HIP HOP Elements** – Na festiwal złożyły się następujące wydarzenia: panel dyskusyjny „Domowe studio nagrań”, warsztaty dj'skie dla początkujących i średnio zaawansowanych, scratch sesja, bitwa wolnostylowa, Graffiti Jam oraz warsztaty graffiti dla dzieci. Na festiwalowej scenie mogliśmy podziwiać umiejętności tancerzy podczas breakdance jam „Clash of the Titans”. Największą publiczność zgromadziły oczywiście koncerty, podczas jubileuszowej edycji Festiwalu Hip Hop Elements wystąpili jedni z najbardziej znanych w Polsce raperów: ReTo, Kękę, Paluch, Sokół i PRO8L3M. Udział wzięło około 5 000 osób.
- 5) Dni Częstochowy** – w sobotę 24 sierpnia na placu za pętlą tramwajową przy ul. Fieldorfa-Nila odbyły się uroczyste obchody Dni Działkowca, ogłoszone zostały wyniki konkursów na najładniejszą działkę i najładniej ukwiecony balkon. Głównym wydarzeniem w tym dniu była impreza pod szyldem „Lato na Maxxxa”. Wieczorem natomiast w Filharmonii Częstochowskiej wręczone zostały Nagrody Miasta Częstochowy w Dziedzinie Kultury oraz wyróżnienie Mecenas Kultury, muzyczną atrakcją tego wieczoru był koncert „Whitney Houston symfonicznie” w wykonaniu Hani Stach i Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Częstochowskiej pod dyrekcją Adama Klocka. W Dniach Częstochowy udział wzięło ok. 6 000 osób.
- 6) 80. Rocznica wybuchu II Wojny Światowej.** Wydarzeniu temu towarzyszyła plenerowa inscenizacja, upamiętniająca wydarzenie z 4 września 1939 r., które w historii zapisała się jako Krwawy Poniedziałek, w czasie którego w Częstochowie z rąk niemieckiego okupanta zginęło od 200 do 500 Polaków i Żydów. Spektakl przygotował Teatr Wojciecha Kołsuta.
- 7) 101. rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę. 11 listopada.** Uroczysta defilada przemaszerowała aleją Najświętszej Maryi Panny spod Grobu Nieznanego Żołnierza i Pomnika bł. ks. Jerzego Popiełuszki, gdzie zainaugurowano uroczystości miejskie. Na placu Biegańskiego odczytano apel pamięci, JWK Lubliniec oddał salwę honorową. Delegacje złożyły wiązanki kwiatów przed pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego. Artystyczną oprawę uroczystości zapewniły Orkiestra Mykanów i Dźbów oraz chór Basilica Cantans pod dyrekcją Włodzimierza Krawczyńskiego. W uroczystości licznie udział wzięły poczty sztandarowe częstochowskich szkół, harcerze i mieszkańcy

miasta. Dnia 10 listopada w Filharmonii Częstochowskiej odbył się uroczysty koncert z okazji Narodowego Święta Niepodległości pt. „Białe róże, czerwone maki” w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Częstochowskiej i Chóru Filharmonii Częstochowskiej „Collegium Cantorum”, podczas którego wręczono odznaczenia "Tym, co służą Miastu i Ojczyźnie".

- 8) **Noc Sylwestrowa** – podczas imprezy sylwestrowej wystąpił dj Dziker, częstochowski zespół coverowy Apress Band, gwiazdą wieczoru był zespół Czarno-Czarni. Pokaz sztucznych ogni zastąpił wystrzał konfetti. W imprezie na placu Biegańskiego udział wzięło ok. 3 000 osób.

6.5. Wprowadzenie w przestrzeń publiczną Miasta obiektów artystycznych zwiększających atrakcyjność miasta (Program „Przyjazna Częstochowa” oraz „Aleje – tu się dzieje”)

W ramach zwiększania atrakcyjności ogólnodostępnej przestrzeni publicznej zlecono wykonanie instalacji artystycznej LAMPIONY na Placu Biegańskiego. Autorem instalacji jest Jarosław Koziara - artysta z Lublina znany z realizacji wielkoformatowych scenografii, dekoracji okolicznościowych (m.in. dla WOŚP), aranżacji wnętrz, a także autor plakatów i okładek płyt. Instalacja na placu Biegańskiego składała się z wykonanych na stelażach, materiałowych 40 lampionów umieszczonych na kinkietach latarni na płycie placu i 21 szt. z wmontowanym, własnym źródłem światła - rozwieszonych między drzewami w północnej części placu. Ciepłe, kolorowe światło tworzyło magiczną oprawę centrum miasta. Lampiony były eksponowane od maja do końca września.

6.6. "Przyjazna Częstochowa" to także „Zielone miasto”

- a) **„Zielone miasto”** – czyli realizacja nowych inwestycji w obszarze zieleni. W 2019 r. w pasach zieleni ulicznej, w parkach i na zieleńcach zaplanowano i zrealizowano sadzenie łącznie **525 szt. drzew, 4 572 szt. krzewów ozdobnych oraz 958 szt. bylin.**

W ramach realizacji tego Programu wykonano:

- sadzenie drzew i uzupełnienie krzewów przy alei Bohaterów Monte Cassino na odcinku od ul. Słowackiego do ul. Goszczyńskiego,
- zielony Skwer Sybiraków, na którym posadzono 449 szt. krzewów i 180 szt. bylin i traw,
- budowę oświetlenia solarnego i nasadzenia na terenie "parku kieszonkowego" przy ulicy Żareckiej. W ramach zadania wbudowano sześć lamp solarnych ze źródłem światła LED zintegrowanych z panelem solarnym oraz baterią litowojonową oraz posadzono drzewa liściaste oraz 180 szt. krzewów,
- budowę ogrodzonego placu zabaw przy ul. Krakowskiej 45 na zieleńcu o powierzchni ogólnej 1870 m² składającego się z zestawu zabawowego CEPHEUS z profili aluminiowych, huśtawki wahadłowej z siedziskami dla dzieci młodszych i starszych, pomostu ruchomego (tuby) na przegubach, bujaka sprężynowego, słupków do slalomu, a także 3 dwustanowiskowych urządzeń siłowni terenowej, ławek, koszy, stojaków na rowery. Posadzono 8 drzew, 456 krzewów i 32 szt. traw. Wartość 245 069,63 zł,
- ogrodzenie oraz doposażenie placu zabaw przy ul. Bardowskiego 33A, w karuzelę i zestaw zabawowy ANNA ze zjeżdżalnią; wartość zadania – 45 115 zł,
- odbudowa stanowiska do koszykówki i doposażenie w zestaw zabawowy ISABEL placu zabaw przy ul. Drzymały 6 w Dźbowie. Koszt to 55 655 zł,
- przy ulicy Jasnorzewskiej–Pawlikowskiej 1, gdzie posadzono 4 drzewa liściaste i 1 068 sztuk krzewów ozdobnych. Całkowity koszt zadania wyniósł 40 000 zł, w tym 30% w ramach wkładu własnego wspólnoty mieszkaniowej,
- przy ul. Botanicznej 23, posadzono 8 drzew liściastych i 690 sztuk krzewów ozdobnych. Całkowity koszt zadania wyniósł 20 000 zł, w tym 30% w ramach wkładu własnego wspólnoty mieszkaniowej.

- b) „Kolorowe miasto”** – polegające na estetyzacji miasta. W centrum miasta na kwietnikach stałych i w donicach, posadzono ogółem 13 335 szt. kwiatów jednorocznych, w tym w ramach nasadzeń wiosennych 6 474 szt. oraz letnich 6 861 szt.:
- Rośliny jednoroczne pojawiły w następujących miejscach: na placu Biegańskiego, przy ul. Waszyngtona, na placu Rady Europy, przy Urzędzie Stanu Cywilnego, w alei Sienkiewicza przy Pomniku Ks. J. Popiełuszki, w donicach I, II i III alei Najświętszej Maryi Panny oraz przy Miejskiej Galerii Sztuki. Koszt obsadzenia kwiatami wyniósł łącznie 108 644,76, zł.
 - Na powierzchni 2 000 m² założono łąki kwiatowe w następujących lokalizacjach: w parku Staszica, w parku 3 Maja, w Parku 1000-lecia, na Promenadzie (na terenie przy Lesie Aniołowskim), na terenie zielonym przy ul. Sojczyńskiego-Warszyca. Wartość prac wyniosła 23 760 zł.
- c) „estetyczne miasto”** – w 2019 r. w ramach utrzymania zieleni prowadzono prace na obiektach o łącznej powierzchni **91,87 ha** w parkach, na zieleńcach oraz w pasach zieleni ulicznej. Pielęgnacja zieleni na terenach pozostających w stałym utrzymaniu obejmowała pełen zakres koniecznych do wykonania prac porządkowych i pielęgnacyjnych m.in.: koszenie trawników, grabienie liści, przycinanie krzewów i żywopłotów, pielenie rabat, renowację trawników, pielęgnację posadzonych drzew i krzewów,
- d)** ponadto w ramach bieżącego utrzymania placów rekreacji ruchowej ogrodzono plac zabaw przy skrzyżowaniu ul. Letniej i Wczasowej, doposażono w nowe urządzenia plac zabaw w parku Narutowicza (karuzela obrotowa z siedziskami), plac zabaw przy skrzyżowaniu ul. Ossowskiego i Iłakowiczówny (bujak sprężynowy Konik), plac zabaw przy ul. Drzymały 6 (huśtawka wagowa – ważka) oraz plac zabaw w parku osiedlowym na Parkitce (zestaw zabawowy dla małych dzieci).

6.7. "Aleje - tu się dzieje!"

Akcja została zorganizowana po raz siódmy. Kolejny rok z rzędu zaangażowały się w nią miejskie instytucje kultury (Biblioteka Publiczna im. dr Władysława Biegańskiego, Filharmonia im. Bronisława Hubermana, Kino Studyjne OKF Iluzja, Miejska Galeria Sztuki, Muzeum Częstochowskie, Ośrodek Promocji Kultury "Gaude Mater" oraz Teatr im. Adama Mickiewicza). **W okresie od 9 maja do 29 sierpnia centrum miasta stało się miejscem realizacji 79 wydarzeń, głównie artystycznych, gromadząc w przestrzeni „alejowej” około 15 000 miłośników m.in. muzyki, filmu, fotografii, ilustracji, literatury, podróży, historii i teatru.**

Z większych wydarzeń w ramach akcji warto wymienić:

- literackie spotkanie z URSZULĄ DUDZIAK w OKF Iluzja,
- spektakle Teatru im. A. Mickiewicza: „STACHURA”, „NIE TYLO KOBIEITA...”, „ŁYSA SPIEWACZKA”,
- SZTUKA DLA KAŻDEGO warsztaty plastyczne, pokazy twórcze prezentacja prac artystów. Na Placu Biegańskiego podczas ostatniego czerwcowego weekendu odbywały się pokazy twórcze oraz artystyczne działania dla osób w każdym wieku. Warsztaty odwiedziło około 1 800 uczestników.

6.8. Rewitalizacja Parku Lisiniec

W ramach rewitalizacji kulturalnej Parku Wypoczynkowego Lisiniec zrealizowano dwudniowy festiwal FRYTKA OFFjazd w terminie 14-15 czerwca 2019. W ramach imprez zrealizowano koncerty z udziałem zagranicznych i lokalnych wykonawców, prezentacje teatralne, wydarzenia interdyscyplinarne, przygotowano strefę gastronomiczną. Zorganizowano wydarzenie promujące otwarcie plaży w strefie „Adriatyk” połączone z warsztatami zumbi i występami zespołów i dj`ów. Zachowano także ciągłość projektu - Bieg Niepodległości w Parku Wypoczynkowym Lisiniec, realizowanego przez Fundację "Jest Lepiej".

6.9. Konkursy dla mieszkańców

Szczególnym zainteresowaniem mieszkańców Miasta cieszyły się konkursy:

- **Nagrody i wyróżnienia Miasta Częstochowy za wybitne osiągnięcia sportowe**
Za wybitne osiągnięcia sportowe przyznano nagrody i wyróżnienia 113 osobom z organizacji sportowych z terenu miasta Częstochowy, w tym:
 - ✓ 44 nagrodzonych (2 nagrody I stopnia, 8 nagród II stopnia i 34 nagrody III stopnia), w tym: 28 zawodników oraz 16 trenerów i działaczy),
 - ✓ 69 wyróżnionych, w tym: 56 zawodników, 13 trenerów i działaczy.Wyróżnieni otrzymali okolicznościowe statuetki, natomiast nagrodzeni otrzymali okolicznościowe statuetki oraz nagrody finansowe w wysokości: nagroda I stopnia - 3 000 zł, nagroda II stopnia - 2 000 zł, nagroda III stopnia - 1 000 zł.
- **Stypendia twórcze i artystyczne Prezydenta Miasta**
W 2019 r. w Wydziale Kultury, Promocji i Sportu Urzędu Miasta Częstochowy złożono ogółem 53 wnioski o przyznanie stypendiów artystycznych Prezydenta Miasta Częstochowy. Przyznano 27 stypendiów artystycznych w dziedzinach: teatr - 1, taniec - 4, upowszechnianie kultury i opieka nad zabytkami - 2, muzyka - 11, sztuki plastyczne - 9.
- **Nagroda Teatralna Prezydenta Miasta Częstochowy**
Podsumowano pierwszą edycję Nagrody Teatralnej Prezydenta Miasta Częstochowy. Laureatami Nagrody i zdobywcami statuetki „Częstochowski Gall” za sezon artystyczny 2018/2019 zostali:
 - ✓ w kategorii „Najlepsza rola żeńska w premierowym w sezonie artystycznym 2018/2019 spektaklu Teatru - Agata Ochota za rolę Pani Venable w spektaklu „Nagle, zeszłego lata” Tennessee Williamsa, w reżyserii Krzysztofa Knurka,
 - ✓ w kategorii „Najlepsza rola męska w premierowym w sezonie artystycznym 2018/2019 spektaklu Teatru im. Adama Mickiewicza w Częstochowie” - Waldemar Cudzik za rolę Merkina w spektaklu „Poniżej pasa” Richarda Dressera, w reżyserii André Hübnera-Ochodlo,
 - ✓ w kategorii „Twórca związany ze środowiskiem teatralnym Częstochowy” - Wojciech Kowalski za reżyserię i aktorstwo w spektaklu „Miłość - uwolnić słowa”.
 - ✓ Statuetką „Częstochowski Gall” uhonorowana została także Magdalena Piekorz - dyrektor artystyczna Teatru im. Adama Mickiewicza, za reżyserię spektaklu „Czyż nie dobija się koni?”, wybranego w plebiscycie publiczności „Spektaklem Sezonu 2018/2019”.
- **Konkursy zorganizowane przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Estetyki Miasta**
W ramach aktywizacji mieszkańców do działań podnoszących estetykę zagospodarowania przestrzeni publicznej Pełnomocniczka Prezydenta Miasta ds. Estetyki Miasta zorganizowała dwa konkursy.
We współpracy z częstochowskimi spółdzielniami mieszkaniowymi przygotowano i przeprowadzono konkursy na:
 - ✓ **"Najładniej ukwiecony balkon 2019"**
 - ✓ **"Najładniejszą działkę Rodzinnych Ogrodów Działkowych w Częstochowie"**.
- **Konkurs na Fotografię Miesiąca „CGK”**
Konkurs był propozycją fotograficznej zabawy skierowanej do mieszkańców Miasta. Był to cykl comiesięcznych konkursów promowany za pośrednictwem miejskiego portalu „Co, gdzie, kiedy”. Zadanie polegało na zrobieniu zdjęcia promującego Częstochowę i wysłanie na adres redakcji. Na przestrzeni paru miesięcy wpłynęło 589 zdjęć. Co miesiąc najlepsza fotografia była nagradzana kwotą 300 zł i publikowana w miesięczniku CGK. Wyboru zdjęć dokonywało Jury złożone z pracowników Wydziału Kultury, Promocji Sportu.

- **Międzynarodowe Biennale Fotografii Ulicznej „MOMENT”**

Koordynacja 1. edycji konkursu, organizowanego przez OPK „Gaude Mater”, który ma na celu promocję fotografii ulicznej, prężnie rozwijającego się gatunku w fotografii. Zasięg konkursu pozwala także na promocję Częstochowy na arenie międzynarodowej, jako miasta kultury otwartego na działania fotograficzne.

W konkursie wpłynęło 1567 zdjęć 334 autorów z 25 krajów (m.in. z Polski, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych, Włoch, Portugalii, Bułgarii, Brazylii, Macedonii, Indii, Iranu). Do wystawy zakwalifikowane zostały 43 zdjęcia 34 autorów. Nagrody otrzymali: 1 nagroda (6000 zł) - Szymon Roziewicz (Polska), 2 nagroda (4000 zł) – Elena Alexandra (Niemcy), 3 nagroda (3000 zł) – Fatteme Pezeshki Moghadam.

Gala wręczenia nagród odbyła się 22 listopada w OPK „Gaude Mater”.

Wystawa pokonkursowa trwała do 15 stycznia 2020 roku. Przy okazji konkursu powstała strona www.biennalemoment.czestochowa.pl

6.10. Ochrona dziedzictwa narodowego.

Przeprowadzono renowację i konserwację:

- pomnika „Jana Pawła II – Pielgrzyma” zlokalizowanego w Częstochowie na placu Daszyńskiego,
- pomnika „Grobu Nieznanego Żołnierza” zlokalizowanego w Częstochowie w alei Henryka Sienkiewicza,
- pomnika „ks. Jerzego Popiełuszki” zlokalizowanego w Częstochowie w alei Henryka Sienkiewicza,
- pomnika „Poległym w Obronie Ojczyzny” zlokalizowanego w Częstochowie na placu Pamięci Narodowej,
- pomnika deportacji Żydów - Częstochowian przy ul. Strażackiej,
- ławeczek z postaciami w usytuowanych w ciągu pieszym w alei Najświętszej Maryi Panny,
- czyszczenie, mycie oraz uzupełnienie szczelin rzeźby „Popiersie Kazimierza Pułaskiego”.

Prace polegały m.in. na czyszczeniu elementów pomników, fugowaniu oraz uzupełnianiu ubytków i liter, a także usuwaniu aktów wandalizmu.

6.11. Bezpłatny magazyn „CGK”.

Jednym z najważniejszych zadań realizowanych w ramach promocji Częstochowy - poza prowadzeniem profili w mediach społecznościowych - jest wydawanie bezpłatnego magazynu „CGK”. Miesięcznik z jednej strony zapowiada wszystkie wydarzenia kulturalno-rozrywkowe odbywające się w Częstochowie, a z drugiej stara się w szerszym kontekście uchwycić fenomen kulturalnego i społecznego życia miasta. W swojej stylistyce graficznej nawiązuje do kolorowych magazynów, gdzie poszczególne materiały prezentowane są w sposób dynamiczny i przy tym atrakcyjny dla oka. Trzykrotnie nagradzany w ogólnopolskim konkursie „Kryształy PR-u” organizowanym w ramach Konferencji „PR w Samorządzie i Administracji”.

6.12. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

MOSiR administrował 15 obiektami sportowo-rekreacyjnymi oraz 8 parkingami o łącznej powierzchni 71,38 ha. Zarządzał również systemem Częstochowskiego Roweru Miejskiego, który odnotował 150 842 wypożyczenia.

W 2019 r. z usług MOSiR skorzystało ogółem około 1 135 000 osób – zarówno mieszkańcy miasta, regionu, jak i turyści.

Najważniejsze imprezy organizowane w 2019 r. przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji przedstawiono w ujęciu tabelarycznym:

Imprezy sportowo-rekreacyjne i turystyczne organizowane przez MOSiR

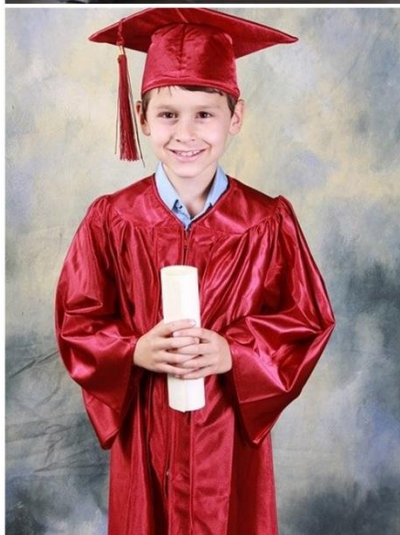
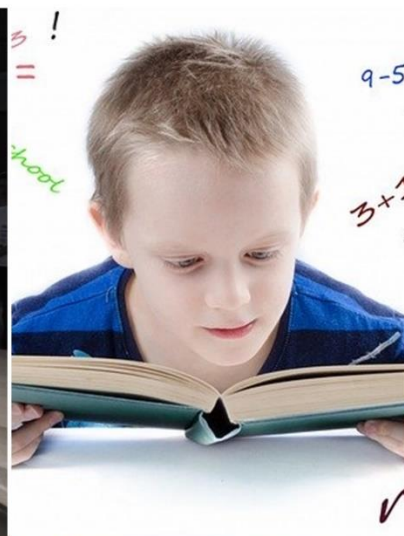
Lp.	Nazwa imprezy	Frekwencja (osoby)
1.	Akcja „Ferie w mieście 2019” - turniej dzikich drużyn w piłce nożnej	50
2.	Akcja „Ferie w mieście 2019” - zimowy turniej siatkówki	50
3.	OTK Super Seria Skrzatów w Tenisie	68
4.	Puchar Ligi 40-latków	100
5.	Częstochowa Volley Cup 2019 jednostek miejskich	70
6.	Letnia Olimpiada Sportowa „Przełam Bariery z ISD Huta”	300
7.	Otwarcie Plaży w Parku Lisiniec	ok. 900
8.	V Otwarte Mistrzostwa Częstochowy Nordic Walking	215
9.	Częstochowa Streetball Cup vol. 7	214 +widzowie
10.	„Lato w mieście - Lato pod żaglami” -półkolonie żeglarskie + Ogólnopolski Program Edukacji Żeglarskiej POLSAILING wspólnie z UKS MORKA i CzOZZ (20 turnusów półkolonii, 10 turnusów PolSailing)	460 osób
11.	„Lato w mieście 2019” - turniej dzikich drużyn w piłce nożnej	40
12.	Tenisowa Częstochowa	15
13.	OTK Młodzików w Tenisie wspólnie z Fundacją Aktywności Fizycznej	42
14.	Otwarte Mistrzostwa Częstochowy w Tenisie - kat. dzieci i młodzież	45
15.	Otwarte Mistrzostwa Częstochowy w Tenisie - kat. seniorskie	157
16.	Bieg Godzinny - wspólnie z KLA "Zabiegani"	143
17.	Bieg Rodzinny Zabieganych - wspólnie z KLA "Zabiegani"	739
18.	Częstochowa Futsal Cup 2019 jednostek miejskich	60
19.	Halowa Olimpiada Sportowa "Przełam Bariery z Hutą Częstochowa"	330

OGÓŁEM: uczestniczyło w imprezach około 4 tys. mieszkańców + widzowie oraz uczestnicy Dni Sąsiadów

Imprezy cykliczne organizowane przez MOSiR

Lp.	Nazwa imprezy	Frekwencja
1.	Program „Aktywny Senior”: - gimnastyka w wodzie; - treningi ogólnorozwojowe; - zajęcia ruchowe, - tenis stołowy.	Seniorzy biorący udział w Akcji w I półroczu 2019 r. skorzystali łącznie ok. 9 851 razy z propozycji Programu.
2.	Liga 40-latków w Piłce Siatkowej	W rozgrywkach uczestniczyło około 100 osób.
3.	Szkółka Łyżwiarska	210 osób
4.	Amatorska Liga Siatkówki	ok. 300 osób.
5.	Amatorska Liga Piłki Nożnej	ok. 220 osób zgłoszonych
6.	XXV Liga Futsalu o Puchar Prezydenta Miasta	ok. 300 osób
7.	Nauka pływania	377 osób uczęszczało na kursy.
8.	„BiegamBoLubię”	w każdą sobotę o godz. 9.30 pod okiem instruktora bezpłatne zajęcia dla amatorów biegania. Każdorazowo 30-35 osób (w sumie 1246 osób)

7. Edukacja

7.1. Szkoły i placówki oświatowe samorządowe

Gmina Częstochowa jest organem prowadzącym dla 115 jednostek oświatowych:

- 38 samodzielnych miejskich przedszkoli,
- 40 samodzielnych szkół podstawowych,
- 5 zespołów szkolno-przedszkolnych (miejskie przedszkola i szkoły podstawowe),
- 21 szkół ponadpodstawowych, w tym 8 samodzielnych liceów, 12 zespołów szkół ponadpodstawowych, 1 Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,
- 6 placówek kształcenia specjalnego,
- 1 gimnazjum (zakończyło działalność z dniem 31.08.2019 r.),
- 1 Samorządowy Ośrodek Doskonalenia,
- 1 Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych,
- 1 Bursa Miejska,
- 1 Biuro Finansów Oświaty.

7.2. Miejskie przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych

W roku 2019 do 43 miejskich przedszkoli uczęszczało średniorocznie 4 878 dzieci, natomiast do oddziałów przedszkolnych w 15 szkołach podstawowych uczęszczało średniorocznie 365 dzieci.

Od 1 września 2014 r. rodzice dzieci zamieszkałych na terenie Miasta nie ponoszą opłat za pobyt dziecka w przedszkolu. Natomiast rodzice dzieci w wieku 3-5 lat spoza gminy Częstochowa ponoszą odpłatność w wysokości 1 zł za każdą rozpoczętą godzinę wychowania przedszkolnego, przekraczającą wymiar 5 godzin.

Organizowane w przedszkolach zajęcia dodatkowe już od października 2013r. są bezpłatne, dzięki czemu stały się dostępne dla wszystkich dzieci uczęszczających do miejskich przedszkoli.

Wszystkie dzieci korzystające z wychowania przedszkolnego w miejskich przedszkolach, objęte są badaniami przesiewowymi w kierunku wykrycia wad wymowy. Zajęcia specjalistyczne z zakresu logopedii realizowane są również w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i obejmują wszystkie dzieci wymagające ww. terapii. Na wniosek dyrektorów przedszkoli lub szkół, po przeprowadzeniu badań przesiewowych w zakresie wad wymowy przez logopedów z danych placówek i pracowników Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Częstochowie, organ prowadzący systematycznie zwiększa liczbę godzin zajęć logopedycznych.

a) przedszkola:

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych - 483,10 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 445,77 etaty,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez przedszkola na 1 ucznia – 937,70 zł.

b) oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych:

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 59,35 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 10,56 etatów,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez szkoły na 1 ucznia – 583,14 zł.

7.3. Szkoły podstawowe

W związku z wprowadzoną reformą oświaty II etap edukacyjny w szkole podstawowej został wydłużony o VII i VIII klasę. W roku 2019 do 45 szkół podstawowych uczęszczało średniorocznie 13 676 uczniów. Z dniem 1 września 2019 r. naukę w klasie pierwszej rozpoczęło 1 752 uczniów, w 96 oddziałach, o 6 więcej niż w roku poprzednim.

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 1 666,12 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi - 500,28 etatów,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez szkoły na 1 ucznia – 922,48 zł.

7.4. Gimnazja i oddziały gimnazjalne

W wyniku reformy systemu edukacji z dniem 31 sierpnia 2019 r. zakończyły swoją działalność gimnazja i oddziały gimnazjalne w szkołach podstawowych. W roku 2019 do oddziałów gimnazjalnych łącznie w 23: szkołach podstawowych, liceum ogólnokształcącym i zespole szkół oraz 1 gimnazjum uczęszczało średniorocznie 1 059 uczniów;

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 182,85 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 25,35 etaty,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez szkoły na 1 ucznia – 927,98 zł.

7.5. Szkoły ponadgimnazjalne / ponadpodstawowe

W związku z reformą systemu oświaty z dniem 31 sierpnia 2019 r. zakończyły działalność zasadnicze szkoły zawodowe, które od dnia 1 września 2017 r. zostały przekształcone w branżowe szkoły pierwszego stopnia.

1 września 2019 r. dotychczasowe trzyletnie licea ogólnokształcące zostały przekształcone w czteroletnie licea ogólnokształcące, a czteroletnie technika w pięcioletnie technika. W 2019 r. funkcjonowało:

- 15 liceów ogólnokształcących (w tym 5 liceów, które ze względu na brak zainteresowania nie dokonały naboru),
- 11 techników,
- 12 branżowych szkół pierwszego stopnia. Do dnia 31 sierpnia 2019 r. w branżowych szkołach pierwszego stopnia funkcjonowały klasy zasadniczych szkół zawodowych.

7.6. Szkoły ponadpodstawowe wraz z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) prowadzone przez miasto

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 1 223,07 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 294,83 etaty,
- średnioroczna liczba uczniów/dzieci – 11 589 uczniów,
- średniomiesięczne wydatki poniesione - szkoły i CKZiU na 1 ucznia 745,72 zł.

Nowe kierunki kształcenia

W celu poszerzenia oferty kształcenia zawodowego szkoły występowały w roku sprawozdawczym do Powiatowej Rady Rynku Pracy z wnioskami o utworzenie nowych kierunków kształcenia w:

1. W Zespole Szkół Samochodowo-Budowlanych w Branżowej Szkole I stopnia nr 8 w zawodzie lakiernik samochodowy, uruchomiony od 01.09.2019 r.
2. W Zespole Szkół Ekonomicznych w Technikum nr 3 w zawodzie technik organizacji turystyki, oraz technik rachunkowości, z czego od 1.09.2019 r. uruchomiono kierunek technik organizacji turystyki.
3. W Zespole Szkół im gen. W. Andersa:
 - w Technikum nr 4 technik programista oraz technik realizacji nagrań ,
 - w Szkole Policealnej nr 5 - technik realizacji nagrań,
 - w Branżowej Szkole I Stopnia nr 2 drukarz-felksograf.Wszystkie kierunki planuje się uruchomić od 1.09.2020 r.

7.7. Szkoły specjalne

W 2019 r. funkcjonowały:

- 2 przedszkola specjalne,
- 5 szkół podstawowych specjalnych,
- 1 gimnazjum specjalne (zakończyło działalność z dniem 31.08.2019 r.),
- 5 szkół specjalnych przysposabiających do pracy,
- 1 technikum specjalne,
- 1 branżowa szkoła specjalna pierwszego stopnia.

Szkoły i przedszkola specjalne

a) szkoły i przedszkola specjalne prowadzone przez miasto

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 194,93 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 37,83 etatów,
- średnioroczna liczba uczniów – 287 uczniów,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez szkoły na 1 ucznia – 5 509,39 zł.

b) Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze prowadzone przez miasto:

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 83,52 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 24,67 etatów,
- średnioroczna liczba uczniów – 109 uczniów,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez ośrodek na 1 ucznia – 6134,83 zł.

7.8. Placówki oświatowe

a) Samorządowy Ośrodek Doskonalenia

W 2019 r. Samorządowy Ośrodek Doskonalenia wspierał nauczycieli oraz kadrę kierowniczą szkół i placówek oświatowych Częstochowy w rozwoju, w celu podniesienia efektów kształcenia poprzez m.in.:

- realizowanie kierunków polityki oświatowej państwa oraz priorytetów organu prowadzącego,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń i kursów doskonalących dla nauczycieli,
- prowadzenie szkoleń dla rad pedagogicznych zgodnie z ich potrzebami,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń i kursów odpłatnych dla nauczycieli,
- prowadzenie Akademii Skutecznego Dyrektora dla nowo powołanych dyrektorów i wicedyrektorów szkół i placówek,
- przygotowywanie ogólnomiejskich konferencji dla nauczycieli i dyrektorów we współpracy z różnymi podmiotami (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. J. Długosza w Częstochowie, Politechnika Częstochowska, Kuratorium Oświaty w Katowicach, Instytut Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie),
- wydawanie Biuletynu Edukacyjnego – pisma metodycznego dla nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek Miasta Częstochowy,
- opracowanie analizy wyników egzaminów zewnętrznych szkół prowadzonych przez Miasto Częstochowę w oparciu o wskaźniki statystyczne oraz skalę staninową,
- zrealizowanie projektu hospitacyjnego z Deterhoffer-Gimnasium Bamberg,
- zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń dla pracowników częstochowskiej oświaty w zakresie programu Vulcan oraz SIO),
- przeprowadzenie szkoleń dla nauczycieli częstochowskich samorządowych szkół i placówek w zakresie udzielania pierwszej pomocy,
- zorganizowanie konkursów tematycznych dla szkół dotyczących historii, samorządności i ekonomii,
- współorganizowanie przedsięwzięć związanych z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych (Muzyczna Scena Integracji, Konkurs Gier i Zabaw - Paraolimpiada),
- aktywne uczestniczenie w realizacji miejskiego projektu *Ciekawi świata. Ciekawi przyszłości*. Z usług placówki skorzystało ponad 17 tysięcy osób, z czego 77% uczestniczyło w szkoleniach nieodpłatnych.

b) Bursa Miejska

Bursa Miejska zapewnia pobyt uczniom na terenie miasta Częstochowy w okresie pobierania nauki. Dysponuje 448 miejscami w 3 internatach. W roku 2019 w Bursie Miejskiej średniorocznie przebywało 296 uczniów. Ponadto:

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 37,63 etatów,
- średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi – 48,03 etatów,
- średnioroczne wydatki poniesione przez bursę na 1 ucznia – 1 396,77 zł.

c) Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Częstochowie jest publiczną placówką oświatową, w skład której wchodzi 4 placówki:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 ul. Marysia 93B,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 ul. Kosmowskiej 5,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3 ul. Łukasińskiego 40,
- Centrum Informacji Zawodowej ul. Łukasińskiego 40.

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych udziela dzieciom (od momentu urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Pomoc bezpośrednia udzielona dzieciom i młodzieży		
1	Liczba dzieci przyjętych przez placówki wchodzące w skład ZPPP	23 879
2	Terapia psychologiczna, w tym psychoterapia	451
3	Zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach	11 862
4	Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia zawodu	4 683
5	Terapia logopedyczna	227
6	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (terapia pedagogiczna)	48
7	Odroczenie obowiązku szkolnego	69
8	Przyspieszenie obowiązku szkolnego	1

Rodzaje wydanych orzeczeń dla uczniów:		
1	Niestyszących i słabowidzących	25
2	Niewidomych i słabowidzących	31
3	Z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją	61
4	Z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	84
5	Z niepełnosprawnością intelektualną (stopień umiarkowany lub znaczny)	62
6	Z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera	189
7	Z niepełnosprawnościami sprzężonymi	130
8	Zagrożonych niedostosowaniem społecznym	9
9	O potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	17
10	O potrzebie nauczania indywidualnego	322
Razem:		930

- **Biuro Finansów Oświaty** zapewnia obsługę finansową dla łącznie 90 szkół i przedszkoli (z wyjątkiem szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych). Średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi 63,67 etatów.

d) Realizacja zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w szkołach prowadzonych przez miasto (ZSS nr 23, MP nr 31, ZSP nr 3)

- średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych – 4,48 etatów,
- średnioroczna liczba dzieci objętych WWR - 45 dzieci,
- średniomiesięczne wydatki poniesione przez szkoły na 1 ucznia – 476,12 zł.

7.9. Przedszkola i szkoły niepubliczne prowadzone przez osoby inne niż jst

W ramach prowadzonej ewidencji, obejmującej szkoły i placówki prowadzone przez podmioty inne niż samorząd uzupełniająca ofertę kształcenia i opieki, w roku sprawozdawczym wydano 1 zezwolenie na założenie publicznej placówki oświatowej wpisanej do rejestru wydanych zezwoleń na założenie szkoły lub placówki publicznej, 6 zaświadczeń o wpisie do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Częstochowy, 62 zaświadczenia o zmianach we wpisach szkół i placówek niepublicznych, 4 decyzje o zmianie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na założenie szkoły publicznej.

W tym samym czasie wykreślono z ewidencji 15 szkół i placówek niepublicznych.

W roku 2019 w Częstochowie funkcjonowało łącznie 111 szkół i placówek niepublicznych i publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jst, dotowanych przez Miasto:

Przedszkola

przedszkola **publiczne** prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne oraz przedszkola niepubliczne,

- średnioroczna liczba uczniów – 605 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 881,94 zł.

b) przedszkola **niepubliczne** niespełniające warunków, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych

- średnioroczna liczba uczniów – 1 239 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 809,35 zł.

Liczba przedszkoli publicznych i niepublicznych - 31

Punkty przedszkolne niepubliczne:

- liczba punktów przedszkolnych - 6
- średnioroczna liczba uczniów – 87 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 486,58 zł.

Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych

a) oddziały przedszkolne w **publicznych** szkołach podstawowych **prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne:**

- średnioroczna liczba uczniów - 6 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 501,86 zł.

b) oddziały przedszkolne w **niepublicznych** szkołach podstawowych o uprawnieniach szkoły publicznej:

- średnioroczna liczba uczniów - 67 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 456,06 zł.

Szkoły podstawowe

a) szkoły podstawowe **publiczne** prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne:

- liczba szkół podstawowych – 2,
- średnioroczna liczba uczniów – 546 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 882,91 zł.

b) szkoły podstawowe **niepubliczne** o uprawnieniach szkoły publicznej:

- liczba szkół podstawowych – 9,
- średnioroczna liczba uczniów - 1094 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 559,50 zł.

Szkoła podstawowa mistrzostwa sportowego

- średnioroczna liczba uczniów - 102 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 963,81 zł.

Gimnazja oraz oddziały gimnazjalne w innych typach szkół

a) gimnazja i oddziały gimnazjalne w szkołach **publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne:**

- liczba szkół z oddziałami gimnazjalnymi – 6 (oddziały gimnazjalne zakończyły działalność z dniem 31.08.2019 r.),
- średnioroczna liczba uczniów - 83 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 714,33 zł.

b) gimnazja i oddziały gimnazjalne w szkołach **niepublicznych** o uprawnieniach szkoły publicznej:

- liczba gimnazjów i szkół z oddziałami gimnazjalnymi – 7 (zakończyły działalność z dniem 31.08.2019 r.),
- średnioroczna liczba uczniów - 59 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 560,98 zł.

Szkoły ponadpodstawowe:

a) szkoły ponadpodstawowe publiczne **prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne**

- liczba szkół - 2,
- średnioroczna liczba uczniów – 152 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 933,31 zł.

b) szkoły ponadpodstawowe **niepubliczne** o uprawnieniach szkoły publicznej:

- liczba szkół – 33,
- średnioroczna liczba uczniów – 3308 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 397,59 zł.

c) szkoła ponadpodstawowa **mistrzostwa sportowego niepubliczna:**

- średnioroczna liczba uczniów – 61 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 1028,14 zł.

Szkoły i przedszkola specjalne

a) szkoły specjalne **publiczne prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne:**

- liczba szkół – 2,
- średnioroczna liczba uczniów - 85 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 4073,92 zł.

b) szkoły i przedszkola **specjalne niepubliczne** o uprawnieniach szkoły publicznej:

- liczba szkół i przedszkoli – 12,
- średnioroczna liczba uczniów/dzieci - 400 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 3856,11 zł.

Specjalne ośrodki wychowawcze niepubliczne

- liczba ośrodków – 3,
- średnioroczna liczba uczniów/dzieci -164 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 3134,56 zł.

Niepubliczne placówki wychowania pozaszkolnego

- liczba placówek – 3,
- średnioroczna liczba uczniów/dzieci - 332 uczniów,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 16,40 zł.

Internaty i bursy szkolne

a) Internat Niższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Częstochowskiej Liceum Ogólnokształcącego:

- średnioroczna liczba uczniów - 25 uczniów, średniomiesięczna kwota dotacji – 723 zł.

Niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

- liczba poradni – 4,
- średnioroczna liczba dzieci objętych WWR – 543 dzieci,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 405,08 zł.

Realizacja zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) w szkołach, przedszkolach i punkty przedszkolne niepubliczne:

- średnioroczna liczba dzieci objętych WWR - 125 dzieci,
- średniomiesięczna kwota dotacji – 399,80 zł.

7.10. Pozostałe działania realizowane w zakresie zadań edukacyjnych oraz zadań wytyczonych w „Strategii Rozwoju Miasta”

- **Wprowadzenie form partnerstwa szkół zawodowych z małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz zakładami rzemieślniczymi w zakresie rozwoju praktycznej nauki zawodu.**

Stopniowo wprowadzane są do szkół ponadpodstawowych koncepcje systemu dualnego kształcenia zawodowego, w którym podstawę odbywania zajęć praktycznych u pracodawców może stanowić zarówno umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego zawarta między młodocianym pracownikiem a pracodawcą, jak również umowa o praktyczną naukę zawodu, zawarta pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

Rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół zawodowych poprzez tworzenie klas wielozawodowych, umożliwia naukę w rzeczywistych warunkach pracy, nawiązanie współpracy z potencjalnym pracodawcą, jak również elastyczne dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców. W roku 2019 na podstawie zawartych umów/porozumień, łącznie z 379 pracodawcami uczniowie realizowali u nich praktyczną naukę zawodu, jak i praktyki zawodowe.

Ponadto dyrektorzy szkół zawarli łącznie 21 umów/porozumień partnerskich między szkołami a przedsiębiorstwami w zakresie dotyczącym 17 zawodów zarówno w szkołach branżowych I stopnia, jak i technikach.

Zatwierdzoną przez organ prowadzący ofertę edukacyjną dostosowano do lokalnych potrzeb rynku pracy.

- **Pracodawca wspierający szkolnictwo zawodowe**

Przeprowadzono IV edycję konkursu *Pracodawca wspierający szkolnictwo zawodowe*, którego organizatorem jest Prezydent Miasta Częstochowy. Celem konkursu, realizowanego we współpracy z Zespołem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych – Centrum Informacji Zawodowej, jest wyróżnienie pracodawców uczestniczących w procesie kształcenia w szkołach technicznych i zawodowych, promowanie współpracy pracodawców ze szkołami oraz inspirowanie pracodawców do uczestnictwa w tworzeniu pozytywnego wizerunku szkolnictwa zawodowego odpowiadającego potrzebom rynku pracy.

W roku sprawozdawczym Komisja Konkursowa wyłoniła 2 laureatów.

- **Modernizacja bazy edukacyjnej szkolnictwa zawodowego, w tym doposażenie w nowoczesne urządzenia warsztatów praktycznej nauki zawodu.**

Szkoły o profilu zawodowym otrzymały w 2019 r. wsparcie :

- powiększenie szkolnego zaplecza edukacyjnego do kształcenia zawodowego (np.: rozbudowa warsztatów, nowe pracownie) poprzez uczestnictwo szkół w projektach unijnych,

- doposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu oraz zakup materiałów dydaktycznych m.in.: poprzez uczestnictwo w projektach unijnych, wsparcie przez przedsiębiorstwa,
 - udział przedsiębiorców w realizacji praktycznych przedmiotów zawodowych oraz praktyk zawodowych,
 - udział partnerów w organizowaniu na terenie szkoły wykładów, prezentacji, imprez szkolnych związanych z nauką i promowaniem nowoczesnych rozwiązań w określonym obszarze wiedzy,
 - organizowanie różnych form zajęć dla uczniów (wykłady, warsztaty, lekcje pokazowe).
- **Upowszechnienie na poziomie szkół poradnictwa psychologicznego i poradnictwa w zakresie wyboru zawodu.**

Od czterech lat we wszystkich typach szkół, dla których miasto Częstochowa jest organem prowadzącym wprowadzono dodatkowe godziny z zakresu doradztwa zawodowego. Koordynatorem działań zostało Centrum Informacji Zawodowej Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we współpracy z dyrektorami częstochowskich szkół. Istotą systemu jest:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu ich kształcenia i kariery zawodowej,
- prowadzenie zajęć indywidualnych i grupowych z doradztwa edukacyjno – zawodowego poczynając już od uczniów szkół podstawowych;
- gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie informacji zawodowej i pomocy metodycznych;
- organizowanie prelekcji i warsztatów dla rodziców uczniów oraz wycieczek zawodoznawczych,
- współpraca z instytucjami lokalnymi, współorganizowanie imprez środowiskowych m.in. targów edukacyjnych i zawodowych, m.in. coroczny Tydzień Lokalnych Branż Zawodowych skierowanego do uczniów klas VIII szkół podstawowych.

Ponadto w roku sprawozdawczym został uruchomiony portal dla doradców zawodowych i pedagogów prowadzony za pośrednictwem Facebooka tzw. „System doradztwa zawodowego w Częstochowie”, „Wokół przyszłości zawodowej uczniów” oraz wdrożono platformę związaną z edukacją zawodową i kształceniem dualnym www.projektdual.pl

- **Zagwarantowanie dostępu do przedszkoli lub oddziałów przedszkolnych dla wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat**

W roku szkolnym 2019/2020 Miasto zapewniło miejsca wychowania przedszkolnego wszystkim dzieciom w wieku 3-6 lat, których rodzice starali się o przyjęcie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej. Realizując obowiązek zagwarantowania miejsc wychowania przedszkolnego wszystkim dzieciom w wieku 3-6 lat miasto prowadzi przedszkola publiczne oraz oddziały przedszkolne w publicznych szkołach podstawowych. W rekrutacji do przedszkoli i oddziałów w roku 2019 wzięło udział 1662 kandydatów, z czego 1546 zostało zakwalifikowanych, a 102 dzieciom, które nie zostały zakwalifikowane do żadnego przedszkola/oddziału przedszkolnego, gmina wskazała inne miejsce realizacji wychowania przedszkolnego.

Realizując zadanie zapewnienia opieki przedszkolnej wszystkim dzieciom, które mają prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego w roku 2018 utworzono oddział zamiejscowy Miejskiego Przedszkola nr 38 przy ul. Okólnej 41. Ponadto Prezydent Miasta Częstochowy w roku 2019, jak w poprzednich dwóch latach ogłosił konkurs dla przedszkoli niepublicznych. Ponadto 5 przedszkoli niepublicznych wyłonionych w konkursie ofert uzupełnia sieć miejskich przedszkoli i oferują łącznie 320 miejsc dla dzieci w wieku 3-6 lat. Przedszkola te w 2019 r. otrzymały dotację, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy

o finansowaniu zadań oświatowych oraz realizowały zadanie wychowania przedszkolnego na warunkach określonych w art. 17 ust. 1 ww. ustawy.

• **Matura Międzynarodowa w II LO im. R. Traugutta**

Minister Edukacji Narodowej udzielił gminie Miasto Częstochowa – jako organowi prowadzącemu II LO im. R. Traugutta zezwoleń na utworzenie od dnia 1 września 2019 r. w II LO im. Traugutta oddziału międzynarodowego w klasach czteroletniego liceum ogólnokształcącym oraz oddziału międzynarodowego w klasach trzyletniego liceum ogólnokształcącego.

Ponadto Minister Edukacji Narodowej wyraził zgodę na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w ww. szkole pn. Oddział ogólnodostępny przygotowujący do matury międzynarodowej w latach 2019/2020 i 2020/2021.

• **Realizacja programu "Za życiem"**

Na podstawie porozumienia nr MEN/2017/DWKI/1909 z dnia 8 grudnia 2017 roku, zawartego pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a Gminą Miasto Częstochowa w roku sprawozdawczym w Zespole Szkół Specjalnych nr 23 im. Janusza Korczaka w Częstochowie realizowano zadania w ramach rządowego programu kompleksowego wsparcia dla rodzin pn. „Za życiem”.

W ramach programu zatrudniono 35 osób, w tym 34 specjalistów z zakresu:

- terapii integracji sensorycznej,
- indywidualnych zajęć z pedagogiem specjalnym,
- indywidualnych zajęć z terapeutą pedagogicznym,
- indywidualnych zajęć z tyflopedagogiem,
- indywidualnych zajęć z surdopedagogiem,
- zajęć z psychologiem dla dziecka i jego rodziny,
- indywidualnych zajęć z logopedą,
- indywidualnych zajęć z neurologopedą,
- terapii behawioralnej,
- terapia Biofeedback,
- indywidualnych zajęć z rehabilitantem ruchowym,
- hipoterapii,

oraz koordynatora finansowanego przez Gminę Miasto Częstochowa.

W trakcie trwania programu, tj. od kwietnia do końca 2019 roku wsparciem objęto 140 dzieci, w tym 85 osób - wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka. Zrealizowano 5 614 godz. zajęć, a także przeprowadzono 73 godz. konsultacji neurologicznych. W zależności od potrzeb, każde dziecko otrzymało od 2 do 5 godz. tygodniowo wsparcia.

Zdiagnozowano:

- 19 dzieci,
- 13 dzieci uzyskało opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
- 14 dzieci uzyskało diagnozę lekarską i jest w procedurze uzyskania opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

Dla każdego dziecka powołano lub zmodyfikowano istniejący zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz opracowano program wsparcia. Rodzice i opiekunowie dziecka otrzymali wsparcie w ramach m.in. konsultacji indywidualnych, instruktażu, rozmów z psychologiem, skierowań na konsultacje medyczne lub do innych instytucji. Odbyło się 30 konsultacji z psychologiem i 51 z pedagogiem.

Utworzono bazę instytucji świadczących pomoc i wsparcie oraz edukację dla dzieci z niepełnosprawnościami lub zagrożonych niepełnosprawnością na terenie Gminy Miasto Częstochowa.

Program promowano w placówkach służby zdrowia, w przedszkolach, ośrodkach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, portalach społecznościowych, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Częstochowy, telewizji Orion, radiu Fiat oraz stronie internetowej szkoły.

W ramach działań merytorycznych odbyły się trzy spotkania osób zatrudnionych w projekcie w celu podsumowania działań, omówienia spraw merytorycznych i organizacyjnych.

• **Ferie w mieście i Lato w mieście**

Program Ferie/Lato w mieście to cykliczny program realizowany w okresie ferii letnich i zimowych. Jego celem jest zapewnienie uczniom częstochowskich szkół możliwości bezpiecznego wypoczynku, zdobywanie nowych doświadczeń i rozwijanie zainteresowań. W trakcie ferii zimowych dla województwa śląskiego (11-22 lutego) organizacji wypoczynku dla dzieci podjęto się 18 częstochowskich placówek; 11 szkół podstawowych, 5 szkół ponadpodstawowych i 2 szkoły specjalne. W ofercie dominowały zajęcia w ramach półkolonii i tzw. "otwartych drzwi". Ogółem opieką w czasie ferii objęto blisko 2000 dzieci. Zimowy wypoczynek w częstochowskich szkołach został dofinansowany przez Urząd Miasta kwotą 43 015,00 zł.

Akcja "Lato w mieście" została dofinansowana kwotą 20 000,00 zł. Uczestniczyło w niej 13 placówek: 5 szkół podstawowych, 5 szkoły ponadpodstawowe i 3 szkoły specjalne. W zajęciach stacjonarnych na terenie szkół oraz w wycieczkach wzięło udział około 1000 dzieci.

• **Innowacje pedagogiczne**

W celu uatrakcyjnienia zajęć dydaktycznych, jak i poszerzenia wiedzy uczniów w roku sprawozdawczym realizowano innowacje pedagogiczne m.in.:

- 1) w Technikum nr 10 w Zespole Szkół samochodowo-Budowlanych *Innowacja z elementami edukacji policyjnej,*
- 2) w Technikum nr 3 Zespole Szkół Ekonomicznych - *Obsługa transportu lotniczego na kierunku,*
- 3) w Zespole Szkół im. gen. W.Andersa:
 - w Technikum nr 4: *Programowanie w języku C++,PHP, Innowacja z elementami sztuki użytkowej, architektury wnętrz z obsługą programu AutoCad, Animacja i tworzenie gier komputerowych,*
 - w Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych: *Programowanie w języku Python,Java,C++.*
- 4) w Technikum nr 12 w Zespole Szkół Technicznych: *Elementy renowacji i rekonstrukcji militarnej - działania innowacyjne,*
- 5) w Technikum nr 2 w Zespole Szkół im. J. Kochanowskiego: *Innowacja pożarniczo-ratownicza, Innowacją policyjna, Innowacja wojskowa, Innowacja policyjno – prawna, Działania logistyczne w Policji, Działania spedycyjne w Policji Innowacja wojskowa, Innowacja z elementami edukacji policyjno-prawnej,*
- 6) w II LO im. R. Traugutta: *Klasa przygotowująca do matury międzynarodowej,*
- 7) w III LO im. W. Biegańskiego w Zespole Szkół im. W. Biegańskiego: *Język angielski w medycynie,*
- 8) w V LO im. A . Mickiewicza: *Innowacja filmowa,*
- 9) w Technikum nr 5 w Technicznych Zakładach Naukowych: *Elementy architektury,*
- 10) w Zespole Szkół Technicznych:
 - w technikum nr 12 działania innowacyjne *Elementy renowacji i rekonstrukcji militarnej,*
 - w Szkole Branżowej I stopnia nr 10 działania innowacyjne *Ogrodnik elementy bukieciarstwa i florystyki.*

- **Nagrody dla nauczycieli.**

W ramach wspierania i motywowania pracowników oświaty są przyznawane corocznie finansowe nagrody Prezydenta Miasta. Otrzymują je dyrektorzy i nauczyciele za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej lub znaczące podniesienie kwalifikacji zawodowych. Okazją do ich wręczenia są obchody Dnia Edukacji Narodowej.

W roku sprawozdawczym 139 częstochowskich nauczycieli otrzymało Nagrody Prezydenta Miasta Częstochowy za osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Sposób przyznawania nagród dla nauczycieli określono w Uchwale nr 125.XIII.2015 Rady Miasta Częstochowy z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie trybu i kryteriów przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Przyznano: 1 nagrodę I stopnia, 13 nagród II stopnia i 125 nagród III stopnia. Łączna kwota wypłaconych nagród wyniosła 387 155,80 zł.

7.11. Dowożenie oraz zwrot kosztów przejazdu dzieci i uczniów niepełnosprawnych

W minionym roku kontynuowano realizację zadania związanego z dowożeniem oraz ze zwrotem kosztów przejazdu dzieci i uczniów niepełnosprawnych z miejsca zamieszkania do przedszkola, szkoły lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki w przypadku zapewnienia dowozu i opieki przez rodziców, prawnych opiekunów oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą. W roku 2019 wydatki związane z realizacją ww. zadania wyniosły 245 750,72 zł, w tym 204 874,98 zł stanowiły wydatki poniesione na dowożenie lub zwrot kosztów dowożenia uczniów do przedszkoli i szkół prowadzonych przez gminę Częstochowa, a 40 875,74 zł stanowiły wydatki z tytułu zwrotu kosztów dowożenia dzieci i uczniów uczęszczających do przedszkoli i szkół prowadzonych przez inne organy niż jst.

7.12. Nagrody Prezydenta Miasta dla uczniów szczególnie uzdolnionych

Zgodnie z tradycją lat ubiegłych najzdolniejszym uczniom częstochowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem szkół artystycznych) wręczono Nagrody Prezydenta Miasta Częstochowy. W roku sprawozdawczym przyznano łącznie 82 nagrody na kwotę 59 600,00 zł. Wyróżnienia otrzymało 56 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów (w tym 17 w placówkach niepublicznych) oraz 26 uczniów szkół ponadpodstawowych.

7.13. Awans zawodowy nauczyciela – stopień nauczyciela mianowanego.

W 2019 r. przeprowadzono 45 postępowań egzaminacyjnych na stopień nauczyciela mianowanego, wszystkim wnioskodawcom wydano decyzje administracyjne o nadaniu stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Ponadto Na podstawie art. 9a ust. 5 oraz 9b ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela 2 nauczycielom ze stopniem naukowym doktora wydano decyzje o nadaniu stopnia nauczyciela mianowanego.

7.14. Wspieranie szkolenia sportowego dzieci i młodzieży oraz kształtowanie nawyków prozdrowotnych

W roku sprawozdawczym młodzież chcąc doskonalić umiejętności sportowe mogła kontynuować zajęcia w klasach sportowych następujących szkół:

- Szkoły Podstawowej nr 21 i Szkoły Podstawowej nr 38 (profile klas: taniec i piłka nożna),
- Szkoły Podstawowej nr 32 (profil klasy: siatkówka),
- Szkoły Podstawowej nr 36 (pływanie),
- Szkoły Podstawowej nr 48 (speedrower),
- Szkoły Podstawowej nr 7 (piłka nożna i lekkoatletyka),

- Szkoły Podstawowej nr 13 (koszykówka),
- Szkoły Podstawowej nr 8 (piłka nożna, pływanie, taniec).

W roku 2019 podobnie jak w latach ubiegłych realizowano zajęcia w ramach Programu *Powszechnej Nauki Pływania*.

7.15. Uroczystości jubileuszowe częstochowskich szkołach i placówkach oświatowych

W roku 2019 współorganizowano i dofinansowano organizację uroczystości związanych z jubileuszami istnienia częstochowskich szkół i placówek oświatowych. Uroczyste akademie odbyły się z okazji:

- 50-lecia Miejskiego Przedszkola nr 12 i nadanie imienia Ireny Szewińskiej,
- 60-lecia Zespołu Szkół Gastronomicznych im. Marii Skłodowskiej – Curie,
- 35-lecia Miejskiego Przedszkola nr 7 i 40-lecia oddziałów,
- 45-lecia Szkoły Podstawowej nr 31 i nadania imienia Orła Białego,
- 60-lecia Szkoły Podstawowej nr 37 im. Jana Pawła II,
- 60-lecia Miejskiego Przedszkola nr 17 im. Siedmiu Krasnoludków,
- 100-lecia Szkoły Podstawowej nr 38 im. Ludwika Zamenhofa,
- 70-lecia V Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza,
- 90-lecia Szkoły Podstawowej nr 22 im. Gabriela Narutowicza.

7.16. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Do otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy z zakresu oświaty i edukacji złożono 27 ofert. Wsparciem finansowym objęto 16 z nich, w tym: *Ratownicy to My* - 1 000 zł, *Super Wiewiórka - Przyjaciółka Oli i Kuby* - 1 500 zł, *Konkurs Wiedzy Olimpijskiej* - 1 250 zł, *Magiczne Święta 2019 - spotkanie z Mikołajem* - 4 000 zł, *Wiedza z naklejek - 2019* - 500 zł, *XX Konkurs Literacki im. Zofii Martusewicz* - 1 200 zł, *Wyjazd patriotyczno-edukacyjny w ramach projektu Częstochowa o wolność i niezawisłość* - 2 560 zł, *Szkolne Koło Wolontariatu - Pomagamy innym* - 1 050 zł, *Organizacja imprez integracyjnych: Dzień Dziecka, Mikołajki, spotkanie wigilijne* - 4 620 zł, *Program profilaktyczny, Wiem jak żyć* - 1 350 zł, *Hortiterapia - nauka i rozwój przez pracę w ogrodzie, zajęcia przygotowujące do dorosłego życia* - 910 zł, *Oświata i edukacja - Nauka przez zabawę* - 2 000 zł, *Mały inżynier 2019* - 800 zł, *Odyseja umysłów* - 800 zł, *Równi wśród rówieśników* - 1 500 zł, *Propagowanie wiedzy o Częstochowie, regionie i UE oraz kształtowanie i promowanie pozytywnych wzorców zachowań wśród dzieci i młodzieży* - 2 000 zł. Na powyższe wydatkowano kwotę: 27 490 zł. Wszystkie zadania objęto kontrolą lub monitoringiem. W trybie „małych grantów” złożono dwie oferty, ale nie realizowano żadnej z nich.

7.17. Dofinansowanie i realizacja przedsięwzięć edukacyjnych:

- Koncert Kolęd Najstarsze częstochowskie licea seniorom edukacji w wykonaniu uczniów I LO im. Juliusza Słowackiego, II LO im. Romualda Traugutta, IV LO im. Henryka Sienkiewicza,
- wizyta referendarzy i nauczycieli z Bambergu w ramach porozumienia w sprawie wzajemnej hospitacji bawarskich i polskich nauczycieli w Bambergu i Częstochowie,
- otwarcie w V LO im. A. Mickiewicza Izby Tradycji Czynu Niepodległościowego,
- Szkole Podstawowej nr 48 przyznano środki finansowe na organizację pobytu w Częstochowie uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej z Pragi będącej realizacją umowy zawartej między szkołami celem rozwijania wzajemnej współpracy,
- przeprowadzono skierowany do uczniów szkół podstawowych XIX Powiatowy Turniej Wiedzy o Samorządzie Terytorialnym. Jego celem było pogłębienie wiedzy o lokalnym i regionalnym życiu społecznym. Organizatorem konkursu przeprowadzonego pod

patronatem Prezydenta Miasta był Urząd Miasta, Samorządowy Ośrodek Doskonalenia oraz I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego. Turniej poprzedziły specjalistyczne warsztaty,

- Urząd Miasta Częstochowy, Samorządowy Ośrodek Doskonalenia oraz Zarząd Częstochowskiego NSZZ "Solidarność" były organizatorami VI. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Najnowszej Historii Polski "Od "Solidarności" do współczesności. Polska w latach 1980-2018.
Konkurs, przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych miał na celu przypomnienie najważniejszych wydarzeń z najnowszej historii Polski,
- wraz ze Społecznym Komitetem Odbudowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Częstochowie zachęcono do wzięcia udziału w akcji "Wąsy Marszałka" - uczniowie częstochowskich szkół, którzy w dniu 19 marca 2019 r. mieli przyćpione "marszałkowskie wąsy", nie byli pytani na zajęciach lekcyjnych,
- z okazji Dnia Dziecka zachęcono do włączenia się i uczestnictwa w rajdzie rowerowym „Ślady II wojny światowej na częstochowskich nekropoliach”, organizowanego z okazji 80 - tej rocznicy wybuchu II wojny światowej. Akcję inicjowaną przez Zespół Szkół Technicznych wspierały częstochowskie szkoły: Zespół Szkół Samochodowo - Budowlanych, Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego, a także Urząd Miasta i Muzeum Częstochowskie,
- Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich Oddział w Częstochowie, Urząd Miasta Częstochowy, Szkoła Podstawowa nr 53 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Skłodowskiej – Curie, Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie zrealizowało projekt tematycznie związany z Kresami Wschodnimi Rzeczypospolitej „...a serce zostało na Kresach”,
- podsumowanie oraz wręczenie statuetek w Konkursie organizowanym przez Prezydenta Miasta „Pracodawca wspierający szkolnictwo zawodowe” Edycja 2019,
- przyznano środki finansowe na organizację spotkania obchodów 450 - lecia Unii Lubelskiej. W ramach spotkania młodzież z Rezekne na Łotwie, Grodna na Białorusi, Rohatynia na Ukrainie i Częstochowy wzajemnie wymieniała informacje swoich regionów i kultur.
Organizatorami wizyty były częstochowskie szkoły: Szkoła Podstawowa nr 21 im. ks. S. Konarskiego, Zespół Szkół Specjalnych nr 28, Szkoła Podstawowa nr 48 im. AK, Zespół Szkół im. J. Kochanowskiego, Zespół Szkół Technicznych, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Zdobywców Przystawki,
- otwarcie zielonej pracowni „Jurajscy poszukiwacze wiedzy” w Szkole Podstawowej nr 29 im. Królowej Jadwigi,
- z inicjatywy Siostry Mileny ze Zgromadzenia św. Józefa – szkoły i placówki oświatowe przygotowały stroiki wielkanocne w formie skrzyń ustawione na czas świąt na Placu Biegańskiego,
- zakwalifikowanie się klasy mundurowej Technikum nr 12 im. Jana Pawła II do III edycji programu „Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe”,
- porządkowanie przez młodzież schronów na terenie Częstochowy, będących ważnym elementem obrony Częstochowy we wrześniu 1939 roku,
- wraz z Towarzystwem Patriotycznym "Kresy" po raz kolejny zorganizowano akcję charytatywną dla Polaków mieszkających na Kresach (Wilno, Grodno, Lwów),
- Urząd Miasta Częstochowy, Teatr Wojtka Kołsuta i społeczność Zespołu Szkół Technicznych w 80. rocznicę Krwawego Poniedziałku zaprosiła społeczność Częstochowy na spektakl Czas Mroku,
- w ramach edukacji patriotycznej dofinansowano wyjazd uczniów klas mundurowych na Ukrainę. Młodzież porządkowała polskie groby na cmentarzu w Rohatyniu, na Podolu,

- zorganizowanie pobytu dla 50-osobowej grupy wraz z opiekunami ze Szkoły Nr 12 Miasta Pińska na Białorusi w ramach międzynarodowej współpracy z polską szkołą.

7.18. Finansowanie oświaty

Źródłem finansowania zadań realizowanych w zakresie oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej były:

- subwencja oświatowa,
- środki własne Miasta,
- dotacje celowe.

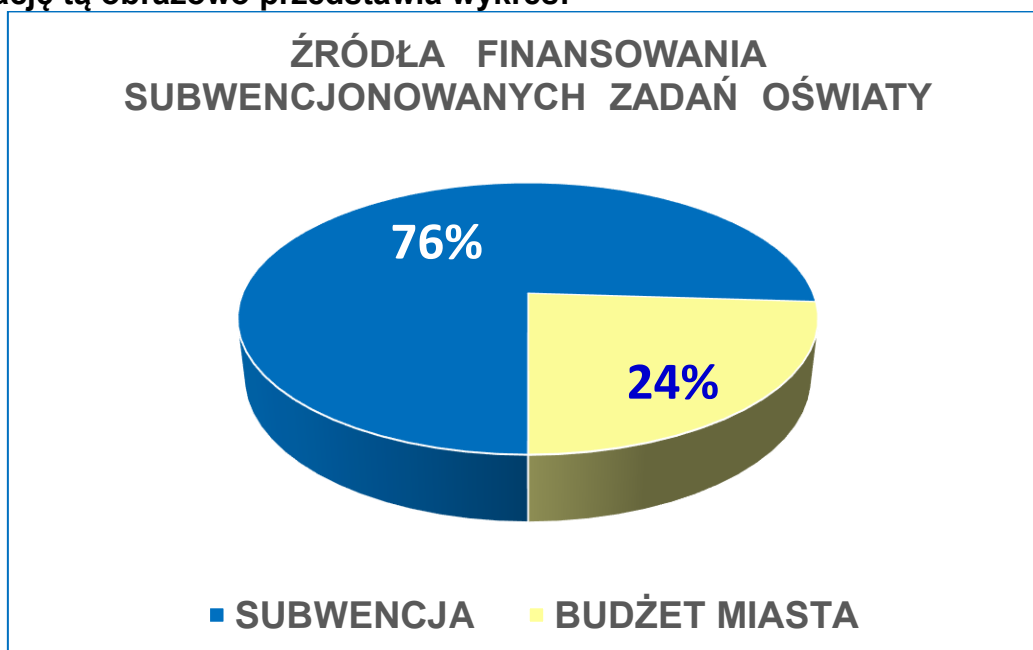
Podstawą określenia przez Ministerstwo Edukacji Narodowej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r. była liczba uczniów w szkołach prowadzonych i dotowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Łączna liczba uczniów przyjęta do naliczenia części oświatowej subwencji ogólnej dla miasta Częstochowy we wszystkich typach szkół w mieście finansowanych z subwencji wyniosła **32.341 uczniów**.

Wartości wag, wg których Ministerstwo kalkulowało subwencję oświatową nie uwzględniały jednak rzeczywistych kosztów ponoszonych na realizację zadań oświatowych, nawet tych dotyczących wynagrodzeń.

Ministerstwo Edukacji Narodowej na 2019 r. określiło finansowy standard A stanowiący kalkulacyjną kwotę na ucznia przeliczeniowego w wysokości 5568,5657. Przyjęcie takiego standardu oznaczało, że:

- Kwota otrzymanej subwencji oświatowej wyniosła 304 899 885 zł.,
- Faktyczne wydatki na te zadania wyniosły 404 476 425,75 zł,
- Konieczne dofinansowanie z budżetu miasta - 95 880 488,15 zł, co stanowi 24 % wydatków ogółem poniesionych na zadania subwencionowane.

Sytuację tą obrazowo przedstawia wykres:

Niezależnie od bardzo zaniżonego standardu kalkulacyjnego subwencji ustalonego przez Ministerstwo na 1 ucznia, wprowadzona reforma oświaty spowodowała w 2019r. bardzo negatywne skutki finansowe. Wynikała one przede wszystkim z następujących faktów:

- 1) koszty związane z wypłatą odpraw dla nauczycieli wynikające ze zmian organizacyjnych w szkołach w roku szkolnym 2019/2020 wyniosły 1 671,6 tys. zł, z tego: 976,7 tys. zł

stanowiły odprawy dla nauczycieli, z którymi rozwiązano stosunek pracy ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum. W ramach dofinansowania z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej miasto otrzymało na wypłatę odpraw 215,2 tys. zł, w tym 209,1 tys. zł w części gminnej;

- 2) dofinansowanie w ramach rezerwy subwencji oświatowej obejmuje jedynie wyposażenie w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych (biologia, geografia, chemia i fizyka) w szkołach podstawowych, które nie mają w strukturze od 1 września 2018 r. klas dotychczasowego gimnazjum. Program wsparcia finansowego przewidziany jest na 4 lata. Z uwagi na roczny limit aplikowania o dofinansowanie w 2019 r. miasto mogło ubiegać się o dofinansowanie zaledwie dla 7 z 19 szkół uprawnionych do aplikowania o dofinansowanie. Z wnioskowanego w ramach rezerwy subwencji oświatowej dofinansowania w kwocie 1 520,7 tys. zł miasto otrzymało 375,0 tys. zł.

Dostosowania do realizacji nowej podstawy programowej wymagają jednak nie tylko szkoły podstawowe, które nie mają w swojej strukturze klas dotychczasowego gimnazjum, ale również szkoły podstawowe, do których włączone zostały klasy dotychczasowych gimnazjów oraz szkoły podstawowe powstałe z przekształcenia gimnazjów (20 szkół);

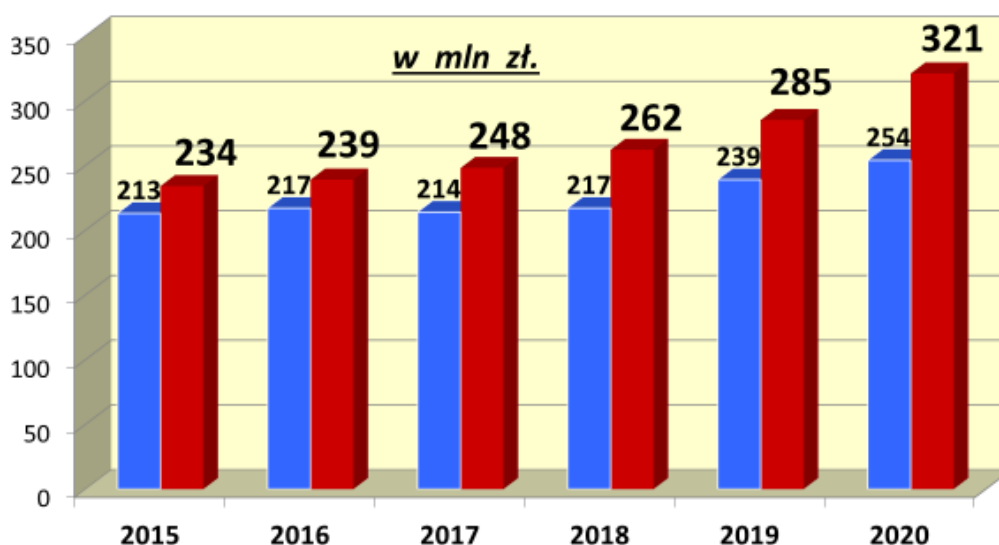
- 3) w związku ze wzrostem w 2019 r. zadań szkolnych i pozaszkolnych miasto wnioskowało o dofinansowanie z rezerwy subwencji oświatowej w kwocie 2 319,7 tys. zł, z których otrzymało 1 187,6 tys. zł;
- 4) w związku z dofinansowaniem innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2019 w zakresie świadczeń na start dla nauczycieli stażystów miasto ubiegało się o dofinansowanie w kwocie 44,3 tys. zł, i otrzymało 44,3 tys. zł.

Kwota dofinansowania z środków rezerwy subwencji oświatowej otrzymana wyniosła ogółem 1 822,2 tys. zł, była więc niższa od kwoty wnioskowanej o 3 539,7 tys. zł.

Analiza wysokości subwencji oraz faktycznych kosztów realizacji zadań subwencionowanych wykazuje, że zjawisko drastycznego niedofinansowania tych zadań przez budżet Państwa i obciążania tymi kosztami budżetów samorządowych sukcesywnie pogłębia się. Obrazuje to poniższy wykres.

SUBWENCJA NIE POKRYWA NAWET WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA 2015– 2019r.

■ SUBWENCJA ■ WYNAGRODZENIA

Zwiększające się potrzeby na wydatki bieżące w oświacie ograniczają równocześnie budżetowe możliwości Miasta w zakresie wyasygnowania jeszcze bardziej znaczących środków na wydatki inwestycyjne dla wielu szkół i placówek.

Niemniej podkreślić należy, że w minionym roku zrealizowano kilka bardzo oczekiwanych inwestycji. Są to w szczególności:

**MODERNIZACJA SZKOŁY
PRZY UL. PRZESTRZENNEJ**

• **10 mln zł**

**BOISKO "ORLIK"
W SZKOLE
PRZY UL. KUKUCZKI**

• **1,2 mln**

**PRZEBUDOWA BASENU
SZKOŁY PRZY UL.
BACZYŃSKIEGO**

• **1,4 mln**

**REMONTY
SAL GIMNASTYCZNYCH
W SZKOŁACH**

• **1,5 mln**

Bardzo pozytywnie oceniają mieszkańcy Miasta również realizacje w minionym roku różnorodnych projektów, a w szczególności:

• **Dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia pracowników młodocianych**

W celu przygotowania zawodowego poprzez praktyczną naukę zawodu lub przyuczenia do wykonywania określonej pracy młodocianych pracowników wydano 51 decyzji o dofinansowaniu wyszkolenia 49 młodocianych przez 29 firm. Łącznie wydatkowano na ten cel środki Funduszu Pracy w kwocie 279.046,04 zł.

• **Wyprawka szkolna**

Realizując rządowy program „Wyprawka szkolna”, którego celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów niepełnosprawnych przez dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych, udzielono wsparcia 260 uczniom szkół publicznych oraz 143 uczniom szkół niepublicznych. Łącznie wydatkowano na ten cel 118 790,82 zł.

- **Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa**

Gmina Miasto Częstochowa jako organ prowadzący zgłosiła 40 szkół do kolejnej edycji organizowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej programu: Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, polegającego na dofinansowaniu księgozbiorów dla bibliotek szkolnych. Dofinansowanie z budżetu państwa na łączoną kwotę 407 999,48 zł uzyskało 40 częstochowskich placówek. Wkład własny organu prowadzącego do programu wyniósł 101 999,87 zł. W ramach programu szkoły – beneficjenci wzbogacili swoje księgozbiory o prawie 10 000 egzemplarzy książek i e-booków.

- **Aktywna Tablica 2019**

12 z 13 częstochowskich szkół zgłoszonych przez Gminę Miasto Częstochowa do realizowanego pod auspicjami Ministerstwa Edukacji Narodowej programu „Aktywna Tablica” – edycja 2019 otrzymało dofinansowanie w wysokości 168 000 zł na zakup tablic interaktywnych i sprzętu komputerowego. Wkład własny gminy (20 % kwoty dofinansowania) wyniósł 35 000 zł.

- **Posiłek w szkole i w domu**

W 2019 r. 5 szkół podstawowych uzyskało dofinansowanie z budżetu państwa w łącznej kwocie 351 695,40 zł na zapewnienie bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków w tych szkołach, w ramach realizowanego na podstawie modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Wkład własny organu prowadzącego szkoły wyniósł łącznie 87 923,85 zł.

- **Doradztwo metodyczne**

W 2019 r. miasto Częstochowa otrzymało dotację celową z budżetu państwa w kwocie 650 755,61 zł na sfinansowanie kosztów obniżenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom, którym powierzono zadania doradcy metodycznego przed dniem 1 stycznia 2019 r.

- **Remonty w placówkach oświatowych**

W 2019 roku na remonty placówek oświatowych przeznaczono kwotę 738 726,00 zł. W ramach przeprowadzonych prac wyremontowano m.in. podłogi w salach lekcyjnych i korytarzach, wyremontowano kompleksowo sale zabaw dla dzieci, odnowiono ciągi komunikacyjne, przeprowadzono remonty dachów, oraz zrealizowano zadania wynikające z zaleceń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Częstochowie.

II. SFERA GOSPODARCZA

1. Rozwój przestrzenny

W dziedzinie planowania przestrzennego, w 2019 r. prace koncentrowały się głównie nad zakończeniem prac nad aktualizacją Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy.

Nowa edycja studium została przyjęta przez Radę Miasta Częstochowy Uchwałą nr 263.XX.2019 z dnia 21 listopada 2019 r.

Najważniejsze zmiany, które wprowadzono do nowej polityki przestrzennej miasta to:

- racjonalizacja układu komunikacyjnego,
- koncentracja działań inwestycyjnych w centrum miasta, w celu podniesienia jego rangi,
- ograniczenie dalszego rozpraszania zabudowy,
- wyznaczenie stref: zamieszkania, gospodarczej i przyrodniczej,
- wzmocnienie znaczenia stref gospodarczych w rejonie węzłów autostradowych i specjalnych stref ekonomicznych,
- wzmocnienie roli korytarzy ekologicznych i terenów zielonych.

Zakończono również sporządzanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie w dzielnicach Wyczerpy-Aniołów i Północ, w rejonie alei Wojska Polskiego oraz ulic: Meliorantów i Połanieckiej.

W granicach planu znalazły się rozległe tereny przeznaczone na cele usługowe i produkcyjne, znajdujące się w atrakcyjnej lokalizacji, w sąsiedztwie węzła autostradowego Częstochowa Północ, stanowiące potencjał dla rozwoju aktywności gospodarczej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone w 2019 r.

Lp.	Obszar objęty planem	ha
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie w dzielnicach Wyczerpy-Aniołów i Północ, w rejonie alei Wojska Polskiego oraz ulic: Meliorantów i Połanieckiej – Uchwała nr 94.VIII.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 14 marca 2019 r.	443
2	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie w dzielnicy Zawodzie - Dąbie, w rejonie ulic: Legionów i Kusięckiej – Uchwała nr 151.XIII.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 18 czerwca 2019 r.	5
3	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla realizacji gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Lubliniec-Częstochowa – odcinek II – Uchwała 262.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r.	1

Na koniec 2019 r. w opracowaniu pozostawało 18 planów. Kontynuowano prace nad planami miejscowymi dla centrum miasta. Wśród nowych procedur znalazł się plan sporządzany dla terenu o przeznaczeniu usługowym z produkcją, przy projektowanym węźle autostradowym Częstochowa Blachownia.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego rozpoczęte i pozostające w opracowaniu

Lp.	Obszar objęty planem	ha
1	Centrum – Dzielnica Śródmieście w rejonie ulic: Aleja Najświętszej Maryi Panny, Waszyngtona, Jasnogórska.	30
2	Centrum – Dzielnica Śródmieście w rejonie ulic: Aleja Najświętszej Maryi Panny, Wolności, Nowowiejskiego.	25
3	Centrum – Dzielnica Śródmieście w rejonie ulic: Aleja Najświętszej Maryi Panny, Kilińskiego, Wilsona.	31
4	Centrum – Dzielnic Śródmieście i Stare Miasto w rejonie ulic: Aleja Najświętszej Maryi Panny, Piłsudskiego, Wolności.	24
5	Centrum – Dzielnic Śródmieście i Stare Miasto w rejonie ulic: Aleja Najświętszej Maryi Panny, Wilsona, Warszawska.	26
6	Centrum – Dzielnic Śródmieście i Stare Miasto w rejonie ulic: Aleja Najświętszej Maryi Panny, Krakowska, Piłsudskiego.	21
7	Centrum – Dzielnica Częstochówka-Parkitka w rejonie Rynku Wieluńskiego.	37
8	Centrum – Dzielnica Częstochówka-Parkitka teren Klasztoru na Jasnej Górze.	36
9	Centrum – Dzielnica Podjasnogórska w rejonie ulicy Św. Barbary.	48
10	Dzielnic Trzech Wieszców pomiędzy alejami: Wolności, Niepodległości i Bohaterów Monte Cassino, a ulicami: Sobieskiego, Korczaka, Nowowiejskiego i 1 Maja.	46
11	Dzielnic Trzech Wieszców i Stare Miasto, pomiędzy aleją Wolności, aleją Niepodległości, a ulicami: Mielczarskiego i Krakowską oraz terenami kolejowymi.	67
12	Dzielnic Stare Miasto i Zawodzie-Dąbie, pomiędzy ulicą Krakowską i aleją Wojska Polskiego.	25
13	Dzielnica Grabówka w rejonie ulic Radomskiej i Ikara.	11
14	Dzielnica Błeszno, pomiędzy ulicami: Bohaterów Katynia, Długą, aleją Wojska Polskiego i torami kolejowymi.	23
15	Dzielnica Zawodzie-Dąbie w rejonie ulic: Legionów, Podmokłej, Marysia i Wilgotnej.	8,2
16	Dzielnic: Lisiniec, Gnaszyn-Kawodrza oraz Stradom w rejonie ulic: Głównej, Tatrzńskiej, Diamentowej, Rzepakowej i Konwaliowej.	143
17	Dzielnica Częstochówka-Parkitka w rejonie ulicy Poleskiej	2,6
18	Dzielnic: Gnaszyn-Kawodrza i Dźbów, w rejonie ulic: Przejazdowej, Lakowej i Drucianej oraz granicy administracyjnej miasta Częstochowy.	42

Na terenie Częstochowy obowiązują więc 63 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obejmujące 4081 ha, co stanowiło około 25,5 % ogólnej powierzchni miasta.

Powierzchnia zurbanizowana, inwestycyjna miasta pokryta jest planami w 71%.

Wskaźniki planistyczne	
Liczba obowiązujących planów	63
Obszar miasta objęty planami miejscowymi	4081 ha
Wskaźnik pokrycia planistycznego liczony do całkowitej powierzchni miasta	25,50%
Wskaźnik pokrycia planistycznego liczony w stosunku do powierzchni zurbanizowanej miasta	71%
Plany w trakcie opracowania	18

Biorąc pod uwagę poziom zaawansowania, będących w trakcie opracowania planów miejscowych stan ten będzie ulegał dalszej poprawie, co zauważają inwestorzy.

Potwierdzeniem tego jest między innymi duże zainteresowanie budownictwem na terenie miasta Częstochowy, a mianowicie w roku 2019 złożono 863 nowe wnioski o warunki zabudowy i zagospodarowanie terenu. Ponadto :

- wydanych zostało 942 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- w 2019 roku złożono 1 724 wnioski o pozwolenie na budowę, przebudowę, rozbudowę;
- wydano 1 662 decyzje na wykonanie robót budowlanych, z czego 230 dotyczyło inwestycji infrastrukturalnych,
- złożono 245 wniosków o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego i wydano 225 decyzji o ustalenie takiej lokalizacji,
- wydano 112 zaświadczeń dotyczących samodzielności lokali;
- wydano 3 decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych na terenie miasta Częstochowy, tj.:
 - budowa ul. Zawodziańskiej na odcinku od ul. Mącznej do ul. Mstowskiej w Częstochowie- droga kategorii powiatowej klasy „L” lokalna,
 - rozbudowa ulicy Boya-Żeleńskiego w Częstochowie - droga kategorii gminnej o długości ok. 249,70 m klasy D -droga dojazdowa,
 - budowa ulicy Złotej w Częstochowie- droga kategorii gminnej, klasy "L" lokalna.

2. Atrakcyjność inwestycyjna Miasta

Obwodnica miasta w ramach sieci TENT Bałtyk - Adriatyk oraz nowe połączenie A1, skróciły dystans z lotniskiem Katowice – Pyrzowice do 20 min. Miasto posiada trzy lokalizacje nieruchomości w Katowickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej przy węzłach autostradowych i DK1! Dzięki uldze podatkowej dla deweloperów przybywa powierzchni biurowych w klasie A i B+, szybko rośnie liczba powierzchni logistycznych.

Miasto buduje także czwarty oddział Parku Technologicznego. W planie zagospodarowania 550 ha przeznaczono na działalność produkcyjną i tyle samo na usługową.

We wrześniu 2019 r. Częstochowa zajęła 6. lokatę w zestawieniu 10 najkorzystniejszych nowych lokalizacji magazynowo - przemysłowych. Wysokie noty u niezależnych ekspertów potwierdziły skuteczność starań samorządu na rzecz zwiększania atrakcyjności terenów inwestycyjnych w mieście.

Mocna pozycja Częstochowy sprzyja też konkurencyjności sąsiednich gmin. Na wysoką ocenę złożyła się m.in. doskonała lokalizacja i łatwy dostęp do zasobów ludzkich - 8,5 mln osób w zasięgu 1,5 h. Firma produkcyjna maksymalnie w ciągu 50 dni jest w stanie skompletować wykwalifikowaną 100-osobową załogę. Rozbudowywana wciąż sieć dróg, nowoczesne szkoły techniczne i branżowe dostosowane do potrzeb gospodarki i osiem uczelni wyższych to duże atuty. Nasze miasto wyróżnia też przekraczający 70% udział terenów potencjalnie inwestycyjnych objętych miejscowym planem zagospodarowania oraz wysoki współczynnik firm produkcyjnych. Świadczy to o dobrych warunkach do rozwoju biznesu oraz większych niż gdzie indziej możliwościach znalezienia poddostawców lub kooperantów. Raport został stworzony przez JLL, Manpower i Hillwood.

W 2019 roku podjęto rozmowy z firmą Hillwood Polska – deweloperem budującym parki magazynowe i produkcyjne. Firma planuje stworzyć park magazynowy w Częstochowie, budując przy tym nową drogę. Z drogi, która powstanie w rejonie ulic Jaskrowskiej i Warszawskiej, skorzysta nie tylko inwestor, ale i mieszkańcy miasta oraz okolic. Centrum Logistyczne Hillwood zapewni kolejne miejsca pracy oraz umocni pozycję Częstochowy jako korzystnej lokalizacji dla inwestycji z obszaru logistyki i transportu.

Wysoką atrakcyjność inwestycyjną Miasto uzyskało dzięki wielu działaniom, podejmowanym w tym kierunku oraz ich efektom, np.

- **Specjalne Strefy Ekonomiczne,**
- **plany zagospodarowania przestrzennego,**
- **powierzchnie biurowe, magazynowe, hale produkcyjne,**
- **system ulg podatkowych dla podmiotów tworzących miejsca pracy,**
- **liczne programy tematyczne, adresowane do konkretnych odbiorców.**

Warto także wspomnieć o funkcjonującym w Mieście Zintegrowanym Systemie Informacji Przestrzennej. Jest to cenne narzędzie łączące dane o przestrzeni miasta ze zbiorem narzędzi służących do zarządzania takimi danymi, oraz wykorzystywania ich w procesach decyzyjnych, czy przy realizacji zadań opartych o informację przestrzenną. Zintegrowany system informacji przestrzennej – poprzez fizyczne i wirtualne hurtownie danych – integruje podstawowe informacje pochodzące z zasobu geodezyjnego i kartograficznego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu urządzania lasów, informacje o drogach i ulicach, o własności terenu, ortofotomapy lotnicze. Wg stanu na 31 grudnia 2019 roku w hurtowni danych zintegrowanego systemu informacji przestrzennej utworzono i zarejestrowano 623 warstw informacji przestrzennych.

BIURA

Całkowita powierzchnia klasy A	16 000 m ²
Całkowita powierzchnia klasy B	30 000 m ²
Średni czynsz wywoławczy w klasie A/miesiąc	45 zł

MAGAZYNY

Całkowita istniejąca powierzchnia magazynowa	120 170 m ²
Całkowita powierzchnia magazynowa w budowie	30 500 m ²
Całkowita powierzchnia magazynowa planowana	382 000 m ²

HALE PRODUKCYJNE w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Hale w budowie	1
Hale planowane	6
Hale gotowe, w tym ARR (pod wynajem)	11

Program Teraz Lepsza Praca

Wprowadzony Zarządzeniem Prezydenta Miasta nr 577.2019 z dnia 22 października 2019 r.
Program działa dwuwektorowo:

- samorząd namawia przedsiębiorców do tworzenia dobrze płatnych miejsc pracy dając jednocześnie możliwość doksztalcania i właściwego wykształcenia kierunkowego zasobom ludzkim. Jest to odpowiedź zarówno na potrzeby mieszkańców, jak i przedsiębiorców mających coraz większe problemy ze znalezieniem wykwalifikowanych kadr,
- samorząd wyróżnia rzetelnych przedsiębiorców, nadając im status PRACODAWCY FAIR PLAY, pracownicy COI pomagają także firmom w zakresie employer branding. W ramach TLP prowadzonych jest również szereg działań z zakresu współpracy ze szkołami i uczelniami.

Program TLP opiera się na trzech filarach.

- **Program Fair Play** został stworzony by praca dawała mieszkańcom poczucie szacunku oraz satysfakcji, a przede wszystkim bezpieczeństwa, aby na rynku pracy w Częstochowie obowiązywały zasady fair play, a przedsiębiorcy działający według tych reguł będą odznaczani Certyfikatem Lepszej Pracy, a nad pracownikami czuwać ma Rzecznik Praw Pracownika, do którego zadań należy promowanie uczciwego zatrudnienia oraz wsparcie w przypadku trudnej sytuacji w pracy,
- **Centrum Lepszych Miejsc Pracy** znajdujące się w budynku Urzędu Miasta Częstochowy, przy ul. Waszyngtona 5 w pokoju nr 112 (Centrum Obsługi Inwestora). W ramach CLMP działa również portal o nazwie „Teraz Lepsza Praca” pod adresem: www.praca.czestochowa.pl, umożliwiający spotkanie się w jednym miejscu uczniów szkół ponadpodstawowych, przedsiębiorców i mieszkańców chcących zmienić lub znaleźć pracę;
- **Cel: Twój Rozwój:** inicjatywy służące podnoszeniu kwalifikacji osób, które chcą mieć lepszą pracę i stawiają na rozwój swoich kompetencji zawodowych.

W ramach programu funkcjonują:

- ulgi premiujące pracodawców
- Rzecznik Praw Pracownika
- Certyfikat Lepsza Praca.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta wprowadzono Regulamin **Programu „Pracodawca Fair Play”**. W znalezieniu lepszej pracy czy kwalifikacji poszukiwanych na rynku, pomagają szkolenia i kursy podnoszące kompetencje pracowników.

W minionym roku realizowano następujące projekty sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości i służące mieszkańcom Miasta:

1) Zawodowa współpraca

- doksztalcono 117 nauczycieli przedmiotów zawodowych,
- z płatnych staży i praktyk skorzystało 1164 uczniów,
- w ramach staży zaktzywizowano ponad 150 przedsiębiorców.

2) Zawodowa współpraca 2 (m.in. stworzono, na prośbę przedsiębiorców jedyną w Polsce klasę, której uczniowie mogą kształcić się w zawodzie JUBILERA. Najbliższa szkoła kształcąca jubilerów jest w Wiedniu);

3) Akademia rozwoju kompetencji;

4) Aktywni rodzice - szczęśliwe dzieci;

5) Praktyczne kształcenie zawodowe szansą na lepszy start;

6) Centrum usług rozwojowych.

W ramach wszystkich edycji projektów „NIANIE” – Aktywni rodzice, szczęśliwe dzieci umożliwiono powrót na rynek pracy 115 osobom.

Centrum Lepszych Miejsc Pracy

W Częstochowie udało się podwoić liczbę nowych miejsc pracy. Teraz trzeba zadbać o to, by były to miejsca lepsze i bezpieczne, by ilość przeszła w jakość. Dlatego powstało Centrum Lepszych Miejsc Pracy, dzięki któremu bez wychodzenia z domu pracownik może znaleźć pracę, a firmy fachowców.

Centrum to miejsce łączące nasze dotychczasowe działania. To miejsce, w którym "spotykają się" pracodawcy z pracownikami, a także uczniami szkół. Wystarczy kliknąć praca.czestochowa.pl.

W ramach CLMP funkcjonuje portal praca.czestochowa.pl, znajdują się tu kompleksowe informacje na temat szkół, pracowników, pracodawców oraz zawodów w Częstochowie zebrane w jednym miejscu. Szczególnie istotną wartością portalu jest ukazanie oferty wszystkich szkół technicznych, które prezentują swoje osiągnięcia i profile kształcenia. Znacznie usprawnia to proces komunikacji pomiędzy szkołą, a przedstawicielami biznesu i przemysłu.

Program Akademicka Częstochowa

Program Akademicka Częstochowa powstał ze względu na potrzebę wsparcia i promocji częstochowskich publicznych uczelni wyższych, które w bezpośredni sposób przyczyniają się do promocji gospodarczej miasta, a tylko ścisła współpraca pomiędzy samorządem, uczelniami wyższymi i biznesem może zagwarantować właściwe kształcenie kadr inżynierskich i zarządzających dla inwestorów.

Zasady działania Programu Akademicka Częstochowa regulują w chwili obecnej dwa akty prawa miejscowego:

- Zarządzenie 665.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 2 grudnia 2019 w sprawie określenia zasad udzielenia dotacji celowych z budżetu miasta Częstochowy dla uczelni publicznych z terenu miasta Częstochowy.
- Zarządzenie nr 662.2019 Prezydenta Miasta Częstochowy z 2 grudnia 2019 w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie ustanowienia Nagrody Prezydenta Częstochowy za najlepszą pracę inżynierską, licencjacką, magisterską lub doktorską związaną z promocją Częstochowy.

W oparciu o powyższe regulacje w minionym roku podjęto działania:

- na promocję częstochowskich uczelni przeznaczono: 100 399,20 zł,
- na doposażenie laboratoriów i środki trwale przekazano: 22 900,00 zł,
- przyznano Nagrody Prezydenta Miasta za najlepsze prace: magisterską oraz licencjacką związaną z promocją Częstochowy – łączna kwota 4 000,00 zł.

PROGRAM "AKADEMICKA CZĘSTOCHOWA 2019"			
Lp.	Uczelnia	Nazwa zadania	Kwota
1.	Politechnika Częstochowska	Zajęcia dla uczniów klas oraz uczniów szkół średnich pt. „Od projektu do budowy wielozadaniowego łazika terenowego”	17 000
2.	Politechnika Częstochowska	Promocja Częstochowskiego Uniwersytetu Młodzieżowego przy PCz	1 700
3.	Politechnika Częstochowska	Piknik Rodzinny „Sportowa Politechnika” wraz z kampanią promocyjną rekrutacji na studia	39 831

4.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza	Promocja kierunków funkcjonujących na Uczelni	9 97
5.	Politechnika Częstochowska	Przeprowadzenie warsztatów laboratoryjnych dla uczniów szkół średnich	11 954
6.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza	Promocja rekrutacji na studia 2019/2020 „Studuj w Częstochowie”	19 938
7.	Politechnika Częstochowska	Zakup projektora audiowizualnego do projekcji tylnej do Auli Wydziału Zarządzania	8 500
8.	Politechnika Częstochowska	Zakup symulatora szkoleniowego samochodu napędzanego ogniwami paliwowymi	14 450

Program Dostępny Lekarz 2019

Innowacyjny trzy modułowy program częstochowskiego samorządu mający na celu zachęcenie przyszłych lekarzy do pracy w Częstochowie. Program opiera się na trzech filarach: **STYPENDIA DLA STUDENTÓW, PODNOSZENIE KWALIFIKACJI LEKARZY SPECJALISTÓW, MIESZKANIE DLA LEKARZA.**

W ramach trzeciego modułu Programu w 2019 roku przyznano stypendium trzem studentom VI roku studiów, kształcącym się na kierunku lekarskim, którzy podejmą zatrudnienie na stanowisku lekarza w publicznym podmiocie leczniczym w Częstochowie, po zakończeniu kształcenia, jednak nie później niż w ciągu 12 miesięcy od zakończeniu studiów, na okres nie krótszy niż 3 lata.

Stypendium w wysokości 2 000,00 zł miesięcznie przyznano na okres 9 miesięcy, tj. od 1 października danego roku kalendarzowego do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego.

Jurajski Kongres Gospodarczy:

Jest to impreza cykliczna mająca na celu przede wszystkim promocję subregionu północnego Województwa Śląskiego. W założeniu jest to element Programu Teraz Lepsza Praca i rokrocznie porusza problematykę rynku pracy oraz employer branding. Od 2018 JKG łączy się z BSS Tour organizowanym przez Fundację Pro Progressio - nie jest to jednak ta sama impreza. Organizatorami III Jurajskiego Kongresu Gospodarczego byli: WUP, RIPH, KSSE, PAR oraz Miasto Myszków, Miasto Ogrodzieniec, Gmina Olsztyn, jako partnerzy.

Podczas IIIJKG zostało podpisane porozumienie z trzema gminami: Olsztynem, Mstowem, Myszkowem, Ogrodzieńcem, podpisano także umowę na zarządzanie nieruchomościami z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz porozumienie o wzajemnej współpracy w zakresie promocji szkolnictwa branżowego i technicznego oraz wzajemnej promocji.

Promotor Częstochowskiej Gospodarki:

Wyróżnienia są przyznawane za wyjątkowe zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz tworzenie klimatu dla biznesu i nowych inwestycji. Mają na celu rozwijanie aktywności obywatelskiej oraz promowanie rozwoju gospodarczego miasta. Wyróżnienia wręczył Prezydent Miasta Częstochowy podczas Spotkania Noworocznego w Filharmonii Częstochowskiej:

- Wyróżnienie Specjalne Prezydenta Miasta Częstochowy - Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA,
- Wyróżnienie Główne: Stolze Częstochowa Sp. z o.o.,
- Wyróżnienia: Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie i Politechnika Częstochowska.

Targi Szkolne Zawodowiec

To nowoczesny w swojej formule Projekt targowy, promujący szkolnictwo techniczne i branżowe w mieście. Szkoły prezentują się wraz ze swoimi partnerami biznesowymi – pracodawcami, u których uczniowie odbywają praktyki i absolwenci znajdują zatrudnienie. W 2019 odbyła się trzecia edycja targów - zorganizowane zostały w HSC przy ul. Żużlowej, odwiedziło je ok. 6500 osób.

IRON OXIDE FESTIVAL

Jedyny taki festiwal Street Artu na świecie, na które środki przeznacza samorząd, i w którym udział biorą uczniowie szkół średnich.

W roku 2019 uczniowie i artyści pracowali nad właściwym zagospodarowaniem przestrzeni miejskiej. W ramach zajęć przeprojektowali szpecące reklamy i zmienili na spójny wizerunek kilku częstochowskich lokali, powstał także całkowicie nowy wystrój pracowni krawieckiej w ZSPMiR im. S. Reymonta w Częstochowie.

Atrakcyjność inwestycyjną Miasta kształtuje także w dużym stopniu dbałość o środowisko naturalne.

Realizując w tym temacie zapisy Strategii Rozwoju Miasta zwiększono w minionym roku ilość zagospodarowanych terenów zielonych i miejsc rekreacji dostępnych we wszystkich dzielnicach. W pasach zieleni ulicznej, w parkach i na zieleńcach zaplanowano i zrealizowano nasadzenie łącznie 525 szt. drzew, 4 572 szt. krzewów ozdobnych na łącznej powierzchni 1 143 m² oraz 958 szt. bylin na rabatach o powierzchni 144 m².

W centrum miasta na kwietnikach stałych i w donicach, posadzono ogółem 13 335 szt. kwiatów jednorocznych, w tym w ramach nasadzeń wiosennych 6 474 szt. oraz letnich 6 861 szt. Rośliny jednoroczne pojawiły w następujących miejscach:

- na placu Biegańskiego,
- przy ul. Waszyngtona,
- na placu Rady Europy,
- przy Urzędzie Stanu Cywilnego,
- w alei Sienkiewicza przy Pomniku Ks. J. Popiełuszki,
- w donicach I, II i III alei Najświętszej Maryi Panny
- oraz przy Miejskiej Galerii Sztuki.

Koszt obsadzenia kwiatami jednorocznymi w sezonie 2019 r. to 108 644,76, zł.,

Na powierzchni 2 000 m² założono łąki kwiatowe w następujących lokalizacjach:

- Park Staszica,
- Park 3 Maja,
- Park 1000-lecia,
- na Promenadzie (na terenie przy Lesie Aniołowskim),
- na terenie zielonym przy ul. Sojczyńskiego-Warszyca.

Wartość prac wyniosła 23 760,00 zł.,

Przy ul. Drzymały 6 w Dźbowie odbudowano stanowisko do koszykówki i doposażono plac zabaw w zestaw zabawowy ISABEL, prace kosztowały 55 655,04 zł (zadanie z BO), Ponadto w ramach bieżącego utrzymania placów rekreacji ruchowej ogrodzono plac zabaw przy skrzyżowaniu ul. Letniej i Wczasowej, doposażono w nowe urządzenia plac zabaw w Parku Narutowicza (karuzela obrotowa z siedziskami), plac zabaw przy skrzyżowaniu ul. Ossowskiego i Iłakowiczówny (bujak sprężynowy Konik), plac zabaw przy ul. Drzymały 6 (huśtawka wagowa – ważka) oraz plac zabaw w parku osiedlowym na Parkitce (zestaw zabawowy dla małych dzieci).

Strategia Rozwoju Miasta do roku 2030+ jest realizowana również przez Program operacyjny Przyjazna Częstochowa, który zawiera w swojej części Zieloną Częstochowę.

Dlatego też zwiększono ilość i powierzchnię urządzonych terenów zielonych, oraz zapewnienie dostępności do nich mieszkańców gęsto zaludnionych dzielnic (Wrzosowiak, Raków, Ostatni Grosz, Tysiąclecie, Stare Miasto).

W ramach realizacji zadań z Budżetu Obywatelskiego w 2019 roku związanych z zagospodarowaniem zielenią i doposażeniem terenów zieleni miejskiej, wykonano:

- sadzenie drzew i uzupełnienie krzewów (300 szt.) przy alei Bohaterów Monte Cassino na odcinku od ul. Słowackiego do ul. Goszczyńskiego, koszt nasadzeń to 9 987,30 zł,
- zielony Skwer Sybiraków, na którym posadzono 449 szt. krzewów i 180 szt. bylin oraz traw ozdobnych, koszt nasadzeń wyniósł 17 982,00 zł,
- budowę oświetlenia solarnego i nasadzenia na terenie "parku kieszonkowego" przy ulicy Żareckiej. Wartość wykonanych prac wyniosła łącznie 53 222,58 zł. W ramach zadania wbudowano sześć lamp solarnych ze źródłem światła LED zintegrowanych z panelem solarnym oraz baterią litowojonową i posadzono 4 szt. drzew liściastych oraz 180 szt. krzewów,
- budowę ogrodzonego placu zabaw przy ul. Krakowskiej 45 na zieleńcu o powierzchni ogólnej 1870 m² składającego się z zestawu zabawowego CEPHEUS z profili aluminiowych, huśtawki wahadłowej z siedziskami dla dzieci młodszych i starszych, pomostu ruchomego (tuby) na przegubach, bujaka sprężynowego, słupków do slalomu, a także 3 dwustanowiskowych urządzeń siłowni terenowej, ławek, koszy, stojaków na rowery. Posadzono 8 drzew, 456 krzewów i 32 szt. traw. Wartość prac 245.069,63 zł.,
- ogrodzenie oraz doposażenie placu zabaw przy ul. Bardowskiego 33A, w karuzelę i zestaw zabawowy ANNA ze zjeżdżalnią; wartość zadania – 45.115,17 zł.

Warto również zaakcentować **działania mające na celu ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń**. W 2019 r. z budżetu miasta Częstochowy udzielono mieszkańcom Miasta dotacji na:

- modernizację systemów grzewczych w budynkach i lokalach mieszkalnych w łącznej kwocie 324 091,32 zł,
- na montaż kolektorów słonecznych wspomagających system grzewczy lub służących do wytwarzania ciepłej wody użytkowej w budynkach i lokalach mieszkalnych w kwocie 29 180,55 zł,
- Na usuwanie wyrobów budowlanych zawierających azbest z budynków mieszkalnych, garażowych i gospodarczych realizowanych przez osoby fizyczne, przyznano dofinansowanie z budżetu miasta Częstochowy 5 osobom w kwocie 9 681,25 zł.

3. Specjalne Strefy Ekonomiczne

Od 2018 roku na terenie Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji, która zastąpiła Ustawę z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych, zmienia zasady ustanawiania terenów objętych statusem SSE i narzuca rejonizację w podziale kraju.

Na podstawie tejże ustawy tereny inwestycyjne na terenie Częstochowy znalazły się w strefie oddziaływania KSSE S.A. Zmieniło to także sytuację terenu inwestycyjnego przy ul. Korfantego – właściwą dla wydania pozwolenia w zakresie pomocy publicznej jest KSSE S.A., a nie SSE Euro – Park Mielec jak dotychczas. Zaznaczyć należy, że nowa Ustawa nazywana potocznie PSI – Polską Strefą Inwestycji w praktyce działa dopiero od końca 2018 r. ze względu na brak aktów wykonawczych do Ustawy.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA – pozycję na rynku buduje od dwóch dekad, obejmując swym zasięgiem województwo śląskie oraz 6 powiatów województwa opolskiego. Od lat jest liderem w Polsce pod względem liczby pozyskanych inwestycji i tworzonych miejsc pracy.

Obecnie działa w niej ponad 390 przedsiębiorstw, które łącznie zainwestowały około 36 mld złotych i stworzyły 80 tysięcy miejsc pracy. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (KSSE) została uznana w rankingu FDI Business Financial Times 2019 najlepszą strefą ekonomiczną w Europie, i drugą na świecie, po Dubaju.

W październiku Częstochowa podpisała z KSSE **nową umowę na zarządzanie gruntami inwestycyjnymi oraz porozumienie o wzajemnej promocji i wsparciu szkolnictwa technicznego**. Intensywne działania Częstochowy z zakresu promocji szkolnictwa zawodowego, aktywizowania szkół i przedsiębiorców w zakresie wzajemnej współpracy stały się argumentem dla Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej by zaprosić miasto jako jednego z ośmiu partnerów do projektu „Śląskie - Zawodowcy” – projekcie kluczowym z zakresu szkolnictwa branżowego i technicznego w Województwie Śląskim.

Na terenie miasta Częstochowy w obszarze oddziaływania KSSE, znajdują się tereny które zachowały swój status, oprócz przedsiębiorców inwestujących na tych terenach o pomoc publiczną w ramach SSE mogą ubiegać się także przedsiębiorcy będący właścicielami nieruchomości znajdującymi się poza terenami wcześniej wyznaczonymi.

W sumie, od czasu (2014) funkcjonowania terenów SSE w Częstochowie przeprowadzono 31 przetargów, **w wyniku których:**

- utworzono 1 100 nowych miejsc pracy,
- zachowano 5700 istniejących miejsc pracy,
- zadeklarowano nakłady ponad 1 miliard 355 miliony 500 tysięcy złotych.

Efekty takie uzyskano przy 28 milionach nakładów z budżetu gminy, przeznaczonych na przygotowanie terenów stref ekonomicznych.

W 2019 r. decyzję o inwestycji na terenie KSSE Kusięcka podjął nowy inwestor strefowy: F.H.U. ARGO Śmierciak Paweł, deklarowane nakłady 2,1 mln zł.

TERENY INWESTYCYJNE SSE 2014-2019

Lp.	TERENY SSE	ILOŚĆ NOWYCH MIEJSC PRACY	UTRZYMANE ZATRUDNIENIE	DEKLAROWANE NAKLADY INWESTYCYJNE
1	Teren inwestycyjny KSSE „KUSIĘCKA”	391	535	129,8 mln zł
2	Teren inwestycyjny EURO-PARK MIELEC	282		85,6 mln zł
3	Teren inwestycyjny KSSE „SKORKI”	183	4602	139,5 mln zł
4	Teren inwestycyjny objęty statusem KSSE	240	560	1 mld 600 tys. zł
Łącznie:		1096	5697	1 mld 355 mln zł.

TERENY INWESTYCYJNE KSSE „KUSIĘCKA” 2014-2019

Lp.	NAZWA FIRMY	PRZETARG	NOWE MIEJSCA PRACY	UTRZYMANE ZATRUDNIENIE	DEKLAROWANE NAKLADY INWESTYCYJNE
1	ViperPrint Sp. z o.o.	2015	10	73	6,1 mln zł
2	Hufgard Optolith Bauprodukte Polska Sp. z o.o	2015	10		4 mln zł
3	CGR Polska Sp. z o.o	2015	30	71	22,4 mln zł
4	Enckel Sp. z o.o	2015	50		9,2 mln zł
5	„LiM” Kowolik Sp. jawna	2015	14		3,5 mln zł
6	BDG Produkcja Sp. z o.o.	2016	25	1	4,5 mln zł
7	ZF TRW	2017	200	304	13 mln zł
8	SELTRE Production APC-BACK EUROP Polska sp. z o.o. sp.k	2018	8		8 mln zł
9	ZF TRW	2018	30		43,3 mln zł
10	ETQA Sp. z o.o.	2018	10	72	12,7 mln zł
11	F.H.U. ARGO Śmierciak Paweł	2019	4	14	2,1 mln zł
Łącznie:			391	535	129,8 mln zł

TERENY INWESTYCYJNE KSSE (kiedyś EURO-PARK MIELEC) 2014-2019

Lp.	NAZWA FIRMY	PRZETARG	NOWE MIEJSCA PRACY	DEKLAROWANE NAKŁADY INWESTYCYJNE
1	X-Kom Sp. z o.o	2014	40	38 mln zł
2	Retail Service Sp. z o.o	2014	150	2,5 mln zł
3	STALTIM STAWIARSCY Sp. jawna	2016	15	3 mln zł
4	NSTEEL Sp. z o.o.	2017	42	24,6 mln zł
5	KEBE Poland Sp. z o.o.	2018	35	17,5 mln zł
Łącznie:			282	85,6 mln zł

TERENY INWESTYCYJNE KSSE „SKORKI” 2014-2019

Lp.	NAZWA FIRMY	PRZETARG	NOWE MIEJSCA PRACY	UTRZYMANE ZATRUDNIENIE	DEKLAROWANE NAKŁADY INWESTYCYJNE
1	WIKO Sp. z o.o.	2015	11	17	10 mln zł
2	PMS4i Sp. z o.o.	2017	10		3,7 mln zł
3	PROMATEK MEDIA Julia Pogorzelska	2017	7	7	2 mln zł
4	Kubara Sp. z o.o.	2017	12	49	12 mln zł
5	SteriService Sp. z o.o.	2017	10		8,5 mln
6	Electroline SA	2017	10	20	6,2 mln zł
7	ZF TRW	2017	100	4082	88 mln zł
8	SGP Group Sp. z o.o.	2017	10	175	4,5 mln zł
9	Linmot Sp. z o.o.	2017	3	16	1,3 mln zł
10	SGP Group Sp. z o.o.	2018	10	253	3,3 mln zł
Łącznie:			183	4602	139,5 mln zł

TERENY INWESTYCYJNE OBJĘTE STATUSEM SSE 2014-2019

Lp.	NAZWA FIRMY	PRZETARG	NOWE MIEJSCA PRACY	UTRZYMANE ZATRUDNIENIE	DEKLAROWANE NAKŁADY INWESTYCYJNE
1	TRW Sp. z o.o.	2014	100	209	3,8 mln zł
2	GST Automotive Safety Poland Sp. z o.o.	2014	12		8 mln zł
3	Guardian Częstochowa Sp. z o.o.	2016	8	341	244,6 mln zł
4	TRW Sp. z o.o.	2016	30	3952	46,8 mln zł
5	Guardian Częstochowa Sp. z o.o.	2017	90	351	697,4 mln zł
Łącznie:			240	560	1 mld 600 tys. zł

4. Rozwój przedsiębiorczości w mieście

Ogólna liczba przedsiębiorców w naszym mieście na koniec 2019 roku wynosiła 23 980, z czego 19 913 to osoby fizyczne i wspólnicy spółek cywilnych, a 4067 to pozostali przedsiębiorcy sektora prywatnego np. spółki handlowe i spółdzielnie. W stosunku do roku poprzedniego liczba przedsiębiorców będących osobami fizycznymi bądź wspólnikami spółek cywilnych wzrosła w stosunku do roku 2018 o 418 podmiotów. Należy zauważyć, że na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymuje się w Częstochowie tendencja wzrostowa tej grupy przedsiębiorców. Wzrosła również o 119 liczba pozostałych przedsiębiorców z sektora prywatnego.

W ramach „Programu Wspierania Przedsiębiorczości i Tworzenia Nowych Miejsc Pracy w Częstochowie na lata 2013-2018” został powołany punkt doradczy dla osób rozpoczynających działalność i mikroprzedsiębiorców oraz został udostępniony telefon dla przedsiębiorców jako narzędzie do informowania i kierowania przedsiębiorców do odpowiednich instytucji, w zależności od zgłaszanego problemu. Punkt doradczy cieszy się wśród przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą bardzo dużym zainteresowaniem. W 2019 roku udzielono co najmniej 2 500 różnego typu porad.

Rozwojowi przedsiębiorczości w Mieście sprzyja bardzo przyjazne uwarunkowania zaakcentowane w punkcie dotyczącym atrakcyjności inwestycyjnej Częstochowy.

W tym miejscu należy również mocniej podkreślić funkcjonujący system pomocy publicznej dla podmiotów gospodarczych inwestujących w naszym Mieście oraz tworzących nowe miejsca pracy.

W 2019 r. Miasto Częstochowa udzieliło pomocy publicznej w kwocie 17 814 735,38 zł tj. 4 147 312,15 Euro.

Przedsiębiorcy otrzymali pomoc publiczną:

- z Powiatowego Urzędu Pracy - kwota 9 727 402,45,
- z Urzędu Miasta – 6 075 682 zł. w postaci zwolnień z podatku od nieruchomości na podstawie gminnych programów pomocowych.

Podatnicy korzystali ze zwolnienia z podatku od nieruchomości na podstawie programów uchwalonych przez Radę Miasta uchwałami:

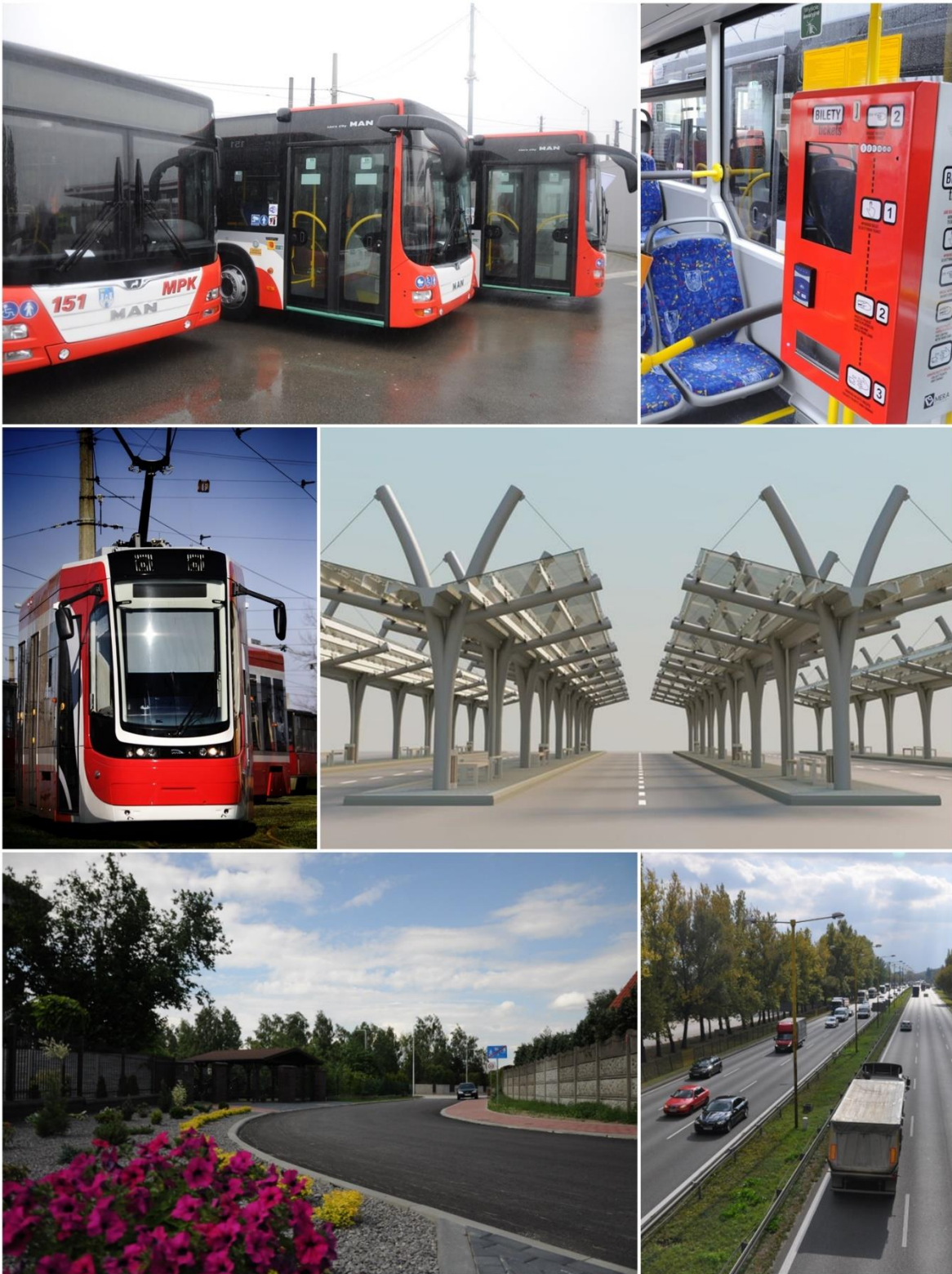
- Uchwała Nr 157/XIV/2007 z dnia 27 sierpnia 2007– **993 192,00 zł**,
- Uchwała Nr 315/XX/2012 z dnia 29 marca 2012– **178 808,00 zł**,
- Uchwała Nr 316/XX/2012 z dnia 29 marca 2012– **438 088,00 zł**,
- Uchwała Nr 860/XLIX/2014 z dnia 20 lutego 2014 (ze zmianami) – **4 139 313,00 zł**,
- Uchwała Nr 64.IX.2015 z dnia 19 marca 2015– **155 788,00 zł**,
- Uchwała Nr 118.XIII.2015 z dnia 2 lipca 2015– **170 493,00 zł**

5. Nakłady inwestycyjne inwestorów

Deklarowane nakłady inwestycyjne inwestorów w Specjalnej Strefie Ekonomicznej wynoszą 1 mld 355 mln zł.

Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w punkcie 3 – Specjalne Strefy Ekonomiczne.

6. Transport i drogownictwo

6.1. Program „Lepsza Komunikacja”

W ramach Programu realizowano działania i zadania w trzech sferach:

- Lepsza komunikacja rowerowa,
- Lepsza komunikacja publiczna,

- Lepsza komunikacja drogowa.

Lepsza komunikacja rowerowa

W 2018 r. wprowadzono system roweru miejskiego. Powstało 20 stacji użyczających mieszkańcom 185 rowerów. Z usług roweru miejskiego korzysta kilkanaście tysięcy mieszkańców Częstochowy. Kontynuowany jest projekt budowy systemu ścieżek rowerowych łączących dzielnice miasta. Uwzględniono dogodną infrastrukturę do obsługi ruchu rowerowego przy planowaniu centrum przesiadkowych. Ustawiono na obszarze miasta kilkanaście samoobsługowy punktów napraw rowerów. 30 rowerów miejskich w 2019 roku wyposażonych zostało w foteliki dziecięce.

Lepsza komunikacja publiczna

Trwa proces wymiany taboru autobusowego MPK. Docelowo wszystkie częstochowskie autobusy spełniać będą europejskie normy ograniczenia emisji zanieczyszczeń. Prowadzona jest wymiana i modernizacja wiat przystankowych. Wdrożono aplikację informującą zdalnie pasażerów o rozkładzie jazdy i lokalizacjach oczekiwanych autobusów. W ramach realizowanego projektu Centrów Przesiadkowych powstają trzy przyjazne miejsca obsługi ruchu pasażerskiego, zaopatrzone w elektroniczny system dynamicznej informacji pasażerskiej. Rozpoczęty został projekt modernizacji linii tramwajowej i zakupu nowego taboru, największy od czasów budowy linii w 1959 r. Przebudowie ulegnie 14 km starej linii tramwajowej od Północy do Rakowa. Przy wybranych przystankach zainstalowano 50 tablic Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej. Docelowo po właściwym uruchomieniu systemu, oprócz planowanego czasu przyjazdu danego pojazdu komunikacji miejskiej, wyświetlany będzie także rzeczywisty czas jego dotarcia na miejsce oraz informacje o utrudnieniach i zagrożeniach.

Lepsza komunikacja drogowa

Realizacja projektu prowadzona jest zgodnie z uchwałami budżetowymi. Obejmuje następujące obszary działań:

- realizacja dużych inwestycji drogowych, współfinansowanych środkami unijnymi (m.in.: budowa połączenia do południowego węzła autostradowego, przygotowanie do realizacji modernizacji trasy DK-1, drogi DK-46),
- budowa trzech węzłów przesiadkowych wraz z modernizacją otaczającej infrastruktury drogowej,
- budowa odwodnienia dzielnicy Północ (inwestycja za ok. 21,5 mln zł),
- realizacja zadań zgodnie z harmonogramem programu budowy dróg lokalnych; rocznie na ten cel przeznaczanych jest ok. 25 mln zł,
- w 2019 roku zakończyła się przebudowa mostu nad Wartą w częstochowskiej dzielnicy Mirów. Inwestycja kosztowała ponad 10,6 mln zł, z czego 4,44 mln stanowiło dofinansowanie zdobyte ze środków rezerwy subwencji ogólnej budżetu państwa,
- w 2019 roku zakończono przebudowę ul. Korfantego – koszt inwestycji to ok. 22,5 mln,
- w 2019 zakończono także zadanie: odwodnienie dzielnicy Kiedrzyń (koszt 13,9 mln zł.)

6.2. Komunikacja miejska

W ramach publicznej komunikacji miejskiej wykonywanej na terenie miasta Częstochowy zgodnie z zawartą umową wykonawczą, oraz na podstawie porozumień międzygminnych zawartych z gminami: Poczesna, Olsztyn, Blachownia, Mstów i Konopiska, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Sp. z o.o. wykonało **12 012 361 wozokilometrów w komunikacji autobusowej i 1 928 607 wozokilometrów na liniach tramwajowych. Koszt komunikacji miejskiej w 2019 r. wyniósł 71 452 996 zł.**

W ramach promocji Częstochowy uruchomiono linię turystyczną 034, kursującą bezpłatnie od maja do września, obsługiwaną przez autobus piętrowy „Londyńczyk”.

Wydatki miasta na transport zbiorowy

Na lokalny transport zbiorowy wydatkowano 72 986 092 zł,

W ramach tej kwoty przeznaczono środki na:

- funkcjonowanie publicznej komunikacji dziennej - 66 741 445 zł,
- funkcjonowanie publicznej komunikacji miejskiej w gminach Poczesna, Olsztyn, Blachownia, Mstów, Konopiska - 4 102 979 zł,
- funkcjonowanie publicznej komunikacji nocnej - 608 572 zł,
- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń - 875 455zł,
- bieżące utrzymanie infrastruktury przystankowej - 460 000 zł,
- zakup i montaż infrastruktury przystankowej - 114 993 zł,
- audyt umowy wykonawczej na świadczenie usług przewozowych, inne ekspertyzy, opinie związane z transportem zbiorowym – 29 950 zł,
- opłaty związane z dzierżawą nieruchomości pod pętle autobusowe – 26 086 zł,
- opłaty związane z członkostwem w Izbie Gospodarczej Komunikacji Miejskiej – 6 932 zł.

Ponadto w ramach budżetu obywatelskiego zrealizowano zadanie pn.:

„Jak dojadę” w Częstochowie, zakupiono i uruchomiono wyszukiwarkę połączeń komunikacyjnych. Koszt - 19 680 zł

6.3. Infrastruktura drogowa

Do priorytetowych zadań realizowanych w zakresie utrzymania i rozbudowy układu komunikacyjnego należały:

- kontynuacja zadań inwestycyjnych rozpoczętych w latach ubiegłych oraz realizacja nowych zadań w zakresie przebudowy układu komunikacyjnego, modernizacji miejskiego systemu infrastruktury drogowej oraz poprawy życia mieszkańców poszczególnych dzielnic miasta,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji drogowych,
- poprawa organizacji ruchu drogowego i parkowania,
- remonty i utrzymanie majątku drogowego,
- budowa i modernizacja oświetlenia drogowego.

Najbardziej oczekiwane przez mieszkańców miasta zadania inwestycyjne zakończone i kontynuowane w 2019 roku to:

- zakończenie inwestycji: **Odwodnienie dzielnicy Kiedrzyn**. Zakres rzeczowy zadania obejmował :Odwodnienie – w tym: budowa zbiornika chłonno- odparowującego, budowa kolektora deszczowego- rowu otwartego od zbiornika do ul. Sejmowej o dł. 576,032 m, budowa kolektora deszczowego- kanału zamkniętego od ul. Sejmowej do ul. Ludowej-drogi technologiczne - przebudowa sieci - przebudowa linii kablowych. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej - 2,27 km, powierzchnia objęta systemem zagospodarowania wód opadowych – 1,30k m², pojemność obiektów małej retencji- 9000 m³ Wartość inwestycji: 13 007 840 zł.
- zakończenie zadania: **Rozbudowa ulicy Korfanteo w Częstochowie na odcinku od ronda Szwejkowskiego do Skweru Lotników**. Zakres rzeczowy zadania: branża drogowa- jezdnia o nawierzchni asfaltobetonowej - długość 2 461,5 m, 18 081 m², zatoki o nawierzchni betonowej- 2 467,14 m², ścieżki rowerowe o nawierzchni asfaltobetonowej- 9536,72 m², chodniki z płyt betonowych- 1 558,69 m², zjazdy z kostki betonowej- 1 810,89 m², zieleńce – 49 980,14 m², miejsca parkingowe dla pojazdów typu TIR budowa kanalizacji deszczowej- separator lamelowy z osadnikiem- 1kpl . Wartość inwestycji: 23 293 269 zł.
- **Przebudowa drogi w ul. Różanej** w Częstochowie Zakres rzeczowy zadania: Branża drogowa: jezdnia o nawierzchni asfaltowej - długość 415m, 2552 m²,zjazdy z kostki betonowej- 544 m²„,chodniki z kostki betonowej - 30 m²,chodniki z płyt betonowych- 798 m²,zieleńce -1 015 m²,kanał deszczowy. Wartość inwestycji: 2 558 466 zł.
- **Budowa dróg na terenie KSSE Strefa "Skorki" - etap II** .Zakres rzeczowy zadania: Branża drogowa Budowa: jezdni o nawierzchni bitumicznej – 3350 m²,chodniki z kostki

betonowej – 2 784 m², zieleńce – 8 892,2 m², budowa kanału deszczowego, budowa kanału technologicznego, Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej w granicy pasa drogowego działki zlokalizowanej na terenie Strefy Ekonomicznej KSSE "SKORKI". Wartość inwestycji: 1 635 937 zł.

- **Budowa parkingu i placu zabaw dla dzieci położonego w rejonie ul. Staszica.** Branża drogowa: nawierzchnia z kostki betonowej – 720 m², nawierzchnia syntetyczna – 147 m², chodniki z płytek betonowych- 195 m². Wartość inwestycji: 4 922 438 zł.
- **Dostosowanie sygnalizacji świetlnej do wymogów prawnych na ciągach ulic: alei Jana Pawła II, Jagiellońska oraz alei Najświętszej Maryi Panny**
W ramach zadania zostało wydatkowane 590 400,00 zł. Wykonane działania to:
 - a) Wymieniono sterowniki sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach:
 - Jagiellońska / Sabinowska,
 - Jagiellońska / CH Makro,
 - NMP / Wolności,
 - NMP / Wilsona / Piłsudskiego.
 - b) Dobudowano sieć światłowodową dla systemu monitorowania pracy sygnalizacji świetlnej na odcinkach:
 - Jagiellońska – od ul. Orkana do ul. Sabinowskiej,
 - Kościuszki – od ul. Jasnogórskiej do al. NMP,
 - NMP – od al. Kościuszki do ul. Piłsudskiego.
 - c) Dobudowano urządzenia detekcji ruchu dla pojazdów na skrzyżowaniu al. Wolności z wyjazdem zza Megasamu.
 - d) Rozbudowano sygnalizację świetlną na skrzyżowaniach: al. Jana Pawła II z ulicami: Dąbrowskiego i al. Armii Krajowej oraz na skrzyżowaniu al. NMP z ul. Nowowiejskiego. Dobudowano kanalizację kablową, kable sygnalizacyjne, maszty i sygnalizatory świetlne na wydzielonych relacjach do skrętu w prawo.
 - e) Dobudowano detektory radarowe dla rowerów na skrzyżowaniach:
 - NMP / Wolności,
 - NMP / plac Biegańskiego,
 - NMP / Piłsudskiego,
 - Jagiellońska / Sabinowska,
 - Jagiellońska / CH Makro.
- **Przebudowa ulicy Sikorskiego w Częstochowie na odcinku od ulicy Szajnowicza - Iwanowa do ulicy Łódzkiej.** Zakres inwestycji: jezdnia o nawierzchni asfaltowej - długość 395m, 1 963m², ścieżki rowerowe z kostki betonowej - 756 m², chodniki z kostki betonowej- 1 537m², zjazdy z kostki betonowej- 250 m², zieleńce – 870 m², budowa kanalizacji deszczowej, budowa kanalizacji sanitarnej. Wartość inwestycji: 2 910 893 zł.
- **Przebudowa ulicy Ikara w Częstochowie od ul. Rocha do ul. Radomskiej wraz z budową kanału deszczowego budową chodnika.** Zakres rzeczowy zadania : jezdnia o nawierzchni asfaltowej - długość 778m, 4 880m², chodniki z płyt betonowych – 1 452m², zjazdy z kostki betonowej – 1 837m², budowa kanalizacji deszczowej, budowa kanału technologicznego, budowa kanalizacji teletechnicznej. Wartość i: 4 366 543 zł.
- **Inwestycja Rozbudowa DK-46 – ulicy Głównej i ulicy Przejazdowej w Częstochowie wraz z budową obejścia ul. św. Barbary do ul. Pułaskiego w Częstochowie (zaprojektuj – zbuduj)** Umowa podpisana 10.05.2018 r. z terminem realizacji 30.11.2021 r. Całkowity koszt inwestycji: 118 451 922 zł. Inwestycja dofinansowana ze środków unijnych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowiska na lata 2014-2020.

- **Przebudowa alei Wojska Polskiego – DK-1 w Częstochowie (zaprojektuj – zbuduj). Planowane zakończenie zadania – 2022 r.** Zakres inwestycji: Umowa podpisana 27.09.2018r. z terminem realizacji 31.10.2022 r.
Całkowity koszt inwestycji - 190 228 298 zł. Inwestycja dofinansowana ze środków unijnych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowiska na lata 2014-2020.
- **Budowa „węzłów przesiadkowych” na terenie miasta Częstochowy** Umowa podpisana 17.10.2018 r. z terminem realizacji 31.08.2020 r. Zakres inwestycji obejmuje:
 - 1.Dworzec Częstochowa Główna ul. Piłsudskiego,
 - 2.Dworzec PKP Stradom,
 - 3.Dworzec PKP Raków,**Całkowita wartość robót budowlanych: 68.865.094 zł w tym 1.880.477 zł wartość robót sfinansowana przez PWIK.**
- **Odwodnienie Dzielnicy Północ.** Zakres inwestycji : budowa jezdni, kanalizacji deszczowej, chodników, nasadzenia drzew, trawniki:
 - ulica św. Brata Alberta,
 - ulica Hiacyntowa,
 Całkowity koszt inwestycji: 21 575 116,39 zł.
- **Przebudowa ulicy Łódzkiej**
 - część drogową,
 - część sanitarną,
 - część elektroenergetyczną,
 - część telekomunikacyjną.
- **Rozbudowa ul. Artyleryjskiej i ul. Kościelnej w Częstochowie na odcinku od ul. Matejki do przedłużenia ulicy Jagiellońskiej do ul. Kościelnej.**
 - część drogową,
 - część sanitarną,
 - część elektroenergetyczną,
 - część telekomunikacyjną.

Remonty i utrzymanie majątku drogowego

W minionym roku wykonano wiele najpilniejszych remontów dróg i chodników. Prace te koncentrowały się na:

- remonty cząstkowe nawierzchni (naprawa ubytków na powierzchni 23 905 m²), w tym:
 - na drogach krajowych, wojewódzkich, powiatowych: 9 886 m²,
 - na drogach gminnych: 14 019 m²
- nakładki bitumiczne na powierzchni: 28 637 m²,
- remonty chodników: 2 439 m²,
- utwardzenie dróg gruntowych przy użyciu frezu lub materiału kamiennego: 19 401 m²,
- równanie dróg gruntowych na powierzchni 618 103 m²;
- naprawa dróg remonterem drogowym typu PATCHER na powierzchni: 15 938 m²,
- ul. Spadochroniarzy – pobocza z frezu 320 m²,
- ul. Zegarowa - odmulenie rowu 1444 m²,
- ul. Korkowa - odmulenie rowu 360 m²,
- ul. Żyzna - pobocza z frezu - 725 m²,
- ul. Polna - pobocza z frezu - 1346 m²,

Prace remontowe w rozszerzonym zakresie:

- przebudowa ul. Jaskrowskiej,
- budowa ścieżki rowerowej w alei Jana Pawła (od ul. Wilsona do alei Armii Krajowej),
- budowa chodnika po południowej stronie ul. Mościckiego wzdłuż bloku przy ul. Mościckiego,
- budowa chodnika w ul. Mościckiego od ul. Łódzkiej do bloków po południowej stronie,
- przebudowa chodnika przy ul. Poznańskiej (od ul. Szczecińskiej do ul. Wielkoborskiej),

- przebudowa chodnika na ul. Sikorskiego,
- przebudowa chodników i miejsc parkingowych po obu stronach ul. Starzyńskiego,
- obniżenie krawężników – Droga Rowerowa, ul. Legionów,
- remont nawierzchni ul. Kukuczki,
- przebudowa wraz z termoizolacją obiektu przy ul. Legionów dla potrzeb MZDiT,
- przebudowa ul. Liliowej,
- przebudowa ul. Welońskiego,
- budowa parkingu przy ul. Ossolińskiego wzdłuż budynku nr 5 i 9,
- przebudowa drogi bocznej od ul. Zaciszańskiej,
- przebudowa ul. Torowej (odcinek o długości około 200m),
- przebudowa ul. Malczewskiego,
- budowa miejsc postojowych na ul. Bienia,
- przebudowa chodnika po południowej stronie ul. Bienia,
- przebudowa ul. Ostrej,
- budowa miejsc parkingowych wzdłuż ul. Palmowej (dojazd do cementarza),
- montaż płyt z wypustkami dla osób niedowidzących na placu Biegańskiego,
- budowa miejsc parkingowych w ul. Św. Rocha,
- budowa parkingu na ul. Mstowskiej,
- budowa chodnika w ul. Ludowej,
- budowa podjazdu od strony ul. Fieldorfa Nila dla mieszkańców ul. Czecha i Herberta,
- remont istniejącego chodnika w alei 11 listopada na odcinku od ul. Orkana do ul. Brzozowej wraz z nasadzeniem krzewów.

Utrzymanie mostów:

- a) Przebudowa mostu nad rzeką Wartą w ul. Zawodziańskiej w Częstochowie. W ramach zadania w 2019 r. wykonano:
 - przebudowano obiekt mostowy o całkowitej długości 73,65m, zwiększając nośność obiektu do 40T,
 - wybudowano nowy kanał deszczowy \varnothing 500, \varnothing 300, \varnothing 200 o łącznej dł. 789,4m, wraz z separatorem i wylotem do rzeki Warty, studnie rewizyjne szt. 18, wpusty szt. 18
 - wybudowano kanał technologiczny 2 x \varnothing 100 o dł. 677m ze studniami SKO-2g – 10 szt.
 - nową ul. Zawodziańską szer. 6,00m i długości 700m wraz z chodnikiem, przy budowie ulicy przebudowano w miejscach kolizji sieć gazową, sanitarną, teletechniczną i elektroenergetyczną.
- b) Budowa dojścia dla osób niepełnosprawnych i matek z wózkami do przystanku autobusowego zlokalizowanego przy przejściu podziemnym w alei Wyzwolenia. W ramach zadania w 2019 r dokończono budowę rampy dla niepełnosprawnych o długości 70,5 mb
 - montaż balustrad na pochylniach i w pasie rozdziału w al. Wyzwolenia,
 - formowanie nasypów,
 - ułożenie nawierzchni z kostki na pochylni.
- c) wykonano inne prace remontowe obiektów mostowych, m.in.:
 - remont mostu nad rzeką Konopką w ul. Żywopłotowej,
 - naprawa konstrukcji nośnej mostu nad rzeką Stradomką w al. Niepodległości,
 - naprawa uszkodzeń chodników na moście nad rzeką Konopką w ul. Karpackiej,
 - wymiana 2 dylatacji bitumicznych na moście południowym w ul. Legionów,
 - remont kładki nad rzeką Wartą przy ul. Mostowej
 - wymiana 68 mb osłon przeciwporażeńowych na moście w Al. Boh. Monte Cassino,
 - wykonanie nowych powłok ochronnych konstrukcji betonowych na;
 - Kładka nad al. JPiI wraz z murami oporowymi – 476m²,
 - Wiadukt nad torami PKP w alei NMP – 110m²,
 - remonty częściowe nawierzchni na obiektach - 135m²,
 - czyszczenia elementów wyposażenia obiektów mostowych jak wpusty odwodnienia, dylatacji, odwodnienia liniowego, stożków i skarp o łącznej powierzchni – 14 260m².

Inne prace utrzymaniowe:

- konserwacja i remont kanalizacji deszczowej (kanały, studzienki rewizyjne, wpusty uliczne i przykanaliki, wymiana oraz regulacja włazów, uzupełnienie skradzionych lub uszkodzonych krat i pokryw, przeglądy kanalizacji deszczowej, inspekcja TV kanalizacji),
- konserwacja i remonty cieków wodnych o funkcji komunalnej (odmulanie i oczyszczanie rowów),
- konserwacja separatorów z utylizacją (konserwacja separatorów ropopochodnych),
- badanie wód deszczowych na wylotach kanału (badanie próbek wód deszczowych na wylotach kanalizacji do odbiorników),
- prace związane z letnim i zimowym oczyszczaniem dróg i obiektów takich jak: chodniki, place, parkingi, przejścia podziemne, kładki, schody na mostach i wiaduktach.

6.4. Poprawa organizacji ruchu drogowego

Ważnym zadaniem realizowanym na przestrzeni 2019r. było utrzymanie znaków drogowych pionowych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu. Zakres tych prac obrazują tabele:

Montaż, demontaż znaków pionowych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu

Kategoria drogi	liczba znaków (szt.)	Poniesione koszty
krajowa	157	346 205
wojewódzka	25	10 534
powiatowa	396	328 612
gminna	379	233 619
Razem:	957	890 294

Liczba zamontowanych nowych znaków pionowych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu

Rodzaj znaków	Liczba
ostrzegawcze	32
zakazu	70
nakazu	37
informacyjne	86
pozostałe + urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego	376+2764
Razem:	3365

Odtworzenie oznakowania poziomego

Kategoria drogi	Powierzchnia (m ²)	Poniesione koszty
krajowa	5540	80 953
wojewódzka	1083,90	15 838
powiatowa	9929,75	145 097
gminna	4349,69	66 280
Razem:	20903,34	308 169

Utrzymanie i konserwacja sygnalizacji świetlnej

Kategoria drogi	Liczba sygnalizacji	Poniesione koszty
krajowa	33	450 534
wojewódzka	10	118 568
powiatowa	36	290 325
Razem:	79	859 427

W ramach środków na utrzymanie sygnalizacji prowadzono bieżące utrzymanie w ruchu ciągłym i konserwację instalacji i urządzeń ulicznej sygnalizacji świetlnej na 70 skrzyżowaniach i 9 przejściach dla pieszych. W szczególności wykonano następujące zadania:

- wymianę lub naprawę zużytych sygnalizatorów świetlnych – 24 szt.,
- wymianę lub naprawę zużytych masztów sygnalizacyjnych – 10 szt.,
- odtworzenie pętlowych czujników indukcyjnych w nawierzchni jezdni – 335 mb.,
- wymianę zużytych, zniszczonych przycisków dla pieszych i rowerzystów – 22 szt.,
- usuwanie awarii urządzeń sterowniczych i zasilających oraz wymianę przepalonych źródeł światła – łącznie odnotowano 156 interwencji,
- naprawę i konserwację kabli sygnalizacyjnych i zasilających kanalizacji kablowej, głowic i muf kablowych,

Inne działania w zakresie poprawy organizacji ruchu drogowego:

- przeprowadzono pomiary natężenia ruchu drogowego w 23 punktach pomiarowych i opracowano wyniki tych pomiarów;
- przeprowadzono sprawdzenie widoczności na przejazdach kolejowo-drogowych,
- zabezpieczono 6 imprez na drogach, poniesione koszty wyniosły 393 993,60 zł oraz zabezpieczono 14 imprez w ramach Służby Interwencyjnej;
- zaopiniowano łącznie 1 192 projekty stałej i czasowej organizacji ruchu.

Strefa Płatnego Parkowania -

Rodzaj	Liczba	Kwota
Identyfikator pojazdu mieszkańca	3 917	78 340
Identyfikator pojazdu mieszkańca (drugi pojazd)	350	14 000
abonament parkingowy miesięczny	2 044	204 400
abonament parkingowy miesięczny – przypisany do pojazdu	4 792	383 360
abonament parkingowy dwutygodniowy	154	8 470
abonament parkingowy tygodniowy	107	3 745
abonament parkingowy remontowy (dla firm, pracowników i mieszkańców nieposiadających zameldowania)	21	420
abonament parkingowy remontowy (dla mieszkańców posiadających zameldowanie)	8	80
Abonament parkingowy na stanowisko postojowe zastrzeżone	206	48 600
Razem		741 415

Opłaty z parkomatów wyniosły: **3 044 160 zł**. Dodatkowo z tytułu opłat za parkowanie przy pomocy urządzeń mobilnych (sms parking) wpływy wyniosły **320 414 zł**.

Zezwolenia na zajęcia pasa drogowego

Zestawienie dotyczące decyzji i opłat zezwalających na zajęcie pasa drogowego, wystawionych w roku sprawozdawczym obrazuje tabela:

Charakter zajęcia	Liczba decyzji	Naliczone opłaty
roboty	968	327 000
handel	486	350 235
urządzenia	815	140 835
obiekty (kioski, itp.)	110	173 345
reklamy	193	371 395
decyzje karne	40	114 030
rusztowania	29	20 090
wygrodzienia	24	36 150
razem:	2665	1 533 080

Nowe oświetlenia (Nowe obwody oświetleniowe)

W ramach inwestycji dotyczących oświetlenia drogowego zrealizowano zadania:

- budowa oświetlenia fragmentu ul. Królewskiej wraz z ciągiem pieszym i przejściem przez rzekę Stradomkę (koszt 68 588 zł),
- budowa oświetlenia ul. Komandorskiej (koszt 37 240 zł),
- budowa oświetlenia drogowego ulic: Kuronia, Walentynowicz, Musiela i Parczyńskiego – II etap ul. Parczyńskiego (koszt 46 956 zł),
- budowa oświetlenia ul. Podbucze (koszt 50 026 zł),
- budowa oświetlenia ulic: Limanowskiej i Ostrowskiej (koszt inwestycji: 117 962 zł),
- budowa oświetlenia ul. Kartuskiej (koszt inwestycji: 198 834 zł),
- oświetlenie ul. Czechowicza – (realizacja 2018-2019, koszt zadania: 71 340 zł),
- rozbudowa oświetlenia w ul. Musiela (realizacja 2018-2019, koszt 38 991 zł),
- Oświetlenie drogi rowerowej na Skwerze Solidarności wzdłuż ul. Nowowiejskiego, od ul. Waszyngtona do ul. Kopernika – (wartość inwestycji: 71 311 zł),
- przebudowa oświetlenia ulicznego wzdłuż tracji tramwajowej (realizacja 2019-2020, koszt zadania poniesiony w 2019 roku: 990 194 zł).

Nowe dokumentacje projektowe

W ramach przygotowania realizacji inwestycji w kolejnych latach, w roku 2019 wykonano dokumentację projektową dla zadań:

- rozbudowa ul. Mstowskiej,
- rozbudowy ul. Artyleryjskiej od ul. Matejki do ul. Kościelnej i ul. Kościelnej od ul. Artyleryjskiej do przedłużenia ul. Jagiellońskiej do ul. Kościelnej,
- rozbudowy ul. Korfatego na odcinku od ronda Szwejkowskiego do skweru Lotników,
- budowy ul. Zawodziańskiej od ul. Mącznej do ul. Mstowskiej,
- budowy dróg na terenie KSSE w Częstochowie – strefa Skorki,
- przebudowy ul. Sikorskiego od ul. Łódzkiej do ul. Szajnowicza-Iwanowa,
- przebudowy ul. Łódzkiej od ul. Poleskiej do ronda,
- przebudowy odcinka ul. Wawrzynowicza,
- rozbudowy ul. Suchej,
- rozbudowy ul. Boya-Żeleńskiego,

- przebudowy ronda na skrzyżowaniu ul. Legionów z ul. Żużłową,
- przebudowa parkingów przy ul. Starzyńskiego,
- rozbudowy Dąbrówki,
- przebudowy ul. św. Kingi,
- budowa chodnika na odcinku ul. Mirowskiej,
- przebudowa łącznika drogowego ul. Szajnowicza-Iwanowa z ul. Obrońców Poczty Gdańskiej.

Dokumentacje techniczne opracowane w 2019 r.:

- rozbudowy ul. Narcyzowej z przebudową odcinka ul. Ludowej,
- rozbudowy ul. Srebrnej na odcinku od oczyszczalni ścieków „Warta” do ul. Morenowej,
- opracowanie Programu Funkcjonalno-Użytkowego dla zadania „Budowa węzła drogowego alei Wojska Polskiego DK-1 wraz z nowym przebiegiem DK-46 w Częstochowie,
- budowa drogi rowerowej po zachodniej stronie al. Wolności od ul. Jana III Sobieskiego do posesji nr 48,
przebudowa ul. Sosnowieckiej wraz z budową kanalizacji deszczowej,
- budowa odcinka ul. Kusięckiej od ul. Mirowskiej do posesji 22/24,
- budowa ul. Zacisznej wraz z kanalizacją deszczową,
- opracowanie zmiany dokumentacji kosztorysowej w zakresie przebudowy skrzyżowania al. Pokoju z ul. Kuncewiczowej i ul. Leśmiana dla zadania: Budowa węzłów przesiadkowych na terenie miasta Częstochowy,
- budowa miejsc parkingowych w ul. Św. Rocha,
- budowa łącznika drogowego ul. Wirażowej i Żyznej.

Dokumentacje techniczne w trakcie opracowania z terminem zakończenia w 2020 r.:

- budowy połączenia ul. 1-go Maja z ul. Krakowską,
- przebudowy ul. Mirowskiej na odcinku od ul. Nadrzeczej do ul. Faradaya,
- budowy przedłużenia ul. Westerplatte od ul. Szajnowicza-Iwanowa do ul. Nowobialskiej,
- rozbudowa ul. Lwowskiej od ul. Dobrzyńskiej do ul. Wyszyńskiego,
- budowa drogi łączącej ul. Korfanteo z ul. Bugajską,
- rozbudowa ul. Traugutta od ul. Kisielewskiego do ul. Łódzkiej oraz budowa ul. Traugutta od ul. Łódzkiej do drogi gminnej 4KDL,
- zarurowanie odcinka rowu przydrożnego przy ul. Korkowej.
- zarurowanie rowu otwartego pomiędzy ul. Królewską i Aleją Bohaterów Monte Cassino,
- budowa drogi gminnej od ul. Połanieckiej do zakresu GDDKiA,
- rozbudowa ul. Mehoffera od ul. Piastowskiej do ul. Daniela Chodowieckiego,
- budowa odwodnienia ul. por. Hieronima Dudwała,
- budowa kanału deszczowego w ul. Michała Faradaya,
- przebudowa odcinków dróg Polskiego Czerwonego Krzyża –Obrońców Poczty Gdańskiej, Obrońców Westerplatte – łącznik dzielnicowy.

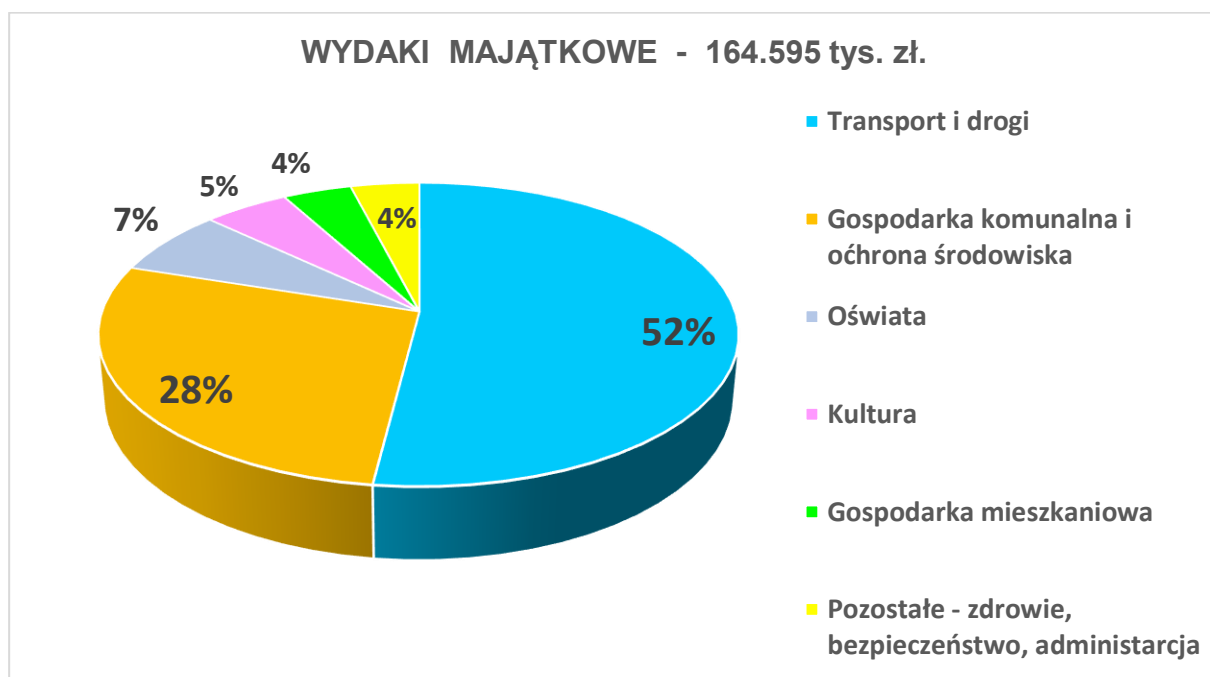
7. Działalność inwestycyjna miasta

W 2019 r. Miasto przeznaczyło na wydatki majątkowe kwotę 164 595 431 zł, z tego:

- środki unijne – 28 794 796,69 zł,
- środki z kredytu Europejskiego Banku Inwestycyjnego – 88 000 000,00 zł,
- środki budżetu miasta – 40 456 426,35 zł.
- inne bezzwrotne źródła finansowania (m.in.: śr. mieszkańców, dotacje) – 7 344 207,97 zł,

W ramach tych środków realizowano 131 zadań majątkowych, z tego 9 współfinansowanych środkami unijnymi.

Strukturę działową najważniejszych inwestycji przedstawia wykres:

Działalność inwestycyjna skierowana była na najbardziej oczekiwane przez mieszkańców sfery życia miasta, co przedstawia poniższy wykaz najważniejszych zadań inwestycyjnych.

Najważniejsze zadania inwestycyjne zrealizowane w 2019 roku to:

LP.	Nazwa zadania	KWOTA
1	Budowa kompleksu sportowo – rekreacyjnego – Park wodny	30 360 628
2	Program budowy i przebudowy ulic oraz dróg lokalnych	24 351 982
3	Przebudowa mostu nad rzeką Wartą w ul. Zawodziańskiej	10 757 942
4	Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej nr 47	4 997 756
5	Budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych	3 316 135
6	Budowa Zielonej Promenady Śródmiejskiej w Częstochowie	2 992 632
7	Przebudowa ulicy Łódzkiej	2 325 825
8	Kontynuacja informatyzacji Miasta Gminy Częstochowa	1 661 175
9	Przebudowa i remont budynku Teatru im. Adama Mickiewicza	1 653 800
10	Modernizacja i zakupy w Miejskim Szpitalu Zespolonym	1 332 551
11	Przebudowa Żłobka Miejskiego przy alei Armii Krajowej 66a	1 086 501
12	Przebudowa sanitariatów w obiektach oświatowych	1 029 505
13	Przebudowa oświetlenia ulicznego wzdłuż tracji tramwajowej	990 194
14	Program budowy boisk i bieżni lekkoatletycznych	987 501
15	Realizacja planów zagospodarowania przestrzennego	946 928
16	Program budowy i przebudowy chodników i parkingów	821 528
17	Budowa odwodnienia ul. Kucelińskiej w Częstochowie	713 947
18	Dostosowanie sygnalizacji świetlnych do wymogów prawnych	590 400
19	Dostosowanie budynków burs miejskich do przepisów ppoż.	587 793
20	Rozbudowa ul. Artyleryjskiej i ul. Kościelnej	554 808

21	Prace przygotowawcze do budowy stadionu dla KS „Raków”	534 120
22	Nabycia nieruchomości pod infrastrukturę gminną	521 993
23	Inwestycje oświetleniowe	519 603
24	Program modernizacji obiektów użyteczności publicznej	485 689
25	Dokumentacja przyszłościowa	472 365
26	Modernizacja budynków z mieszkaniowego zasobu gminy	414 436
27	Dofinansowanie modernizacji systemów grzewczych	324 091
28	Przebudowa sali gimnastycznej przy II LO	284 535
29	Program budowy kanalizacji sanitarnej	279 612
30	Dokumentacja przyszłościowa	264 139
31	Przebudowa sali gimnastycznej w SP nr 30 ul. Ludowa	237 052
32	Zakup karetki dla SP ZOZ Stacji Pogotowia Ratunkowego	200 000
33	Zakup mikrobusa do przewozu osób niepełnosprawnych	157 571
34	Licencja i wdrożenie systemu EZD EDICTA	151 007
35	Modernizacja sali gimnastycznej w IX LO im. C.K. Norwida	139 360
36	Przebudowa obiektu przy ul. Legionów dla potrzeb MZDiT	97 756
37	Modernizacje mostów	95 942
38	Program poprawy infrastruktury ROD	95 000
39	Program odwodnienia miasta	86 797
40	Zakup lekkiego samochodu rozpoznawczo – ratowniczego	69 500
41	Dofinansowanie zakupu pojazdów dla Komendy Policji	61 000
42	Zakup serwera dla obsługi świadczeń społecznych	54 648
43	Zakup pojazdu specjalnego typu quad z przyczepą dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej	53 000
44	Zakup licencji na oprogramowanie Gishub	43 050
45	Remont i modernizacja siedziby Wydziału KOSO	39 360
46	Agregaty fontannowe do zbiornika wodnego w Parku Staszica	33 540
47	Budowa budynku Bursy Miejskiej przy alei Kościuszki 8	31 252
48	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach miejskich	29 750
49	Rozbudowa ulicy Dekabrystów, Okulickiego, Nowobialskiej	29 520
50	Dofinansowanie montażu kolektorów słonecznych	29 181
51	Nabycia nieruchomości w trybie zamian	24 247
52	Dofinansowanie zakupu wyposażenia dla uczelni wyższych	22 950
53	Przebudowa budynku dla Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	22 755
54	Infrastruktura rowerowa	19 700

W roku sprawozdawczym realizowano zadania strategiczne zgodnie Zarządzeniem nr 2414.2018 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie procedury monitorowania Strategii Rozwoju Miasta Częstochowa 2030+.

Dużym zainteresowaniem mieszkańców cieszyły się w szczególności:

- kompleks sportowo – rekreacyjny – Park wodny - 30 360 627,69 zł /całkowita wartość zadania 58 505 916 zł/. Wykonywano roboty budowlane: ziemne, konstrukcyjno-żelbetowe budynku basenowego i niecek basenowych, ściany, dach z dźwigarów drewnianych, instalacje sanitarne i elektryczne oraz roboty drogowe,

- budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych - 3 316 135,47 /całkowita wartość zadania 23 205 556 zł/. Zakończono dwuletnią budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą u zbiegu ulic Sobieskiego, Pułaskiego i Focha o liczbie mieszkań 65, w tym 14 mieszkań dla osób niepełnosprawnych. Powierzchnia użytkowa budynku 3 449,61 m², powierzchnia użytkowa mieszkań 2 843,59 m², kubatura: 14 843,95 m³.
- zaktualizowano dokumentację projektowo-kosztorysową na budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego u zbiegu ulic Syrokomli i Fredry oraz uzyskano pozwolenie na budowę,
- przebudowa i rozbudowa budynku Ratusza Starej Częstochowy wraz z zagospodarowaniem terenu - 7 026 143,53 zł /całkowita wartość zadania 27 616 176 zł,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - 1 275 959,43 zł /całkowita wartość zadania 41 964 818 zł/ Rozpoczęto termomodernizację w trzech placówkach oświatowych: Szkole Podstawowej nr 41 (dawne Gimnazjum nr 12) ul. Okólna 31/39, Szkole Podstawowej nr 1 ul. Księżycowa 6, Szkole Podstawowej nr 32 ul. Przerwy Tetmajera 40. W roku sprawozdawczym wykonano:
 - w SP nr 41: prace demontażowe i naprawy instalacji elektrycznych, oświetlenie piwnicy oraz I i II piętra, rozpoczęto prace dociepleniowe budynku,
 - w SP nr 1: remont instalacji elektrycznych wraz z oświetleniem w piwnicy i w pawilonach I-IV budynku, prace dociepleniowe ścian piwnic, ścian fundamentowych, docieplenie dachu pawilonu,
 - w SP nr 32: remont instalacji elektrycznych wraz z oświetleniem w budynku, prace dociepleniowe ścian piwnic, ścian zewnętrznych, dachu budynku głównego oraz dachu części sportowej, częściowy remont instalacji centralnego ogrzewania,
- Zielona Promenada Śródmiejska – 2 992 632,00 zł /całkowita wartość zadania 6 113 159 zł/. W roku sprawozdawczym zakończono prace rozbiórkowe obiektów kolidujących z planowaną inwestycją. Wykonano montaż elementów siłowni na placu centralnym, montaż elementów wyposażenia przestrzeni jak ogrodzenie gabionowe i murki oporowe. Na ukończeniu są prace związane z wykonaniem kanalizacji deszczowej. Realizowano roboty instalacyjne dotyczące zewnętrznej instalacji oświetleniowej, monitoringu miejskiego oraz kanalizacji teletechnicznej. Wykonywano elementy dróg, ciągi piesze i ścieżki do jazdy, nawierzchnie na placu centralnym i nawierzchnie bezpieczne żwirowe oraz roboty związane z realizacją pergoli żelbetowej na placu wejściowym,
- rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej nr 47 ul. Przestrzenna 68/70 – 4 997 756,11 zł /całkowita wartość zadania 9 900 000 zł/. Wykonano roboty budowlane: ziemne, drogowe, konstrukcyjno-żelbetowe nowego budynku szkolnego, sali sportowej i przedszkola, ściany, instalacje sanitarne i elektryczne oraz roboty remontowo-budowlane starego budynku szkolnego.
- przebudowa budynków burs miejskich z dostosowaniem do przepisów ppoż.- 587 792,98 zł /całkowita wartość zadania 598 751 zł/. W ramach zadania wykonano przebudowę budynku Bursy Miejskiej ul. Prusa 20 z dostosowaniem do przepisów ppoż. Zakres robót obejmował: przebudowę strefy wejściowej budynku, wykonanie zabudowy klatek schodowych ściankami REI60 wraz z montażem stolarki aluminiowej EIS30, wykonanie podziału korytarzy, rozbiórkę części stropu w kłatkach schodowych dla potrzeb montażu klap oddymiających, montaż systemu automatycznego oddymiania klatki schodowej, montaż systemu sygnalizacji pożaru, montaż instalacji oświetlenia ewakuacyjnego, wymianę hydrantów wewnętrznych i prace towarzyszące wykończeniowe,
- przebudowa Żłobka Miejskiego w Częstochowie przy alei Armii Krajowej 66a - 1 086 501,23 zł /całkowita wartość zadania 2 011 000 zł/.
- **Kanalizacje sanitarne**

W roku sprawozdawczym wybudowano kanalizacje sanitarne za 874 447,68 zł.

- ulica boczna od ul. Zuchów: kanał sanitarny – 222,75 mb,
- ul. Rzepakowa: kanał sanitarny – 165,15 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 11 szt. (59,54 mb),
- w rejonie ul. Hektarowej: kanał sanitarny – 175,72 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 6 szt. (24,36 mb),
- ul. Koszarowa: kanał sanitarny – 12,20 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 1 szt. (3,00 mb),
- ul. Kusocińskiego: kanał sanitarny – 48,35 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 7 szt. (25,8 mb),
- droga boczna od ul. Łączności: kanał sanitarny – 41,15 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 5 szt. (15,85 mb),
- w rejonie ul. Geodetów: kanał sanitarny – 124,09 mb,
- w rejonie ul. Protazego: kanał sanitarny – 113,18 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 1 szt. (3,1 mb),
- ul. Szydłowska: kanał sanitarny – 77,88 mb, przyłącza w granicy pasa drogowego – 3 szt. (9,76 mb),

• **Nowe dokumentacje i programy funkcjonalno – użytkowe**

W roku sprawozdawczym wykonano dokumentacje projektowe za 264 138,61 zł.

- termomodernizacja budynku II L0 im. R. Traugutta ul. Jana Kilińskiego 62 w Częstochowie – aktualizacja,
- termomodernizacja budynku SP 36 ul. Kasztanowa 7/9 w Częstochowie – aktualizacja,
- termomodernizacja Miejskiego Przedszkola nr 19 ul. Szkolna 1,
- rozbudowa i przebudowa budynku Miejskiego Przedszkola nr 38 ul. Okulickiego 63,
- program funkcjonalno-użytkowy: Przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Piłsudskiego dla potrzeb mieszkań socjalnych,
- remont pomieszczeń parteru Bursy Miejskiej ul. Legionów 19/21,
- remont nawierzchni terenu Szkoły Podstawowej nr 27 ul. Rozdolna 5.

8. Środki unijne

Miasto Częstochowa z ogromną starannością aplikuje o wszelkie dostępne bezzwrotne środki finansowe - zarówno unijne, jak i krajowe. O ogromnej roli tych środków dla rozwoju społecznego i gospodarczego Miasta świadczą pozyskane w ostatnich latach kwoty, co obrazuje tabela:

POZYSKANE ŚRODKI ZEWNĘTRZNE				<u>w tys. zł.</u>
WYSZCZEGÓLNIENIE	KADENCJE			
	2007-2010	2011-2014	2015-2018	2019
UNIA EUROPEJSKA	392 783	200 000	744 573	11 592
ŚRODKI KRAJOWE	27 105	110 022	17 686	9 919
OGÓŁEM	410 888	310 022	762 259	21 511

W minionym roku zawarto kolejne umowy na dofinansowanie projektów środkami unijnymi. Szczegółowy wykaz projektów inwestycyjnych i tzw. „miękkich” zawierają tabele:

Projekty nieinwestycyjne

Lp.	Tytuł projektu	Wartość projektu wg umowy	Dofinansowanie z funduszy UE
1	Zawodowa współpraca	4 468 434,25	4 245 012,54
2	Wesołe przedszkole	1 358 772,00	1 154 956,20
3	Innowacje w Częstochowskiej pomocy społecznej	1 394 316,00	1 296 713,88
4	Aktywni rodzice - szczęśliwe dzieci	2 251 150,30	1 981 012,26

Projekt inwestycyjny

Lp.	Tytuł projektu	Wartość projektu wg umowy	Dofinansowanie z funduszy UE
1.	Odwodnienie dzielnicy Północ w Częstochowie	21 575 116,39	9 611 944,83

W roku sprawozdawczym realizowano następujące projekty dofinansowane ze środków Unii Europejskiej (kontynuacja z lat poprzednich oraz rozpoczęte w 2019 r.):

1) Projekty edukacyjne:

- **„Zawodowa współpraca”** adresowany do uczniów szkół zawodowych, zakłada udział uczniów/uczennic w doradztwie edukacyjno-zawodowym, kursach zawodowych, w tym certyfikowanych, zajęciach specjalistycznych oraz praktykach i stażach, a także doposażenie pracowni zawodu i zakup pomocy dydaktycznych. W ramach projektu Zawodowa Współpraca dokształcono 117 nauczycieli przedmiotów zawodowych, z płatnych staży i praktyk skorzystało 1164 uczniów, w ramach staży zaktywizowano ponad 150 przedsiębiorców,
- **„Zawodowa współpraca 2”** adresowany do uczniów szkół zawodowych - praktyki i staże, a także doposażenie pracowni zawodu i zakup pomocy dydaktycznych. W ramach projektu Zawodowa Współpraca 2 m.in. stworzono, na prośbę przedsiębiorców jedyną w Polsce klasę, uczniowie której będą mogli kształcić się w zawodzie jubлера - najbliższa szkoła kształcąca jublerów jest w Wiedniu,
- **„Uśmiechnięta szkoła”** kierowany do uczniów z niepełnosprawnością oraz podniesienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych nauczycieli pracujących z uczniami niepełnosprawnymi.
- **„Stawiamy na rozwój”** projekt adresowany do uczniów 5 częstochowskich liceów ogólnokształcących, zakłada zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe oraz warsztaty oparte na metodzie eksperymentu jak również doposażenie oraz zakup pomocy dydaktycznych do szkół.
- **Odkryj w sobie talent!**
- **„Zdrowiej znaczy efektywniej”.**

2) Projekty z zakresu pomocy społecznej oraz rozwoju usług społecznych:

- Stare Miasto – Nowe Życie,
- Częstochowa silna dzielnicami,
- Innowacje w Częstochowskiej pomocy społecznej.

3) Projekty z zakresu wzrostu zatrudnienia:

- „**Z nową pracą w lepszą przyszłość**” projekt ma na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- „**Aktywni rodzice - szczęśliwe dzieci 3**” wsparcie rodziców powracających do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka. W ramach trzeciej edycji (2019 r.) dofinansowanie opieki niań otrzymało 30 rodzin, zostanie też utworzone 13 miejsc w żłobku miejskim.
Projekt „Aktywni Rodzice – Szczęśliwe Dzieci” to pierwszy taki projekt w Polsce. W ramach wszystkich trzech edycji projektu pomocą objęto 115 rodzin – to także 115 pracowników, którzy mogli wrócić na rynek pracy.

4) Projekty inwestycyjne (kontynuacja z lat poprzednich oraz projekty rozpoczęte w 2019 r.

- budowa budynku biurowo-usługowego wraz z hostelem dla potrzeb Centrum Aktywności Obywatelskiej dzielnic Centrum (Śródmieście) i Stare Miasto ul. Krakowska,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Częstochowie,
- przebudowa budynku przy ul. Sułkowskiego 9 w Częstochowie dla Centrum Pomocy Rodzinie,
- odwodnienie dzielnicy Północ w Częstochowie.

5) Regionalne Inwestycje Terytorialne

W 2015 roku - z inicjatywy Prezydenta Miasta - Częstochowa rozpoczęła wdrażanie nowego instrumentu finansowania – Regionalnych Inwestycji Terytorialnych. Na mocy stosownych porozumień Gmina Miasto Częstochowa została liderem subregionu północnego, w którego skład weszły również powiaty częstochowski, myszkowski i kłobucki. Jako lider odpowiada za wdrażanie i koordynację działań mających na celu pozyskiwanie funduszy pomocowych dla gmin i powiatów subregionu.

W tym celu opracowano „Strategię Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego”, którą ówczesne Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju zaopiniowało pozytywnie. Na podstawie zapisów tejże „Strategii...” subregionowi przyznano do wykorzystania alokację **443 mln zł**, w celu wsparcia projektów na jego obszarze. Z przyznanej puli środków do końca 2019 roku podpisano umowy na wdrożenie projektów o wysokości aż **85%** alokacji, czyli około **375 mln zł**.

Z powyższej kwoty, dla samej Częstochowy przypada prawie **157 mln zł** na projekty realizowane przez Urząd Miasta oraz jednostki organizacyjne Gminy. Dotyczą one kluczowych dla mieszkańców Częstochowy problemów takich: jak modernizacja sieci oświetleniowej, termomodernizacja szkół, basenów i innych obiektów użyteczności publicznej, zakup nowego taboru autobusowego, budowa węzłów przesiadkowych, czy też realizowana rewitalizacja starego rynku. Ponadto miasto realizuje projekty wspierające szkolnictwo zawodowe i przedszkola, opiekę socjalną oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Efekty realizacji wszystkich podjętych dla Częstochowy w ramach RIT działań, będą w pełni widoczne w chwili zakończenia realizacji projektów w 2022 roku.

W ramach **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)** oraz **Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT)** do dnia 31 grudnia 2019r. podpisano **1 334** umowy na łączną kwotę dofinansowania **3,58 mld PLN**, co stanowi **78,05%** wykorzystania alokacji przyznanej na instrumenty rozwoju terytorialnego.

Wnioski wybrane do dofinansowania, podpisane umowy, wnioski o płatność, certyfikacja w ramach ZIT/RIT. (stan na dzień 31 grudnia 2019r.)

IOK	Alokacja PLN	Wnioski wybrane do dofinansowania (wkład UE) PLN	% wykonania alokacji	Kontraktacja (wkład EU) PLN
ZIT	3 265 150 896	2 776 305 354	85,03%	2 529 390 173
RIT Południowy	438 449 864	377 271 896	86,05%	367 120 609
RIT Północny	443 850 572	386 406 845	87,06%	375 721 27
RIT Zachodni	442 138 316	354 170 536	80,10%	321 780 246
Razem ZIT i RIT	4 589 589 669	3 894 154 631	84,85%	3 594 012 304
RPO WSL	14 971 518 758	12 400 380 763	82,83%	11 608 340 118

W Województwie Śląskim w ramach formuły Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT) – RIT Subregion Północny do końca 2019 roku wykonał największą kwotę z dostępnej alokacji tj. **87,06%**.

W skali całego Kraju na 24 RITy/ ZITy obecnie klasyfikujemy się na 2 miejscu

9. Rynek pracy

Poziom bezrobocia

Rok 2019 był kolejnym dobrym okresem dla częstochowskiego rynku pracy. Dynamiczny rozwój gospodarczy przyczynił się do zmniejszenia poziomu bezrobocia. Wraz z rozwojem gospodarczym rósł popyt na pracowników, szczególnie tych posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

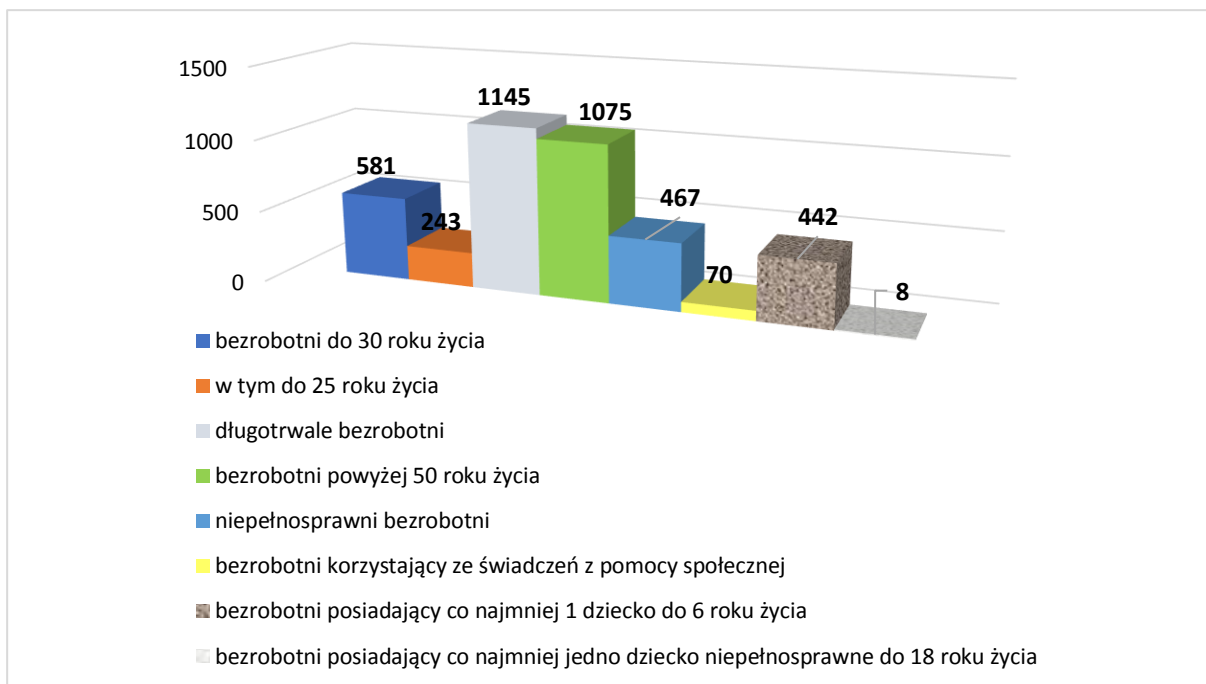
Na koniec grudnia 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie zarejestrowanych było 3 228 bezrobotnych mieszkańców Częstochowy, tj. o 832 (o 20,5%) mniej niż przed rokiem.

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 655 osób (20,3% bezrobotnych), bez prawa do pobierania zasiłku były 2573 osoby (79,7%).

Status osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 2 448 bezrobotnych mieszkańców Częstochowy, co stanowiło 75,8% ogółu bezrobotnych z tego terenu w tym :

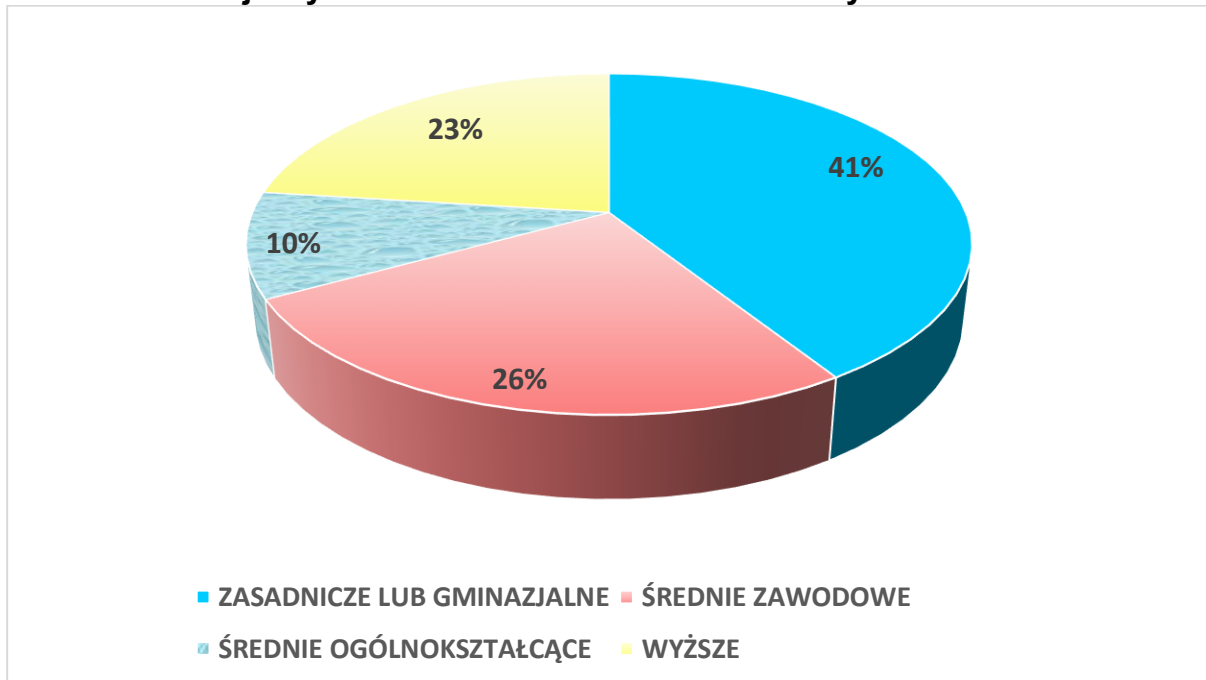
- osoby bezrobotne do 30 roku życia – 18% ogółu bezrobotnych (581 osób), w tym do 25 roku życia – 7,5% ogółu (243 osoby),
- osoby długotrwale bezrobotne – 35,5% ogółu (1 145 osób),
- osoby powyżej 50 roku życia – 33,3% ogółu (1 075 osób),
- osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej – 2,2% ogółu (70 osób),
- osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia – 13,7% ogółu (442 osoby),
- osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia – 0,2% ogółu (8 osób),
- niepełnosprawni – 14,5% ogółu (467 osób).

Szczegółowe na temat osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy na koniec 2019 roku przedstawia wykres:

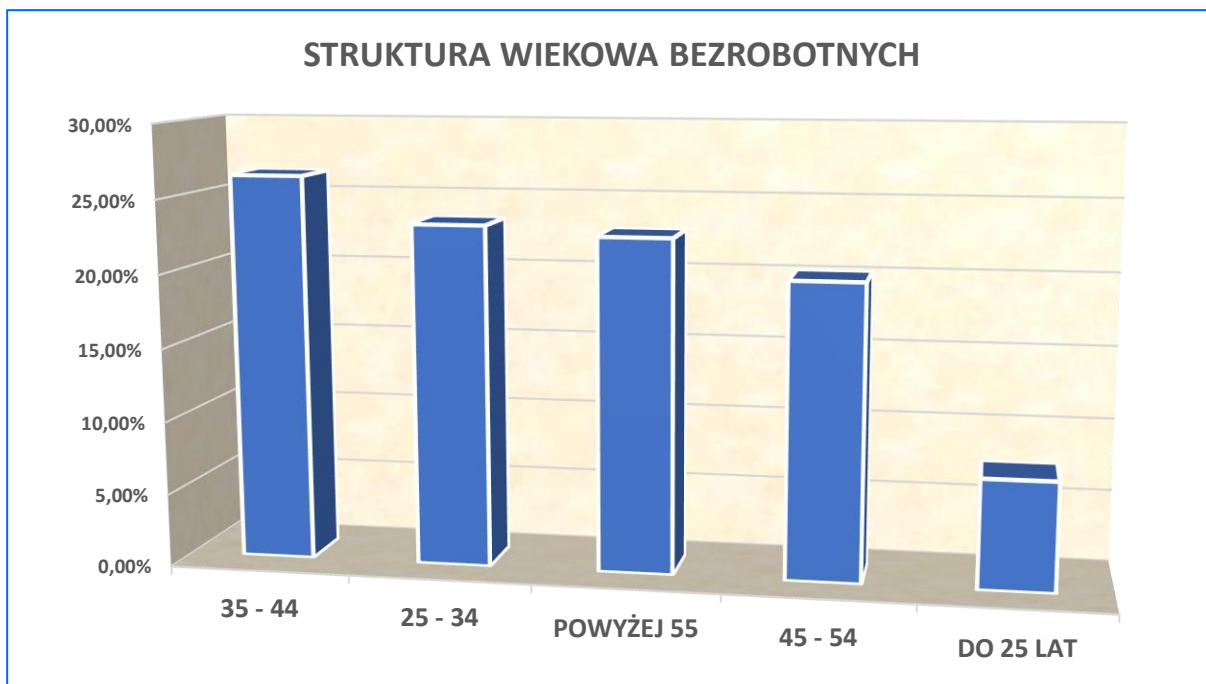

Na koniec 2019 roku 41% bezrobotnych z Częstochowy posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub gimnazjalne/podstawowe i poniżej, 25,7% zarejestrowanych legitymowało się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 9,7% – średnim ogólnokształcącym, a 23,6% wykształceniem wyższym.

Struktura rodzaju wykształcenia wśród osób bezrobotnych

Wśród zarejestrowanych przeważały osoby w przedziale wiekowym od 35 do 44 lat – 26,4% zarejestrowanych oraz od 25 do 34 lat – 23,3%. Udział osób w wieku od 45 do 54 lat wynosił 20,1%, a powyżej 55 roku życia – 22,7%. Osoby młode do 25 roku życia stanowiły 7,5% ogółu.

Pod względem długości stażu pracy 40,2% bezrobotnych z Częstochowy posiadało staż pracy krótszy niż 5 lat, 15,5% bezrobotnych posiadało staż pracy od 5 do 10 lat, 14,6% – staż pracy od 10 do 20 lat, a bezrobotni z ponad 20-letnim doświadczeniem zawodowym stanowili 16,5% ogółu bezrobotnych.

Bez stażu pracy zarejestrowanych było 13,2% wszystkich bezrobotnych, a 24% bezrobotnych z Częstochowy pozostawało bez pracy dłużej niż 1 rok, w tym 51,6% stanowiły osoby pozostające w rejestrze PUP dłużej niż 2 lata.

Na koniec 2019 roku stopa bezrobocia dla miasta Częstochowy wyniosła 2,9% i była niższa o 0,8% w porównaniu z końcem roku poprzedniego.

Historyczny obraz stopy bezrobocia przedstawia tabela:

	2011	2015	2019	Spadek
Polska	12,5	9,7	5,2	7,3
Woj. Śląskie	9,9	8,2	3,6	6,5
Częstochowa	11,7	8,5	2,9	8,8

Analizę stopy bezrobocia w Częstochowie na przestrzeni lat, oraz porównanie do innych miast zamieszczono w ostatnim rozdziale poświęconym analizom statystycznym.

Działania w zakresie łagodzenia skutków i likwidacji bezrobocia

Zadania w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych realizują Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie i nadzorujący jego działalność Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Częstochowy.

Powiatowy Urząd Pracy

W 2019 roku pracodawcy z terenu Częstochowy zgłosili 7.124 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej. Z sektora publicznego wpłynęło 179 ofert pracy (2,5% ogółu), z sektora prywatnego – 6 945 (97,5%).

Miejsca subsydiowane – 1 024 (w tym stażu i prac społecznie użytecznych) stanowiły 14,4% ogółu zgłoszonych miejsc pracy z Częstochowy. Dla osób niepełnosprawnych pracodawcy zgłosili 215 wolnych miejsc.

Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie realizuje aktywizację zawodową w ramach usług i instrumentów rynku pracy. Środki na ten cel pochodzą z Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Ten ostatni wspiera realizowane przez urząd pracy programy i projekty.

W 2019 r. aktywizacją zawodową objętych zostało 994 bezrobotnych mieszkańców Częstochowy, którzy skorzystali z:

- prac interwencyjnych – 59 osób,
- robót publicznych – 44 osoby),
- stażu (w tym w ramach bonu stażowego) – 404 osoby,
- szkoleń (w tym w ramach bonu szkoleniowego) – 40 osób,
- jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 176 osób,
- zatrudnienia w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 182 osoby,
- podjęcia pracy w związku z przyznaniem: bonu na zasiedlenie, zatrudnieniowego, dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego, który ukończył 50 lat – 29 osób,
- prac społecznie użytecznych – 10 osób,
- podjęcia pracy w ramach refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia – 50 osób.

Wraz z wprowadzonymi w 2018 roku zmianami w przepisach dotyczących zatrudniania cudzoziemców na obszar Częstochowy i powiatu zaczęło napływać wielu pracowników ze wschodu Europy. W 2019 roku skala tego zjawiska przybrała jeszcze większy charakter.

Większość obcokrajowców podejmowała legalną pracę sezonową dzięki tzw. „procedurze oświadczeniowej”. Pozwala ona obywatelom jednego z sześciu państw: Republiki Armenii, Republiki Białoruś, Republiki Gruzji, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej i Ukrainy wykonywać pracę w naszym kraju przez 6 miesięcy w okresie 12 następujących po sobie miesięcy bez konieczności uzyskania dodatkowego zezwolenia.

Warunkiem wykonywania pracy w ramach procedury uproszczonej jest wpisanie przez powiatowy urząd pracy oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń oraz posiadanie przez cudzoziemca dokumentu potwierdzającego tytuł pobytowy w RP, który uprawnia do wykonywania pracy na terytorium RP.

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie złożono aż 18 184 oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi (wpisano do ewidencji 17 464). Największą liczbą oświadczeń dotyczyła obywateli Ukrainy (15 263).

Podejmowano także działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców miasta poprzez szereg inicjatyw, m.in. organizację staży, robót publicznych, prac społecznie użytecznych, a także stosowanie zrównoważonych zamówień publicznych przez jednostki organizacyjne gminy.

Ponadto realizowano projekty kierowane do mieszkańców miasta, mające na celu łagodzenie skutków bezrobocia oraz profilaktykę tego zjawiska.

W analizowanym roku podejmowano również następujące działania sprzyjające wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości oraz promocji zatrudnienia:

- wspomagano działalność Samorządowego Zakładu Budżetowego Centrum Integracji Społecznej w Częstochowie (250 osób; liczba osób przyjętych w 2019 r. – 142; liczba osób kontynuujących zajęcia – 108), Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks” (240 osoby; liczba osób przyjętych w 2019 r. – 136; liczba osób kontynuujących zajęcia – 104), Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj dalej” (65 osób, w tym 13 osób kontynuowało uczestnictwo rozpoczęte w 2018 r.), w którym osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo, korzystające z pomocy społecznej, miały szansę na usamodzielnienie poprzez uczestnictwo w warsztatach, m.in. kulinarno-gastronomicznym, administracyjno-biurowym, monitoringu i dozoru, ogrodniczym, porządkowym, krawieckim oraz remontowo-budowlanym,
- realizowano obowiązek stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty określonej w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, przez wydziały Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne Gminy Miasta Częstochowy. W ramach stosowania klauzul zatrudniono 54 osoby,
- zrealizowano I edycję projektu „Ciekawi świata. Ciekawi przyszłości”. Celem projektu było wprowadzanie uczniów szkół ponadpodstawowych w tematykę realiów rynku pracy, rozwijanie umiejętności społecznych, kreatywności i przedsiębiorczości wśród uczniów. Jesienią 2019 r. rozpoczęto II edycję projektu.

III. SFERA FINANSOWA

1. Majątek Miasta

1.1. Stan zasobu nieruchomości chowa według form udostępnienia

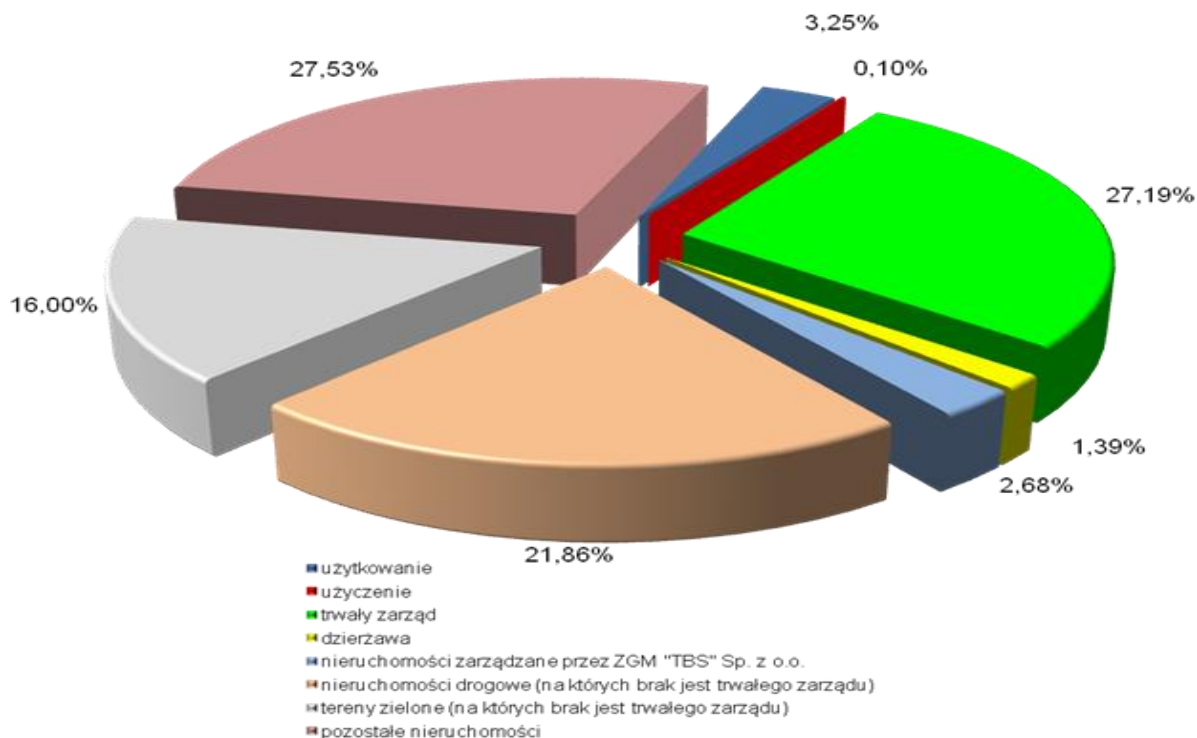
Zasób tworzą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy. Gminny zasób nieruchomości obejmuje 2019,2670 ha gruntów:

Zasób nieruchomości ze względu na formy udostępnienia kształtuje się następująco:

Forma udostępnienia		Powierzchnia
1	nieruchomości przekazane w użytkowanie	65,6128 ha
2	nieruchomości przekazane w użyczenie	1,9434 ha
3	nieruchomości oddane w trwały zarząd	548,9688 ha
4	nieruchomości oddane w dzierżawę	28,1354 ha
5	nieruchomości zarządzane przez ZGM TBS Sp. z o.o.	54,1364 ha
6	nieruchomości drogowe (na których brak trwałego zarządu)	441,3429 ha
7	tereny zielone (na których brak trwałego zarządu)	323,1300 ha
8	pozostałe	555,9973 ha

Gminny zasób nieruchomości jest podstawowym składnikiem mienia gminnego. Gospodarka zasobem polega na wykonywaniu różnorodnych czynności o charakterze fizycznym i prawnym względem nieruchomości, prowadzących do optymalnego ich wykorzystania, w pierwszej kolejności – do realizacji celów publicznych. Wybór właściwej formy gospodarowania nieruchomościami gminnymi uzależniony jest od wielu kryteriów, w tym m.in.: rodzaju nieruchomości, kosztów utrzymania nieruchomości i możliwych do osiągnięcia dochodów związanych z określonym sposobem rozdysponowania mienia.

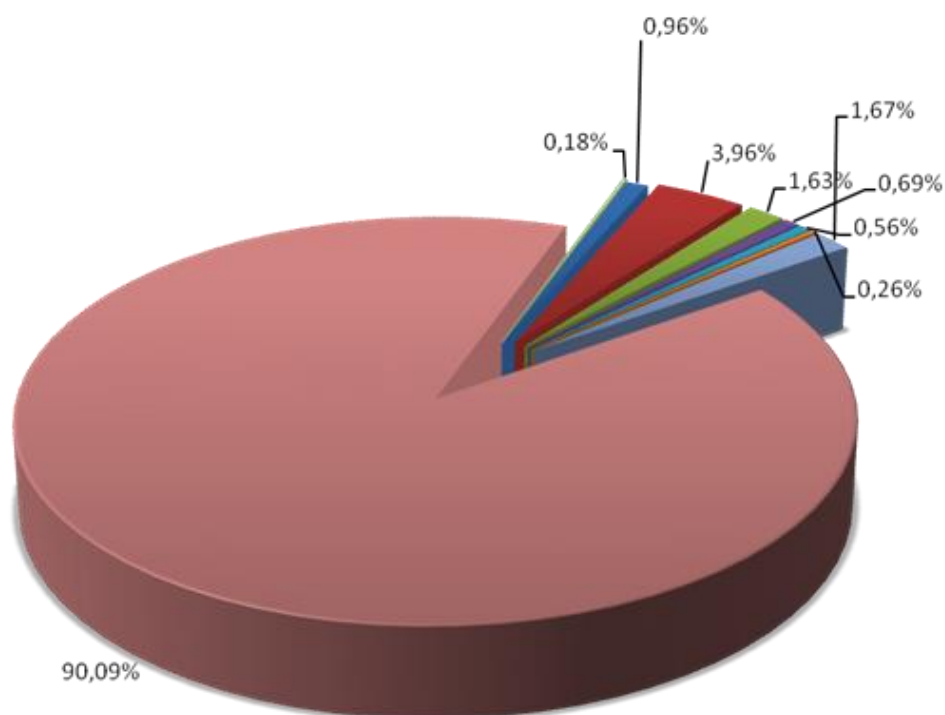
Strukturę form gospodarowania przedstawia wykres:

Użytkowanie

Użytkowanie jest ograniczonym prawem rzeczowym, polegającym na korzystaniu z cudzej rzeczy i pobieraniu z niej pożytków. Zgodnie z zawartymi umowami w użytkowanie przekazano 65,6128 ha nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych.

Nieruchomości zostały przekazane w użytkowanie na rzecz:		
1	SP ZOZ Stacja Pogotowia Ratunkowego	0,6326 ha
2	SP ZOZ Miejski Szpital Zespolony	2,5973 ha
3	Miejska Galeria Sztuki	1,0689 ha
4	Teatr im. Adama Mickiewicza	0,4510 ha
5	Filharmonia Częstochowska im. Bronisława Hubermana	0,3700 ha
6	Muzeum Częstochowskie	0,1678 ha
7	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie	1,0974 ha
8	Polski Związek Działkowców i inne stowarzyszenia ogrodowe	59,1118 ha
9	Województwo Śląskie	0,1160 ha

- SP ZOZ Stacja Pogotowia Ratunkowego
- SP ZOZ Miejski Szpital Zespolony
- Miejska Galeria Sztuki
- Teatr im. Adama Mickiewicza
- Filharmonia Częstochowska
- Muzeum Częstochowskie
- MPK w Częstochowie Sp. z o.o.
- Polski Związek Działkowców i inne stowarzyszenia ogrodowe
- Województwo Śląskie

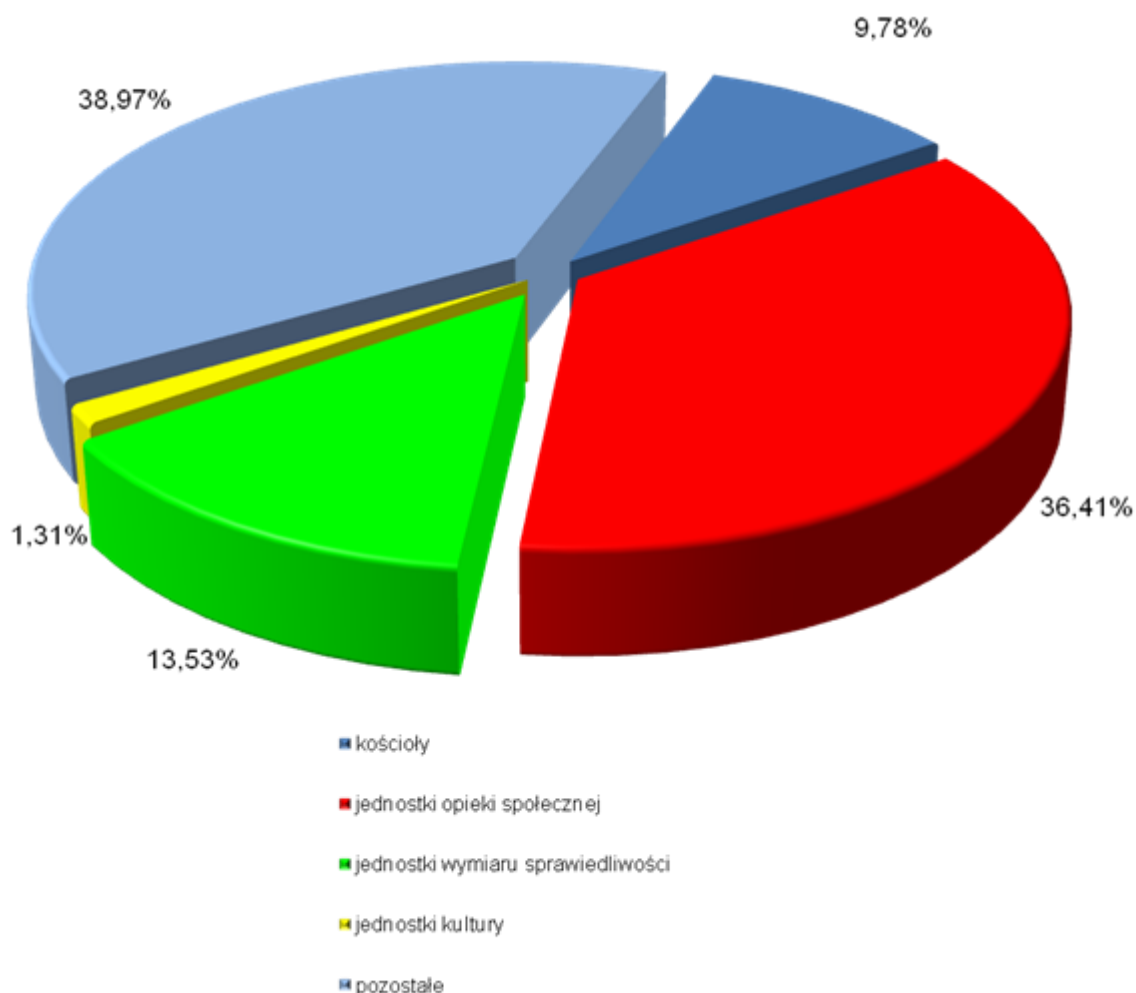
Użyczenie

Przez umowę użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu, przez czas oznaczony lub nieoznaczony, na bezpłatne używanie oddanej w tym celu rzeczy. Przedmiotem użyczenia może być również nieruchomości.

Zgodnie z zawartymi umowami w użyczenie przekazano 1,9434 ha nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych. **Nieruchomości te zostały przekazane na rzecz niżej wymienionych podmiotów:**

Podmioty posiadające użyczenie nieruchomości		
1)	kościół	0,1902 ha
2)	jednostki opieki społecznej	0,7076 ha
3)	jednostki wymiaru sprawiedliwości	0,2629 ha
4)	jednostki kultury	0,0254 ha
5)	pozostałe	0,7573 ha

Strukturę podmiotów, którym użyczono nieruchomości gminy obrazuje wykres:

Trwały zarząd

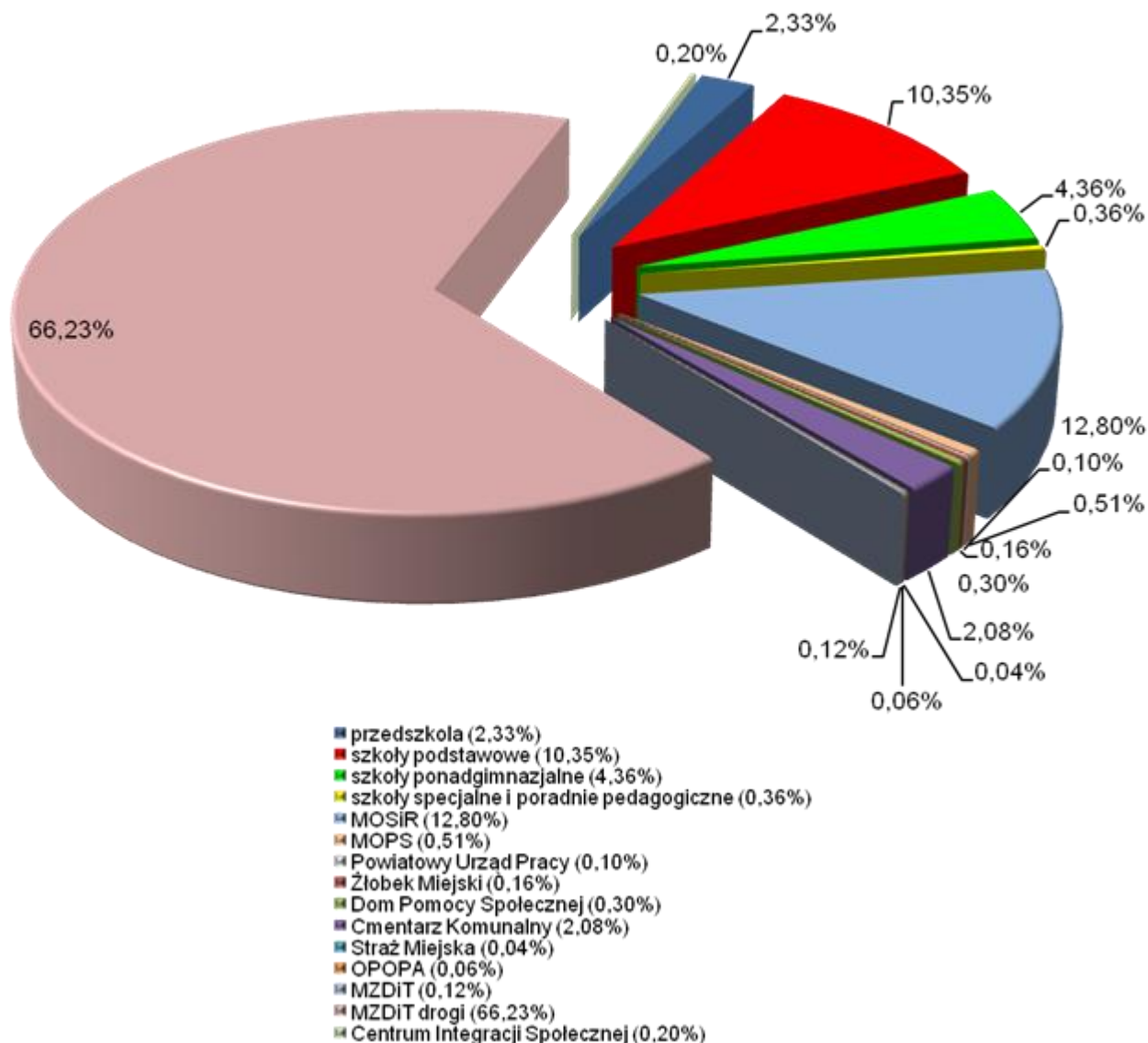
Trwały zarząd jest formą prawną władania nieruchomością przez gminną jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej (podmiot stosunku cywilnoprawnego nieposiadający osobowości prawnej, jednak posiadający na mocy ustawy zdolność prawną).

Nieruchomości będące przedmiotem własności lub przedmiotem użytkowania wieczystego właściwej jednostki samorządu terytorialnego oddawane są odpowiednio w trwały zarząd samorządowej jednostce organizacyjnej.

Zgodnie z decyzjami o ustanowieniu trwałego zarządu na nieruchomościach gminy, w trwały zarząd przekazano grunty o łącznej powierzchni 548,9688 ha, niżej wymienionym podmiotom:

Podmioty którym ustanowiono trwały zarząd nieruchomościami		
1)	przedszkola	12,8040 ha
2)	szkoły podstawowe	56,8239 ha
4)	szkoły ponadgimnazjalne	23,9001 ha
5)	szkoły specjalne i poradnie pedagogiczne	1,9638 ha
6)	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Częstochowie	70,2509 ha
7)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie	2,7804 ha
8)	Powiatowy Urząd Pracy	0,5780 ha
9)	Żłobek Miejski	0,8754 ha
10)	Dom Pomocy Społecznej	1,6471 ha
11)	Cmentarz Komunalny	11,4397 ha
12)	Straż Miejska	0,2251 ha
13)	Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi	0,3330 ha
14)	Miejski Zarząd Dróg i Transportu w Częstochowie	0,6895 ha
15)	Miejski Zarząd Dróg i Transportu w Częstochowie - drogi	363,5600 ha
16)	Centrum Integracji Społecznej	1,0979 ha

Strukturę podmiotów, którym oddano nieruchomości gminy w trwały zarząd obrazuje wykres:

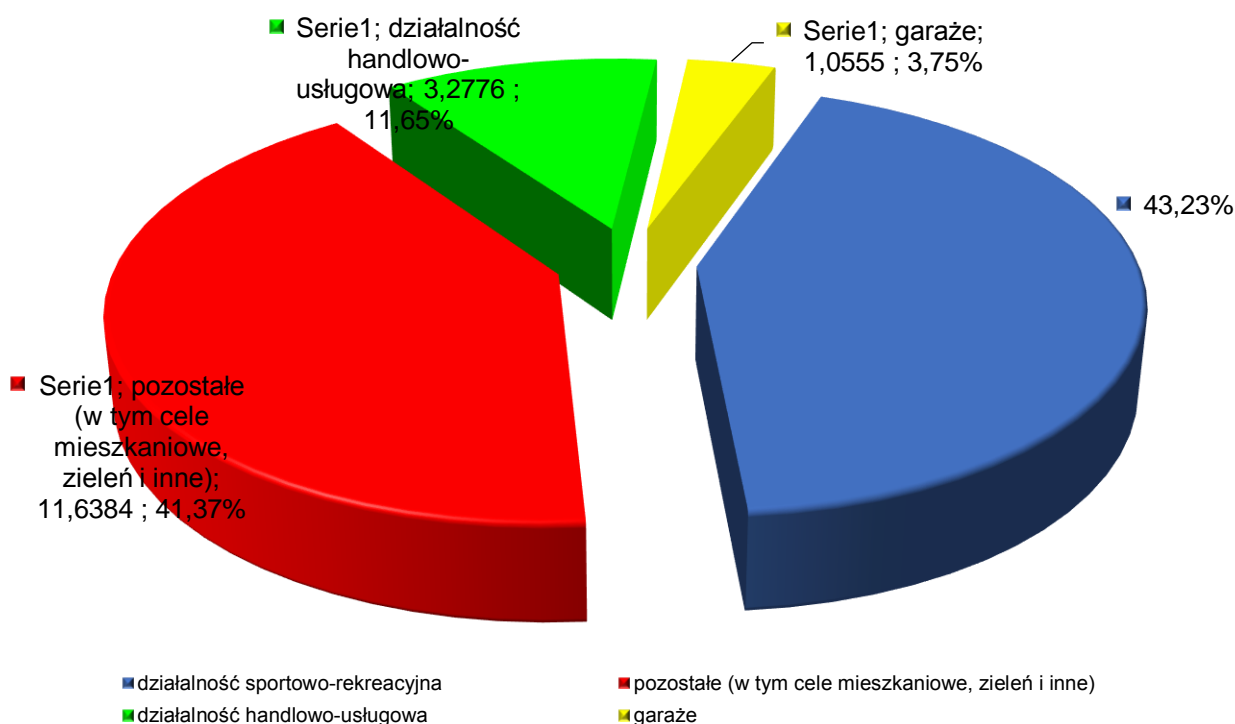
Dzierżawa nieruchomości

Przez umowę dzierżawy wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz.

Zgodnie z zawartymi umowami, w dzierżawę oddano nieruchomości gruntowe, o łącznej powierzchni 28,1354 ha, w tym:

1)	garaże (w tym grunt do ich obsługi oraz zieleń towarzysząca)	1,0555 ha
2)	działalność handlowo-usługowa (w tym targowiska i kawiarenki letnie)	3,2776 ha
3)	działalność sportowo-rekreacyjna	12,1639 ha
4)	pozostałe (w tym cele mieszkaniowe, zieleń i ogródki przydomowe)	11,6384 ha

Strukturę dzierżawionych nieruchomości według celu obrazuje wykres:

Użytkowanie wieczyste

Użytkowanie wieczyste jest ograniczonym w czasie prawem rzeczowym ustanawianym na okres 99 lat. W przypadkach wyjątkowych, jeżeli cel gospodarczy tego nie wymaga, dopuszczalne jest oddanie gruntu na okres krótszy, co najmniej 40 lat. Wśród nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste osobom prawnym, największy udział stanowią grunty oddane spółdzielniom mieszkaniowym oraz Polskiemu Związkowi Działkowców.

Z tytułu oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste, Gmina Miasto Częstochowa pobiera pierwszą opłatę w wysokości 15%-25% ceny nieruchomości oraz opłaty roczne, które kształtują się na poziomie 0,3%-3% ceny nieruchomości gruntowej, w zależności od celu na jaki nieruchomość została oddana.

Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (jt. Dz. U. z 2020 r. poz. 139), z dniem 1 stycznia 2019 r. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości zabudowanych na cele mieszkaniowe przekształciło się w prawo własności.

Potwierdzeniem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności z dniem 1 stycznia 2019 r. jest zaświadczenie potwierdzające przekształcenie, które zawiera między innymi informacje o obowiązku wnoszenia rocznej opłaty przekształceniowej, wysokości i okresie wnoszenia tej opłaty oraz rachunek bankowy Gminy Miasto Częstochowa.

Opłata przekształceniowa jest ustalana w tej samej wysokości co opłata roczna z tytułu użytkowania wieczystego i powinna być wnoszona przez 20 lat. Zaświadczenia powinny być wydane z urzędu w terminie 12 miesięcy od daty przekształcenia.

Na wniosek uprawnionych, Prezydent Miasta jest zobowiązany udzielić bonifikaty od opłaty jednorazowej w wysokości 99%. Bonifikata ta przysługuje właścicielom budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub lokali mieszkalnych służących wyłącznie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych tych osób.

Ponadto na podstawie uchwały nr 55.V.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia warunków udzielania bonifikaty od opłaty za dany rok za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. Urz. Woj. Śląskiego poz. 801 z późn. zm.), po spełnieniu dotychczas obowiązującego kryterium dochodowego opisanego w ustawie o gospodarce nieruchomościami w odniesieniu do opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, na wniosek uprawnionych zostanie udzielona bonifikata od opłaty rocznej przekształceniowej w wysokości 60%.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. wydano 4 965 zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

1.2. Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami (sprzedaż, nabycie)

Gmina gospodaruje zasobem nieruchomości zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki, na podstawie obowiązujących przepisów prawa, uwzględniając w pierwszej kolejności realizację zadań własnych. Gospodarka nieruchomościami oparta jest na miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku ich braku – na studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zbywanie nieruchomości przez gminę następuje sukcesywnie.

W 2019 r. sprzedano 20 nieruchomości o łącznej powierzchni 3,3638 ha oraz udziały gminy w dwóch nieruchomościach o łącznej powierzchni 0,3390 ha. Nieruchomość o powierzchni 0,1888 ha oddano w użytkowanie wieczyste.

W wyniku zamiany zbyto grunt o powierzchni 0,0141 ha i nabyto grunt o powierzchni 0,0146 ha. Dokonano zamiany lokalu mieszkalnego z osobą fizyczną, w ramach której zbyto lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 43,40 m², a nabyto lokal mieszkalny o powierzchni użytkowej 62,67 m².

Sprzedano także 53 lokale mieszkalne w budynkach komunalnych, jak również w trybie przetargu ustnego nieograniczonego zbyto dwa (spadkowe) samodzielne lokale mieszkalne wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej będące własnością Gminy Miasto Częstochowa.

W 2019 r. gminny zasób nieruchomości został powiększony poprzez:

- 1) komunalizację – nabyto działki o powierzchni łącznej 0,8980 ha, do Wojewody Śląskiego złożono 25 wniosków obejmujących działki o ogólnej powierzchni 5,3510 ha w celu wydania decyzji stwierdzających ich nabycie na rzecz Gminy Miasto Częstochowa. Wojewoda wydał 9 decyzji potwierdzających nabycie oraz 1 decyzję prostującą decyzję z 2012 r.,
- 2) nabycie z mocy prawa od osób prawnych i fizycznych nieruchomości:
 - w trybie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną – o powierzchni łącznej 0,0802 ha;
 - w trybie art. 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami – o powierzchni łącznej 0,0828 ha;
 - w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (specustawa drogowa) – o powierzchni łącznej 0,6696 ha,

- 3) nabycie na podstawie umów cywilno-prawnych/wyroków sądowych/ugód sądowych: prawa własności działek o powierzchni łącznej 0,9643 ha, udział wynoszący 560/6144 w działce o powierzchni 0,0624 ha oraz prawa użytkowania wieczystego działki o powierzchni 0,0210 ha,
- 4) nabycie przez zasiedzenie działek o powierzchni łącznej 0,0673 ha,
- 5) nabycie w drodze spadków następujących nieruchomości:
 - 3 lokale mieszkalne o powierzchni łącznej 104,41 m²;
 - udział wynoszący 1/2 w działce o powierzchni 2,6094 ha oraz udział wynoszący 1/8 w działce o powierzchni 0,5538 ha;
 - udział wynoszący 1/2 w nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, o powierzchni 0,0637 ha,
- 6) nabycie w trybie art. 66 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa działki o powierzchni 0,5092 ha,
- 7) ustanowienie odrębnej własności 5 lokali mieszkalnych w odniesieniu do spółdzielczego własnościowego prawa do 5 lokali nabytych na rzecz gminy w drodze spadku, o pow. użytkowej łącznej 166,17 m².

1.3. Dochody z majątku miasta

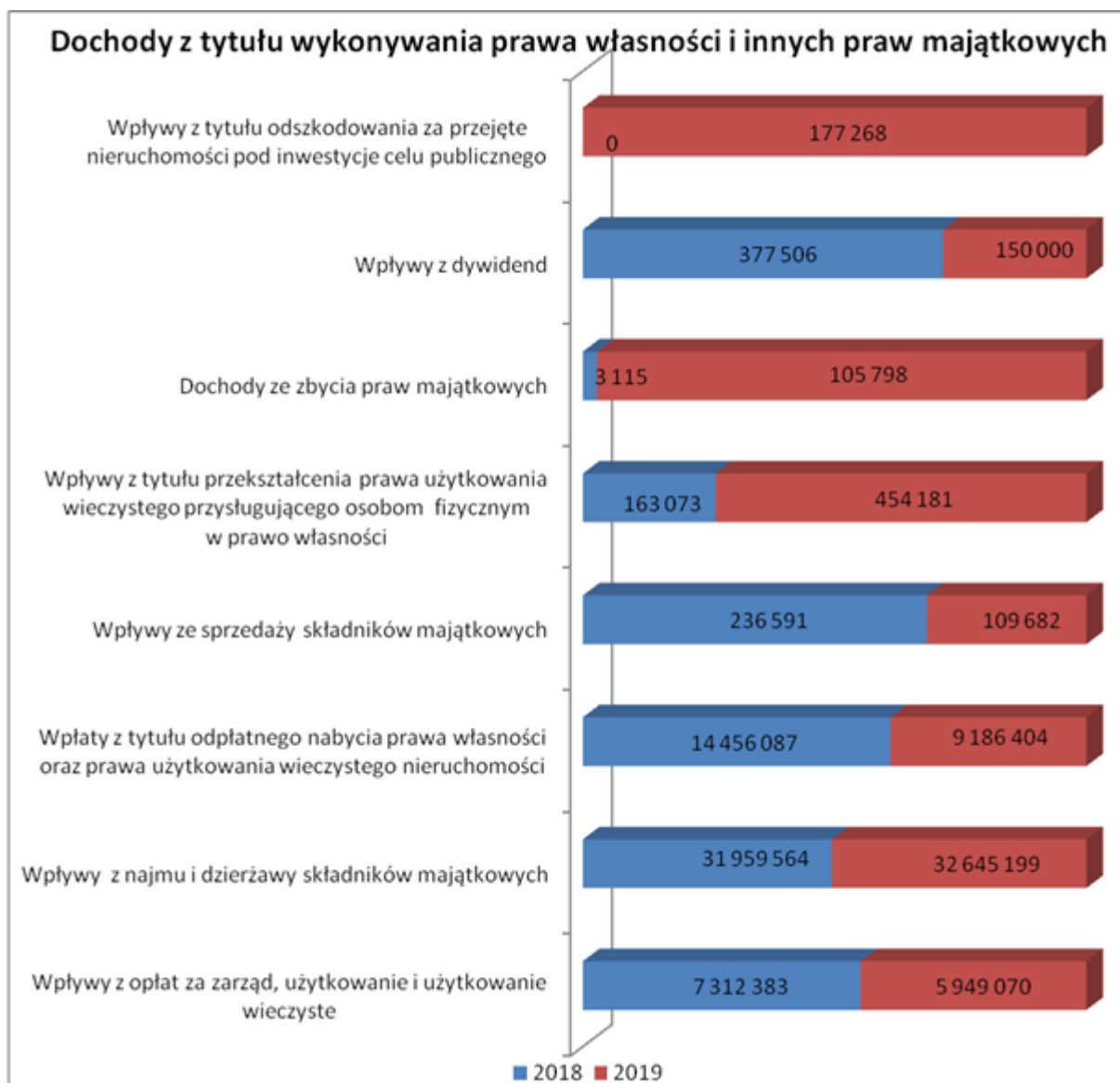
Efekty finansowe z gospodarowania gminnym zasobem nieruchomości to przede wszystkim dochody uzyskiwane z nieruchomości, które są jednym ze składników mienia gminy. Mienie to – wraz z posiadanymi nieruchomościami – stanowi majątek gminy, będący podstawą jej samodzielności i samorządności.

Dochody uzyskiwane przez gminę z nieruchomości własnych mogą mieć charakter wpływów jednorazowych lub stałych. Wpływy jednorazowe generowane są w przypadku zbycia prawa własności nieruchomości i stanowią znaczną pozycję w budżecie.

Wpływy stałe, długookresowe powstają w wyniku takiego rozdysponowania nieruchomości, które choć nadal pozostają w zasobie gminy, są użytkowane przez inne podmioty (np. trwałe zarząd, dzierżawa, użytkowanie).

Dochody Gminy Miasto Częstochowa (odpowiednio wykonanie za rok 2018 i 2019) uzyskane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych w rozbiu na poszczególne tytuły przedstawiono w tabeli i na wykresie poniżej:

Lp.	Tytuły dochodów	2018 (w zł)	2019 (w zł)
1.	Wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie	7 312 383	5 940 070
2.	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych	31 959 564	32 645 199
3.	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	14 456 087	9 186 404
4.	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	236 591	109 682
5.	Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo	163 073	454 181
6.	Dochody ze zbycia praw majątkowych	3 115	105 798
7.	Wpływy z dywidend	377 506	150 000
8.	Wpływy z tytułu odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego	0	177 268
OGÓŁEM :		54 508 319	48 777 602

1.4. Wartość majątku gminy

Pod pojęciem mienia Gminy Miasto Częstochowa rozumie się aktywa trwałe i aktywa obrotowe, tj. kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń.

Mienie gminy stanowi bazę materialną, przy pomocy której gmina realizuje swoje zadania. Dysponowanie mieniem powierzono komunalnym i powiatowym jednostkom organizacyjnym.

Mienie Gminy w latach 2018-2019 obejmujące aktywa trwałe i aktywa obrotowe, według wartości bilansowej netto (z uwzględnieniem amortyzacji tj. stopnia zużycia majątku oraz odpisów aktualizujących w przypadku należności oraz udziałów i akcji) przedstawiono w tabeli :

LP	Wyszczególnienie	Wartość netto 2018r. (w zł)	Wartość netto 2019 r. (w zł)	Różnica (4 - 3)
1	2	3	4	5
Aktywa trwałe (poz. I+II+III+IV+V)		3 325 350 317	3 361 619 426	36 269 109
I.	Wartości niematerialne i prawne	1 952 933	1 331 619	- 621 314
II.	Rzeczowe aktywa trwałe (poz. 1+2+3)	3 132 424 869	3 180 356 503	47 931 634
1.	Środki trwałe (poz. od 1.0 do 1.9)	3 053 818 863	3 055 648 608	1 829 745
1.0	Grunty	1 179 748 216	1 167 969 289	- 11 778 927
1.1	Budynki i lokale	712 265 409	725 214 591	12 949 182
1.2	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 118 007 861	1 122 505 544	4 497 683
1.3	Kotły i maszyny energetyczne	1 590 647	4 143 064	2 552 417
1.4	Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	6 401 488	5 048 056	- 1 353 432
1.5	Specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty	562 661	480 934	- 81 727
1.6	Urządzenia techniczne	14 825 968	11 762 859	- 3 063 109
1.7	Środki transportu	6 142 613	5 992 508	- 150 105
1.8	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	12 567 358	10 774 180	- 1 793 178
1.9	Dzieła sztuki	1 706 642	1 757 583	50 941
2.	Inwestycje rozpoczęte (środki trwałe w budowie)	78 606 006	124 707 895	46 101 889
3.	Środki przekazane na poczet inwestycji	0	0	0
III.	Należności długoterminowe	6 730 359	6 053 116	- 677 243
IV.	Długoterminowe aktywa finansowe (udziały i akcje)	184 242 156	173 878 188	- 10 363 968
V.	Wartość mienia zlikwidowanych jednostek	0	0	0
Aktywa obrotowe, w tym:		323 184 485	227 180 650	- 96 003 835
1.	Zapasy	2 885 022	2 594 216	- 290 806
2.	Należności krótkoterminowe	299 460 175	202 090 570	- 97 369 605
3.	Środki pieniężne	19 639 825	21 574 442	1 934 617
4.	Krótkoterminowe papiery wartościowe	0	0	0
5.	Rozliczenia międzyokresowe	1 199 463	921 422	- 278 041
Ogółem (aktywa trwałe + aktywa obrotowe)		3 648 534 802	3 588 800 076	- 59 734 726

Wartość majątku ogółem na koniec 2019 r. w porównaniu do 2018 r. zmniejszyła się o kwotę 59 734 726 zł. Na wzrost aktywów trwałych miało wpływ przyjęcie nowych środków trwałych do ewidencji księgowej m.in. w wyniku rozliczonych inwestycji:

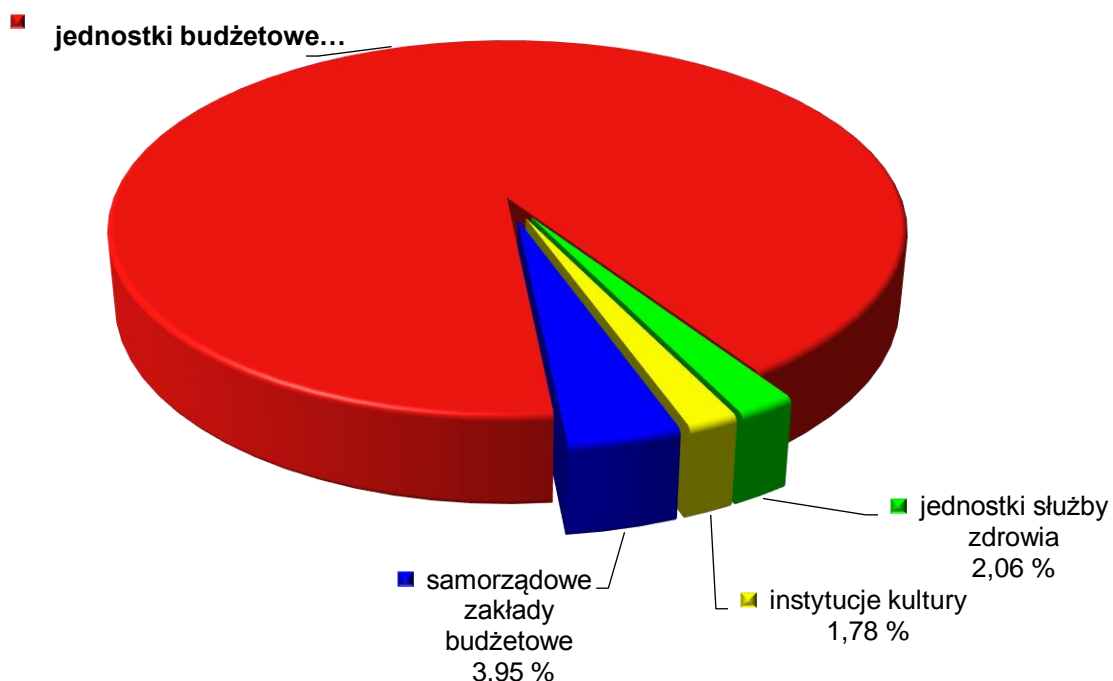
- program modernizacji obiektów użyteczności publicznej,
- budowa boiska typu „Orlik” przy SP nr 54 w Częstochowie,
- odwodnienie dzielnicy Północ w Częstochowie,
- odwodnienie dzielnicy Kiedrzyn,
- zielony zakątek rodzinnej rekreacji ul. Fertnera.
- plac zabaw przy ul. Żeromskiego,
- przebudowa budynku Bursy Miejskiej - ul. Prusa 20 z dostosowaniem do przepisów ppoż.,
- program budowy i przebudowy ulic oraz dróg lokalnych.

Natomiast największy spadek aktywów obrotowych figuruje w jednostce budżetowej – Częstochowskie Centrum Świadczeń i wiąże się ze zmianą metody dokonywania odpisów aktualizujących należności. W celu urealnienia należności w bilansie wprowadzono w polityce rachunkowości dokonywanie odpisów aktualizujących według stanu na dzień bilansowy metodą „wiekowania należności”. Metoda ta uzależnia należność od okresu ich przeterminowania.

Mienie Gminy na dzień 31 grudnia 2019 r. w kwocie 3 588 800 076 zł obejmuje majątek:

- jednostek budżetowych, w kwocie **3 309 275 038 zł**, co stanowi 92,21% majątku ogółem,
- samorządowych zakładów budżetowych, w kwocie **141 668 794 zł**, co stanowi 3,95% majątku ogółem,
- instytucji kultury, w kwocie **64 015 597 zł**, co stanowi 1,78% majątku ogółem,
- jednostek służby zdrowia, w kwocie **73 840 647 zł**, co stanowi 2,06% majątku ogółem.

Strukturę mienia poszczególnych jednostek (według wartości procentowej w majątku ogółem) obrazuje wykres:

1.5. Udziały i akcje w spółkach prawa handlowego

Miasto Częstochowa posiada udziały/akcje w następujących spółkach prawa handlowego:

- 1) Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. - 100%;
- 2) Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Częstochowie Sp. z o.o. - 100 %;
- 3) Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Sp. z o.o. - 100%;
- 4) Oczyszczalnia Ścieków „WARTA” S.A. - 100%;
- 5) Hala Sportowa Częstochowa Sp. z o.o. - 100%;
- 6) Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A. - 100%

oraz w obcych podmiotach gospodarczych:

- 1) Concorde Investissement S.A. – 0,35% akcji w całości kapitału zakładowego,
- 2) Przędzalnia Czesankowa „ELANEX” S.A. w likwidacji – 6,13% akcji w całości kapitału zakładowego.

Oczyszczalnia Ścieków „WARTA” Spółka Akcyjna

<http://www.wartasa.eu/>

Kapitał zakładowy spółki wynosi 57 912 980 zł i składa się z 5 791 298 akcji po 10 zł każda. Udział gminy wynosi 100%.

Spółka prowadzi działalność w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych. Eksploatuje dwie oczyszczalnie, które obsługują mieszkańców Częstochowy oraz kilkaset różnej wielkości zakładów przemysłowych. Zasadniczym źródłem dochodów spółki są przychody uzyskiwane za usługi polegające na odbiorze i oczyszczaniu ścieków. Pozwala to na samodzielne finansowanie bieżącej działalności. Nakłady inwestycyjne w 2019 r. wyniosły 8 209 000 zł. Na tą kwotę składały się zadania inwestycyjne kontynuowane, prace o charakterze budowlano-montażowym oraz zakupy inwestycyjne.

W zakresie działalności remontowej wykonano zadania na łączną kwotę 1 483 205 zł netto.

OŚ „WARTA” jest posiadaczem patentu o nr 221453 na technologię przemysłowego wykorzystania odpadów z piaskownika, tj. jednego z elementów procesu technologicznego oczyszczania ścieków. Technologia ta zdobyła szereg krajowych i międzynarodowych nagród. W spółce funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania, na który składa się System Zarządzania Jakością według normy PN-EN ISO 9001:2009 i System Zarządzania Środowiskowego według normy PN-EN ISO 14001:2005.

W czerwcu 2019 r. w laboratorium działającym przy Oczyszczalni Ścieków „WARTA” S.A. miał miejsce audit, podczas którego oceniano spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02.

Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

<http://czpk.czest.pl/>

Spółka zarządza składowiskiem odpadów i prowadzi działalność w zakresie unieszkodliwienia odpadów, odzyskiwania i zagospodarowywania surowców oraz pozyskiwania biogazu przetwarzanego na energię elektryczną. Kapitał zakładowy wynosi 30 641 000 zł i składa się z 61 282 udziałów po 500 zł każdy. Udział gminy wynosi 100%.

W 2019 r. spółka podpisała umowę na realizację zadania polegającego za zaprojektowaniu i wykonaniu kompleksowej rozbudowy i modernizacji istniejącej oczyszczalni ścieków w technologii odwróconej osmozy – wartość brutto 7 648 404 zł. Realizowane zadanie inwestycyjne polega na rozbudowie i modernizacji oczyszczalni odcieku z 60 m³/d na 200 m³/d w technologii odwróconej osmozy oczyszczania odcieków pochodzących ze składowiska odpadów i zakładu zagospodarowania odpadów w Sobuczynie.

W 2019 r. spółka realizowała działania związane z zarządzaniem pojemnikami przeznaczonymi do gromadzenia odpadów komunalnych. W 2019 r. wymieniono lub dostarczono nowe pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych łącznie na 5 430 nieruchomościach.

W omawianym okresie spółka prowadziła monitoring i kontrolę odpadów (kontrola umowy z operatorem zajmującym się odbiorem i transportem odpadów z terenu miasta Częstochowy). Powołana sekcja monitoringu odpadów w 2019 r. przeprowadziła 138 kontroli realizacji usługi odbioru i transportu odpadów. Spółka prowadziła także działania, które obejmowały utrzymanie porządku i czystości, utrzymanie zimowe oraz pielęgnację zieleni na terenach miejskich. Działania te obejmowały również utrzymanie elementów małej architektury tj. ławki, przyuliczne i przystankowe kosze na odpady, dozowniki na psie nieczystości, stojaki rowerowe, stoliki do gry w szachy, stoliki do gry w tenisa stołowego, parklety.

W 2019 r. spółka prowadziła również działania informacyjne i edukacyjne w ramach systemu gospodarowania odpadami.

W 2019 r. ogółem przyjęto 126 243 Mg odpadów komunalnych, z tego:

- 1) 90 540 Mg odpadów przetworzono na sortowni,
- 2) 15 780 Mg odpadów zielonych przetworzono na placu kompostowym,
- 3) 3 286 Mg odpadów wielkogabarytowych,
- 4) 1 988 Mg odpadów selektywnie zebranych,
- 5) 1 595 Mg odpadów selektywnie zebranych na PSZOK,
- 6) 13 006 Mg odpadów do procesu rekultywacji.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Sp. z o.o.

<http://www.mpk.czest.pl/>

Spółka świadczy usługi w zakresie komunikacji miejskiej na terenie miasta Częstochowy oraz gmin: Olsztyn, Poczesna, Blachownia, Mstów i Konopiska. Kapitał zakładowy wynosi 100 759 000 zł i składa się z 100 759 udziałów po 1 000 zł każdy. Udział gminy wynosi 100%. Realizując podstawowe zadania przewozowe w 2019 r. spółka kontynuowała działania w kierunku poprawy jakości świadczonych usług, bezpieczeństwa i komfortu podróżujących, punktualności, sprawności technicznej, elastyczności i szybkości reagowania. W zakresie poprawy jakości obsługi klientów realizowano następujące działania:

- zgodnie z zarządzeniem nr 87.2018 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 21 grudnia 2018 r. uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych działających na terenie miasta Częstochowy, zameldowani w Częstochowie, którzy nie ukończyli 21 roku życia (uczniowie gimnazjów do 30 września 2019 r., pozostali do dnia 31 grudnia 2019 r.) mogli skorzystać ze zwolnienia z opłat za przejazdy komunikacją miejską w granicach administracyjnych miasta,
- w styczniu 2019 r. wprowadzono do eksploatacji liniowej 12 nowych autobusów marki MAN Lion's A37, dostarczonych w grudniu 2018 r. przez producenta firmę MAN TRUCK & BUS POLSKA Sp. z o.o. Wartość netto wyniosła 11 570 202,60 zł, (dofinansowanie ze środków UE wyniosło 8 997 888 zł),
- w dniu 9 marca 2019 r. spółka zorganizowała, pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Częstochowy, Dzień Otwarty Zajezdni z okazji jubileuszu 60-lecia funkcjonowania komunikacji tramwajowej w Częstochowie,
- w dniu 20 marca 2019 r. rozpoczęła się realizacja inwestycji „Przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej w Częstochowie”. Cena inwestycji wynosi 114 500 670 zł brutto. Dofinansowanie 85% wyniesie 79 126 480 zł, a środki własne 15%, tj. 13 963 496 zł. Wartość nakładów poniesionych w 2019 r. wyniosła 18 457 994 zł,
- w kwietniu 2019 r. dokonano szeregu zmian w ustawieniach aplikacji „LiveMPK”, które umożliwiają prezentację informacji dotyczących planowanych zmian w komunikacji oraz aktualnej sytuacji na drogach miasta,
- od dnia 11 maja 2019 r. w wyniku porozumienia MZDiT, MPK, UM Częstochowa oraz Gminy Olsztyn uruchomiono nową, sezonową linię autobusową 67R z przyczepą do transportu

rowerów. Kursy linii 67R realizowane były w weekendy i dni świąteczne od 11 maja do końca września,

- w dniu 31 sierpnia 2019 r. zakończono inwestycję „Termomodernizacja budynku biurowca Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Częstochowie Sp. z o.o. jako budynku przeznaczonego do obsługi pasażerów w zbiorowym transporcie publicznym w Częstochowie” – Zarząd Województwa Śląskiego podjął decyzję o przyznaniu dofinansowania tej inwestycji w kwocie 707 008,01 zł,
- od dnia 1 grudnia 2019 r. uruchomiona została nowa linia autobusowa miejska nr 37. Linia kursuje przez cały dzień z częstotliwością: w dni robocze i soboty co około 45 minut, a w niedziele i święta – co 90 minut,
- w okresie letnim kursowały piętrowe autobusy na linii specjalnej 034,
- na 2020 r. planowana jest dostawa 10 nowoczesnych, niskopodłogowych tramwajów TWIST.

Ogólna wartość wszystkich inwestycji netto zakończonych w 2019 r. wyniosła 13 513 594 zł, w tym:

- 1) zakup 12 nowych autobusów MAN o wartości netto 11 570 203 zł, których przyjęcie do eksploatacji nastąpiło w dniu 3 stycznia 2019 r.,
- 2) termomodernizacja budynku biurowca MPK w Częstochowie Sp. z o.o. – 1 051 767 zł,
- 3) zakup i przyjęcie do eksploatacji 5 używanych autobusów przegubowych SOLARIS URBINO 18 o wartości netto ogółem 785 988 zł.

Ponadto w 2019 r. spółka poniosła nakłady dotyczące inwestycji niezakończonych w 2019 r. w kwocie 18 136 944 zł. Największą pozycję stanowi przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej realizowanej z udziałem środków UE – 18 087 307 zł.

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Częstochowie Sp. z o.o.

<http://zgm-tbs.czyst.pl/>

Przedmiotem działalności spółki jest przede wszystkim zarządzanie zasobem lokali mieszkalnych i użytkowych gminy oraz nieruchomościami wspólnot mieszkaniowych, a także budowa domów mieszkalnych w ramach TBS i ich eksploatacja na zasadach najmu. Kapitał zakładowy spółki wynosi 15 777 500 zł i składa się z 31 555 udziałów po 500 zł każdy. Udział gminy wynosi 100%.

Najważniejsze działania Spółki w okresie sprawozdawczym:

- kontynuacja programu „**Praca za czynsz**” - Program ten jest skierowany do osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Świadczenie rzeczowe jest wykonywane na podstawie umowy – porozumienia. Cała kwota jest kompensatą za czynsz, czyli bezgotówkową formą zapłaty. W latach 2014-2019 odpracowane zadłużenia czynszowe wyniosły łącznie 1 440 475 zł,
- umieszczenie na stronie internetowej spółki aplikacji „**Wyszukiwarka zamiany mieszkań**”, która ułatwia procedurę dobrowolnej zamiany lokali mieszkalnych. W roku 2019 spółka doprowadziła do 16 zamian mieszkań w zasobie komunalnym, co pozwoliło odzyskać z tytułu niezapłaconych (zaległych) czynszów łączną kwotę 643 950 zł,
- spółka kontynuowała program „**Abolicja odsetkowa**” ułatwiający spłatę zadłużenia, który jest skierowany do zadłużonych mieszkańców lokali komunalnych. Program ma ułatwić spłatę zadłużenia z tytułu czynszu i opłat, a także zapobiegać zjawiskom bezdomności i wykluczenia społecznego osób zagrożonych utratą mieszkania,
- spółka przeprowadziła kampanię edukacyjno-informacyjną „**Czyste podwórko to czyste miasto**”, której celem było zachęcenie właścicieli psów do sprzątnięcia po nich,
- przeprowadzono akcję edukacyjną „**Ostrożniej z gazem**” na temat właściwego użytkowania butli gazowych.

- wspólnie z Komendą Miejską Policji w Częstochowie spółka przeprowadziła akcję informacyjną „**Bądź bezpieczny, seniorze**” skierowaną do seniorów, której celem było zwrócenie uwagi na oszustów próbujących wyłudzić pieniądze od osób starszych,
- ponownie został zorganizowany konkurs „**Rzetelny lokator**” skierowany do mieszkańców, którzy regularnie i terminowo uiszczają opłaty czynszowe – ze względu na duże zainteresowanie mieszkańców konkurs będzie cyklicznie powtarzany,
- Akcja „**Częstochowskie dni sąsiadów**”, w ramach której miały miejsce konkursy dla dzieci, pokazy Policji, Straży Pożarnej i Straży Miejskiej, pomiar ciśnienia. W ramach akcji zostały dokonane aranżacje skwerów poprzez ustawienie „ławeczek sąsiadów”. Ze względu na duże zainteresowanie mieszkańców akcja będzie cyklicznie powtarzana,
- Zorganizowanie akcji „**Kubuś sam w domu**” i „**Bezpieczne Ferie**” - podczas ferii zimowych 3 000 szt. kolorowanek „Kubuś sam w domu” trafiło w ręce dzieci. Kolorowanka jest zbiorem obrazków, dzięki którym dzieci poznają m.in. zagrożenia wynikające z używania energii elektrycznej bez nadzoru osoby dorosłej oraz w jaki sposób zaalarmować służby na wypadek pożaru,

Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A.

<http://www.arr.czestochowa.pl/>

Kapitał zakładowy spółki wynosi 15 287 500 zł i składa się z 6 115 akcji po 2 500 zł każda. Udział gminy wynosi 100%.

Przedmiotem działalności spółki jest inicjowanie i podejmowanie działań stymulujących rozwój gospodarczy regionu poprzez wspomaganie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Głównym źródłem przychodów Spółki są dotacje unijne, które w największym zakresie finansują działalność statutową.

W roku 2019 Spółka realizowała między innymi następujące projekty:

- „Fundusz Pożyczkowy” dla przedsiębiorców z województwa śląskiego”
- „Jurajski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej” (JOWES) – prowadzony w oparciu o akredytację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- „Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Częstochowie” – IV edycja projektu
- „Centrum Usług Rozwojowych w województwie śląskim. Wsparcie na rzecz MŚP i ich pracowników”.
- „Świadomy Biznes” – projekt został zakończony w dniu 28 lutego 2019 r.,
- „Jasne, że własna firma” – projekt został zakończony w dniu 31 marca 2019 r.,
- „Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych w Procesie Przedsiębiorczego Odkrywania”,
- „Usługi rozwojowe dla MŚP”,
- „Szansa na lepsze zatrudnienie”,
- „Nowa praca - lepsza przyszłość”.

W omawianym okresie spółka kontynuowała organizację „**Śniadań z Przedsiębiorcami**” – **cyklicznych spotkań lokalnych przedsiębiorców** z Prezydentem Miasta Częstochowy traktowanych jako ważne forum dialogu między środowiskiem przedsiębiorców a samorządem, służące wymianie doświadczeń i wiedzy w sprawach ważnych dla rozwoju częstochowskich firm.

Dodatkowo spółka zarządza Częstochowskim Parkiem Przemysłowo-Technologicznym (CzPP-T), który oferuje biura, magazyny i hale produkcyjne powstałe z myślą o stworzeniu przyjaznych warunków pracy, wspomagających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw z terenu Częstochowy i okolic. W chwili obecnej w skład CzPP-T wchodzi trzy nieruchomości:

- 1) biurowiec przy ul. Wały Dwernickiego 117/121 – o całkowitej powierzchni użytkowej 5 859,40 m²,
- 2) hale produkcyjno-magazynowe przy ul. Odlewników 43 – 4 hale o całkowitej powierzchni użytkowej 5 783,62 m²,

- 3) hala produkcyjno-magazynowa wraz z zapleczem socjalno-bytowym przy ul. Ekonomicznej 5 – hala została wybudowana na terenie o powierzchni 23 903 m² m.in. w celu poszerzenia działalności Częstochowskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego.

Planowane jest rozpoczęcie nowej inwestycji polegającej na budowie hali przemysłowej przy ul. Ekonomicznej 5 o powierzchni użytkowej 2 245,60 m². W 2019 r. przygotowano dokumentację projektową. Rezerwa terenu w tej lokalizacji pozwala na realizację nowego obiektu, a jego atrakcyjność wynika ze statusu działki, która jest położona na obszarze Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W świetle uchwalonej w 2018 r. ustawy o wspieraniu nowych inwestycji, najemcy nowego obiektu będą mieli możliwość skorzystania ze zwolnienia z podatku dochodowego w okresie do 15 lat, a czynsz najmu będzie mógł zostać włączony do kosztów inwestycji stanowiących podstawę do kalkulacji pomocy publicznej w postaci zwolnienia podatkowego.

Hala Sportowa Częstochowa Sp. z o.o.

<http://hala-czestochowa.pl/>

Kapitał zakładowy spółki wynosi 54 000 zł i składa się z 54 udziałów po 1 000 zł każdy. Udział gminy wynosi 100%.

Na podstawie umowy zawartej z Gminą Miasto Częstochowa, spółka wykonywała zadania w zakresie zarządzania wielofunkcyjną halą sportową zlokalizowaną w Częstochowie przy ul. Żużlowej 4 oraz wykonywała usługi wynajmu hali – dzierżawienia nieruchomości na działalność związaną ze sportem, organizacją imprez kulturalnych, koncertów, targów, wystaw i kongresów.

W 2019 r. w wielofunkcyjnej hali sportowej odbyły się m.in.:

- prezentacja drużyny forBET Włókniarz Częstochowa 2019,
- „Częstochowskie Targi Ślubne”,
- Gala Boksu Zawodowego – Tymex Boxing Night 9,
- Polska Noc Kabaretowa 2019,
- „Musical METRO”.

Związek Komunalny Gmin ds. Wodociągów i Kanalizacji w Częstochowie

<http://zkgwikczestochowa.biuletyn.info.pl/>

W związku uczestniczy 10 gmin: Częstochowa, Kłobuck, Blachownia, Mykanów, Olsztyn, Mstów, Konopiska, Poczesna, Rędziny i Miedźno.

Do zadań związku należą sprawy zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz gospodarki ściekowej na obszarze jego działania. W ostatnich latach w gminach będących uczestnikami związku wysokiego tempa nabrały inwestycje służące ochronie środowiska. Zapewniają one ograniczenie wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do środowiska, a globalnie pomagają w poprawie jakości wód w kraju. Związek jest właścicielem (posiada 100% akcji o łącznej wartości 101 074 600 zł) Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A. (<https://www.pwik.czest.pl/>).

Istotną rolę w zarządzaniu i realizowaniu proekologicznej polityki rozwoju spółki pełni funkcjonujący w Przedsiębiorstwie Zintegrowany System Zarządzania wg norm: Systemu Zarządzania Jakością (ISO 9001) oraz Systemu Zarządzania Środowiskowego (ISO 14001), jak również System Ekozarządzania i Audytu (EMAS).

Przy spółce działa Centralne Laboratorium Badania Wody i Ścieków, które zapewnia wysoką jakość badań – co potwierdza ustanowiony i wdrożony system zarządzania jakością zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2005 (Certyfikat Akredytacji nr AB 739).

2. Budżet miasta

2.1. Dochody i wydatki budżetowe – źródła i kierunki wydatkowania

Plan dochodów i wydatków budżetu na rok 2019 ustalono uchwałą budżetową Nr 30.IV.2018 Rady Miasta Częstochowy z dnia 20 grudnia 2018 r.

Plan po zmianach na dzień 31.12.2019 r. oraz rzeczywiste wykonanie podstawowych wielkości budżetu przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Treść	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykon.
1	2	3	4	5
1.	DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	1 397 325 088	1 385 843 043,55	99,2
a)	Dochody bieżące	1 311 784 109	1 321 669 566,94	100,8
b)	Dochody majątkowe	85 540 979	64 173 476,61	75,0
2.	WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	1 476 454 533	1 407 142 596,73	95,3
a)	Wydatki bieżące	1 279 325 104	1 242 547 165,72	97,1
b)	Wydatki majątkowe	197 129 429	164 595 431,01	83,5
3.	WYNIK BUDŻETU	/-79 129 445	/-21 299 553,18	26,9
4.	Dochody na 1 mieszkańca	6 264 zł		
5.	Wydatki na 1 mieszkańca	6 360 zł		

Główne źródła dochodów Miasta Częstochowy przedstawiały się następująco:

LP	Główne źródła dochodów	Plan po zmianach	Wykonanie	% (4:3)	Struktura
1	2	3	4	5	6
1.	Podatki i opłaty lokalne	156 532 500	154 653 821	98,8	11,2
	w tym m.in.:				
	- podatek od nieruchomości	146 600 000	142 873 375	97,5	10,3
	- podatek od środków transportowych	4 400 000	5 494 093	124,9	0,4
2.	Dotacje i środki unijne	78 222 401	58 479 661	74,8	4,2
3.	Udziały w podatkach	346 582 468	349 186 282	100,8	25,2
	w tym:				
	- udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	329 382 468	332 495 636	100,9	24,0
	- udziały we wpływach podatku dochodowego od osób prawnych	17 200 000	16 690 646	97,0	1,2
4.	Dochody pozyskiwane z mienia gminy	49 047 203	48 627 602	99,1	3,5
5.	Dotacje (z wyłączeniem unijnych)	297 861 181	295 443 853	99,2	21,3
6.	Subwencje	326 796 561	326 796 561	100,0	23,6
7.	Pozostałe	142 282 774	152 655 265	107,3	11,0
	w tym m.in.:				
	- opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie	53 300 000	53 000 061	99,4	3,8
	- opłaty za media zapewniane najemcom mieszkaniowego zasobu gminy	18 853 670	18 299 785	97,1	1,3
x	O G Ó Ł E M:	1 397 325 088	1 385 843 044	95,8	100,0

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, Miasto realizowało wydatki bieżące oraz majątkowe.

Wydatki bieżące zostały wykonane w wysokości 1 242 547 166 zł, z tego:

- wydatki jednostek budżetowych, w tym na wynagrodzenia i składki od nich naliczane oraz wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań, które zostały wykonane w wysokości 806 329 763,47 zł,
- dotacje na zadania bieżące, wykonane w wysokości 163 635 205,64 zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych, które zostały wykonane w wysokości 245 693 144,40 zł,
- wydatki na programy finansowane z udziałem środków unijnych w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego - wykonane w wysokości 16 111 711,16 zł,
- wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji - z uwagi na terminową realizację zobowiązań przez podmioty, którym Miasto udzieliło poręczeń nie zachodziła potrzeba wydatkowania środków z tego tytułu,
- obsługę długu – wykonaną w wysokości 10 777 341,05 zł.

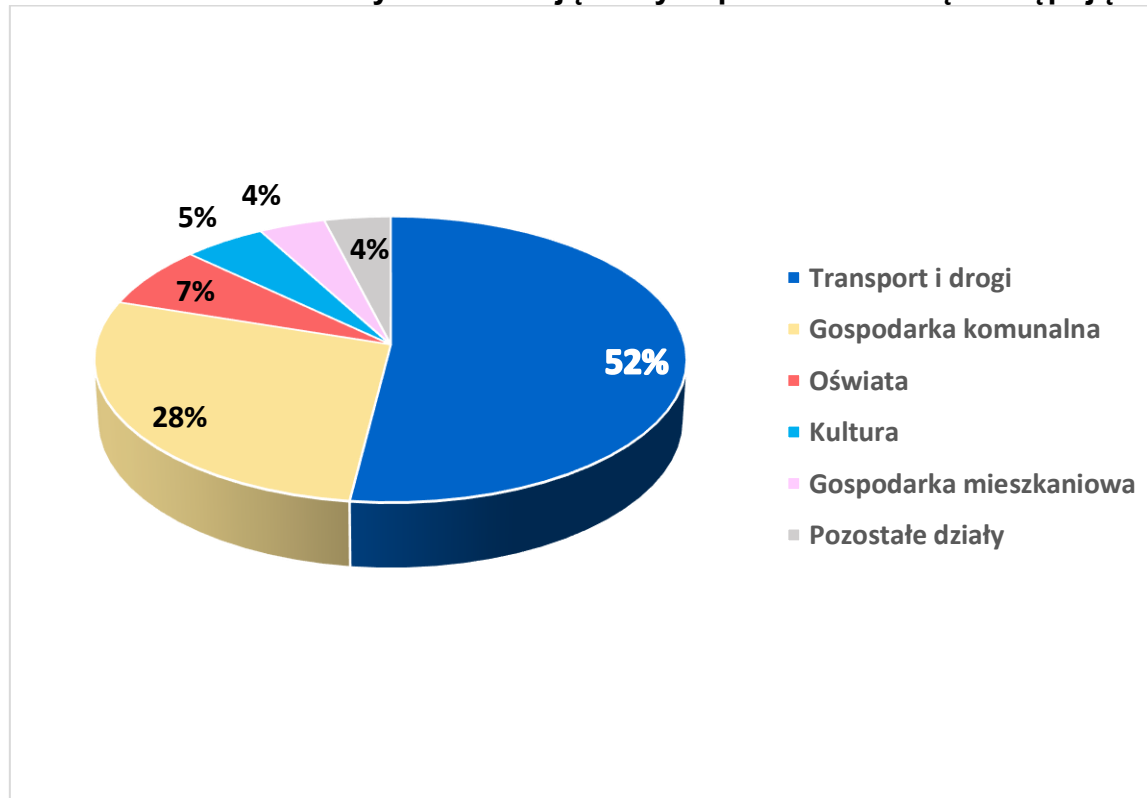
Wydatki majątkowe – zrealizowano w kwocie 164 595 431 zł.

46,5% wydatków inwestycyjnych sfinansowanych było ze środków własnych budżetu miasta i środków bezzwrotnych.

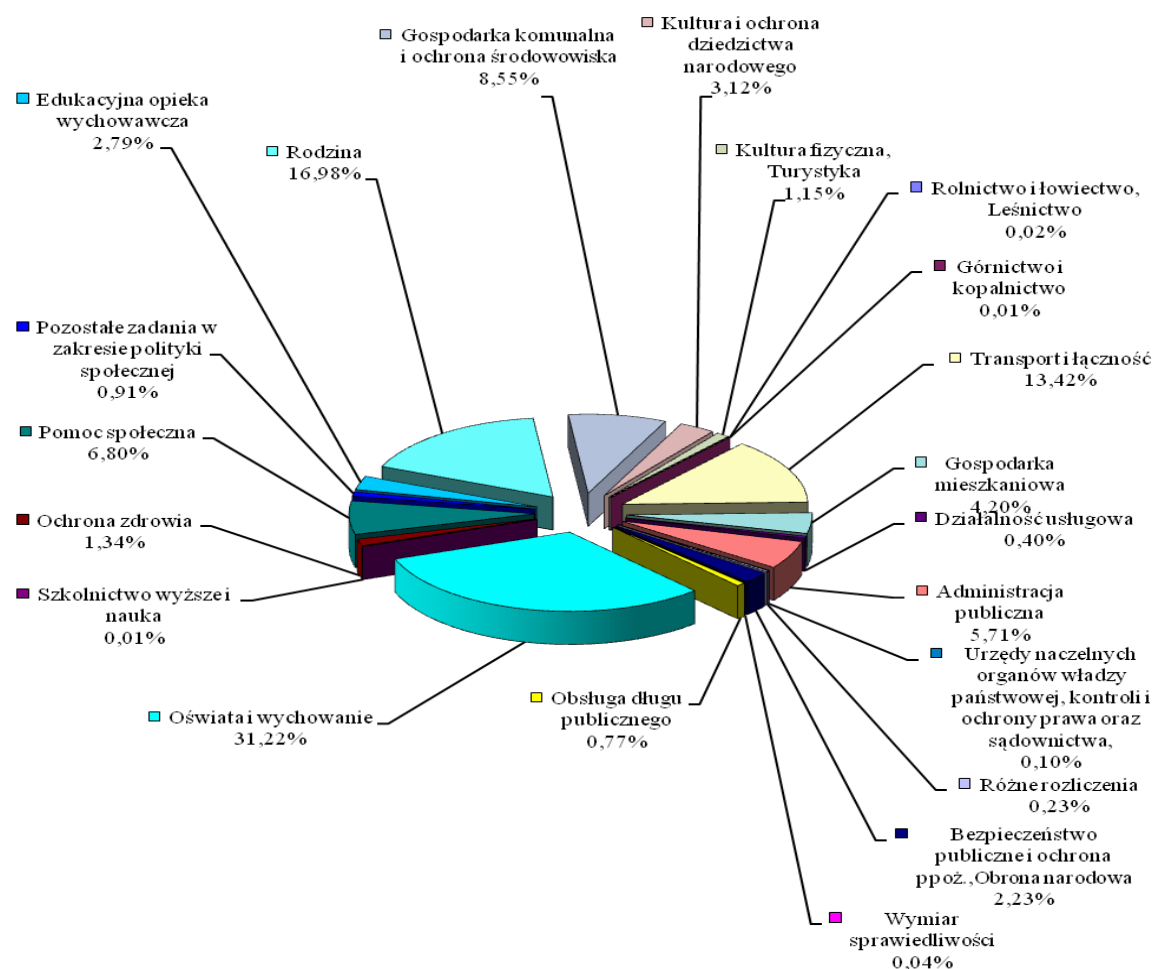
W ramach wydatków majątkowych zrealizowano zadania z zakresu:

- transportu i łączności – 85 483 727,53 zł,
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 46 116 280,43 zł,
- oświaty i wychowania – 11 860 597,55 zł,
- kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 8 679 943,94 zł,
- gospodarki mieszkaniowej – 6 284 576,33 zł.

Procentowa struktura wydatków majątkowych przedstawia się następująco:

Struktura wydatków całego budżetu 2019r. według działów:

Niezależnie od powyższego, w ramach budżetu Miasta Częstochowy zostały wydzielone środki na realizację budżetu obywatelskiego i lokalnych inicjatyw mieszkańców.

W ramach budżetu obywatelskiego wydatkowano 9 345 006,49 zł, z tego zrealizowano 126 zadań. W ramach lokalnych inicjatyw mieszkańców wydatkowano 1 190 661,41 zł, z tego zrealizowano 15 zadań inwestycyjnych i 8 bieżących.

2.2. Nadwyżka operacyjna

Rok 2019 zamknął się pozytywnymi wynikami zarówno po stronie dochodów jak i wydatków. Podjęte w trakcie realizacji budżetu działania mające na celu zniwelowanie skutków wprowadzonych na szczeblu rządowym zmian w prawie (m.in. ulgi podatkowe, podwyżki dla nauczycieli), niedofinansowania zadań oświatowych oraz zadań zleconych przyczyniły się do zmniejszenia tych skutków i wypracowania niższego od planowanego deficytu i wyższej nadwyżki operacyjnej. Najważniejsze z tych działań to:

- ograniczenie zakresu niektórych zadań, co, do których istniała taka możliwość,
- wzmoczenie działań windykacyjnych,
- zintensyfikowanie działań mających na celu zwiększenie pozyskiwanych dochodów,
- pozyskanie jak najkorzystniejszych źródeł finansowania zadań, do których należą m.in. bezzwrotne subwencje i dotacje oraz kredyt EBI.

Wymienione działania wpłynęły na utrzymanie wszystkich wskaźników budżetowych na bezpiecznym poziomie.

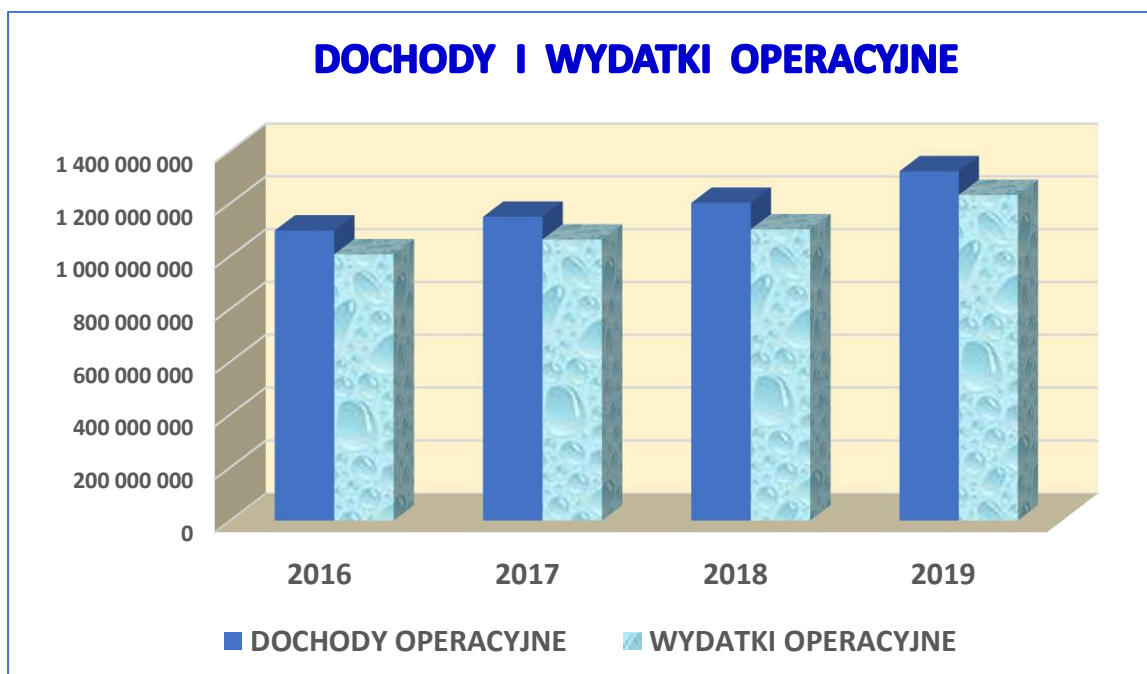
Działania, opisane powyżej, wpłynęły na uzyskanie dobrych wyników operacyjnych, marży i nadwyżki operacyjnej oraz zachowanie prawidłowej relacji pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, co obrazuje poniższa tabela.

Lp.	Treść	Plan po zmianach	Wykonanie	% (4:3)
1	2	3	4	5
1.	DOCHODY OPERACYJNE	1 311 084 109	1 321 508 384,96	100,8
2.	WYDATKI OPERACYJNE	1 268 439 704	1 231 769 824,67	97,1
3.	WYNIK OPERACYJNY	42 644 405	89 738 560,29	210,4
4.	MARŻA OPERACYJNA (%)	3,3	6,8	206,1

Do podstawowych wskaźników operacyjnych należy zaliczyć dochody bieżące, dochody operacyjne, wydatki bieżące, wydatki operacyjne, wynik bieżący, wynik operacyjny oraz nadwyżkę operacyjną.

Osiągnięte w 2019 roku wielkości budżetowe pozwoliły na wypracowanie nadwyżki operacyjnej na poziomie 89 738 560,29 zł oraz marży operacyjnej 6,8%.

Poniższy wykres obrazuje bardzo harmonijny wzrost dochodów i wydatków operacyjnych na przestrzeni ostatnich 4 lat, co pozwalało na wypracowanie równie stabilnego wyniku operacyjnego.

2.3. Wskaźnik zadłużenia budżetu

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych wprowadziła nowe regulacje w zakresie kształtowania się budżetu oraz wskaźników, a mianowicie:

- planowane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki. Budżet miasta za rok 2019 spełnia ten warunek. Wydatki bieżące były niższe od dochodów bieżących,
- relacja łącznej kwoty spłat zadłużenia (raty kredytów, pożyczek, wykup papierów wartościowych, potencjalne spłaty poręczeń) do planowanych dochodów ogółem szczegółowo określona wzorem w art. 243 ww. ustawy; jest to tzw. wyliczenie indywidualnego wskaźnika zadłużenia i porównanie go z wyliczonym za dany rok.

Na koniec roku 2019 zadłużenie ogółem miasta z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wyniosło 553 218 213,86 zł, **co stanowiło 39,9% dochodów ogółem.**

Wskaźnik obsługi zadłużenia do dochodów ogółem wyniósł 3,2%.

Wszystkie wskaźniki budżetowe kształtują się na prawidłowym poziomie, a procentowe zadłużenie budżetu wykazuje tendencje spadkowe, co obrazuje poniższa tabela.

ü

ZADŁUŻENIE BUDŻETU CZĘSTOCHOWY W LATACH 2010 - 2019

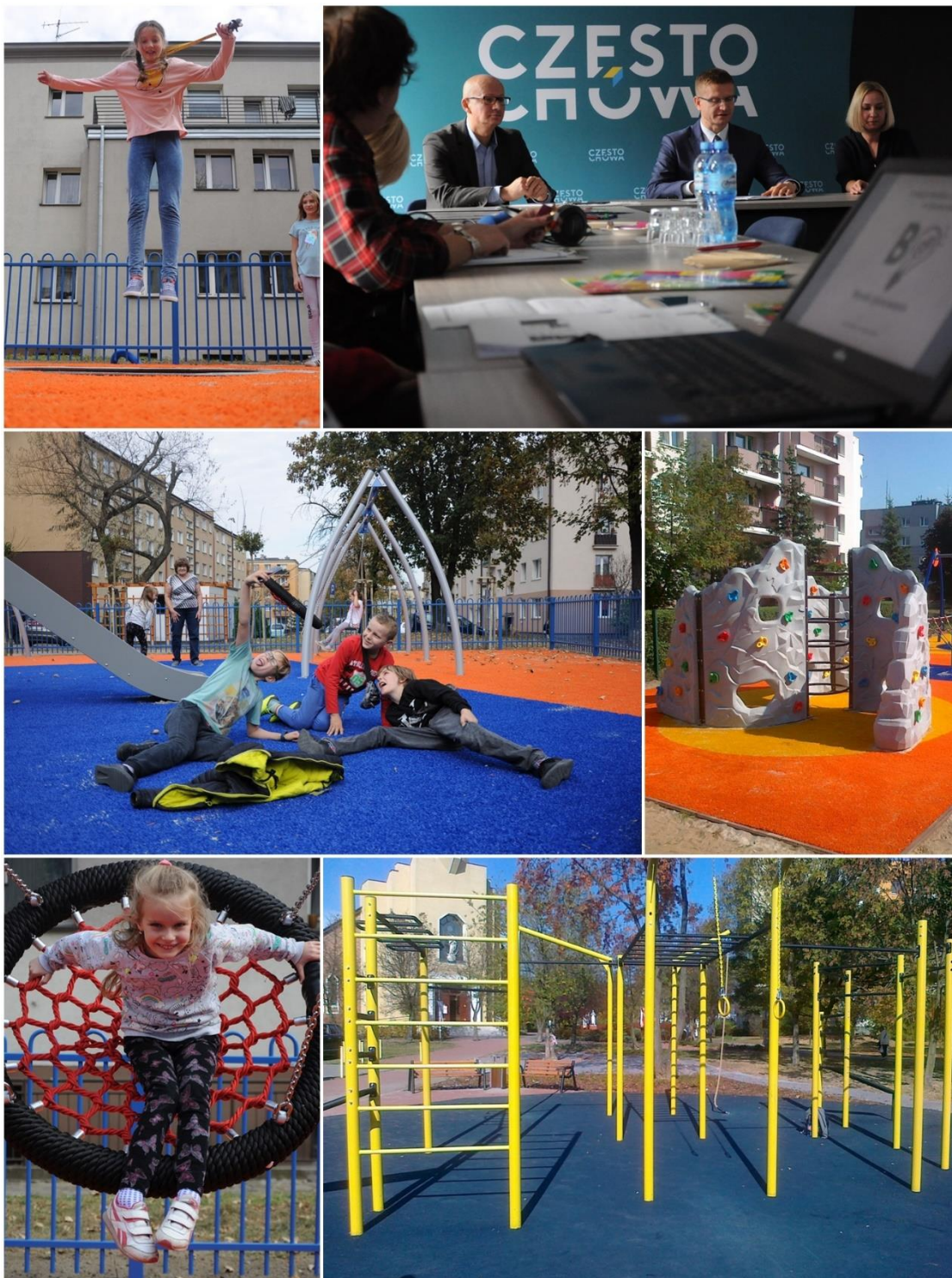
LATA	DOCHODY BUDŻETU <i>w tys. zł</i>	KWOTA DŁUGU <i>w tys. zł.</i>	% ZADŁUŻENIA
2010	819 351	366 364	43,6
2011	920 668	395 659	43,0
2012	910 991	420 567	46,2
2013	974 800	436 637	44,8
2014	1 054 651	441 425	41,9
2015	1 109 146	452 388	40,8
2016	1 144 733	452 402	39,5
2017	1 199 870	462 821	38,6
2018	1 264 046	491 113	39,4
2019	1 386 062	553 218	39,9

2.4. Rating finansowy Miasta

Miasto Częstochowa posiada ocenę ratingową przyznaną przez jedną z Międzynarodowych Agencji Ratingowych, tj. Fitch Ratings. W roku 2019 Agencja po raz kolejny dokonała oceny zdolności kredytowej Miasta Częstochowy. Fitch Ratings utrzymał nadane Miastu Częstochowa oceny, tj. międzynarodowy długoterminowy Rating Częstochowy dla zadłużenia w walucie zagranicznej i krajowej na poziomie „BBB+” (potrójne B) oraz długoterminowy rating krajowy na poziomie „AA”. Perspektywy ratingów są stabilne.

Potwierdzenie ratingów odzwierciedla niezmienioną opinię Fitch, że Częstochowa z powodzeniem kontroluje wzrost wydatków operacyjnych, co skutkowało stosunkowo stabilną marżą operacyjną. Ryzyko zobowiązań Częstochowy jest niskie, gdyż portfel kredytowy jest zdominowany przez długoterminowe kredyty udzielone przez międzynarodowe instytucje finansowe.

3. Budżet Obywatelski

W ramach V edycji Budżetu Obywatelskiego zrealizowano w 2019r. 127 zadań: 12 ogólnomiejskich oraz 115 dzielnicowych.

Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia tabela:

Ip.	nazwa i lokalizacja zadania	Kwota
zadania ogólnomiejskie		
1	Budowa boiska typu „Orlik” przy SP nr 54 ul. Kukuczki 30	1 173 214
2	Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt	178 191
3	Remont i doposażenie Filii nr 7 Biblioteki; aleja Pokoju 15/17	175 000
4	Domki dla wolnożyjących kotów; 10 lokalizacji	5 166
5	Multimedia w Szkole Podstawowej nr 2; ul. Baczyńskiego 2a	80 419
6	Grill Park na Promenadzie Niemena	124 819
7	29 defibrylatorów dla ratowania życia! - instytucje miejskie	118 716
8	Plac zabaw na Starym Mieście w Miejskim Przedszkolu nr 21,	50 000
9	Rewitalizacja ścieżek wzdłuż rzek Częstochowy;	13 500
10	Zakup kosiarki do obiektu sportowego LKS Płomień KM;	25 000
11	Aplikacja "Jak dojadę" w Częstochowie	19 680
12	Poprawa bezpieczeństwa na ul. Rejtana, Trochimowskiego	2 460
Dzielnica Raków		
13	Remont drogi przy budynkach al. Pokoju 1 do al. Pokoju 9	379 533
14	Zakup nowości książkowych dla Filii Biblioteki Nr 7 i Nr 13;	40 001
15	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 005
16	Dom dla kota w dzielnicy Raków;	2 411
17	Zakup koszy na psie odchody	24 460
18	Park kieszonkowy między blokami ul. Żareckiej;	53 223
Dzielnica Stare Miasto		
19	Plac zabaw i rekreacji - ul. Krakowska 45	251 960
20	Sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	4 460
21	Zakupy dla bibliotek ul. Krakowska i ul. Nadrzecznej	43 000
22	Liczniki świateł - skrzyżowanie ul. Krakowskiej i alei Wojska Polskiego	5 000
Dzielnica Stradom		
23	Samochód, umundurowanie dla OSP Kawodrza Górna;	402 600
24	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	4 540
Dzielnica Śródmieście		
25	Zakup książek i mebli dla Filii Biblioteki ul. Nowowiejskiego	55 001
26	Liczniki świateł na skrzyżowaniu alei Wolności z ul. Kopernika	16 000
27	Plac zabaw przy ul. Szymanowskiego 12, 14, 16 POW 4	211 379
28	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 070
29	Oświetlenie chodnika na Skwerze Solidarności	71 311
30	Montaż budek dla nietoperzy w dzielnicy Śródmieście	3 842
31	Kino na leżakach w dzielnicy Śródmieście	10 000
32	Budki lęgowe dla ptaków w śródmiejskich parkach i skwerach	2 168
Dzielnica Wrzosowiak		
33	Centrum multimedialne w SP nr 36 ul. Kasztanowa 7/9	86 377

34	Remont istniejącego chodnika w alei 11 Listopada	58 210
35	Przebudowa chodnika ul. Bienia;	126 683
36	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 100
37	Centrum multimedialno-informatyczne w SP nr 53 ul. Orkana	59 113
38	Kino na Leżakach w dzielnicy Wrzosowiak	10 000
39	Miejsca parkingowe na ulicy Palmowej (dojazd do cmentarza)	290 177
40	Budki lęgowe dla ptaków w dzielnicy Wrzosowiak	4 928
41	Wokół książek (Filia Biblioteki nr 6, ul. Orkana 56a)	45 078
42	Budowa miejsc parkingowych na ul. Bienia	57 653
dzielnica Wyczerpy-Aniołów		
43	Zielony zakątek rodzinnej rekreacji ul. Fertnera	439 403
dzielnica Zawodzie-Dąbie		
44	Plac Zabaw przy ul. Żeromskiego	199 993
45	Liczniki świateł na skrzyżowaniu ul. Faradaya i Legionów	16 000
46	Zakup nowości wydawniczych - Filii nr 2; ul. Orlik-Rückemanna	30 000
47	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 070
48	Dokumentacja - ulica Zacisznej budowa + kanalizacja	40 221
49	Montaż wyspowych progów zwalniających na ul. Hutników	10 000
50	Tablica na terenie byłego niemieckiego obozu na Złotej Górze	7 000
51	Obniżenie krawężników – droga rowerowa ul. Legionów	9 763
dzielnica Trzech Wieszców		
52	Zakup książek, mebli dla Filii nr 5 przy ulicy Krasińskiego 4	60 000
53	Montaż progów na skrzyżowaniu ul. Korczaka/Słowackiego	30 000
54	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 080
55	Zielony Skwer Sybiraków	17 982,00
56	Nasadzenie drzew przy alei Bohaterów Monte Cassino	9 987,30
57	Multimedialne centrum w Przedszkolu Integracyjnym nr 35	78 381,36
dzielnica Tysiąclecie		
58	Uporządkowanie dojazdu i drogi ewakuacyjnej do SP nr 1	259 502
59	Liczniki świateł na skrzyżowaniu ulic Dekabrystów i Kilińskiego	16 000
60	Biblioteka miejscem spotkań; Filia nr 8, ul. Księżycowa 2	40 000
61	Monitoring miejski: al. Armii Krajowej/ul. Kiedrzyńska	197 861
62	Liczniki świateł - skrzyżowanie ul. Dekabrystów i alei Armii Krajowej	32 000
63	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	4 607
64	Bezpieczne przejście - skrzyżowanie ul. Dekabrystów i Księżycowa	24 969
65	Stojaki rowerowe przy bloku ul. Księżycowa 12	2 670
dzielnica Błeszno		
66	Samochód, wyposażenie i umundurowanie dla OSP Błeszno;	278 700
67	Wyposażenie i umundurowanie dla OSP Brzeziny Wielkie;	30 000
68	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	3 859
69	Konkurs na najładniejszą aranżację ogrodu przydomowego	3 200
dzielnica Częstochówka-Parkitka		
70	Przebudowa chodnika na ul. Sikorskiego	171 155
71	Budowa chodnika w ul. Mościckiego od ul. Łódzkiej do bloków	21 110

72	Zakup nowości wydawniczych - Filia nr 15; ul. Okulickiego 63	30 000
73	Budowa chodnika po południowej stronie ul. Mościckiego	29 492
dzielnica Dźbów		
74	Wyposażenie dla OSP Kuźnica Marianowa i Liszka Dolna;	200 000
75	Wyposażenie oraz szkolenia strażaków z OSP Dźbów;	70 000
76	Odbudowa boiska i doposażenie placu zabaw w Dźbowie;	55 655
77	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	4 589
78	Kino na Leżakach - Dźbów	10 000
79	Stacja do parkowania rowerów na pętli autobus. Liszka Dolna;	2 583
80	Zakup nowości wydawniczych - Filia nr 22; ul. Rydla 4	20 000
dzielnica Gnaszyn-Kawodrza		
81	Przebudowa ul. Torowej w Częstochowie	145 058
82	Wyposażenie i umundurowanie dla OSP Kawodrza Dolna;	24 996
83	Sprzęt multimedialny i nagłośnienie - SP nr 11; ul. Festynowa	23 651
84	Kosze na śmieci w dzielnicy Gnaszyn	1 986
dzielnica Grabówka		
85	Budowa miejsc parkingowych w ul. Św. Rocha	438 958
86	Widoczność na skrzyżowaniu ul. Odrodzenia z ul. Pawią	2 000
87	Tablica ogłoszeniowa w dzielnicy Grabówka - ul. Odrodzenia	1 142,55
dzielnica Kiedrzyn		
88	Budowa chodnika przy ul. Ludowej	57 667
89	Motopompa pożarnicza oraz wyposażenie dla OSP Kiedrzyn	60 000
90	Przebudowa ulicy Liliowej	248 442
91	Spowolnienie prędkości przy Szkole Podstawowej nr 30;	17 958
92	Zakup nowości książkowych dla Filii Nr 23;	7 000
dzielnica Lisiniec		
93	Poprawa działania sygnalizacji świetlnej - ul. Św. Rocha i Okulickiego	59 000
94	Przebudowa chodnika przy ul. Poznańskiej	136 057
95	Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Szydłowska	61 500
96	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 060
97	Kwietna wysepka - zbieg ulic: Wręczyckiej, Wielkoborskiej ...	11 617
98	Słup ogłoszeniowy - skrzyżowanie ul. Wręczyckiej i Łęczyckiej	1 142
dzielnica Mirów		
99	Budowa parkingu na ulicy Mstowskiej	211 333
100	Zajęcia na Lodowisku dla dzieci z Dzielnicy Mirów	17 660
dzielnica Ostatni Grosz		
101	Uzupełnienie i ogrodzenie placu zabaw ul. Bardowskiego	45 115
102	Poprawa bezpieczeństwa na ul. Bardowskiego	24 895
103	Nowości wydawnicze i meble dla Filii nr 1 - al. Niepodległości	70 027
104	Lubię płatan – al. Niepodległości 29	993
105	Dzielnicowy punkt multimedialny w Przedszkolu nr 5	75 435

106	Domki dla owadów zapylających-skwer ul. Pusta i Iglasta	1 935
107	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	2 770
dzielnica Podjasnogórska		
108	Chodnik oraz oświetlenie przy bloku Św. Augustyna 32	138 220
dzielnica Północ		
109	Odnowa Promenady Niemena; projekt zagospodarowania	49 200
110	Remont nawierzchni przy ul. Kukuczki	79 895
111	Oczyśćmy Las Aniołowski	99 968
112	Zakup książek, i doposażenie Filii nr 10; ul. Michałowskiego 20	42 000
113	Biblioteka pełna nowości; Filia nr 20, ul. Gombrowicza 15	35 000
114	Darmowa sterylizacja i kastracja psów i kotów w dzielnicy	5 060
115	Edukacja czytelnicza w SP nr 50 w ul. Starzyńskiego 10	54 999
116	Punkt multimedialny w Przedszkolu nr 16 ul. Starzyńskiego	87 411
117	Monitoring miejski; park przy ul. Pużaka a ul. Fieldorfa-Nila	142 309
118	Podjazd dla mieszkańców ul. Czecha i Herberta	44 530
119	Spotkania autorskie w Filiach ul. Michałowskiego i Gombrowicza	10 000
120	Warsztaty plastyczno-socjoterapeutyczne dla dzieci - Filia nr 10,	1 200
121	Oznakowanie poziome na drodze rowerowej w alei Wyzwolenia	650
SUMA:		9 311 135

IV. SFERA SAMORZĄDOWEGO ZARZĄDZANIA MIASTEM

1. Rada Miasta

W 2019 roku Rada Miasta Częstochowy odbyła 19 posiedzeń, podczas których przyjęła 246 uchwał.

Komisje Rady odbyły w ubiegłym roku łącznie 87 posiedzeń, z czego:

- Komisja Edukacji – 12 posiedzeń;
- Komisja Infrastruktury i Ochrony Środowiska - 15 posiedzeń,
- Komisja Kultury i Promocji – 8 posiedzeń,
- Komisja Praworządności i Samorządu – 8 posiedzeń,
- Komisja Rewizyjna – 3 posiedzenia;
- Komisja Rozwoju Regionalnego i Gospodarki – 17 posiedzeń,
- Komisja Skarbu – 15 posiedzeń,
- Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 8 posiedzeń,
- Komisja Sportu i Turystyki – 9 posiedzeń,
- Komisja Zdrowia i Pomocy Społecznej – 14 posiedzeń.

Młodzieżowa Rada Miasta Częstochowy

W I połowie 2019 roku odbyły się wybory do Młodzieżowej Rady Miasta, tym samym rozpoczynając jej XV kadencję. Radni obradowali na 4 posiedzeniach, a także brali udział w organizowaniu wielu wydarzeń sportowych, kulturalnych i społecznych takich jak:

- Projekt „Młodzi, świadomi obywatele”,
- „Summer Chill”,
- „Summer Cup” – turniej piłki nożnej o puchar Młodzieżowej Rady Miasta,
- „Jestem dawcą szpiku”,
- happening, który miał na celu zwrócenie uwagi mieszkanek i mieszkańców na problem zajmowania miejsc parkingowych, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych,
- „Charytatywnie dla zwierząt”.

Ponadto Radni MRM uczestniczyli m.in. w II Kongresie Młodzieżowych Rad Miast, Gmin Powiatów i Sołectw Województwa Śląskiego oraz w obchodach Święta Niepodległości. W ubiegłym roku Młodzieżowa Rada Miasta powołała specjalną komisję ds. zmiany statutu mająca na celu przygotowanie i opracowanie nowego statutu MRM.

Miejska Rada Seniorów

W skład Rady wchodzi od 7 do 12 seniorów, w tym:

- do 5 przedstawicieli organizacji pozarządowych, które działających na rzecz środowiska osób starszych,
- 3 przedstawicieli Uniwersytetów Trzeciego Wieku, po 1 osobie z każdego Uniwersytetu,
- 2 przedstawicieli Rady Miasta,
- 2 przedstawicieli Prezydenta Miasta Częstochowy.

Rada ma charakter opiniodawczy, konsultacyjny, doradczy i inicjatywny dla władz a w szczególności:

- ścisła współpraca z władzami Miasta przy rozstrzyganiu o istotnych oczekiwaniach i potrzebach ludzi starszych,
- inicjowanie działań mających na celu upowszechnianie współpracy Miasta Częstochowy ze środowiskiem osób starszych,
- informowanie społeczności miasta o szczególnych kierunkach działalności podejmowanych przez służby miejskie i partnerów pozarządowych na rzecz środowiska seniorów.

W roku 2019 odbyło się 7 posiedzeń Miejskiej Rady Seniorów plus jeno na wyjazdowe, które odbyło się 19-21.11.2019 r. w miejscowości Podegrodzie k/Nowego Sącza szkolenie/warsztaty pt. „AKADEMIA RADNEGO GMINNEJ RADY SENIORÓW” dla członków gminnych rad seniorów w ramach projektu „Seniorzy partycypują lokalnie - aktywnie i profesjonalnie”

2. Rady Dzielnic Miasta

W październiku 2019 roku odbyły się wybory do Rad Dzielnic Miasta Częstochowy. Spośród 20 Rad powołanych uchwałą z 2004 roku, udało się wybrać 18. Z powodu braku kandydatów na członków Rad Dzielnic nie odbyły się wybory Rady Dzielnicy Lisiniec oraz Rady Dzielnicy Podjasnogórska. Następnie nowo wybrane Rady powołały swoich Przewodniczących.

3. Prezydent Miasta

Prezydent Miasta jako organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego kieruje bieżącymi sprawami miasta oraz reprezentuje miasto na zewnątrz. Prezydent wykonuje swoje obowiązki przy pomocy Urzędu Miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz powiatowych służb, inspekcji i straży.

W 2019 roku Urząd Miasta **odnowił ważność certyfikatu ISO 9001 nadanego przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. w Warszawie (PCBC)**. W częstochowskim magistracie funkcjonuje zintegrowany system zarządzania tj. innowacyjne powiązanie Systemu Zarządzania Jakością z Kontrolą Zarządczą (zdefiniowaną w ustawie o finansach publicznych). Rozwiązanie to powoduje znacznie efektywniejsze zarządzanie połączonymi procesami i wykorzystywanie raportów zarządczych w procesach operacyjnych i strategicznych.

Instytucja certyfikująca **doceniła także szeroką komunikację z mieszkańcami, co jest jednym z ważniejszych elementów budowania pozytywnego wizerunku administracji i właściwych relacji z otoczeniem. Zdaniem auditorów PCBC widoczna jest także konsekwentna realizacja założeń Strategii Rozwoju Miasta, m.in. w prowadzeniu finansów miasta, czego efektem jest utrzymująca się wysoka ocena ratingowa Częstochowy przez agencję FitchRatings (poziom "BBB+" z perspektywą stabilną dla międzynarodowego długoterminowego ratingu Częstochowy dla zadłużenia w walucie zagranicznej i krajowej oraz "AA" z perspektywą stabilną dla krajowego ratingu długoterminowego).**

We wnioskach z auditu PCBC zwraca również uwagę m.in. na: przygotowywane systematycznie od wielu lat opracowania analityczne i statystyczne pokazujące:

- **trendy i kompleksową analizę wskaźników rozwoju miasta, z uwzględnieniem benchmarkingu oraz wpływu czynników zewnętrznych na ich kształtowanie,**
- **realizację celów na bardzo dobrym poziomie wraz z osiągniętymi miernikami; wykorzystanie do oceny systemu Kontroli Zarządczej opracowanego przez pracowników Urzędu narzędzia informatycznego NOSEK (Narzędzie Oceny Systemu Efektywnej Kontroli).**

Posiadając certyfikat ISO, Częstochowa znajduje się w gronie miast, które taki certyfikat otrzymały, a są to m. in: Łódź, Gdańsk, Wrocław, Lublin, Szczecin, Rzeszów, Katowice, Bielsko-Biała, Rybnik, Kielce, Poznań.

Korzyści wynikające z otrzymania certyfikatu to:

- doskonalenie organizacji dla dobra mieszkańców,
- potwierdzenie prowadzenia właściwego nadzoru nad organizacją,
- zwiększenie konkurencyjności w zakresie pozyskiwania np. inwestorów,
- wzmocnienie wiarygodności organizacji w opinii interesantów,
- podniesienie wartości organizacji,
- ułatwienie zdobycia uznania zagranicznych jednostek certyfikujących.

W ramach systemu ISO opracowano **m. in. Poradnik Interesanta. W poradniku znajduje się ponad 300 kart spraw załatwianych przez Urząd**. Każda karta stanowi opis odrębnej procedury (krótki opis, co należy zrobić, aby załatwić daną sprawę), do której dołączony jest formularz.

Mieszkańcy nie wychodząc z domu mogą sprawdzić jak należy załatwić daną sprawę. Karty i formularze są dostępne również w Biurze Obsługi Interesanta w postaci tradycyjnej.

Poradnik interesanta pomaga mieszkańcom w załatwianiu spraw w urzędzie. Sprawy zebrane są w kategorii tematyczne, dzięki czemu bez trudu można znaleźć potrzebne zagadnienie. W poradniku znajdują się niezbędne informacje, takie jak: gdzie należy się udać, żeby daną sprawę załatwić, jakie dokumenty ze sobą zabrać, jakie ewentualne koszty trzeba będzie ponieść oraz jak długo czekać na załatwienie sprawy.

Przy każdej sprawie przywołane są także podstawy prawne, na jakich opierają się urzędnicy oraz druki wniosków do pobrania. Wszystkie informacje są obowiązujące, ponieważ poradnik jest na bieżąco aktualizowany.

Poradnik cieszy się ogromnym zainteresowaniem interesantów, o czym może świadczyć liczba odwiedzin i pobrań z tego portalu.

Poszerzono także katalog nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych i telekomunikacyjnych zwiększających dostępność instytucji publicznych do usług elektronicznych, poprawa komunikacji, usprawnienie metod zarządzania oraz ograniczanie kosztów operacyjnych ich funkcjonowania.

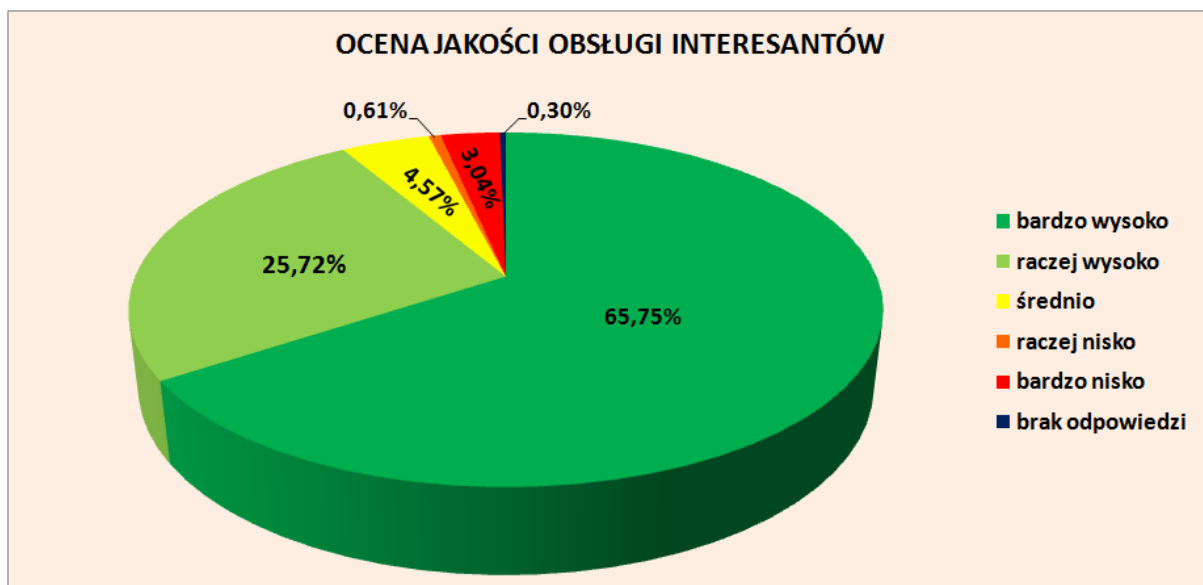
W okresie 2019 r. podjęto w tym zakresie kolejne działania:

- rozbudowano sieć strukturalną kat. 6 U/UTP w budynkach Zespołu Szkół Ekonomicznych ul. Św. Augustyna 28/30 w Częstochowie, VIII Liceum Ogólnokształcące Samorządowe, ul. Worcella 22 w Częstochowie, I Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego, aleja Tadeusza Kościuszki 8 w Częstochowie,
- wykonano prace związane z rozbudową ringów światłowodowych umożliwiających przyłączyć nowych obiektów do miejskiej sieci światłowodowej CzeStNet,
- modernizowano i nadzorowano infrastrukturą teleinformatyczną Miejskiego Systemu Informacji Turystycznej,
- zakupiono usługę dostępu do Internetu dla sieci komputerowej Gminy Miasta Częstochowy oraz jednostek organizacyjnych w tym 23 placówek oświatowych przyłączonych do sieci poprzez łącze światłowodowe w ramach projektów,
- zakupiono i dostarczono 115 gospodarstwom domowym dostęp do Internetu, zakupiono utrzymywano i serwisowano sprzęt komputerowy dla 115 uczestników projektów „Internet oknem na świat” oraz Internet przyszłością cyfrowego świata”,
- zakupiono oraz wdrożono moduł związany z obsługą przekształcenia użytkownika wieczystego w Wydziale Mienia i Nadzoru Właścicielskiego,
- w systemie Ewidencji i Zarządzania Mieniem Gminy i Skarbu Państwa wdrożono moduł do obsługi umów dzierżawy oraz innych umów,
- w Zintegrowanym Systemie Finansowo-Księgowym wdrożono nowy moduł Podatku Transportowego oraz Koncesje Alkoholowe,
- zakupiono oraz wdrożono nowy system kadrowo-płacowy obsługujący pracowników Urzędu Miasta oraz dyrektorów jednostek podległych, a także umowy cywilno-prawne,
- w ramach budżetu obywatelskiego przygotowana została rozbudowa systemu monitoringu miejskiego o nowe lokalizacje punktów kamerowych, składających się z systemu kamer stałopozycyjnych oraz kamery szybkoobrotowej zlokalizowanych na jednym słupie kamerowym.

Prowadzone od kilku lat badania jakości świadczonych usług przez Urząd Miasta Częstochowy potwierdzają ich wysoki poziom.

Ostatnie badanie poziomu satysfakcji z jakości usług w Urzędzie Miasta przeprowadzono w lipcu i sierpniu 2019 roku. **Formularz ankiety wypełniło łącznie 657 osób odwiedzających Urząd, blisko 92% ankietowanych oceniło ogólny poziom usług bardzo wysoko i raczej wysoko, natomiast noty raczej niskie i bardzo niskie przyznało ponad 3,5% respondentek i respondentów.**

W porównaniu z poprzednimi latami zaznaczył się wzrostowy trend ocen bardzo wysokich (w porównaniu do 2018 r. o ok. 2%), ale także niewielki wzrost ocen bardzo niskich (o 0,4%).

Ankietowani oceniali poszczególne elementy obsługi: udzielanie informacji, dotrzymanie terminów, równe traktowanie interesantek i interesantów, wiedzę personelu Urzędu, poświęcanie uwagi osobom załatwiających urzędowe sprawy.

Wszystkie te parametry obsługi zostały ocenione na bardzo wysokim poziomie – z przewagą (znacznie powyżej 80%) ocen bardzo wysokich i raczej wysokich.

W 2019 roku kontynuowano bieżący monitoring jakości świadczonych usług przez punkty bezpośredniej obsługi mieszkańców tj. Biuro Obsługi Interesanta w budynku przy ul. Śląskiej oraz sale obsługi w budynku przy ul. Waszyngtona.

Badania polegają na cotygodniowej, a następnie miesięcznej i rocznej analizie liczby biletów z systemów przywoławczych, wrzucanych przez interesantów do odpowiednich skrzynek, oznaczonych jako zadowolenie lub niezadowolenie z jakości wykonanej usługi. Interesanci pozytywnie oceniają poziom obsługi świadczonej przez Urząd.

W 2019 r. mieszkańcy wrzucili do skrzynek 99 315 biletów, z czego 99,8% potwierdzało zadowolenie z jakości wykonanej usługi (wzrost o 0,4 w porównaniu do 2018 r.).

Urząd Miasta i miejskie jednostki organizacyjne stosują standardy kontroli zarządczej, przez co proces zarządzania całą gminą jest prowadzony według spójnego i jednolitego modelu, zgodnego z międzynarodowymi standardami w tym zakresie.

Corocznie sporządzane są Raporty o stanie kontroli zarządczej w gminnych i powiatowych jednostkach organizacyjnych oraz analizy dotyczące systemu zarządzania w Urzędzie Miasta.

Monitorowana jest również realizacja wyznaczonych zadań i celów zarówno strategicznych jak i operacyjnych – **w roku 2019 odnotowano bardzo wysoki poziom realizacji celów operacyjnych Urzędu Miasta (95,1%)**.

Doskonaleniu jakości i metod pracy zarówno w Urzędzie Miasta jak i w jednostkach organizacyjnych Miasta służą prowadzone przez audytorów audyty wewnętrzne i wykonywane przez upoważnionych pracowników czynności kontrolne, a także realizacja wniosków sformułowanych przez instytucje kontroli zewnętrznej.

Potwierdzeniem prawidłowości realizacji przez Urząd Miasta zadań przypisanych wydziałom merytorycznym są wyniki kontroli przeprowadzonych przez instytucje kontroli zewnętrznej. Po 22 kontrolach instytucji zewnętrznych aż w 14 przypadkach nie wniesiono uwag i nie wydano Urzędowi zaleceń pokontrolnych.

Ponadto, Miasto Częstochowa kontynuuje udział w benchmarkingu czyli porównywaniu stosowanych procesów i praktyk z innymi miastami. Przedsięwzięcie to realizowane jest przez Śląski Związek Gmin i Powiatów, jako kontynuacja projektu "Benchmarking - narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych". W przedsięwzięciu tym uczestniczy ponad 30 jednostek samorządu terytorialnego.

Benchmarking jest jednym z podstawowych narzędzi wykorzystywanych w nowoczesnym zarządzaniu organizacją. Jest zaliczany do metod TQM (Total Quality Management). Wykorzystywany jest przez Kierownictwo Urzędu Miasta Częstochowy do usprawniania Urzędu, poszukiwania najlepszych rozwiązań oraz porównań w zakresie realizacji usług.

W procesie dalszego doskonalenia jakości pełnionej wobec mieszkańców miasta służebnej roli, bardzo ważną rolę spełnia kontynuacja osobistych przyjęć interesantów w sprawach skarg i wniosków przez Prezydenta Miasta i jego Zastępców.

W 2019 r. Prezydent Miasta i jego zastępcy przyjęli ogółem **415** osób (Prezydent Miasta - **143** osób, zastępcy prezydenta - **272** osób).

Natomiast na stanowiskach Biura Obsługi Interesanta przyjęto **19 843** osób, w tym wydziały:

- Nadzoru i Administracji - 1232 osób,
- Polityki Społecznej - 3229 osób,
- Administracji i Architektoniczno-Budowlanej - 7226 osób,
- Podatków i Opłat - 5281 osób,
- Biuro Gospodarki Lokalowej i Usług Komunalnych - 2875 osób.

Sprawy załatwiane poprzez Biuro Obsługi Interesanta dotyczyły w szczególności:

- przyjmowania zgłoszeń interesantów do Prezydenta Miasta,
- wydawania kart: Częstochowskiej Karty Mieszkańca, Senior i Rodziny +,
- przyjmowanie zgłoszeń na bezpłatne porady w ramach Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej oraz Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego,
- sprawdzania i przyjmowania dokumentacji budowlanej,
- wydawania zaświadczeń o stanie majątkowym i o niezaleganiu w podatkach i opłatach lokalnych,
- przyjmowania wniosków o wynajem lokalu mieszkalnego z zasobów gminy.

W roku sprawozdawczym w rejestrze skarg i wniosków załatwianych przez Prezydenta Miasta Częstochowy zarejestrowano łącznie 68 skarg i 2 wnioski.

Sposób załatwiania skarg i wniosków obrazuje zestawienie:

wyszczególnienie	skargi	wnioski
Liczba skarg/wniosków w 2019 r.	68	2
Liczba skarg/wniosków załatwionych w 2019 r. (łącznie z zarejestrowanymi anonimami, skargami wycofanymi przez skarżących, skargami załatwionym w trakcie postępowań administracyjnych oraz skargami załatwionymi zgodnie z art. 239 Kpa) w tym:	68	2
z roku 2018	2	0
z roku 2019	66	2
Liczba skarg/wniosków pozostałych do załatwienia w 2020 r.	2	0
Sposób załatwiania skarg/wniosków		
Skargi/wnioski załatwione w postępowaniu skargowym	55	2
Skargi/wnioski anonimowe oraz skargi/wnioski wycofane	11	0
Liczba skarg załatwianych zgodnie z art. 234 i 235 Kpa	2	0
Liczba skarg załatwionych zgodnie z art. 239 Kpa	0	0
Ogółem:	68	2
Zasadność skarg/wniosków załatwionych w postępowaniu skargowym		
skargi zasadne/wnioski załatwione pozytywnie	6	0
niezasadne/wnioski załatwione negatywnie	21	0
inne	28	2
Ogółem:	55	2
Terminowość załatwiania skarg/wniosków w postępowaniu skargowym		
załatwione do 14 dni	9	0
załatwione w terminie miesięcznym	44	2
załatwione z przedłużeniem terminu, zgodnie z art. 36 Kpa	1	0
załatwione po przekroczeniu terminu, wynikającego z Kpa	1	0
Ogółem:	55	2

Ogólna tematyka spraw skarg dotyczyła:

- funkcjonowania jednostek organizacyjnych urzędu, oraz załatwiania spraw indywidualnych,
- funkcjonowania jednostek organizacyjnych gminy,
- zachowania pracowników urzędu i jednostek organizacyjnych gminy,
- braku odpowiedzi na kierowaną korespondencję,
- przedłużającej się procedury związanej z wykupem mieszkań.

W przypadku uznania skargi za uzasadnioną, do kierownika jednostki organizacyjnej, w której stwierdzono nieprawidłowości kierowane jest wystąpienie (zalecenia) w celu wyciągnięcia konsekwencji służbowych wobec osób winnych zaniedbań bądź niezwłocznego wprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych.

Do Prezydenta Miasta Częstochowy skierowano ponadto 21 skarg (w tym 2 anonimy) niezgodnie z właściwością:

- 5 skarg dotyczących działania kierowników jednostek organizacyjnych gminy przekazano do załatwienia Radzie Miasta Częstochowy,
- 10 skarg dotyczących działania spółek miejskich przekazano do załatwienia zarządom tych spółek, natomiast 2 skargi przekazano do załatwienia radzie nadzorczej spółki,
- 1 skargę dotyczącą czynności ratowników medycznych przekazano dyrektorowi SP ZOZ Stacji Pogotowia Ratunkowego,
- 1 skargę dotyczącą braku wynagrodzenia za pracę przekazano do Państwowej Inspekcji Pracy,

- 1 skargę dotyczącą organizacji zawodów Jurajskiej Ligi Rowerowej przekazano Szkolnemu Związkowi Sportowemu Zarząd Miejski w Częstochowie,
- w 1 przypadku poinformowano skarżącą, iż organem właściwym do załatwienia skargi jest **Prokuratura Okręgowa w Częstochowie**.

Do rozpatrzenia przez Prezydenta Miasta skierowano także w minionym roku szereg petycji. Dotyczyły one następujących kwestii:

Przedmiot składanych petycji	Sposób załatwienia petycji
Poprawa warunków życia mieszkańców w związku z bliskością wysypiska śmieci	Poinformowano o działaniach CzPK Sp. z o.o. w Sobuczynie podejmowanych w celu pełnego zabezpieczenia środowiska naturalnego oraz ochrony życia i zdrowia okolicznych mieszkańców.
Petycja w sprawie działań nieodpuszczających do realizacji inwestycji polegającej na budowie zespołu bloków	Poinformowano o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy. Ze względu na złożony charakter wniosku postępowanie jest w toku.
Petycja w sprawie rewitalizacji ul. Wieluńskiej	Poinformowano o procedowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
Petycja w sprawie lodówek społecznych	Poinformowano o braku możliwości realizacji złożonej petycji.
Petycja w sprawie budowy ulicy Gdańskiej	Poinformowano o braku możliwości realizacji zadania ze względu na brak środków finansowych w budżecie miasta.
Petycja w sprawie zmiany nazwy Prosektorium i Kostnicy Szpitalnej na Cmentarzu Komunalnym w Częstochowie.	Wyjaśniono, że wnioskowana zmiana jest nieadekwatna do zadań realizowanych przez jednostkę.
Petycja w sprawie poprawy bezpieczeństwa na drogach	Wyjaśniono, że proponowane rozwiązania wykraczają poza standardy zapisane przepisami prawa.
Petycja w sprawie modernizacji parku maszyn przeznaczonych do oczyszczania miasta	Petycję przekazano zgodnie z właściwością do CzPK Sp. z o.o. i MZDiT.
Petycja w sprawie wprowadzenia w Polityki Zarządzania Konfliktem Interesów	Petycję przekazano zgodnie z właściwością do Rady Miasta Częstochowy.
Petycja w sprawie opublikowania w BIP służbowych numerów telefonów komórkowych	Poinformowano o dostępności struktury organizacyjnej kadry kierowniczej wraz z wszelkimi kontaktami na stronie BIP.
Petycja w sprawie zmiany przepisów o Sądzie Najwyższym	Petycję przekazano zgodnie z właściwością do Prezesa Rady Ministrów.
Petycja w sprawie doposażenia hydrantów ulicznych	Poinformowano o braku możliwości realizacji zadania ze względu na warunki techniczne sieci wodociągowej.
Petycja w sprawie sprzeciwu wobec budowy masztu cyfrowej telefonii komórkowej	Bez rozpatrzenia w związku z niespełnieniem wymogów art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy petycjach.

Ponadto w roku 2019 zarejestrowano łącznie **300** wniosków o udostępnienie informacji publicznej wpływających do Urzędu Miasta.

4. Miejskie jednostki organizacyjne

Miasto Częstochowa posiada 169 miejskich jednostek organizacyjnych. Funkcjonują one w kilku płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego miasta, a mianowicie:

Kultura i sport - 9
Oświata - 119
Transport i komunikacja - 2
Porządek publiczny - 1
Gospodarka komunalna - 3
Opieka społeczna i praca - 11
Budownictwo mieszkalne - 1
Rozwój regionalny - 1
Opieka zdrowotna - 22

Szczegółowe dane dotyczące zarówno ich nazw, jak i obszarów działania opublikowane są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej :

<https://bip.czestochowa.pl/artykuly/71403/kultura-i-sport>.

Zamieszczono tam również aktywne odnośniki do stron internetowych każdej jednostki organizacyjnej.

5. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi

W 2019 roku w ramach współpracy z sektorem pozarządowym:

- finansowano i współfinansowano oferty złożone w ramach otwartych konkursach ofert oraz w ramach tzw. małych grantów zgodnie z art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na realizację zadań publicznych Gminy miasta Częstochowy; w analizowanym roku złożonych zostało 427 ofert przez podmioty ekonomii społecznej na kwotę ponad 32 mln; zadania zlecono w takich obszarach, jak kultura i sztuka, wychowanie dzieci młodzieży, sport, turystyka i kultura fizyczna, wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży, edukacja ekologiczna, pomoc społeczna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej oraz ochrona zwierząt,
- w ramach naboru trwającego w 2019 roku dotyczącego realizacji zadań publicznych w trybie inicjatywy lokalnej dofinansowano 21 wniosków na realizację inicjatywy lokalnej o wartości 992 418 zł; wybrane inicjatywy lokalne zostaną zrealizowane w 2020 roku,
- w wyniku uruchamianych procedur związanych z udostępnianiem bezpłatnie organizacjom pozarządowym pomieszczeń Gminy Miasta Częstochowy i adresu Częstochowskiego Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Focha 19/21 podpisano porozumienia o udostępnienie adresu CCOP z 8 organizacjami oraz podpisano porozumienia o zasoby CCOP z 14 organizacjami pozarządowymi. W ramach działalności CCOP organizacje pozarządowe korzystały nieodpłatnie z lokali będących w dyspozycji CCOP, organizując zebrania, konferencje, szkolenia wystawy obrazów,
- 26 maja na Promenadzie im. Czesława Niemena odbył się Piknik Podmiotów Ekonomii Społecznej, podczas którego kilkadziesiąt częstochowskich organizacji zaprezentowało swoją działalność; była to okazja do spotkania podmiotów ekonomii społecznej, wymiany doświadczeń i wspólnych dyskusji; podczas wydarzenia prezentowali się także częstochowskie Rady Dzielnic, Klaster Biznes & Ekonomia Społeczna, a także partnerzy projektów „Częstochowa Seniorom” oraz „Częstochowa dla Rodziny +”. Ponadto odbyły się także strefy warsztatowe: Strefa Sportu, Strefa Kreatywna oraz Strefa Zdrowia,

- w dniach od 15 do 22 września trwał Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu pod hasłem „Chodź z nami!”. We współpracy z częstochowskimi organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami miejskimi zorganizowano wydarzenia promujące zrównoważony transport, tj.: VI Bieg Rodzinny Zabieganych, Zwiedzanie zajezdni MPK w Częstochowie, Otwarte prelekcje dla młodzieży i dorosłych „Elektromobilność – szanse i zagrożenia”, Warsztaty rzeczy pięknych „Prze–twórcy” dla dzieci i młodzieży (zajęcia z przetwarzania niepotrzebnych rzeczy na przedmioty użytkowe i dekoracyjne), Rusz się! (ćwiczenia ogólnorozwojowe dla każdego), darmowe warsztaty rolkowe, rowerowa gra miejska kończąca się piknikiem, plenerowe spotkanie z teatrykiem Kamishibai oraz działania twórcze wokół opowieści „Rower walentynki”, Chodź z nami” – gry, zabawy i warsztaty eko dla przedszkolaków, muzeum historii kolei darmowe zwiedzanie muzeum leżącego na szlaku zabytków techniki województwa śląskiego, rowerem do parku na literacki piknik (spektakl, animacje i zabawy, zajęcia plastyczne dla całych rodzin), chodź z nami na kiermasz cudów (jednodniowy kiermasz artykułów używanych – zbiórka funduszy na rzecz zadbania o zielen miejską), rodzinna wycieczka rowerowa, otwarta wrotkarnia Scout, dzień bez samochodu darmowy przejazd komunikacją miejską za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego,
- 2 października zorganizowano Galę Ekonomii Społecznej, podczas której Prezydent Miasta Częstochowy wręczył nagrody za działalność w organizacjach pozarządowych w 2019 roku; w kategorii „osoba fizyczna” laureatami zostali: w kategorii „osoba fizyczna”: Adam Dłużniak – działacz PCK, społecznik, wolontariusz, propagator krwiodawstwa, pierwszej pomocy, zdrowia, Tomasz Pokorski – działacz sportowy, trener mistrzów Polski w speedrowerze, Włodzimierz Gidziela – współorganizator akcji „Mikołaj z Krakowskiej”, „Pierwszy plecak na nowy rok szkolny”, Marzena Mioduszevska-Koniarska – działaczka społeczna (seniorzy, partnerstwo lokalne, Błeszno – aktywizacja społeczności), Aneta Makowska – kynolog, działaczka oświatowa i naukowa, terapeutka, w kategorii „osoba prawna” „CANIS E CATUS” Ogólnopolskie Niezależne Stowarzyszenie Miłośników i Hodowców Psów i Kotów Rasowych,
- 10 grudnia 2019 r. w Restauracji Astoria odbyło się spotkanie świąteczne Prezydenta Miasta Częstochowy z przedstawicielami częstochowskich Podmiotów Ekonomii Społecznej,
- 17 grudnia w Ratuszu Miejskim wręczono nagrody Prezydenta Miasta Częstochowy „Laur Pomocy Społecznej” i „Mecenas Pomocy Społecznej” oraz certyfikaty „Miejsce przyjazne osobom z niepełnosprawnością” i „Miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi”. Laur Pomocy Społecznej otrzymał Artur Szmaciarski, kierownik Jurajskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, Mecenasami Pomocy Społecznej w tym roku zostali Renata Sokół – właścicielka Hurtowni Metali Kolorowych „Ataner” oraz PPH ARO KARON Sp. J. – firma, która od wielu lat jest sponsorem „Biegu Częstochowskiego”. Certyfikat „Miejsce przyjazne osobom z niepełnosprawnością” otrzymali w kategorii II – miejsca kultury i rozrywki, obiekty sportowo-rekreacyjne i biblioteki dla Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Częstochowie, Pływalni Krytej „Sienkiewicz Częstochowa” przy Alei Najświętszej Maryi Panny 56, w kategorii II – miejsca kultury i rozrywki, obiekty sportowo-rekreacyjne i biblioteki dla Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Częstochowie, Hali Sportowo-Widowiskowej „Polonia” w Częstochowie przy ul. Dekabrystów 43, w kategorii III – obiekty handlowo-usługowe (restauracje, kawiarnie, sklepy, hotele) dla Sklepu zielarsko-medycznego „Ziółko” przy ul. Żareckiej 42a, prowadzonego przez Fundację „Walczę z SM”, w kategorii IV – placówki oświatowe dla Niepublicznego Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego PINOKIO przy ul. Skrzyneckiego 27. Certyfikat „Miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi” otrzymali w kategorii I – urzędy dla Miejskiego Zarządu Dróg i Transportu w Częstochowie przy ul. Legionów 52, w kategorii II – miejsca kultury i rozrywki, obiekty sportowo-rekreacyjne i biblioteki dla Regionalnego Ośrodka Kultury w Częstochowie przy ul. Ogińskiego 13a.

Uroczystość w Ratuszu uświetniły Jasełka Bożonarodzeniowe pt. „Znów wstąpi w nas” w wykonaniu dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 37 im . Jana Pawła II przy współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Częstochowie oraz Środowiskowym Ogniskiem Wychowawczym nr 2,

- oferta organizacji pozarządowych na bieżąco była prezentowana na stronach internetowych www.ngo.czystochowa.pl, www.pps.czystochowa.pl oraz w mediach społecznościowych: na profilu Facebook – Częstochowskie Centrum Organizacji Pozarządowych.

Szczegółowe dane na temat środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym w 2019 roku w ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przedstawia tabela:

zakres zadania	kwota
Szkolenie sportowe	6 827 900 zł
Wypoczynek zimowy i letni	85 000 zł
Upowszechnianie turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa	50 600 zł
Zadania z zakresu kultury i sztuki	500 000 zł
Edukacja ekologiczna i ochrona zwierząt	1 080 000 zł
Edukacja i oświata	68 428 zł
Działania na rzecz osób starszych	29 517 zł
Częstochowskie Centrum Aktywności Seniora	342 786 zł
Dzienne Domy Senior+	540 000 zł
Wspieranie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych	8 000 zł
Opieka i wychowanie dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych całodobowych	4 748 798 zł
Wspieranie osób ubogich i zagrożonych ubóstwem	19 950 zł
Realizacja zadań w ramach programu FEAD	30 000 zł
Wspieranie inicjatyw podejmowanych na rzecz rodzin	5 000 zł
Wsparcie samotnych rodziców z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, a także innym osobom sprawującym opiekę nad dziećmi	417 000 zł
Zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej	4 588 415 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego	645 136 zł
Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6 116 289 zł
Prowadzenie ośrodków wsparcia	2 329 000 zł
Zadania z zakresu bezdomności, oraz prowadzenie ogrzewalni	2 057 934 zł
Wspieranie inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych	52 780 zł
Prowadzenie Częstochowskiego Centrum Wsparcia Rodziny	1 321 204 zł
Program korekcyjno-edukacyjny	25 340 zł
Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej	868 008 zł
Ośrodek wsparcia z miejscami całodobowego okresowego pobytu	170 000 zł
Prowadzenie mieszkania chronionego-treningowego	33 133 zł

6. Konsultacje społeczne

W 2019 roku zostały przeprowadzone konsultacje społeczne dotyczące projektu „Odnowa Promenady Niemena” (konsultacje trwały od 27 sierpnia do 30 września).

7. Biuletyn Informacji Publicznej

Miejski System Biuletynu Informacji Publicznej prowadzony jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa tj.:

- ustawą z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej* (tj. Dz.U. z 2019 r., poz.1429 ze zmianami);
- Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w *sprawie Biuletynu Informacji Publicznej* (Dz. U. z 2007 r., Nr 10, poz. 68);

W roku sprawozdawczym w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Częstochowy - w związku ze zmianą przepisów prawa - dokonano zmian w strukturze serwisu poprzez zamieszczanie sprawozdań finansowych. Ponadto zmodyfikowano strukturę BIP tj. utworzono katalogi i podkatalogi tematyczne w celu ułatwienia wyszukiwania danych (np. *Odszkodowania za nieruchomości, Architektura, Budownictwo i Planowanie Przestrzenne, Taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, Efektywność energetyczna*). Poprawiono funkcjonalność w panelu administracyjnym biuletynu poprzez rozszerzenie możliwości wyszukiwania.

Przeprowadzono również szkolenie dla kierowników jednostek organizacyjnych urzędu w zakresie poprawnego redagowania BIP oraz zagadnień z zakresu ochrony danych osobowych zamieszczanych w BIP.

Zobowiązano także jednostki podległe do zamieszczania w biuletynach sprawozdań finansowych, bądź informacji o miejscu publikacji sprawozdań. Jednocześnie we wszystkich biuletynach utworzono klauzulę informacyjną przy formularzach kontaktowych. Podpisano porozumienia ze wszystkimi dyrektorami gminnych jednostek organizacyjnych Miasta Częstochowy w zakresie udzielenia upoważnienia do zawarcia umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych z dostawcą biuletynu.

Rozpoczęto prace nad dostosowaniem biuletynów do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019r. o *dostępności cyfrowej stron i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych* (tj. Dz.U. z 2019r., poz. 848), poprzez m.in.:

- dokonanie analizy aktualności zamieszczanych danych tj. określono okres publikacji danych w BIP,
- przypomnienie o obowiązku publikowania informacji w formie plików edytowalnych (odejście od publikacji skanów),
- zobowiązanie do precyzyjnego opisywania tytułów zamieszczanych artykułów.

BIP Urzędu Miasta Częstochowy oraz BIP gminnych jednostek organizacyjnych był i jest systematycznie monitorowany pod kątem prawidłowej, czytelnej, jednolitej i wynikającej z obowiązujących przepisów prawa zawartości. W sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości natychmiastowo były podejmowane działania w celu ich wyeliminowania.

8. Nagrody i wyróżnienia Miasta

Wyróżnienia i nagrody dla Urzędu Miasta i Prezydenta Miasta przyznane w 2019r.:

- **Certyfikat PN-EN ISO 9001:2015** w zakresie realizacja i zarządzanie usługami w zakresie administracji publicznej wydany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji,
- Aktualizacja oceny **Ratingu finansowego: "BBB+" z perspektywą stabilną** dla międzynarodowego długoterminowego ratingu Częstochowy dla zadłużenia w walucie zagranicznej i krajowej; "AA" z perspektywą stabilną dla krajowego ratingu długoterminowego,

- Tytuł: „**Symbol Polskiej Samorządności 2019**” dla Miasta Częstochowy jako miasta charakteryzującego się najwyższą jakością zarządzania, innowacyjnością, sprawnością w pozyskiwaniu i dysponowaniu środkami unijnymi, dbałością o ekologię, ale nade wszystko o szeroko pojęte dobro mieszkańców. Tytuł przyznany w Programie "Symbol 2019 - Nowa Generacja Usług Publicznych",
- IV miejsce w rankingu **miast przyjaznych dla biznesu** przygotowanym przez redakcję magazynu Forbes,
- **Medal Krzyż Niepodległości z Gwiazdą dla Prezydenta Krzysztofa Matyjaszczyka** w uznaniu zasług i działalności społecznej na rzecz NSZZ policjantów w Częstochowie przyznany przez Przewodniczącego Zarządu Głównego NSZZ Policjantów,
- **Nagroda Samorządowa im. Norberta Barlickiego w 2019 r. w kategorii Samorząd Miejski dla Prezydenta Krzysztofa Matyjaszczyka.** Nagroda przyznawana przez Stowarzyszenie Rzeczpospolita Obywatelska za m.in. promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego, integrowanie środowisk samorządowych, promocja dobrych praktyk samorządowych,
- Tytuł „**Lidera w Innowacjach**” i statuetka dla miasta Częstochowy za szczepienia przedszkolaków przeciwko grypie, przyznana przez Ogólnopolski Program Zwalczania Grypy.

9. Strategia Rozwoju Miasta do roku 2030

Strategia Rozwoju Miasta Częstochowa 2030+ przyjęta została uchwałą Nr 435.XXXII.2016 Rady Miasta Częstochowy z dnia 1 grudnia 2016 r. Strategia, wraz ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, w ramach określonych Wieloletnią Prognozą Finansową, wskazuje kierunek polityki prorozwojowej realizowanej za pośrednictwem instrumentów wdrażania:

- polityk i programów sektorowych wskazujących w perspektywie kilkuletniej rozwój w poszczególnych sferach działań priorytetowych,
- projektów o charakterze wieloletnim lub jednorocznym.

Zawarte w Strategii wskazania dotyczące zasad wdrażania, realizacji i ewaluacji wymagały poważnych zmian w dotychczasowych procedurach zarządzania miastem. Zmiany wprowadzane były stopniowo, tak by nie wpłynęły negatywnie na realizację wcześniej zaprogramowanych działań. Podstawowym instrumentem realizacji Strategii stała się Wieloletnia Prognoza Finansowa, będąca rodzajem wieloletniego planu finansowania inwestycji i zadań, zgodnie ze wskazanymi w Strategii priorytetami. Przedłożony Radzie Miasta, wraz z projektem budżetu, plan, został zaopiniowany przez Zespół ds. Wdrażania i realizacji Strategii i dziedzinowych programów rozwoju miasta.

Zarządzeniami Prezydenta Miasta Nr: 2018.2017 z dnia 13.09.2017 r., 2017.2017 z dnia 13.09.2017 r. oraz 2015.2017 z dnia 13.09.2017 r. **powołano Zespoły zadaniowe do spraw opracowania programów działań w obszarach wskazanych w Strategii. Efektem tego jest wdrożenie programów:**

1) Programu „**PRZYJAZNA CZĘSTOCHOWA**”, zmiernającego do:

- inicjowania i wspierania przedsięwzięć gwarantujących powszechny dostęp do kultury oraz aktywizujących kulturowo mieszkańców,
- podniesienia standardu infrastruktury sportowej, zwłaszcza w kontekście lepszego dostępu mieszkańców miasta do czynnego uprawiania sportu i rekreacji,
- zwiększenia dostępności i lepszego wykorzystania potencjału zagospodarowanych terenów zieleni i miejsc rekreacji dla wzbogacenia oferty rekreacyjnej dla mieszkańców oraz poprawy komfortu i atrakcyjności zamieszkania.

2) Programu „**LEPSZA KOMUNIKACJA**”, zmiernającego do zagospodarowania przestrzeni Miasta Częstochowy, aby była nie tylko dobrą lokalizacją dla siedzib firm i instytucji, ale również miejscem, w którym chętnie osiedlają się jego mieszkańcy, korzystając między innymi z wysokiej jakości przestrzeni publicznych.

3) Programu „**TERAZ LEPSZA PRACA**”, zmiernającego do wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, przy jednoczesnym zapewnieniu mieszkańcom Częstochowy pracy zgodnej z zainteresowaniem, kwalifikacjami oraz właściwie wynagradzanej.

Zadania realizowane w ramach tych programów wprowadzone zostały do budżetu i WPF wg obszarów i celów wskazanych w Strategii. Każdy z tych Programów został szeroko opisany w niniejszym raporcie we wcześniejszych rozdziałach, poświęconych ,między innymi:

- **ochronie zdrowia,**
- **pomocy społecznej,**
- **edukacji,**
- **sfery gospodarczej.**

Szczegółowy wykaz zadań realizowanych w ramach poszczególnych obszarów i celów przedstawiono w Załączniku Nr 1.

ZAŁĄCZNIK 1.

Obszar:	A. PRZESTRZEŃ
Cel strategiczny: A.1 Wprowadzanie ładu przestrzennego, tworzącego warunki zdrowego i bezpiecznego życia, poprawiającego funkcjonalność i estetykę miasta.	
A.1.1 Określenie i wdrażanie nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego.	Wydatki bieżące w ramach limitu środków w budżecie miasta.
A.1.2 Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów miasta przewidywanych w Studium jako obszary mieszkalne oraz przeznaczone pod produkcję i usługi.	- Wydatki bieżące w ramach limitu środków w budżecie miasta. - Zadanie w WPF: - Realizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - podziały, wyceny i wykupy nieruchomości przeznaczonych w mpzp na cele publiczne; realizacja 2013-2020, koszt łączny 6 948 808 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł
A.1.3 Stopniowe separowanie obszarów mieszkalnych od stref rozwoju produkcji i usług.	- W ramach wydatków bieżących związanych z A.1.2 - Zadania w WPF: - Nabycia nieruchomości w trybie zamian - Utworzenie kompleksów pod budownictwo mieszkaniowe oraz przejęcie na rzecz gminy terenów przeznaczonych w mpzp pod drogi publiczne: realizacja 2018-2023, łączny koszt: 2 911 981 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł - Nabycia nieruchomości pod infrastrukturę gminną – pozyskanie nieruchomości do realizacji inwestycji oraz tych, na których inwestycje są zrealizowane a nie stanowią własności Gminy: realizacja: 2013-2020, koszt łączny 5 202 012 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł
A.1.4 Identyfikacja i wprowadzenie form ochrony miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej.	- Wydatki bieżące w ramach limitu środków w budżecie miasta: w tym ochrona bioróżnorodności i krajobrazu: 98 000 zł; ochrona rezerwatów i pomników przyrody: 11 000 zł
A.1.5 Wyznaczenie i ochrona krajobrazu promującego dziedzictwo materialne Częstochowy.	W ramach wydatków bieżących ww.
A.1.6 Zwiększanie ilości zagospodarowanych terenów zielonych i miejsc rekreacji dostępnych we wszystkich dzielnicach.	Zadania wpisane do WPF: - Budowa Zielonej Promenady Śródmiejskiej w Częstochowie -Tworzenie warunków dla rekreacji i wypoczynku mieszkańców; realizacja 2015-2020, koszt całkowity: 6 413 159 zł, wydatki w 2020 r. - 3 098 185 zł - Program – Zielone Miasto - Polepszenie standardu życia oraz warunków wypoczynku mieszkańców: realizacja 2018-2020, koszt całkowity 999 951 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł - Realizacja Programu poprawy infrastruktury rodzinnych ogrodów działkowych położonych na terenie Miasta Częstochowy – Poprawa warunków korzystania z ROD oraz zwiększenie dostępności ogrodów dla społeczności lokalnej; realizacja 2017-2021; koszt całkowity 574 948 zł, limit w 2020 r. - 100 000 zł

	<ul style="list-style-type: none"> - Rewitalizacja Parku Lisiniec w Częstochowie - dokumentacja - Tworzenie warunków dla rekreacji i wypoczynku mieszkańców: realizacja 2016-2020, koszt łączny 9 245 051 zł, limit w 2020 r. - 200 000 zł
Cel strategiczny A.2 Rozwój zrównoważonego transportu miejskiego.	
A.2.1 Dokończenie rozbudowy i modernizacji podstawowego układu drogowego miasta, w tym połączenie centrum z węzłami autostradowymi i wylotami z miasta dróg krajowych.	Zadania wpisane do WPF: <ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa DK-46 - ulicy Głównej i ulicy Przejazdowej wraz z budową obejścia ul. Św. Barbary do ul. Pułaskiego w Częstochowie; realizacja 2014-2021, koszt całkowity: 132 968 713 zł, limit w 2020 r. - 78 481 589 zł - Przebudowa Alei Wojska Polskiego - DK 1 w Częstochowie - Stworzenie o wysokich parametrach i bezpiecznej sieci połączeń dróg krajowych i międzynarodowych; realizacja 2015-2022, koszt całkowity 200 760 446 zł, limit w 2020 r. - 76 852 385 zł - Budowa węzła drogowego Alei Wojska Polskiego DK-1 wraz z nowym przebiegiem DK-46 w Częstochowie - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, wykonanie dokumentacji wraz z realizacją zadania; realizacja 2018-2023, koszt całkowity 30 890 000 zł, limit w 2020r. - 300 000 zł - Budowa węzła drogowego Alei Wojska Polskiego DK-1 z ulicą Połaniecką w Częstochowie - Wykonanie dokumentacji wraz z realizacją zadania; realizacja 2018-2023, koszt realizacji: 30 550 000 zł, limit w 2020 r. - 50 000 zł
A.2.2 Modernizacja i remont dróg i ulic lokalnych, w sposób poprawiający bezpieczeństwo ruchu.	<ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa układu drogowego Alei Niepodległości na odcinku od skrzyżowania z ul. Bór do skrzyżowania z ul. Jagiellońską w Częstochowie; realizacja 2019-2020, koszt całkowity: 2 505 000 zł, limit w 2020 r. - 2 500 000 zł - Program budowy i przebudowy ulic oraz dróg lokalnych – Poprawa infrastruktury lokalnej; realizacja 2014-2023, koszt całkowity: 281 669 693 zł, limit w 2020 r. - 11 026 338 zł - Budowa połączenia komunikacyjnego 1-Maja – Krakowska – Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami unijnymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 162 100 000 zł); realizacja 2014-2023, koszt wkłady z budżetu miasta: 57 740 190 zł, limit w 2020r. - 500 000 zł - Rozbudowa ul. Artyleryjskiej i ul. Kościelnej w Częstochowie na odcinku od ul. Matejki do przedłużenia ulicy Jagiellońskiej do ul. Kościelnej; realizacja 2018-2020, koszt całkowity: 7 289 878 zł; limit w 2020 r. - 3 879 753 zł - Przebudowa ulicy Łódzkiej w Częstochowie; realizacja 2018-2020, koszt łączny 4 279 028 zł, limit w 2020 r. - 1 732 938 zł - Budowa ulicy Złotej w Częstochowie; realizacja 2020-2021, łączny koszt 5 809 675 zł, limit w 2020r. - 500 000 zł - Przebudowa ulicy Korczaka w Częstochowie; realizacja 2019-2020, koszt łączny 2 297 703 zł, limit w 2020 r. - 2 295 703 zł - Niezbędne modernizacje mostów ze względu na stan techniczny - Przebudowy mostów

	<p>zgodnie ze wskazaniami przeglądów technicznych: realizacja 2018-2023, koszt całkowity 20 513 808 zł, limit w 2020 r. - 100 000 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dokumentacja przyszłościowa - Przygotowanie inwestycji do realizacji w latach następnych; realizacja 2014-2020, koszt łączny 5 285 133 zł, limit w 2020 r. - 900 000 zł
A.2.3 Wprowadzanie stref „uspokojonego” i niskoemisyjnego ruchu w centrum miasta i w osiedlach mieszkaniowych.	<p>Zadanie w WPI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program budowy i przebudowy chodników i miejsc parkingowych - Poprawa infrastruktury drogowej – chodników i miejsc parkingowych; realizacja 2017-2022, koszt łączny 13 360 063 zł, limit w 2020 r. - 1 000 000 zł
A.2.4 Wdrażanie inteligentnego systemu sterowaniu ruchem.	Dostosowanie sygnalizacji świetlnej do wymogów prawnych - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego; realizacja 2014-2020, koszt całkowity 5 258 133 zł, limit w 2020 r. - 900 000 zł
A.2.5 Rozbudowa systemu ścieżek i dróg rowerowych.	Zadania realizowane w wydatkach bieżących i inwestycyjnych związanych z budową dróg
A.2.6 Rozwój i integracja pasażerskiego transportu zbiorowego obsługującego mieszkańców miasta i związanego z nim, otaczającego obszaru funkcjonalnego.	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa węzłów przesiadkowych na terenie miasta Częstochowy - Ułatwienie korzystania z różnych form komunikacji; realizacja 2014-2020, koszt łączny 76 496 134 zł, limit w 2020r. - 34 406 737 zł - Zakup autobusów elektrycznych wraz ze stacjami ładowania – Rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego obsługującego mieszkańców miasta (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami unijnymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 11.075.000 zł); realizacja 2020-2022, koszt w budżecie 3 240 920, limit w 2020r. - 14 632 zł - Zadanie nie ujęte w WPF realizowane przez MPK Częstochowa w ramach programu „Lepsza komunikacja w Częstochowie”: modernizacja linii tramwajowej Raków-Północ, realizacja 2018-2020; koszt 114,5 mln zł; zakup 10 składów tramwajowych, realizacja 2018-2021, koszt 90 mln zł
Cel strategiczny A.3 Rewitalizacja zaniedbanych obszarów mieszkalnych i terenów przemysłowych.	
A.3.1 Wdrożenie stałego monitoringu pozwalającego wyznaczyć obszary miasta wykazujące cechy degradacji społecznej, gospodarczej, technicznej lub przestrzennej.	W bieżących wydatkach budżetu, jednostek podległych i innych organizacji w ramach określonych Miejskim Programem Rewitalizacji
A.3.2 Aktualizacja i wdrożenie Miejskiego Programu Rewitalizacji.	Zadanie zrealizowane
A.3.3 Zdiagnozowanie, wyznaczenie pod ponowne wykorzystanie zdegradowanych terenów przemysłowych i ich modernizacja infrastrukturalna.	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących
Cel strategiczny A.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego i dobrej jakości usług bytowych.	

<p>A.4.1 Modernizacja i renowacja mieszkalnych budynków z zasobów zarządzanych przez jednostki miejskie, z uwzględnieniem poprawy efektywności energetycznej i zachowania ich walorów estetyczno-funkcjonalnych.</p>	<p>Zadania realizowane przez ZGM TBS Zadania w WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja budynków z mieszkaniowego zasobu gminy – Poprawa warunków i stanu użytkowego budynków należących do mieszkaniowego zasobu gminy; realizacja 2017-2020, koszt łączny 1 939 208 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł • Przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 31 dla potrzeb mieszkań socjalnych – Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami pomocowymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 12 000 000 zł); wkład z budżetu miasta: 2 900 000 zł, limit w 2020 r. - 400 000 zł.
<p>A.4.2 Adaptacja i przeznaczenie na wynajem lokali mieszkalnych przystosowanych do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, z zapewnieniem najemcom dostępu do usług opiekuńczych.</p>	<p>Zadanie realizowane przez ZGM TBS</p>
<p>A.4.3 Przygotowanie planistyczne i uzbrojenie infrastrukturalne terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.</p>	<p>Zadanie w WPF wymienione w A.1</p>
<p>A.4.4 Realizacja, w tym z wykorzystaniem form partnerstwa publiczno-prywatnego i publiczno-społecznego, budynków z mieszkaniami na wynajem.</p>	<p>Zadanie w WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych – Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego; realizacja 2013-2023, koszt całkowity 25 467 965 zł, limit w 2020 r. - 800 000 zł
<p>A.4.5 Adaptacja zwalnianych lokali mieszkalnych w obiektach o gorszym standardzie na potrzeby lokali socjalnych.</p>	<p>Zadanie realizowane przez ZGM TBS</p>
<p>A.4.6 Zapewnienie wszystkim terenom przeznaczonym pod budownictwo mieszkaniowe, wskazanym w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, dostępu do sieci zaopatrzenia w wodę, odbioru ścieków, zaopatrzenia w gaz i energię elektryczną oraz sieci teleinformatycznych.</p>	<p>Zadanie realizowane na bieżąco</p>
<p>Cel strategiczny A.5 Ochrona zasobów przyrodniczych i poprawa jakości środowiska przez ograniczanie emisji zanieczyszczeń i hałasu.</p>	
<p>A.5.1 Zwiększenie ilości i powierzchni urządzonych terenów zielonych, w tym zapewnienie dostępności do nich mieszkańców gęsto zaludnionych dzielnic (Wrzosowiak, Raków, Ostatni Grosz, Tysiąclecie, Stare Miasto).</p>	<p>Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących</p>

<p>A.5.2 Upowszechnianie różnorodnych form mikroretencji wód opadowych, w tym „zielonych dachów”, „rozszczelnionych” otoczeń domów, mikroziorników na wody deszczowe.</p>	<p>Zadania w WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odwodnienie dzielnicy Północ w Częstochowie – Konieczność wybudowania kanału w celu budowy ulic; realizacja 2018-2021, koszt całkowity 23 582 242, limit w 2020 r. - 13 999 273 zł - Program odwodnienia miasta - Realizacja niezbędnego odwodnienia miasta; realizacja 2018-2022, koszt całkowity: 6 565 221 zł, limit w 2020 r. - 1 390 000 zł - Budowa odwodnienia ul. Kucelińskiej w Częstochowie – Realizacja niezbędnego odwodnienia miasta; realizacja 2019-2020, koszt całkowity 2 885 237 zł, limit w 2020 r. - 2 171 290 zł
<p>A.5.3 Upowszechnianie „zielonych barier” i innych form skutecznie chroniących budynki mieszkalne od emisji hałasu i zanieczyszczeń komunikacyjnych.</p>	<p>Zadanie realizowane w ramach szerszych zadań bieżących i inwestycyjnych</p>
<p>A.5.4 Wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych w zakresie rozwoju komunikacji publicznej.</p>	<p>Zadania w WPF wskazane w A.2.6</p>
<p>A.5.5 Eliminacja, z centrum miasta i z dzielnic o wysokiej gęstości zamieszkania, opartych na spalaniu węgla domowych palenisk i systemów grzewczych, poprzez zastąpienie ich systemami centralnego ogrzewania.</p>	<p>Zadania realizowane na bieżąco przez ZGM TBS w porozumieniu z przedsiębiorstwem ciepłowniczym Fortum</p>
<p>A.5.6 Wsparcie na wymianę domowych palenisk i systemów grzewczych opartych na spalaniu węgla na instalacje niskoemisyjne w dzielnicach o przewadze budownictwa jednorodzinne.</p>	<p>Zadanie w WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie zadań na modernizację systemów grzewczych - Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa jakości powietrza; realizacja 2019-2020, łączny koszt 1 072 000 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł
<p>A.5.7 Upowszechnienie systemów segregacji i recyklingu odpadów „u źródła”.</p>	<p>Zadanie realizowane przez przedsiębiorstwo komunalne Cz.P.K</p> <p>Zadanie w WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program budowy kanalizacji sanitarnej - Poprawa warunków socjalnobytowych mieszkańców, realizacja 2017-2021, łączny koszt 2 354 017 zł, limit w 2020 r. - 400 000 zł
<p>A.5.8 Wspieranie dotacjami robót związanych z usuwaniem i utylizowaniem materiałów zawierającym azbest.</p>	<p>Dofinansowanie zadań na usuwanie wyrobów zawierających azbest - Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa jakości powietrza; realizacja 2019-2020, koszt całkowity 78 000 zł, limit w 2020 r. - 50 000 zł</p>
<p>A.5.9 Upowszechnianie form energetyki rozproszonej opartej na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii.</p>	<p>Zadania w WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie zadań do montażu kolektorów słonecznych - Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa jakości powietrza; realizacja 2019-2020, koszt całkowity 110 000 zł, limit w 2020 r. - 80 000 zł - Budowa infrastruktury służącej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Miasto Częstochowa – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa

	<p>jakości powietrza; realizacja 2017-2020, koszt całkowity 4 331 029 zł, limit w 2020 r. - 65 000 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa infrastruktury służącej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Miasto Częstochowa – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa jakości powietrza; realizacja 2017-2020, koszt 54 688 zł, limit na 2020 r. - 20 000 zł
Cel strategiczny A.6 Poprawa efektywności energetycznej miasta.	
A.6.1 Wdrożenie programu efektywności energetycznej, kierowanego do wszystkich właścicieli i zarządców obiektów mieszkalnych, usługowych i przemysłowych na obszarze miasta, w zakresie poprawy skuteczności zarządzania i upowszechnienia dobrych wzorców efektywności.	<p>Zadania w WPF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Częstochowie - etap I i II - Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i jakości powietrza; realizacja 2013-2021, koszt całkowity 41 964 818 zł, limit w 2020 r. - 7 500 000 zł - Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia poprzez modernizację części sieci oświetleniowej w Częstochowie – Poprawa jakości oświetlenia oraz obniżenie zużycia energii elektrycznej; realizacja 2019-2020, koszt całkowity 819 706 zł, limit w 2020 r. - 774 706 zł - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – III etap - Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i jakości powietrza (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami pomocowymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 4 000 000 zł); realizacja 2019-2020, wkład własny 2 057 616 zł, limit 2020 r. - 100 000 zł - Przebudowa oświetlenia ulicznego wzdłuż trasy tramwajowej w Częstochowie - Przebudowa oświetlenia ulic przebiegających wzdłuż linii tramwajowej w Częstochowie; realizacja 2018-2020, koszt całkowity 3 710 555 zł, limit w 2020 r. - 1 770 473 zł
A.6.2 Utworzenie, przy współpracy z uczelniami, centrum upowszechniania efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (transfer technologii i rozwiązań z zakresu zarządzania).	
A.6.3 Współpraca z jednostkami, funduszami i instytucjami europejskimi, narodowymi i regionalnymi w celu stworzenia systemu wsparcia finansowego inwestycji poprawiających efektywność energetyczną i zmniejszającą emisję zanieczyszczeń.	
A.6.4 Dotacje dla najuboższych grup mieszkańców na wspieranie form remontów i instalowania urządzeń zmniejszających zużycie energii w mieszkaniu.	
A.6.5 Narzucanie standardów budowlanych o wysokiej efektywności energetycznej na obiekty realizowane przez miasto.	
Obszar: B. PRACA	
Cel strategiczny: B.1 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez przygotowanie odpowiednich terenów inwestycyjnych i wprowadzanie zachęt materialnych dla inwestorów.	
B.1.1 Przygotowanie w porozumieniu z instytucjami rządowymi nowych obszarów przewidzianych do objęcia przez Specjalne Strefy Ekonomiczne, w tym przygotowanie gotowej infrastruktury powierzchni logistyczno – produkcyjnej.	Zadania realizowane na bieżąco

<p>B.1.2 Wyznaczenie i przygotowanie planistyczne i infrastrukturalne stref aktywności gospodarczej, w pierwszej kolejności wykorzystujących istniejące tereny poprzemysłowe oraz tereny otaczające planowane węzły autostradowe.</p>	
<p>B.1.3 Wskazanie i przygotowanie miejsc rozwoju działalności logistycznej powiązanych infrastrukturalnie z sieciami autostrad, dróg krajowych, linii kolejowych i lotnisk w Pyrzowicach oraz „rezerwowym” w Rudnikach.</p>	
<p>B.1.4 Utrzymanie stabilnego systemu ulg podatkowych zachęcających do tworzenia nowych miejsc pracy, realizacji dużych inwestycji i wdrażania nowoczesnych technologii.</p>	
<p>Cel strategiczny B.2 Wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, w sposób promujący lokalne produkty i usługi, chroniący unikalne, lokalne specjalizacje i technologie.</p>	
<p>B.2.1 Utworzenie w porozumieniu z Izbą Rzemieślniczą i uczelniami centrum promocyjno-doradczego mającego na celu identyfikację, promocję, ochronę unikatowych specjalizacji lokalnych produktów i usług.</p>	<p>Zadanie realizowane na bieżąco</p>
<p>B.2.2 Wsparcie form promocji i zbytu unikatowych specjalizacji lokalnych poprzez preferencje w wynajmie lokali użytkowych i organizacji targów, kiermaszów, wystaw.</p>	
<p>B.2.3 Wprowadzenie do kierunków kształcenia w szkolnictwie zawodowym nauki technik i wykorzystywania tradycyjnych lokalnych technologii.</p>	
<p>B.2.4 Preferowanie w zamówieniach publicznych związanych z zakupem materiałów promocyjnych produktów wytwarzanych zgodnie z lokalnymi technologiami lub opartych na lokalnych materiałach oraz wzornictwie.</p>	
<p>Cel strategiczny B.3 Rozwój edukacji zawodowej.</p>	
<p>B.3.1 Promocja i podniesienie atrakcyjności kształcenia w szkołach zawodowych w celu zwiększenia zainteresowania ofertą kształcenia uzdolnionych młodych ludzi.</p>	<p>Zadanie wpisane do WPF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uczeń z certyfikatem - Podniesienie zdolności do zatrudnienia 100 uczniów z kierunku technik elektronik, realizator Techniczne Zakłady Naukowe, realizacja 2018-2020, koszt 12 000, limit w 2020 r. - 5 335 zł

<p>B.3.2 Modernizacja bazy edukacyjnej szkolnictwa zawodowego, w tym doposażenie w nowoczesne urządzenia warsztatów praktycznej nauki zawodu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Logistyka łączy Europę – Hiszpania - Ponadnarodowa mobilność uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego, realizator Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego, realizacja 2018-2020, koszt 623 946 zł, limit w 2020 r. - 290 568 zł
<p>B.3.3 Przywrócenie modelu patronackiego, w którym duże przedsiębiorstwa rynkowe bezpośrednio wpływają na wybór kierunków i jakość kształcenia swoich przyszłych kadr zawodowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Logistyka łączy Europę - Ponadnarodowa mobilność uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego; realizator Zespół Szkół im. Jana Kochanowskiego, realizacja 2018-2020, koszt 641 863 zł, limit w 2020 r. - 309 969 zł
<p>B.3.4 Wprowadzenie form partnerstwa szkół zawodowych z małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz zakładami rzemieślniczymi w zakresie rozwoju praktycznej nauki zawodu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Z doświadczeniem w przyszłość II - Staże zagraniczne dla uczniów; realizator Zespół Szkół im. B. Prusa. Realizacja 2018-2020, koszt 637 990 zł, limit w 2020 r. - 285 726 zł
<p>B.3.5 Rozszerzenie systemu dokształcania i doskonalenia zawodowego poprzez realizację przez szkolnictwo zawodowe form szkoleń realizowanych na zamówienie przedsiębiorstw rynkowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Job experience – szansą na lepszy start zawodowy młodzieży – Staże zagraniczne dla uczniów; realizator Zespół Szkół im. B. Prusa, realizacja 2019-2021, koszt 644 456 zł, limit 2020 r. - 618 986 zł
<p>B.3.6 Zniesienie barier architektonicznych, technicznych i mentalnościowych blokujących dostępność do zdobycia dobrych kwalifikacji zawodowych przez osoby niepełnosprawne lub z innych przyczyn wykluczone społecznie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Praktyka w firmach zagranicznych kluczem do sukcesu - Umożliwienie uczniom odbycia staży zagranicznych w Hiszpanii; realizator Zespół Szkół Ekonomicznych, realizacja 2019-2021, koszt 320 056 zł, limit w 2020 r. - 288 355 zł
<p>B.3.7 Stworzenie, przy współpracy Miasta i przedsiębiorstw rynkowych, systemu stypendiów wspierających zdobycie przez młodych ludzi wyższych kwalifikacji zawodowych, przy założeniu zwrotnego charakteru wsparcia (obowiązku odpracowania w firmie fundującej).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - EBBD- umiędzynarodowienie, rozpowszechnienie i doskonalenie Europejskiego Dyplomu w zakresie biznesu - Wymiana doświadczeń zawodowych nauczycieli; realizator Zespół Szkół Ekonomicznych, realizacja 2019-2022, koszt 62 869 zł, limit w 2020 r. - 17 603 zł
<p>B.3.8 Wdrożenie programu powtórnej edukacji zawodowej osób w wieku 45+, umożliwiającej adoptowanie wcześniej nabytych umiejętności do zmian wynikających z postępu technologicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Staże zagraniczne szansą na dobry zawód - Podniesienie kompetencji nauczycieli, doskonalenie warsztatu pracy uczniów; realizator Zespół Szkół Budowlanych, realizacja 2020-2021, koszt 309 775 zł, limit w 2020 r. - 204 518 zł
	<ul style="list-style-type: none"> - Zdobywamy doświadczenie – europejskie praktyki ZSME – Udział uczniów w zagranicznych praktykach na terenie Hiszpanii, realizator Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, koszt 318 289 zł, limit w 2020 r. - 210 281 zł - Hiszpańskie praktyki szansą na rozwój zawodowy i osobisty – Odbycie praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach w Hiszpanii; realizator Zespół Szkół Technicznych, realizacja 2019-2020, koszt 375 929 zł, limit w 2020 r. - 193 636 zł - Europejskie praktyki dziś – sukces zawodowy jutro – Zdobycie doświadczenia zawodowego przez uczniów technikum w przedsiębiorstwach i instytucjach zagranicznych; realizator Zespół Szkół Technicznych, realizacja 2020-2021, koszt 644 081 zł, limit w 2020 r. - 267 156 zł - Staż czyni mistrza – mobilność zagraniczna wartością dodaną w procesie kształcenia umiejętności zawodowo-organizacyjno-społecznych uczniów technikum - Staże zagraniczne uczniów technikum; realizator ZSTiO im. S. Żeromskiego, realizacja 2019-2020, koszt 449 758zł, limit w 2020 r. -224 893 zł - Wiedza, umiejętność, język – europejski trening kompetencji zawodowych techników branży usługowej i informatycznej – Praktyki zagraniczne; realizator ZSTiO im S. Żeromskiego, realizacja 2020-2021, koszt 451 011 zł, limit w 2020 r. - 223 565 zł

	<ul style="list-style-type: none"> - Zawodowa współpraca 2 - Wzrost konkurencyjności na rynku pracy 286 (60K) absolwentów/ek z 4 częstochowskich szkół zawodowych; realizator FER/ZSP/ZSPiMR/ZSME/TZN, realizacja 2019-2021, koszt 4 145 605 zł, limit w 2020 r. - 1 829 392 zł
Cel strategiczny B.4 Wspieranie współpracy przedsiębiorców z wyższymi uczelniami.	
B.4.1 Wspieranie form współpracy uczelni z przedsiębiorcami w zakresie badań i wdrożeń.	Realizowane na bieżąco w ramach działalności ARR
B.4.2 Wspieranie tworzenia form start-up umożliwiających rozpoczęcie przez studentów i absolwentów samodzielnej działalności gospodarczej.	
B.4.3 Promowanie wykorzystywania potencjału intelektualnego pracowników naukowych i studentów przy pracach zleconych w ramach outsourcingu.	
B.4.4 Wspieranie wprowadzenia rodzaju patronatu dużych przedsiębiorstw rynkowych nad rozwojem kierunków i specjalności na wyższych uczelniach.	
Cel strategiczny B.5 Aktywna ochrona podstawowych praw pracowniczych.	
B.5.1 Upowszechnienie, w jednostkach podległych samorządowi Miasta Częstochowa, standardów ochrony podstawowych praw pracowniczych: zatrudnianie na stałe umowy, przy wynagrodzeniu nie mniejszym niż płaca minimalna, w warunkach zgodnych z przepisami prawa.	Realizowane na bieżąco
B.5.2 Wprowadzenie formy dialogu społecznego, na poziomie miasta, między reprezentantami pracodawców i pracowników.	
B.5.3 Wprowadzenie standardu stosowanego przez zamówieniach publicznych finansowanych z budżetu miasta, dotyczącego wymogu uwzględniania przez wykonawcę kosztów związanych z zagwarantowaniem podstawowych praw pracowniczych (wynagrodzenia nie mniejsze od płacy minimalnej, opłacane ubezpieczenia społeczne, zagwarantowanie warunków pracy zgodnych z przepisami BHP).	
Obszar:	C. SPOŁECZNOŚĆ
Cel strategiczny C.1 Poprawa warunków zdrowotnych życia w mieście.	

<p>C.1.1 Wprowadzenie powszechnego prozdrowotnego monitoringu i wsparcia profilaktycznego dla dzieci od urodzenia do ukończenia szkół podstawowych.</p>	<p>Zadania realizowane na bieżąco. Wpisane do WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program budowy boisk i bieżni lekkoatletycznych wraz z infrastrukturą sportową - Tworzenie warunków dla rozwoju sportu, rekreacji i wychowania fizycznego, realizacja 2018-2020, koszt 2 865 769 zł, limit w 2020 r. - 500 000 zł
<p>C.1.2 Wsparcie na rzecz przeciwdziałania nieszczęściu bezpłodności.</p>	
<p>C.1.3 Wdrażanie nowych form wsparcia dla kobiet brzemiennych i we wczesnym okresie macierzyńskim, w tym upowszechnienie możliwości wykonywania pracy zawodowej zdalnej oraz udziału w szkoleniach doskonalenia zawodowego umożliwiających powrót do aktywności zawodowej.</p>	
<p>C.1.4 Rozwój bazy rekreacyjno-sportowej i promowanie aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania i stylu życia wśród dzieci i młodzieży.</p>	
<p>C.1.5 Zwiększenie dostępności mieszkańców do specjalistycznych usług medycznych.</p>	
<p>C.1.6 Upowszechnienie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia w grupie wiekowej 45+.</p>	
<p>C.1.7 Wprowadzenie, na podstawie Karty Seniora, preferencji dla osób starszych w dostępie do usług medycznych.</p>	
<p>C.1.8 Wdrażanie programu rozwoju Miejskiego Szpitala Zespołowego.</p>	
<p>C.1.9 Utrzymanie standardu czasu interwencji zespołów ratunkowych: 15 minut od powiadomienia.</p>	
<p>C.1.10 Wdrażanie i dofinansowanie programów profilaktycznych finansowanych z budżetu miasta na podstawie wskazań wynikających ze statystyk zachorowalności.</p>	
<p>C.1.11 Wspieranie form opieki hospicyjnej gwarantującej zachowanie godności odchodzącym i pomoc psychologiczną rodzinom żegnającym najbliższych.</p>	
<p>Cel strategiczny C.2 Zagwarantowanie wszystkim mieszkańcom dostępności do form zorganizowanej opieki nad dziećmi i do usług edukacyjnych dobrej jakości.</p>	

<p>C.2.1 Poprawa dostępności do form opieki nad dziećmi do lat 3, w tym wspieranie rozwoju punktów opieki nad małymi dziećmi i tworzenia żłobków przy zakładach pracy.</p>	<p>Zadania wpisane do WPF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa Żłobka Miejskiego w Częstochowie przy Alei Armii Krajowej 66a - Poprawa stanu technicznego i użytkowego obiektów użyteczności publicznej; realizacja 2019-2020, koszt 2 010 000 zł, limit w 2020 r. - 610 000 zł - Aktywni rodzice – szczęśliwe dzieci 3 - Zwiększenie szans rodziców na powrót do pracy; realizator FER/ŻIM, realizacja 2019-2020, koszt 1 856 212, limit w 2020 r. - 995 960 zł - Wesole przedszkole - Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w Częstochowie, realizator FER/MP 37/MP38, realizacja 2019-2020, koszt 1 408 872 zł, limit w 2020r. 504 691 zł - Rozbudowa i przebudowa Miejskiego Przedszkola nr 38 przy ul. gen. Leopolda Okulickiego 63 w Częstochowie - Poprawa stanu bezpieczeństwa i warunków technicznych obiektów użyteczności publicznej (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami unijnymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 3 000 000 zł), realizacja 2020-2022, wkład z budżetu 450 000 zł, limit w 2020 r. - 15 000 zł - Kodowanie w przestworzach – edukacja ponad podziałami - Rozwijanie kompetencji społecznych, akceptacja i wyrównywanie szans uczniów o specjalnych potrzebach, zapobieganie wykluczeniu i nierównościom społecznym poprzez innowacyjne i aktywne metody pracy z uczniem, realizator SP nr 1, realizacja 2018-2020, koszt 130 404 zł, limit w 2020 r. - 48 886 zł - Zdrowe kroki ku lepszej przyszłości - Podniesienie potencjału międzynarodowego szkoły, realizator SP nr 2, realizacja 2018-2020, koszt 140 784 zł, limit w 2020 r. - 49 708 zł - Partnerstwo europejskie w edukacji STEM - Podniesienie jakości kształcenia w obszarze nauk ścisłych; realizator SP nr 7, realizacja 2018-2020, koszt 139 999 zł, limit w 2020 r. - 28 002 zł - Techno logika kluczem do naszej przyszłości - Wspieranie uczniów i nauczycieli w zdobywaniu i doskonaleniu umiejętności podstawowych i kompetencji kluczowych; realizator SP nr 12, realizacja 2018-2020, koszt 120 906 zł, limit w 2020 r. - 58 194 zł - Powrót do szkoły, powrót do przyszłości - Wspieranie uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych; realizator SP nr 12, realizacja 2018-2020, koszt 69 451 zł, limit w 2020 r. - 19 123 zł - Porozmawiajmy o nauce - Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez wymiany międzynarodowe nauczycieli; realizator SP nr 15, realizacja 2018-2020, koszt 141 389 zł, limit w 2020 r. - 36 465 zł - Piszę bo też jestem pisarzem - Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez międzynarodową wymianę doświadczeń dotyczącą rozpowszechniania pisanych tekstów kultury; realizator SP nr 17, koszt 67 676 zł, limit w 2020 r. - 32 185 zł - My, mali odkrywcy XXI wieku... gotowi, aby stworzyć mapę i kod naszego terytorium -
<p>C.2.2 Zagwarantowanie dostępu do przedszkoli lub oddziałów przedszkolnych dla wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat.</p>	
<p>C.2.3 Dofinansowanie programów uzupełniających wzmacniających zdolności intelektualne dzieci w wieku przedszkolnym.</p>	
<p>C.2.4 Wprowadzenie standardów jakości nauczania (minimalna i maksymalna ilość uczniów w klasach, ilość uczniów na jednego zatrudnionego nauczyciela itp.) by zagwarantować równy dostęp do usług edukacyjnych.</p>	
<p>C.2.5 Promowanie szkół osiągających najlepsze wyniki na egzaminach zewnętrznych, wprowadzanie „programów naprawczych” tam gdzie wyniki odzwierciedlają złą jakość kształcenia.</p>	
<p>C.2.6 Upowszechnienie na poziomie szkół poradnictwa psychologicznego i poradnictwa w zakresie wyboru zawodu.</p>	
<p>C.2.7 Wprowadzenie, jako programu dodatkowego, edukacji kulturalnej dla szkół wszystkich rodzajów, mobilizując nauczycieli do korzystania z oferty miejskich placówek kultury.</p>	
<p>C.2.8 Utrzymanie i rozwój systemu stypendialnego wzmacniającego szanse kształcenia uzdolnionych dzieci i młodzieży z rodzin uboższych.</p>	

	<p>Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez międzynarodową wymianę doświadczeń; realizator SP nr 17, realizacja 2018-2020, koszt 92 758 zł, limit w 2020 r. - 48 234 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odnajdywanie tożsamości kulturowej poprzez edukację i interkulturowy dialog między obywatelami Europy - Współpraca europejska szkół; realizator SP nr 31, realizacja 2018-2020, koszt 138 136 zł, limit w 2020 r. - 23 794 zł - Wiedza bez granic – europejski rozwój szkoły – Doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli poprzez wdrażanie nowoczesnych metod nauczania; realizator SP nr 31, realizacja 2018-2020, koszt 293 873 zł., limit w 2020 r. - 8 305 zł - Młodzi przedsiębiorczy uczniowie - Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez wymiany międzynarodowe nauczycieli i zdobycie dodatkowych kompetencji przez nauczycieli; realizator SP nr 33, realizacja 2018-2020, koszt 153 017 zł, limit w 2020 r. - 29 907 zł - Młodzi przedsiębiorczy uczniowie - Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez wymiany międzynarodowe nauczycieli i zdobycie dodatkowych kompetencji przez nauczycieli; realizator SP nr 34, realizacja 2018-2020, koszt 111 525 zł, limit w 2020 r. - 18 450 zł - Teatr, integracja i wielokulturowość w Europie - Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez wymiany międzynarodowe nauczycieli; realizator SP nr 41, realizacja 2018-2020, koszt 117 381 zł, limit w 2020 r. - 23 737 zł - Aktywni obywatele promujący dziedzictwo kulturowe – Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez wymiany międzynarodowe nauczycieli; realizator SP nr 41, realizacja 2018-2020, koszt 94 264 zł, limit w 2020 r. - 19 062 zł - Brak przeszkód, brak barier - Podniesienie jakości pracy szkoły poprzez wymiany międzynarodowe nauczycieli; realizator SP nr 41, realizacja 2018-2020, koszt 118 003, limit w 2020 r. - 23 863 zł - Dzieląc przeszłość, kształtujemy naszą przyszłość – Stworzenie propozycji modułu edukacyjnego współczesnej europejskiej szkoły; realizator SP nr 42, realizacja 2018-2020, koszt 106 020 zł, limit w 2020 r. - 25 169 zł - Smakując europejską sztukę i naukę - Wymiana praktyk; realizator SP nr 46, realizacja 2019-2021, koszt 160 551 zł, limit w 2020 r. - 88 592 zł - Nauka kadry edukacyjnej – inspiracją dla uczniów - Szkolenie kadry pedagogicznej; realizator SP nr 48, realizacja 2019-2021, koszt 109 386 zł, limit w 2020 r. - 59 677 zł - Przedsiębiorczy Młodzi Obywatele Nowoczesnej Europy – Wymiana dobrych praktyk w zakresie integracji społecznej; realizator Zespół Szkół im. W. Biegańskiego, realizacja 2019-2021, koszt 93 621 zł, limit w 2020 r. - 49 756 zł - Zjednoczeni w różnorodności - Wymiana dobrych praktyk w zakresie tematyki dziedzictwa kulturowego; realizator Zespół Szkół im. W. Biegańskiego, realizacja 2019-2021, koszt 133 167 zł, limit w 2020 r. - 13 100 zł - Razem w Europie dla zrównoważonej przyszłości – Podniesienie świadomości młodych ludzi na problemy dotyczące ochrony środowiska i promowanie wykorzystywania
--	---

	<p>naturalnych źródeł energii; realizator I LO im J. Słowackiego, realizacja 2019-2021, koszt 95 134 zł, limit w 2020 r. - 36 091 zł</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rzeki w naszych miastach - Wymiana dobrych praktyk; realizator I LO im J. Słowackiego, realizacja 2019-2021, koszt 133 503 zł, limit w 2020 r. - 60 181 zł - Znajomość języków otwiera drzwi do nowej rzeczywistości - Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji językowych nauczycieli; realizator II LO im R. Traugutta, realizacja 2018-2020, koszt 150 060 zł, limit w 2020 r. - 7 003 zł - Obywatel świata i umiejętności przyszłości - Krajowe i zagraniczne szkolenie nauczycieli i uczniów, udział w konkursach metodycznych i językowych; realizator IV LO im H. Sienkiewicza, realizacja 2018-2020, koszt 100 156 zł, limit w 2020 r. - 20 112 zł. - Edukacja bez granic – europejska mobilność kadry IV LO – Szkolenie nauczycieli za granicą – udział w kursach metodycznych i językowych; realizator IV LO im H. Sienkiewicza, realizacja 2019-2020, koszt 256 079 zł, limit w 2020 r. - 50 272 zł. - Europejskie doświadczenia inspiracją dla rozwoju kadry IV LO - Szkolenie nauczycieli za granicą – udział w kursach metodycznych i językowych realizator IV LO im H. Sienkiewicza, realizacja 2019-2021, koszt 227 538 zł, limit w 2020 r. - 157 030 zł. - Wyższe kwalifikacje, lepsze jutro - Udział nauczycieli w szkoleniach, mobilność szkolnej kadry edukacyjnej; realizator VII LO im M. Kopernika, realizacja 2018-2020, koszt 146 799 zł, limit w 2020 r. - 125 872 zł - Dziedzictwo kulturowe ożywia ducha przedsiębiorczości w nowych pokoleniach Europejczyków - Propagowanie dziedzictwa kulturowego ojczyzny oraz budzenie ducha przedsiębiorczości w młodych ludziach; realizator IX LO im C.K.Norwida, realizacja 2018-2020, koszt 167 261 zł, limit w 2020 r. - 35 006 zł - Odkryj w sobie talent - Podniesienie jakości kształcenia 35 szkół podstawowych do potrzeb uczniów uzdolnionych oraz z niepełnosprawnościami; realizator: FER/SP1,2,11,12,14,15,17,19,21,22,24, 25,26,27,29,30,31,32,34,35,36,37,38,39,42,46,47,49,50, 52,53,54/ZSP2,3,4; realizacja 2018-2020, koszt 4 365 523 zł, limit w 2020 r. - 697 611 zł - Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej nr 47 - Poprawa stanu bezpieczeństwa i warunków technicznych obiektów użyteczności publicznej; realizacja 2018-2020, koszt 10 399 849 zł, limit w 2020 r. - 5 100 000 zł - Przebudowa sali gimnastycznej w ZSP nr 2 ul. Olsztyńska 42 w Częstochowie - Poprawa stanu bezpieczeństwa i warunków technicznych obiektów użyteczności publicznej, realizacja 2018-2020, koszt 1 029 520 zł, limit w 2020 r. - 1 000 000 zł - Budowa budynku Bursy Miejskiej przy Alei Kościuszki 8 – Stworzenie warunków bytowych dla młodzieży szkolnej; realizacja 2019-2022, koszt 11 163 444 zł, limit w 2020 r. 500 000 zł - Przebudowa sanitariatów w obiektach oświatowych w Częstochowie -Poprawa stanu
--	--

	technicznego i użytkowego obiektów użyteczności publicznej; realizacja 2017-2020, koszt 4 583 035 zł, limit w 2020 r. - 511 224 zł
Cel strategiczny C.3 Rozwój usług społecznych, przeciwdziałających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.	
C.3.1 Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, w tym objęcie szczególną opieką rodzin osób uzależnionych.	Zadania wpisane do WPF:
C.3.2 Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych poprzez organizację prac interwencyjnych i wsparcie rozwoju spółdzielczości socjalnej.	- Akcja-Aktywizacja - Aktywizacja i reintegracja zawodowa i społeczna 82 uczestników CIS z terenów miejskich i wiejskich, realizator MOPS, realizacja 2018-2020, koszt 113 520 zł, limit w 2020 r. - 18 920 zł
C.3.3 Kontynuacja i rozwój form wsparcia osób niepełnosprawnych, w sposób umożliwiający im pełną aktywność zawodową, społeczną, obywatelską, kulturalną, sportową.	- Przyszłość to My – CIS rozwój - Podniesienie dostępności jakości usług wsparcia rodziny na terenie Gminy Miasta Częstochowy, zwiększenie zdolności do zatrudnienia 120 osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie społeczno-zawodowe w Centrum Integracji Społecznej Feniks oraz 120 osób z ich otoczenia, realizator MOPS, realizacja 2019-2022, koszt 201 600 zł, limit w 2020 r. - 67 200 zł
C.3.4 Rozwój lokalnych centrów samopomocy społecznej mobilizujących wspólnotę sąsiedzką do wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem.	- Stare Miasto – Nowe Życie - Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenach zdegradowanych i peryferyjnych miasta Częstochowy, realizator UM PS, realizacja 2019-2020, koszt 2 048 616 zł, limit w 2020 r. - 682 871 zł
C.3.5 Tworzenie mieszkań „chronionych” umożliwiających usamodzielnianie osób dotkniętych niepełnosprawnością lub osamotnieniem w starszym wieku.	- Częstochowa silna dzielnicami - Utworzenie na terenie objętym programem rewitalizacji oraz dzielnicach peryferyjnych form wsparcia dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizator PS/MOPS, realizacja 2018-2021, koszt 5 131 810 zł, limit w 2020 r. - 2 042 231 zł
C.3.6 Wprowadzanie, przy współpracy z ruchem Uniwersytetów Trzeciego Wieku i wspólnotami sąsiedzkimi, różnorodnych form wsparcia aktywności społecznej, kulturalnej, sportowej, obywatelskiej osób w wieku senioralnym.	- Innowacje w częstochowskiej pomocy społecznej - Utworzenie na terenie objętym programem rewitalizacji oraz dzielnicach peryferyjnych form wsparcia dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; realizator UM PS, realizacja 2019-2020, koszt 1 394 317 zł, limit w 2020 r. - 697 158 zł
C.3.7 Znoszenie barier architektonicznych, dostosowanie przestrzeni publicznej miasta do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych, kobiet brzemiennych i z małymi dziećmi.	- Likwidacja barier architektonicznych w placówkach miejskich w Częstochowie - Poprawa warunków i stanu użytkowego obiektów użyteczności publicznej, realizator UM IZ, realizacja 2019-2021, koszt 2 057 616 zł, limit w 2020 r. - 100 000 zł
C.3.8 Kontynuacja działań na rzecz ochrony minimalnych praw dziecka, w tym ochrony przed przemocą, zagwarantowania potrzebującym posiłku, miejsca rozwoju intelektualnego oraz niezbędnego wypoczynku.	- Przebudowa budynku przy ul. Jasnogórskiej 34 w Częstochowie dla Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie - Poprawa stanu technicznego i użytkowego obiektów użyteczności publicznej (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami pomocowymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 4 200 000 zł); realizator UM IZ, realizacja 2019-2022, wkład z budżetu 2 670 555 zł, limit w 2020 r. - 650 000 zł
C.3.9 Rozwój działań na rzecz rodzin i osób bezdomnych zmierzających do wyprowadzenia z bezdomności tych rodzin oraz osób, w tym poprzez tworzenie mieszkań	- System monitorowania usług publicznych – wdrożenie SMUP – Grupy Wymiany Doświadczeń - Wymiana doświadczeń gmin w zakresie pomocy społecznej; realizator UM NA/PS, realizacja 2019-2020, koszt 4 000 zł, limit w 2020 r. - 3 200 zł

chronionych.	
Cel strategiczny C.4 Ochrona tożsamości i rozwój kultury lokalnej.	
C.4.1 Rozwijanie form wsparcia ochrony i właściwego wykorzystania zachowanego dziedzictwa materialnego dla rozwoju poczucia lokalnej tożsamości.	<p>Zadania realizowane w ramach zadań bieżących. Zadanie wpisane do WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa i rozbudowa budynku Ratusza Starej Częstochowy wraz z zagospodarowaniem terenu - Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych cennych pod względem historycznym i zabytkowym oraz innych obiektów kultury, realizacja 2018-2020, koszt 39 556 482 zł, limit w 2020 r. - 19 022 674 zł
C.4.2 Upowszechnianie wiedzy o przeszłości i teraźniejszości Częstochowy i regionu częstochowskiego.	
C.4.3 Wspieranie amatorskiej aktywności kulturalnej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży oraz grup senioralnych.	
C.4.4 Promowanie i wspieranie rozwoju lokalnych grup artystycznych i częstochowskich wybitnych twórców.	
C.4.5 Utrzymanie i stopniowe rozszerzanie na inne obszary miasta projektów: „Aleje, tu się dzieje” oraz „Nocy Kulturalnej” jako form tworzenia współpracy między różnorodnymi organizatorami, instytucjami, wykonawcami kreacji kulturalnych.	
C.4.6 Wsparcie rozwoju Uniwersytetów Trzeciego Wieku, przy promowaniu w nich aktywności umacniającej tożsamość lokalną słuchaczy.	
C.4.7 Rozszerzenie oferty edukacyjnej miejskich instytucji kultury.	
C.4.8 Tworzenie warunków do zwiększenia udziału mieszkańców w życiu kulturalnym miasta poprzez ułatwiony dostęp do kultury i poprawę stanu bazy materialnej istniejących instytucji kultury.	
Cel strategiczny C.5 Umocnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	
C.5.1 Wyznaczenie i monitorowanie rejonów szczególnie zagrożonych i wprowadzenie skuteczniejszych form przeciwdziałania przypadkom naruszenia bezpieczeństwa osobistego mieszkańców, w tym objęcie wskazanych	<p>Zadania wpisane do WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie bezpieczeństwa dla mieszkańców miasta – Zapewnienie właściwego wyposażenia służb w sprzęt specjalistyczny oraz zakup innych niezbędnych usług

<p>rejonów monitoringiem wizyjnym.</p>	<p>zapewniających porządek i ład w mieście; realizator UM KOSO, realizacja 2017-2021, koszt 924 994 zł, limit w 2020 r. -300 000 zł</p>
<p>C.5.2 Doinwestowanie bazy, taboru i sprzętu Policji, Straży Pożarnej i Straży Miejskiej w celu skuteczniejszej walki z zagrożeniami.</p>	<p>- Kontynuacja informatyzacji Miasta Gminy Częstochowa – Budowa nowoczesnej infrastruktury składowania, przetwarzania oraz wymiany danych, realizator UM NA, realizacja 2019-2023, koszt 10 578 487 zł, limit w 2020 r. - 2 250 000 zł.</p>
<p>C.5.3 Poprawa skuteczności działań przeciw zjawiskom patologicznym, w tym ograniczenie dostępu do narkotyków, innych substancji psychoaktywnych (dopalaczy) i alkoholu ze źródeł nielegalnych.</p>	
<p>C.5.4 Wdrożenie programów profilaktycznych umacniających współpracę wspólnot sąsiedzkich z Policją i Strażą Miejską.</p>	
<p>C.5.5 Upowszechnienie szkoleń kształtujących właściwe zachowanie mieszkańców wobec zagrożeń nowego typu (zamachów terrorystycznych, katastrof, zagrożeń ze strony niekontrolowanych zbiegowisk itp.).</p>	
<p>C.5.6 Uwzględnianie, od etapu planowania przestrzennego i projektowania obiektów, zagrożeń bezpieczeństwa, w tym także zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi.</p>	
<p>C.5.7 Realizacja projektowanych zadań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i wprowadzenie stałego monitoringu stanu urządzeń przeciwpowodziowych.</p>	
<p>C.5.8 Zapewnienie w zasobach komunalnych rezerwy mieszkań zastępczych dla rodzin – ofiar kataklizmów i katastrof.</p>	
<p>C.5.9 Wspieranie i promowanie form samoorganizacji obywatelskiej, przygotowanych, w ramach szeroko rozumianej obrony cywilnej, do przeciwdziałania zagrożeniom.</p>	

<p>C.5.10 Wyznaczenie w sieci układu komunikacyjnego punktów szczególnie niebezpiecznych dla użytkowników ruchu drogowego i uwzględnianie ich przy planowaniu modernizacji i remontów.</p>	
<p>Cel strategiczny C.6 Kształtowanie kapitału społecznego poprzez rozwój różnych form aktywności obywatelskiej.</p>	
<p>C.6.1 Utrzymanie i rozwój form obywatelskiej partycypacji w zarządzaniu Miastem (budżet obywatelski, zasada konsultacji społecznej, publiczne debaty nad budżetem i dokumentami strategicznymi, wspieranie lokalnych inicjatyw itp.).</p>	<p>Zadania realizowane w ramach zadań bieżących UM oraz placówek i instytucji podległych samorządowi oraz organizacji pozarządowych.</p>
<p>C.6.2 Tworzenie, zwłaszcza w dzielnicach na obrzeżach miasta, centrów aktywności obywatelskiej, służących debatom społecznym i inicjowaniu lokalnych działań.</p>	
<p>C.6.3 Określanie w perspektywie kilkuletniej programów wspierania organizacji pozarządowych, by zagwarantować ciągłość finansowania ich zadań.</p>	
<p>C.6.4 Utrzymanie stałej formy Forum Organizacji Pozarządowych, by w sposób partnerski uzgadniać z nim kierunki i zasady rozwoju Miasta.</p>	
<p>C.6.5 Utrzymanie formy inkubatora organizacji pozarządowych i centrum wolontariatu, wspierając przez to skuteczność działań społecznych.</p>	
<p>C.6.6 Stwarzanie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w mieście.</p>	
<p>C.6.7 Nowoczesna i trwała struktura dostępu do informacji, w tym o zasobach i wydarzeniach kulturalnych miasta i regionu, na bazie sieci miejskich bibliotek publicznych.</p>	
<p>Obszar: D. CENTRUM</p>	
<p>Cel strategiczny D.1 Rozwój akademickiego ośrodka oddziałującego na rozwój regionu.</p>	
<p>D.1.1 Przygotowanie przez uczelnie i uzgodnienie z Miastem zakresu wsparcia dla rozwoju ośrodka akademickiego.</p>	<p>Realizowane w ramach zadań bieżących wydziałów UM oraz jednostek podległych, w tym w ramach wyodrębnionej kwoty na program „Akademicka Częstochowa”</p>
<p>D.1.2 Wspieranie sieci współpracy uczelni częstochowskich z ośrodkami naukowymi w Polsce i innych krajach europejskich.</p>	

<p>D.1.3 Pomoc w zaadaptowaniu się studentów i zatrudnianych pracowników naukowych przybyłych z innych krajów.</p>	
<p>D.1.4 Preferowanie uczelni lokalnych przy zamawianiu badań i opracowań dotyczących Częstochowy i regionu częstochowskiego.</p>	
<p>D.1.5 Wspieranie rozwoju kultury studenckiej.</p>	
<p>Cel strategiczny D.2 Tworzenie w partnerstwie uczelni i przedsiębiorstw rynkowych centrów badawczo-rozwojowych i form transferu technologii o znaczeniu ponadregionalnym.</p>	
<p>D.2.1 Utworzenie, w partnerstwie z uczelniami, Ośrodka Badań Regionalnych prognozującego i monitorującego kierunki rozwoju i zmiany w kształtowaniu specjalizacji gospodarczych.</p>	<p>Realizowane według zadań statutowych i możliwości materialnych ARR</p>
<p>D.2.2 Utworzenie, partnerstwie z uczelniami, Centrum Edukacji Nauk Ścisłych i Technicznych kształcącego nowoczesne kadry i budującego etos częstochowskiego inżyniera - wysokiej klasy specjalisty, wynalazcy, projektanta, naukowca.</p>	
<p>D.2.3 Promowanie różnorodnych form współpracy dużych podmiotów gospodarczych z województwa śląskiego z uczelniami częstochowskimi.</p>	
<p>D.2.4 Inicjowanie i zachęcanie uczelni do aktywności w ramach regionalnych klastrów gospodarczych.</p>	
<p>D.2.5 Wsparcie powstawania centrów badawczo-rozwojowych ukierunkowanych na współpracę z regionalnymi podmiotami gospodarczymi, zgodnie z prognozowanymi rozwojowymi specjalnościami gospodarczymi.</p>	
<p>Cel strategiczny D.3 Kreowanie wysokiej jakości oferty kulturalnej.</p>	
<p>D.3.1 Utrzymanie wysokiego poziomu placówek kulturalnych miasta (biblioteki, domu kultury, filharmonii, galerii sztuki, muzeum, ośrodka kultury, teatru); wsparcie ich aktywnej obecności w krajowym i europejskim obiegu kultury (udział w festiwalach, przeglądach, prezentacjach itp).</p>	<p>Realizowane według możliwości finansowych przez podległe miastu placówki kultury: Teatr Miejski im. A. Mickiewicza, Filharmonia Częstochowska im B. Hubermana, Miejska Galeria Sztuki, Muzeum Częstochowskie, OPK „Gaude Mater”, Miejski Dom Kultury. Zadanie wpisane do WPF: - Przebudowa i remont budynku Teatru im. Adama Mickiewicza w Częstochowie -</p>

<p>D.3.2 Wykreowanie, przynajmniej kilku dużych wydarzeń kulturalnych (tj. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”, Festiwal Wiolinistyczny im B. Hubermana, Międzynarodowe Triennale Sztuki „Sacrum” itp.) by stały się świadectwem potencjału kulturalnego miasta.</p>	<p>Rewaloryzacja obiektów i przestrzeni publicznych cennych pod względem historycznym i zabytkowym oraz innych obiektów kultury (Zadanie przewidziane do współfinansowania środkami unijnymi, zaplanowane nakłady stanowią wkład własny, szacunkowy koszt zadania 40 000 000 zł), realizacja 2013-2020, wkład własny z budżetu 2 503 827 zł, limit w 2020 r. - 235 000 zł</p>
<p>D.3.3 Wsparcie dla rozwoju szkolnictwa artystycznego.</p>	
<p>D.3.4 Promowanie i wspieranie środowiskowych inicjatyw kulturalnych, takich jak utworzenie Muzeum Monet i Medalii im Jana Pawła II, Muzeum Produkcji Zapalek, autorskich galerii plastycznych.</p>	
<p>D.3.5 Wsparcie dla wydawnictw promujących w kraju częstochowską literaturę i krytykę kulturalną.</p>	
<p>D.3.6 Organizacja dużych wydarzeń z zakresu kultury popularnej lub sportowych promujących miasto.</p>	
<p>Cel strategiczny D.4 Wypełnienie historycznej misji Miasta z Jasną Górą, poprzez rozwój i poprawę jakości usług kierowanych wobec pielgrzymów i turystów.</p>	
<p>D.4.1 Dążenie do wpisania zespołu klasztornej Jasnej Góry wraz z jego otoczeniem na listę Dziedzictwa Światowego UNESCO.</p>	<p>Zadanie realizowane w wydatkach bieżących UM oraz nadzorowanej przez samorządy Częstochowskiej Organizacji Turystycznej.</p>
<p>D.4.2 Współpraca promocyjna z Klasztorem Jasnogórskim uwypuklająca wartość przechowywanych w Sanktuarium zasobów dziedzictwa kulturowego i historycznego.</p>	
<p>D.4.3 Wspieranie rozwoju bazy schronisk młodzieżowych, hosteli i innych miejsc noclegowych nakierowanych na przyjmowanie zorganizowanych grup młodzieży szkolnej odwiedzających Klasztor Jasnogórski w ramach programów edukacyjnych.</p>	
<p>D.4.4 Utrzymywanie działań zapewniających wysokie poczucie bezpieczeństwa u osób odwiedzających Częstochowę.</p>	
<p>D.4.5 Wzmocnienie form ochrony krajobrazowej otoczenia</p>	

<p>Jasnej Góry i historycznego centrum miasta, w tym eliminacja „krzykliwych” form reklamy, estetyczne dostosowanie kolorystyki i architektury ulokowanych tam obiektów, eliminacja obiektów substandardowych.</p>	
<p>D.4.6 Wspieranie oferty turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej uzupełniającej atrakcyjność pobytu pielgrzymów na Jasnej Górze.</p>	
<p>D.4.7 Współpraca z samorządami subregionu częstochowskiego, z innymi instytucjami świeckimi i kościelnymi, z organizacjami pozarządowymi, na rzecz utrzymania i promocji europejskiego fenomenu kulturowego jakim jest kilkuwiekowa tradycja pieszego pielgrzymowania na Jasną Górę.</p>	
<p>Cel strategiczny D.5 Tworzenie zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej obsługującej mieszkańców subregionu.</p>	
<p>D.5.1 Utworzenie systemu stałego monitoringu codziennej migracji mieszkańców subregionu częstochowskiego do pracy i szkół</p>	<p>Realizowane w ramach zadań WPF wpisanych w celu A. Realizowane przez MPK w ramach porozumienia z sąsiadującymi z Częstochową gminami.</p>
<p>D.5.2 Integracja różnych form komunikacji pasażerskiej zbiorowej (komunikacja kolejowa, autobusowa miejska, autobusowa podmiejska, przewozy busami itp.), w tym wprowadzenie normy „jednego biletu” respektowanego przez różnych przewoźników oraz uzgodnienie z nimi tras i rozkładów jazdy.</p>	
<p>D.5.3 Utworzenie centrów przesiadkowych dogodnie łączących różne formy komunikacji pasażerskiej.</p>	
<p>D.5.4 Uzgodnienie podstawowego standardu pojazdów przeznaczonych do obsługi komunikacji pasażerskiej zbiorowej, w tym narzucenie niezbędnych ochronie środowiska norm niskoemisyjnych.</p>	
<p>Cel strategiczny D.6 Rozwijanie współpracy z samorządami subregionu w zakresie planowania przestrzennego, ochrony środowiska, realizacji Regionalnych Inwestycji Terytorialnych oraz promocji turystycznej.</p>	

<p>D.6.1 Utrzymanie i instytucjonalizacja Klubu Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów Ziemi Częstochowskiej jako przedstawicielstwa samorządów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.</p>	<p>Realizowane w ramach pracy Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego. Zadanie wpisane do WPF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - RIT Plan Działań Pomocy Technicznej - Realizacja Planu Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WSL w latach 2015-2023, realizacja 2015-2023, koszt 3 307 589 zł, limit w 2020 r. - 450 000 zł
<p>D.6.2 Wprowadzenie zasady wzajemnych uzgodnień między jednostkami samorządowymi działań oddziałujących na rozwój subregionu (w tym istotniejszych planów zagospodarowania przestrzennego, planów ważniejszych inwestycji liniowych: dróg, infrastruktury medialnej oraz inwestycji rzutujących na zmiany w krajobrazie, dokumentów strategicznych itp.).</p>	
<p>D.6.3 Realizacja i monitoring efektów przyjętej w Subregionie Strategii Regionalnych Inwestycji Terytorialnych.</p>	
<p>D.6.4 Opracowanie i przyjęcie wspólnego programu ochrony przeciwpowodziowej Subregionu, obejmującego także niezbędny zakres współdziałania przy ograniczaniu skutków innych katastrof naturalnych (huraganowe wiatry, opady gradu lub śniegu, pożary lasów, susze itp.)</p>	
<p>D.6.5 Współpraca przy promocji atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Subregionu.</p>	
<p>D.6.6 Współpraca przy budowie infrastruktury IT i budowie społeczeństwa informacyjnego w Subregionie.</p>	

V. ANALIZY STATYSTYCZNE

Zestaw różnorodnych wskaźników i danych statystycznych obrazujących stan Miasta Częstochowy na koniec 2019 roku na tle innych miast na prawach powiatu, porównywalnych do Częstochowy wielkością budżetu i liczbą mieszkańców.

LICZBA LUDNOŚCI

=

**PRZYROST
NATURALNY**

URODZENIA

minus

ZGONY

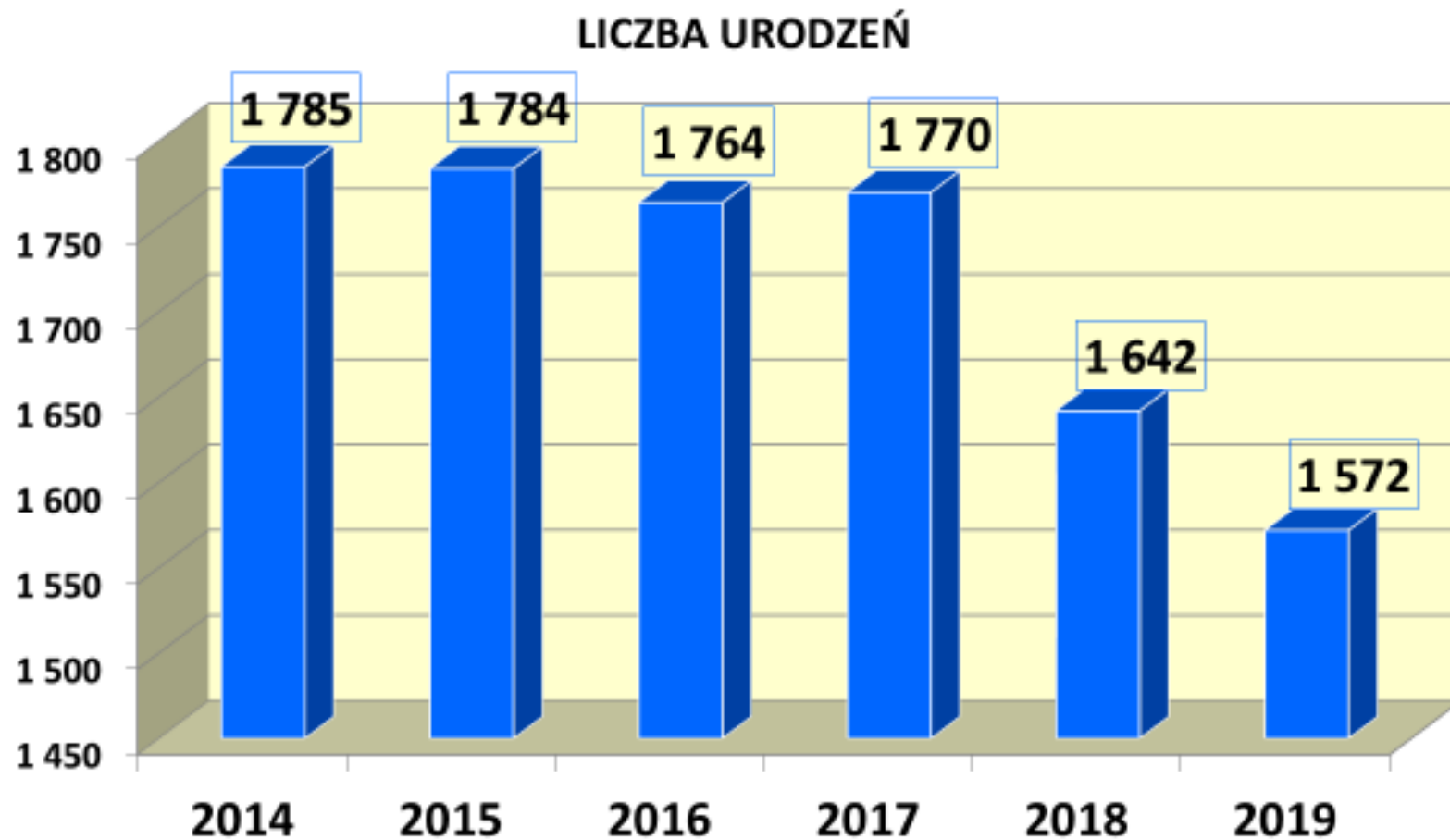
MIGRACJA

ZAMELDOWANIA

minus

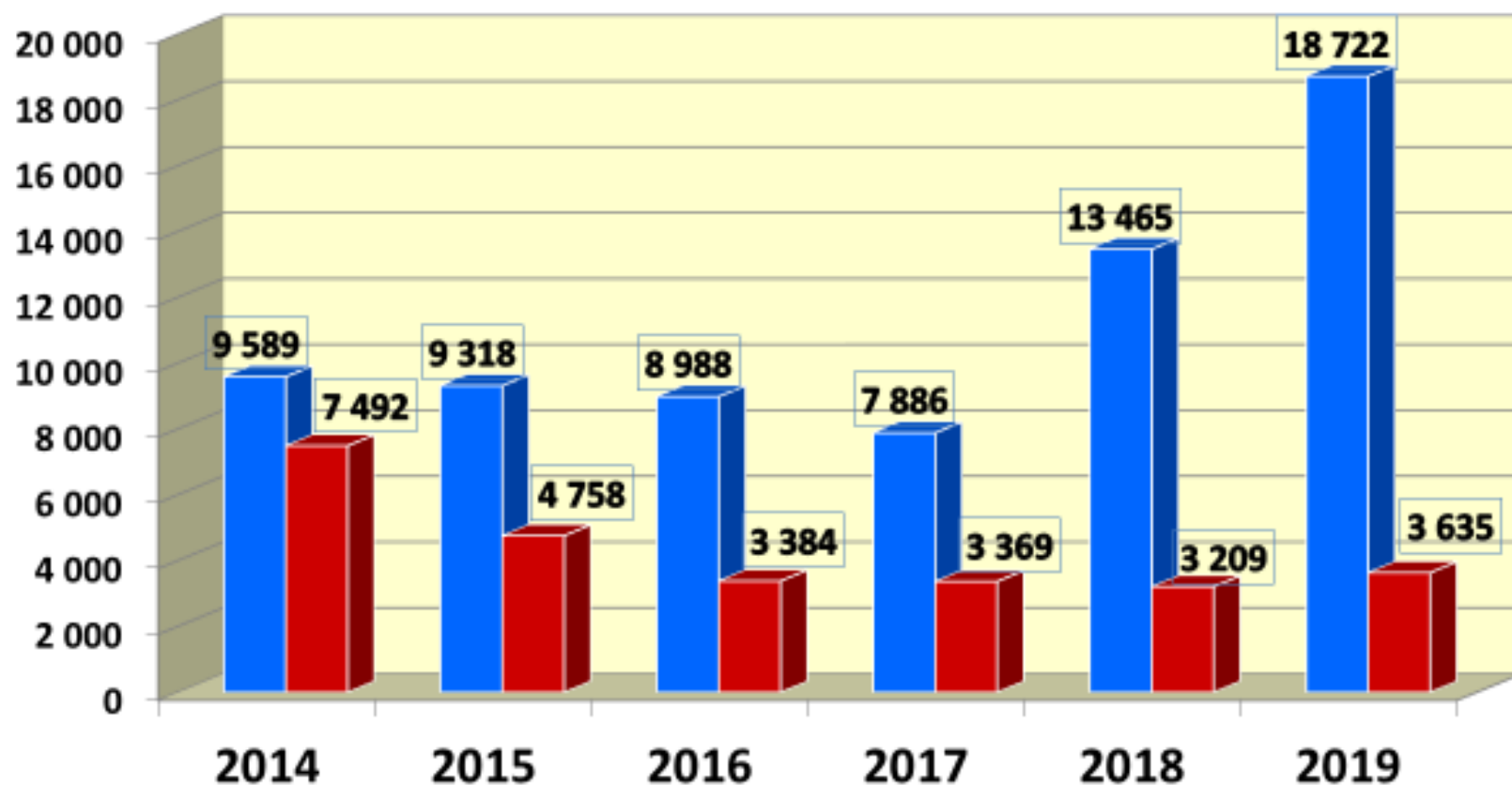
WYMELDOWANIA

URODZENIA W CZĘSTOCHOWIE W LATACH 2014 -2019

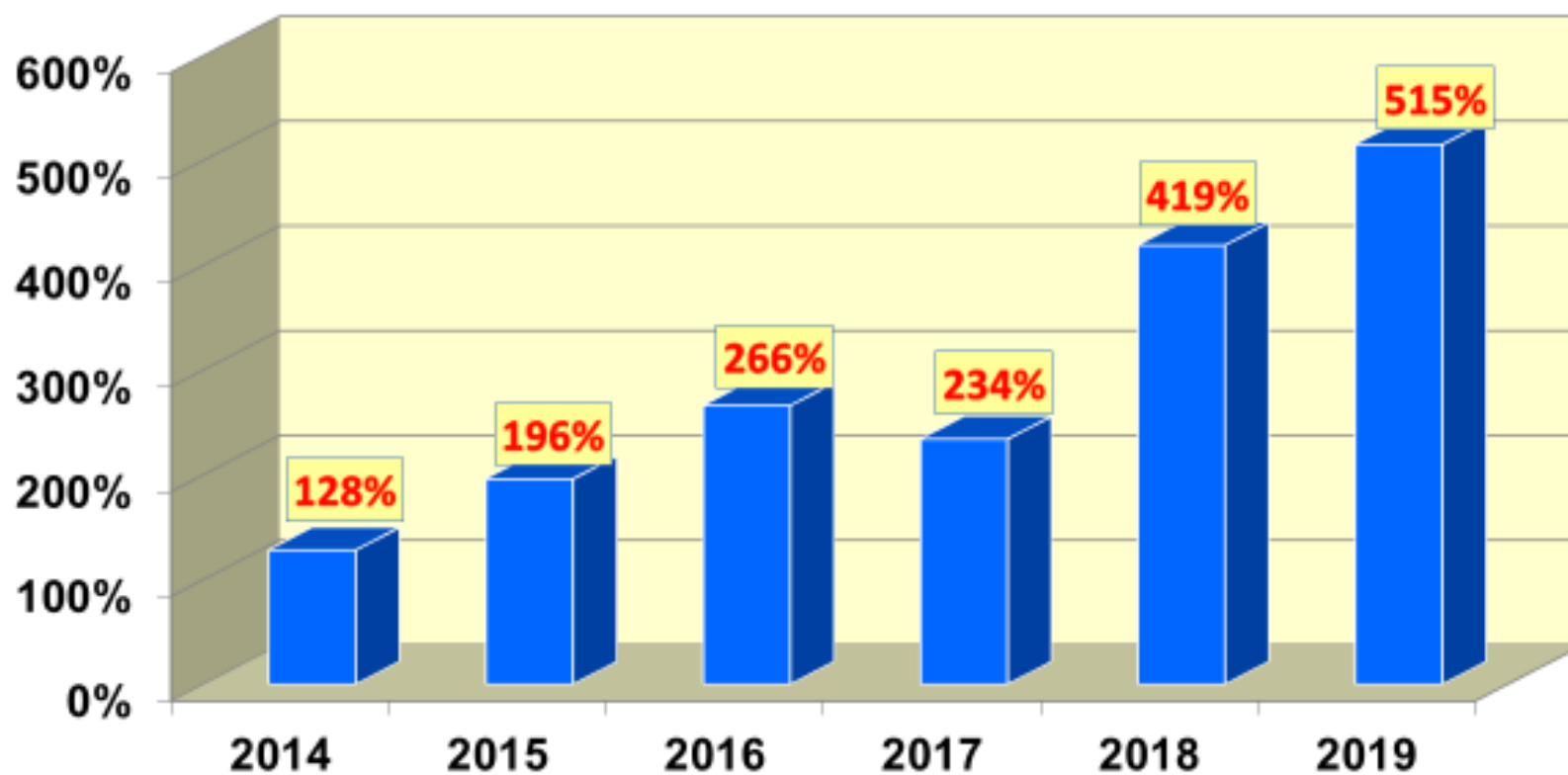
MIGRACJA W LATACH 2014 - 2019

■ ZAMELDOWANIA ■ WYMELDOWANIA

PROCENTOWA PRZEWAGA ZAMELDOWAŃ NAD WYMELDOWANIAMI

% %

LUDNOŚĆ MIAST NA PRAWACH POWIATU wg GUS

(* - wzrost spowodowany zmianą granic miasta)

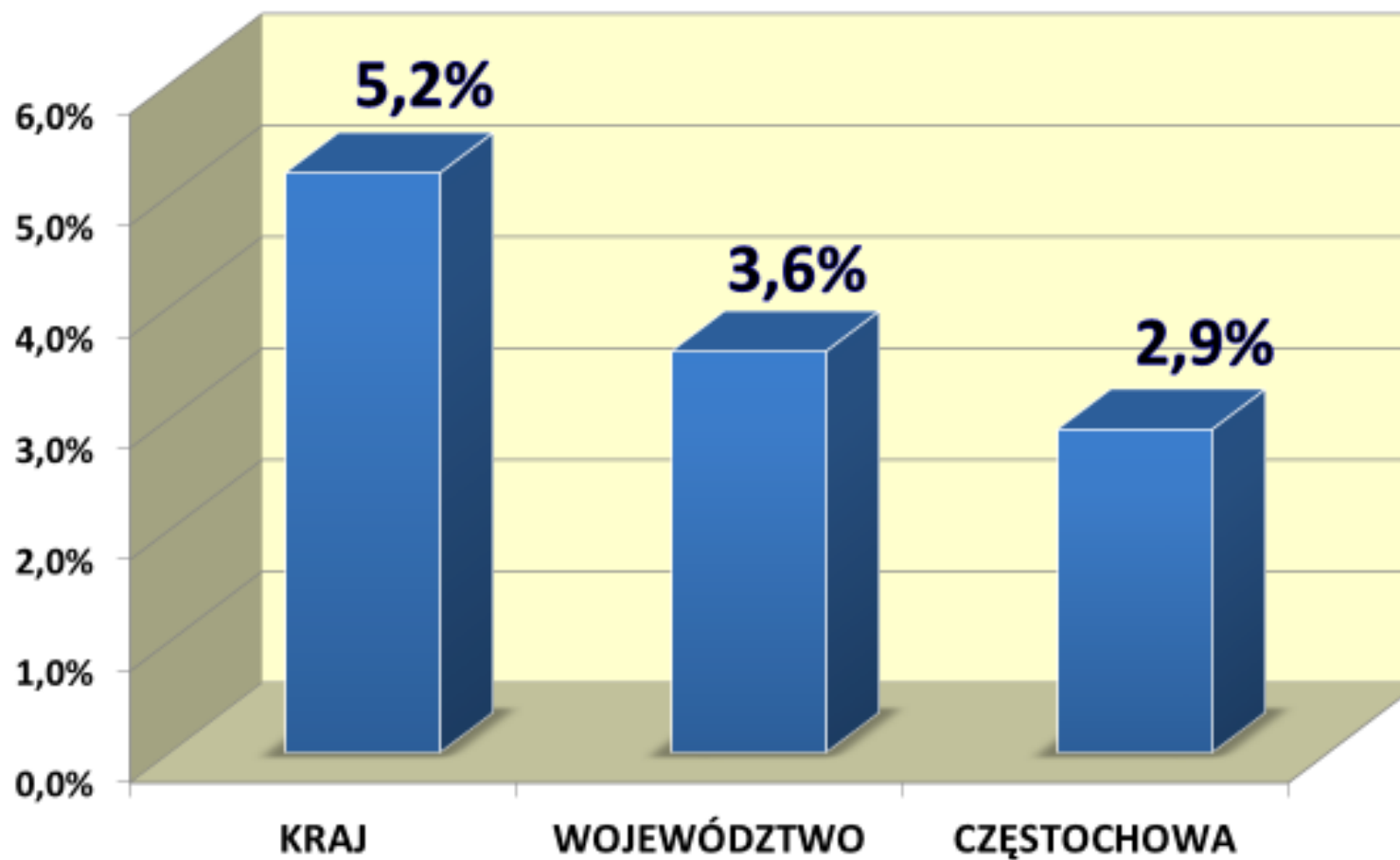
MIASTO	2010	2018	SPADEK / WZROST	
			LICZBA	%
1 BIAŁA PODLASKA	58 051	57 352	-699	-1%
2 BIAŁYSTOK	294 155	297 459	3 304	1%
3 BIELSKO BIAŁA	174 755	171 259	-3 496	-2%
4 BYDGOSZCZ	364 443	350 178	-14 265	-4%
5 BYTOM	177 266	166 795	-10 471	-6%
6 CHELM	66 537	62 670	-3 867	-6%
7 CHORZÓW	111 843	108 434	-3 409	-3%
8 CZĘSTOCHOWA	237 203	222 292	-14 911	-6%
9 DĄBRÓWA GÓRNICZA	126 079	120 259	-5 820	-5%
10 ELBLĄG	124 883	120 142	-4 741	-4%
11 GDAŃSK	460 509	466 651	6 142	1%
12 GDYŃA	249 461	246 309	-3 152	-1%
13 GŁOWICE	187 830	179 806	-8 024	-4%
14 GORZÓW WIELKOPOLSKI	124 575	123 921	-654	-1%
15 GRUDZIĄDZ	98 869	95 045	-3 824	-4%
16 JASTRZĘBE ZDRÓJ	92 622	89 128	-3 494	-4%
17 JAWORZNO	94 851	91 563	-3 288	-3%
18 JELENIA GÓRA	84 015	79 840	-4 175	-5%
19 KALISZ	105 567	100 975	-4 592	-4%
20 KATOWICE	311 421	294 510	-16 911	-5%
21 KIELCE	202 450	195 774	-6 676	-3%
22 KONIN	78 670	74 151	-4 519	-6%
23 KOSZALIN	109 302	107 321	-1 981	-2%
24 KRAKÓW	757 740	771 069	13 329	2%
25 KRÓSKO	47 516	46 511	-1 005	-2%
26 LEGNICA	103 417	99 752	-3 665	-4%
27 LESZNO	64 654	63 952	-702	-1%
28 LUBLIN	349 483	339 682	-9 801	-3%
29 ŁÓDŹ	63 240	63 000	-240	0%
30 ŁÓDŹ	750 633	685 282	-65 351	-9%
31 MYSŁOWICE	75 501	74 586	-915	-1%
32 NOWY SĄCZ	84 368	83 896	-472	-1%
33 OLSZTYN	175 388	172 362	-3 026	-2%

MIASTO	2010	2018	SPADEK / WZROST	
			LICZBA	%
34 OPOLE	122 654	128 137	5 481	4%
35 OSTROŁĘKA	53 639	52 202	-1 437	-3%
36 PIEKARY ŚLĄSKIE	58 023	55 299	-2 723	-5%
37 PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	78 882	75 670	-3 211	-4%
38 PŁOCK	124 892	120 000	-4 891	-4%
39 POZNAŃ	555 834	536 438	-19 396	-3%
40 PRZEMYŚL	65 099	61 251	-3 848	-6%
41 RADOM	221 658	213 029	-8 629	-4%
42 RUDA ŚLĄSKA	143 566	138 000	-5 566	-4%
43 RYBNIK	141 036	136 696	-4 340	-3%
44 RZESZÓW	179 199	191 564	12 365	7%
45 SIEDLCE	76 388	77 872	1 484	2%
46 SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	70 296	67 154	-3 142	-4%
47 SKERWIEWICE	48 633	48 178	-455	-1%
48 ŚLUPSK	98 022	91 007	-7 015	-7%
49 SÓPOT	38 858	36 046	-2 812	-7%
50 SOŚNOWIEC	216 961	202 036	-14 925	-7%
51 SUWAŁKI	69 245	69 827	582	1%
52 SZCZECIN	438 245	402 465	-35 780	-8%
53 ŚWIĘTOCHŁOWICE	53 384	50 012	-3 372	-6%
54 ŚWIŃDUWIE	41 425	40 910	-515	-1%
55 TARNOBRZEG	48 886	47 047	-1 839	-4%
56 TARNÓW	114 129	109 062	-5 067	-4%
57 TORUŃ	285 129	282 074	-3 055	-1%
58 TYCHY	129 587	127 831	-1 756	-1%
59 WARSZAWA	1 780 132	1 777 972	-2 160	0%
60 WIDZIELE	117 034	110 802	-6 232	-5%
61 WIDZIELE	830 892	840 648	9 756	1%
62 ZABRZE	183 398	180 297	-3 101	-2%
63 ZAMOŚĆ	88 062	85 815	-2 247	-3%
64 ŻELONA GÓRA	118 950	140 297	21 347	18%
65 ŻORY	62 138	62 456	318	1%

STOPA BEZROBOCIA 2010 - 2019

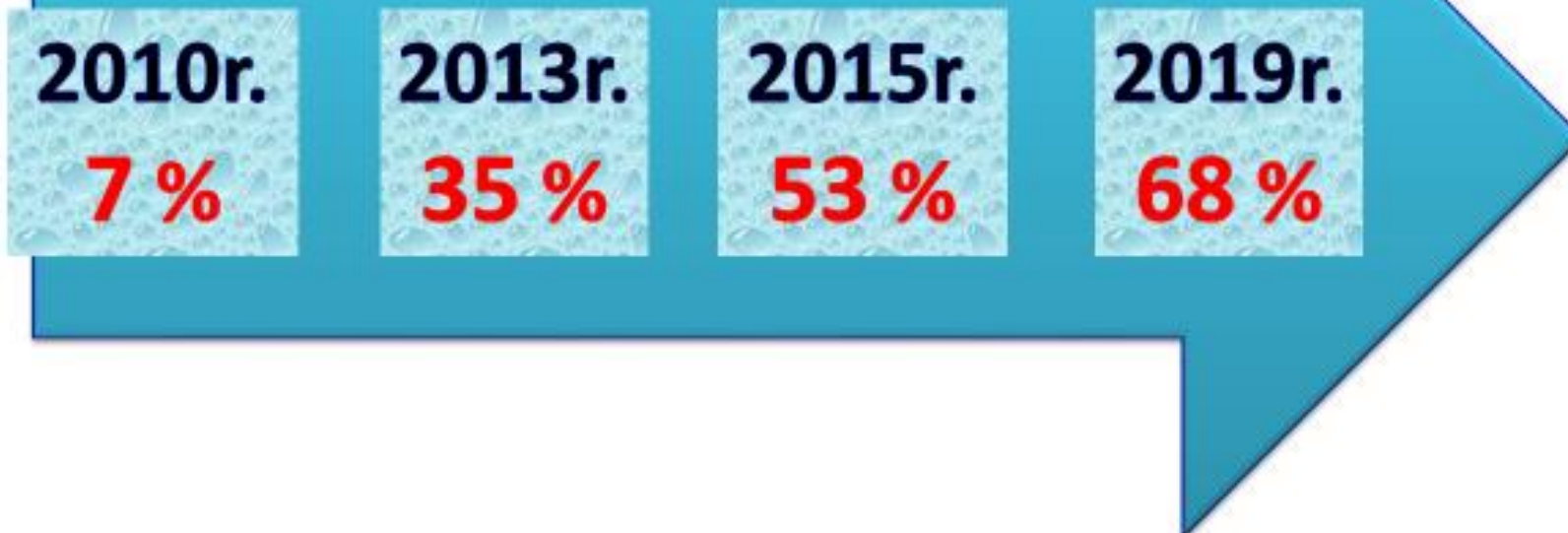
Obszar	2011	2015	2019	Spadek
	%	%	%	%
Polska	12,5	9,7	5,2	7,3
Woj. Śląskie	9,9	8,2	3,6	6,5
Częstochowa	11,7	8,5	2,9	8,8

STOPA BEZROBOCIA - 2019r.

MOŻLIWOŚCI ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW MIASTA POD INWESTYCJE

**% POKRYCIA
POWIERZCHNI INWESTYCYJNEJ MIASTA PLANAMI
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE

28 mln zł. MIASTA
NA UZBROJENIE TERENU POD INWESTYCJE

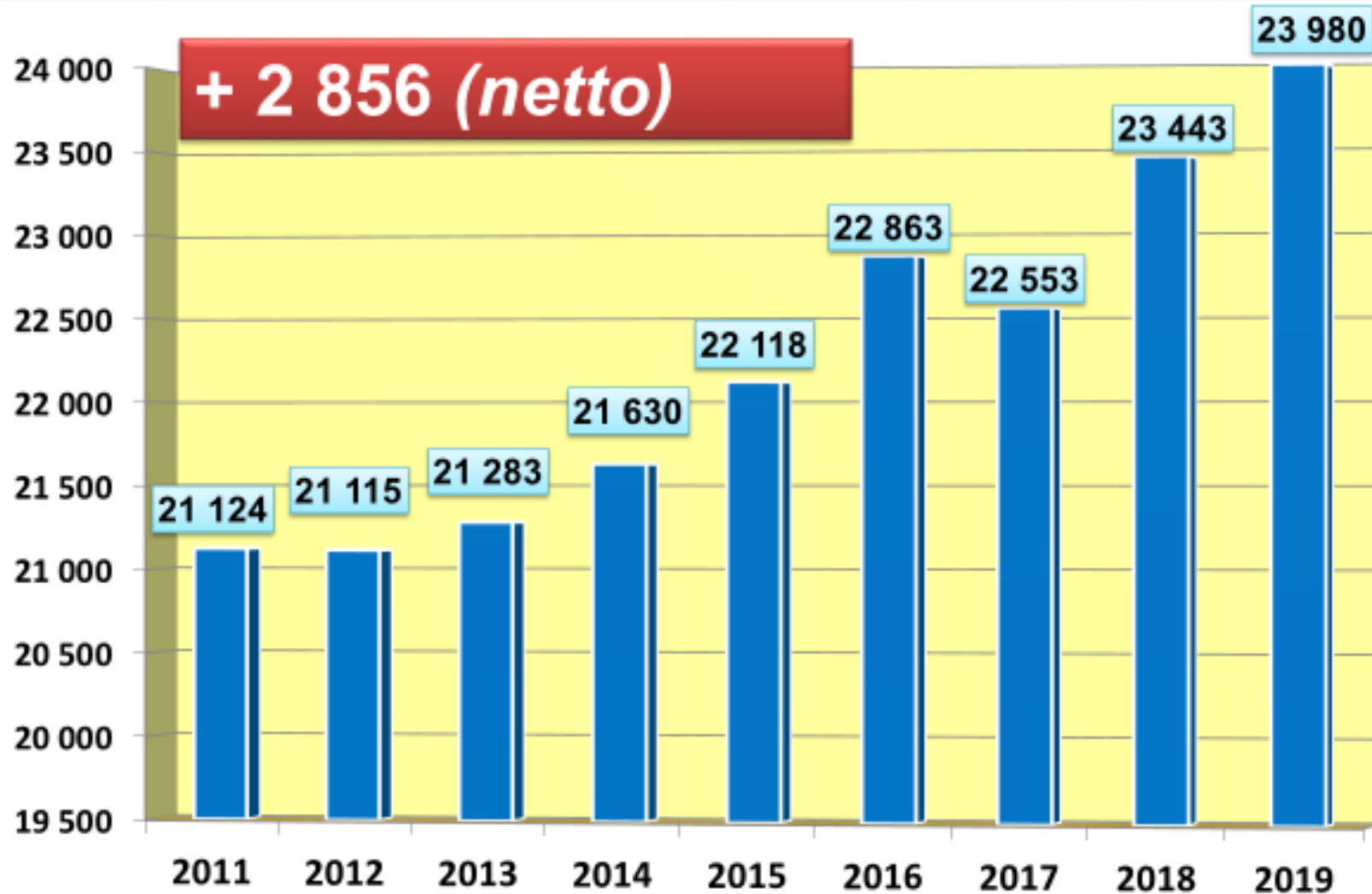

PLUS

DODATKOWA BAZA PODATKOWA

- ***PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI**
- ***PODATEK PIT**

LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW

ULGI W PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI

INWESTYCJE - 2019r.

165 MLN ZŁ.

**W
TYM**

92 MLN ZŁ.

DROGI

= 56 %

INWESTYCJE DROGOWE

Ø BUDOWA WĘZŁÓW PRZESIADKOWYCH	39,7 mln
Ø ROZBUDOWA UL. KORFANTEGO	15,7 mln
Ø UTRZYMANIE I KONSERWACJA DRÓG –	13,0 mln
Ø PRZEBUDOWA MOSTU NAD WARTĄ	10,6 mln
Ø BUDOWA DRÓG NA TERENIE SSE - „SKORKI”	4,4 mln
Ø PRZEBUDOWA ULICY IKARA	4,2 mln
Ø PRZEBUDOWA ULICY SIKORSKIEGO	2,9 mln
Ø EKSPLOATACJA OŚWIETLENIA MIASTA	2,9 mln
Ø ODWODNIENIE DZIELNICY KIEDRZYN	2,8 mln
Ø PRZEBUDOWA UL. ŁÓDZKIEJ	2,3 mln
Ø PRZEBUDOWA DROGI W UL. RÓŻANEJ	1,8 mln
Ø BUDOWA KANALIZACJI SANITARNYCH	0,9 mln

INWESTYCJE - ZDROWIE

ZAKUP SPRZETU
MEDYCZNEGO DLA SZPITALA

• **900 tys. zł.**

MODERNIZACJA SZPITALA

• **425 tys. zł.**

KARETKA I SPRZĘT
MEDYCZNY DLA POGOTOWIA
RATUNKOWEGO

• **200 tys. zł.**

INWESTYCJE - OŚWIATA

MODERNIZACJA SZKOŁY
PRZY UL. PRZESTRZENNEJ

10 mln zł.

BOISKO „ORLIK” W SZKOLE
PRZY UL. KUKUCZKI

1,2 mln zł.

PRZEBUDOWA BASENU SZKOŁY
PRZY UL. BACZYŃSKIEGO

1,4 mln zł.

REMONTY SAL
GIMNASTYCZNYCH W SZKOŁACH

1,5 mln zł.

INNE WAŻNE INWESTYCJE TO:

NOWY BUDYNEK
MIESZKALNY
WIELORODZINNY

• **3,5 MLN ZŁ.**

TERMOMODERNIZACJA
OBIEKTÓW PUBLICZNYCH

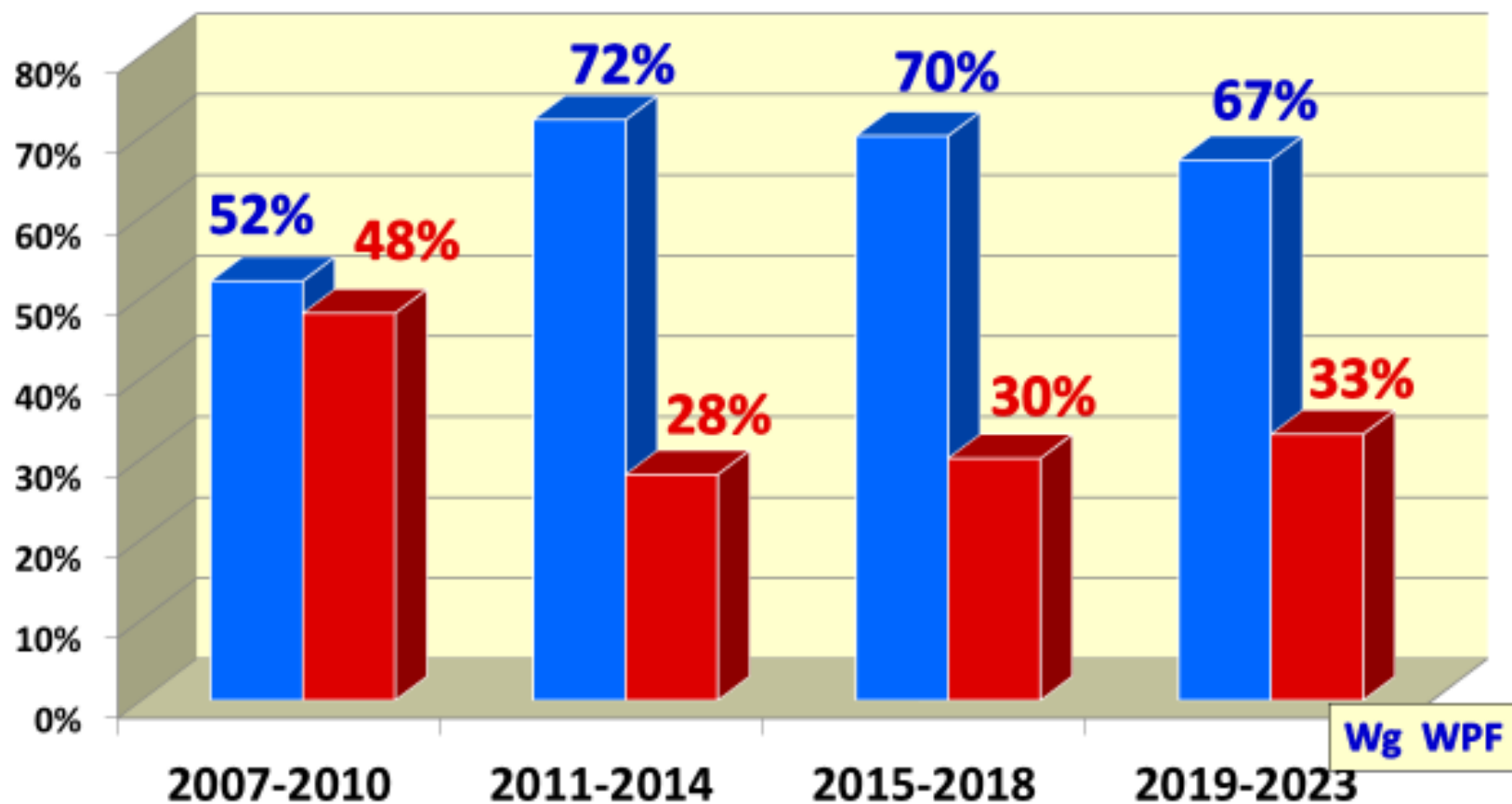
• **1,3 MLN ZŁ.**

18 NOWYCH WIAT
PRZYSTANKOWYCH I
LICZNIKI CZASU

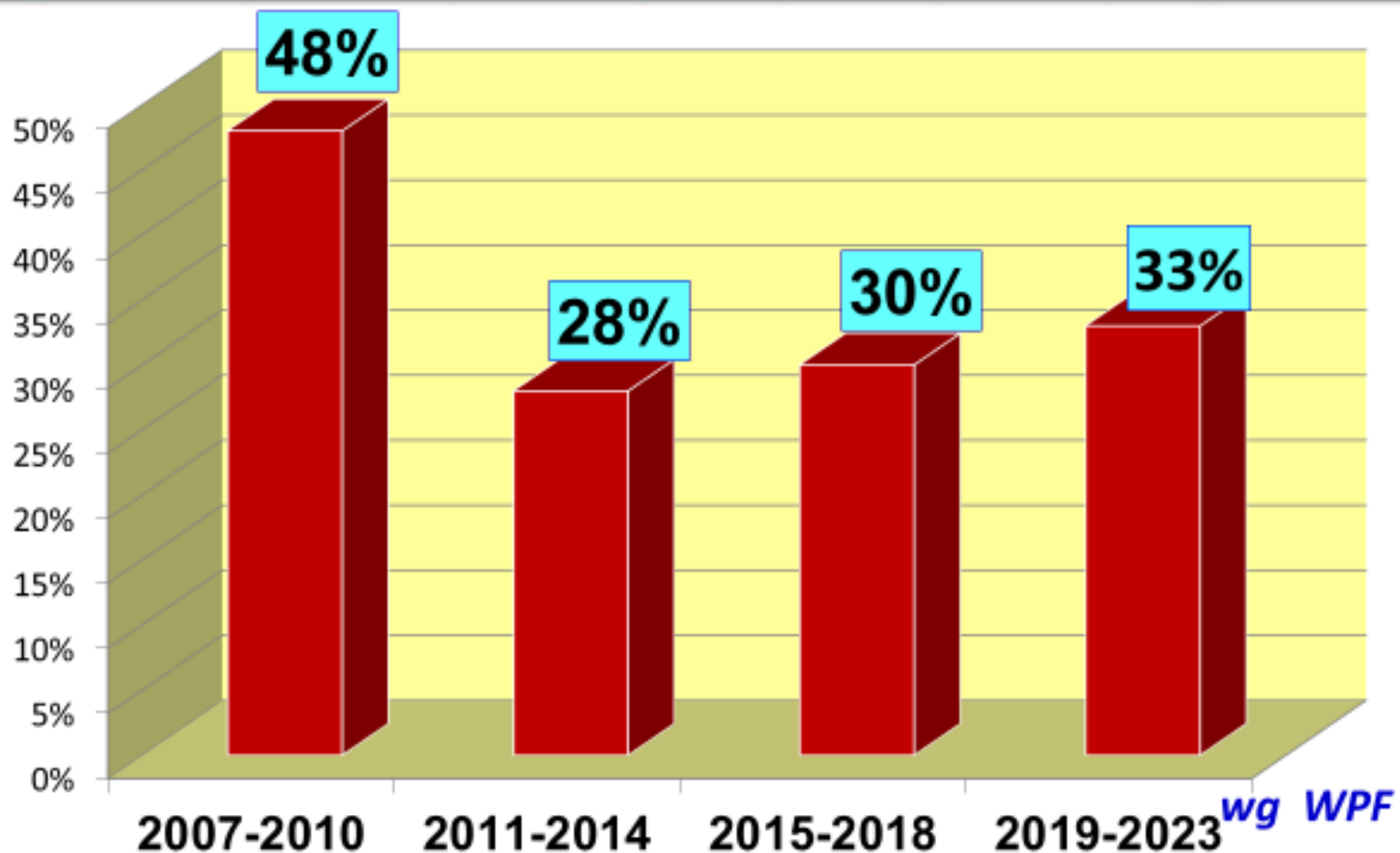
• **500 TYS. ZŁ.**

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI W KADENCJACH

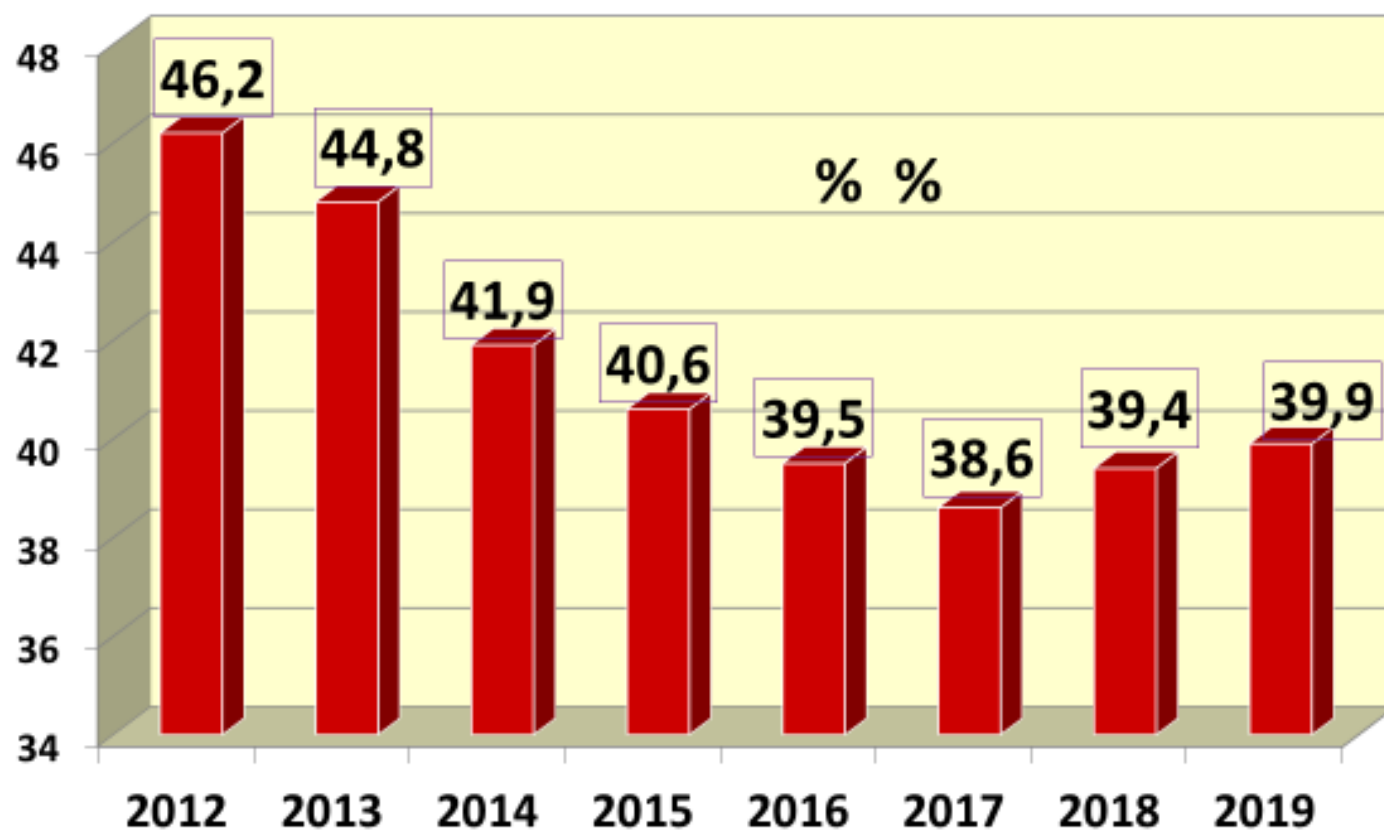
■ ŚRODKI WŁASNE I BEZZWROTNE ■ KREDYT

UDZIAŁ KREDYTÓW W FINANSOWANIU INWESTYCJI

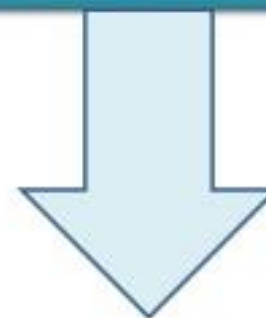
PROCENTOWE ZADŁUŻENIE BUDŻETU W LATACH 2012 - 2019

ZADŁUŻENIE BUDŻETU CZĘSTOCHOWY W LATACH 2010 - 2019

LATA	DOCHODY BUDŻETU <i>w tys. zł</i>	KWOTA DŁUGU <i>w tys. zł.</i>	% ZADŁUŻENIA
2010	819 351	366 364	43,6
2011	920 668	395 659	43,0
2012	910 991	420 567	46,2
2013	974 800	436 637	44,8
2014	1 054 651	441 425	41,9
2015	1 109 146	452 388	40,8
2016	1 144 733	452 402	39,5
2017	1 199 870	462 821	38,6
2018	1 264 046	491 113	39,4
2019	1 386 062	553 218	39,9

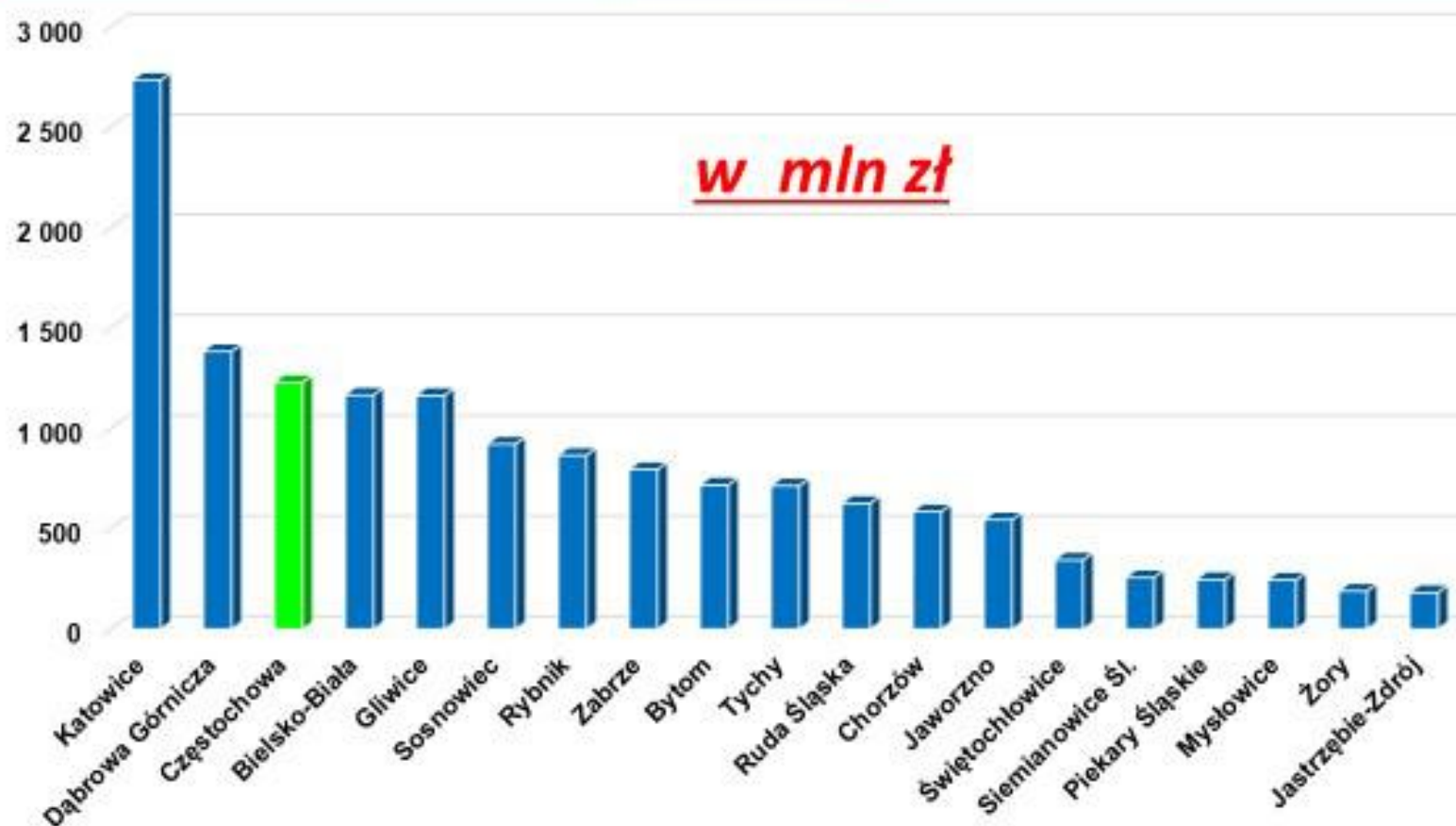
POZYSKANE DLA MIASTA ŚRODKI BEZZWROTNE 2011-2019

1,1
mld zł

WARTOŚĆ UNIJNYCH PROJEKTÓW WOJ. ŚLĄSKIE W LATACH 2014 – 2020

(<https://europarlament.pap.pl/wartosc-projektow-unijnych-realizowanych-na-terenie-polskich-gmin>)

USTAWOWE SKUTKI DZIAŁAŃ RZĄDU DLA BUDŻETU MIASTA NA ROK 2020

ZMNIJSZENIE o 41 mln NALEŻNYCH MIASTU DOCHODÓW

- ❖ obniżenie skali podatkowej z 18 do 17%;= minus 21 mln
- ❖ wprowadzone zwolnienia z podatku dochodowego od osób fizycznych zatrudnionych do 26 roku życia; = minus 8 mln
- ❖ zwiększenie kosztów uzyskania przychodów; = minus 12 mln

WZROST WYDATKÓW o 137 mln WYNIKAJĄCY Z USTAW,

- ❖ Niedofinansowanie oświaty (subwencja+wzrost płac nauczycieli. = plus 120 mln
- ❖ zwiększenie minimalnego wynagrodzenia oraz wyłączenie z jego podstawy dodatku stażowego; = plus 10 mln
- ❖ wzrost o 22% odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych; = plus 1 mln
- ❖ skutki wzrostu cen prądu = plus 6 mln

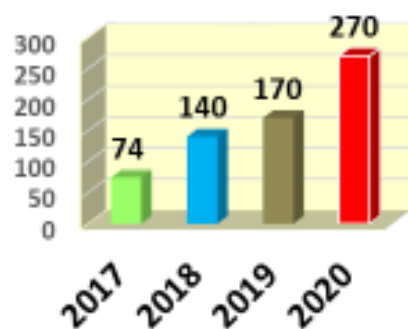
ŁĄCZNIE DZIAŁANIA RZĄDU

ZABRAŁY BUDŻETOWI MIASTA 178 mln.

GŁÓWNE PRZYCZYNY PODWYŻKI OPŁATY ZA ŚMIECI

**WZROST tzw.
OPŁATY
MARSZAŁKOWSKIEJ**

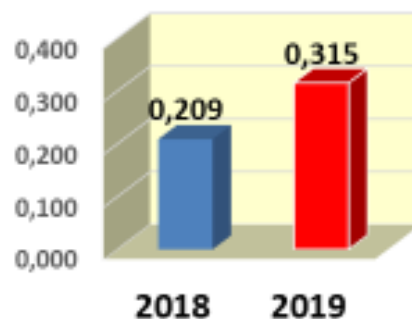
263 %

**O WYSOKOŚCI OPŁAT
DECYDUJE MINISTER**

**WZROST CEN
ENERGII**

51 %

KOSZTY WZROSŁY

o 51 %

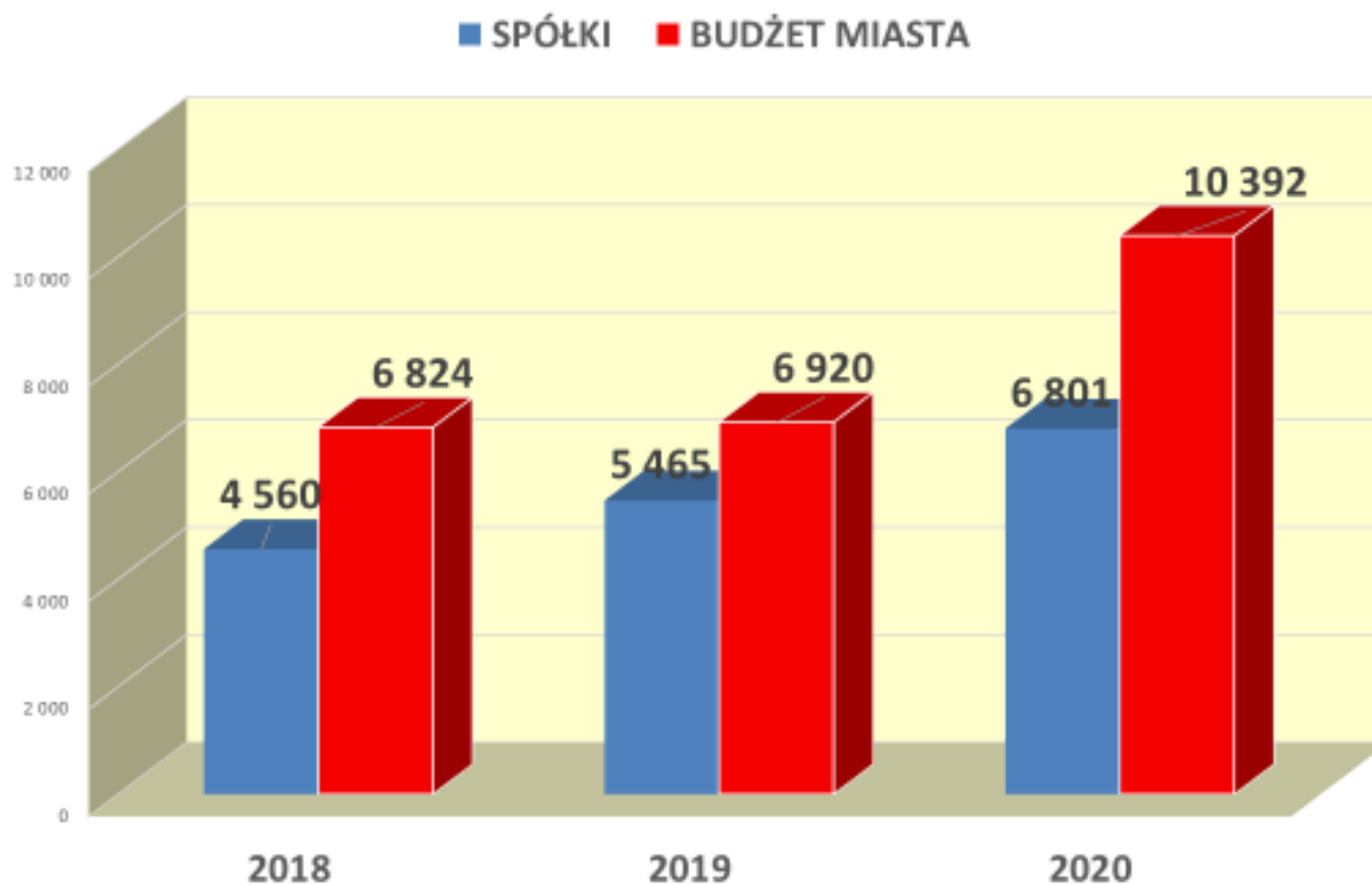
**WZROST PŁACY
MINIMALNEJ**

30 %

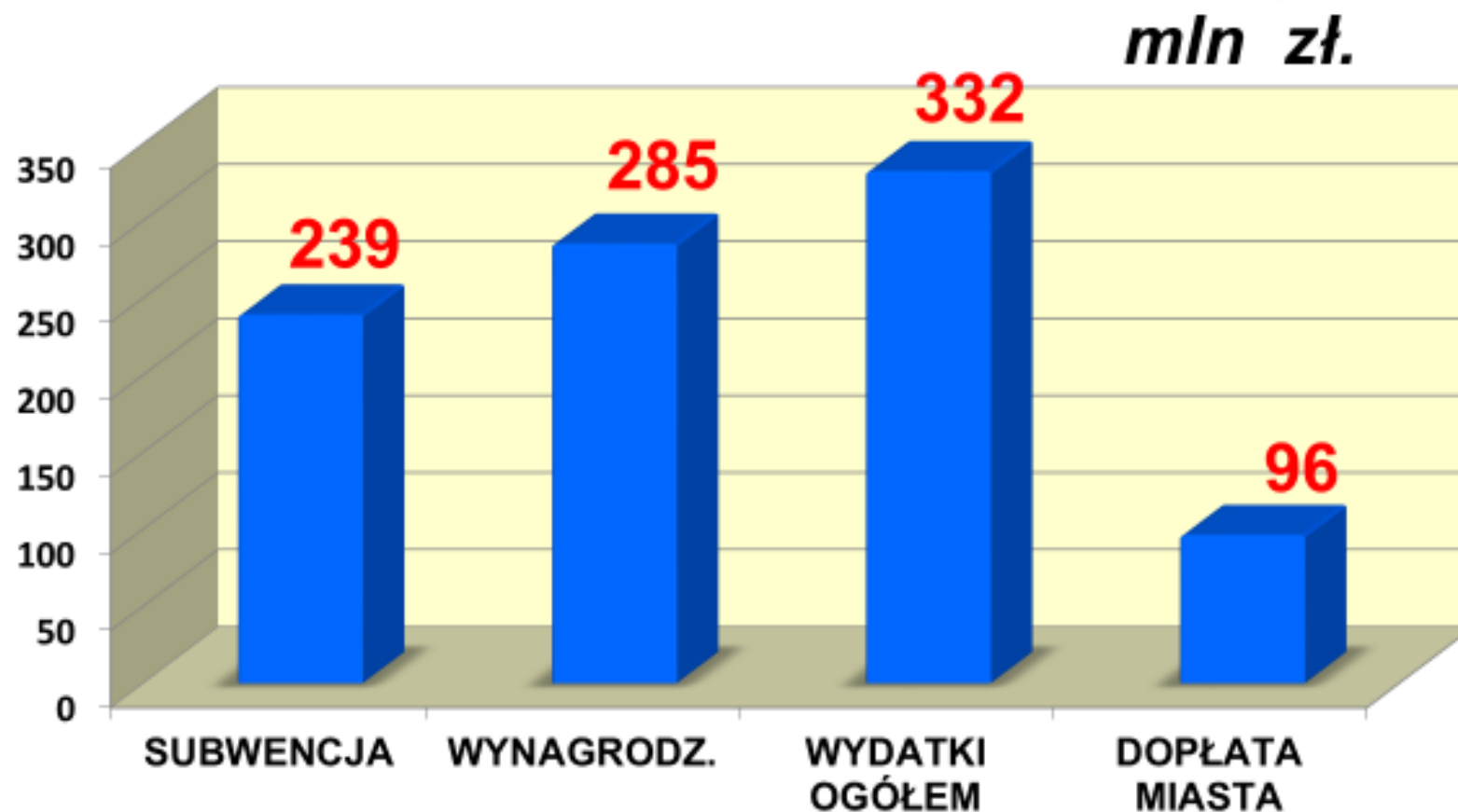

**KOSZTY PRACY
WZROSŁY O 30% CO
PRZEKŁADA SIĘ NA
WZROST
KOSZTÓW SYSTEMU**

SKUTKI WZROSTU CEN ENERGII ELEKTRYCZNEJ DLA BUDŻETU MIASTA ORAZ SPÓŁEK MIEJSKICH

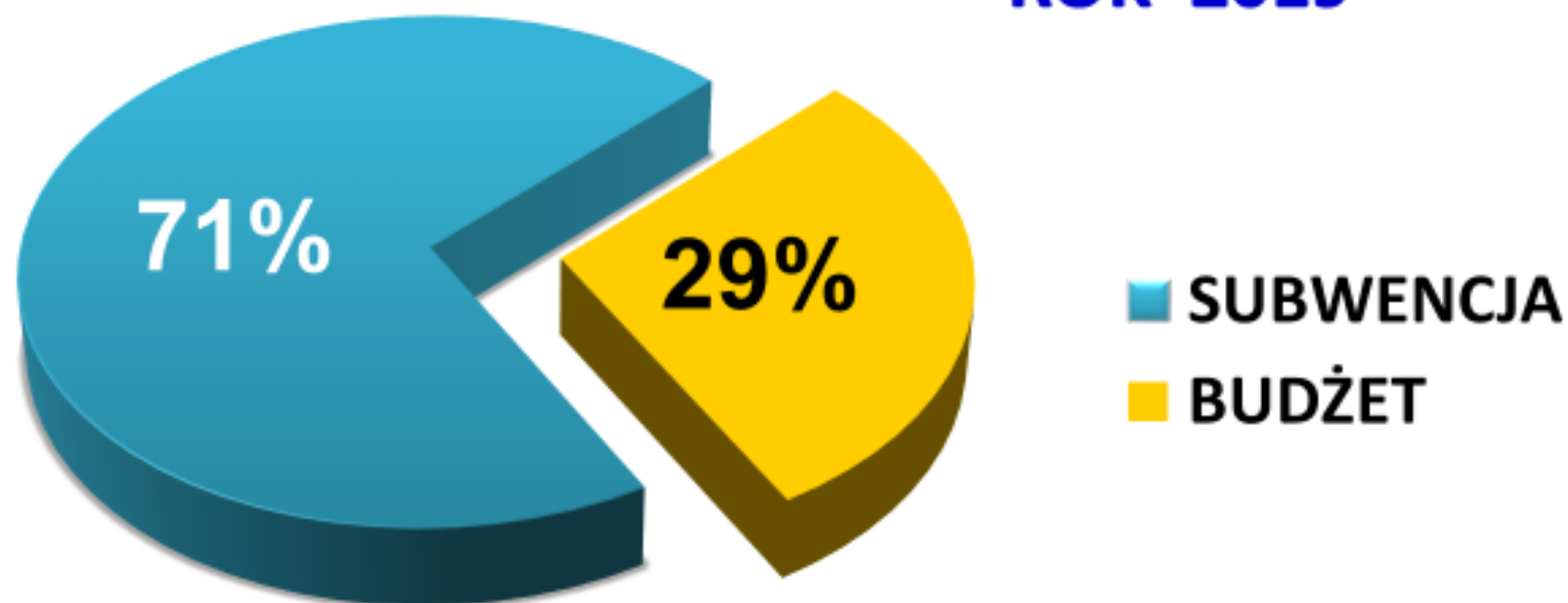

FINANSOWANIE SZKÓŁ PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO – 2019r.

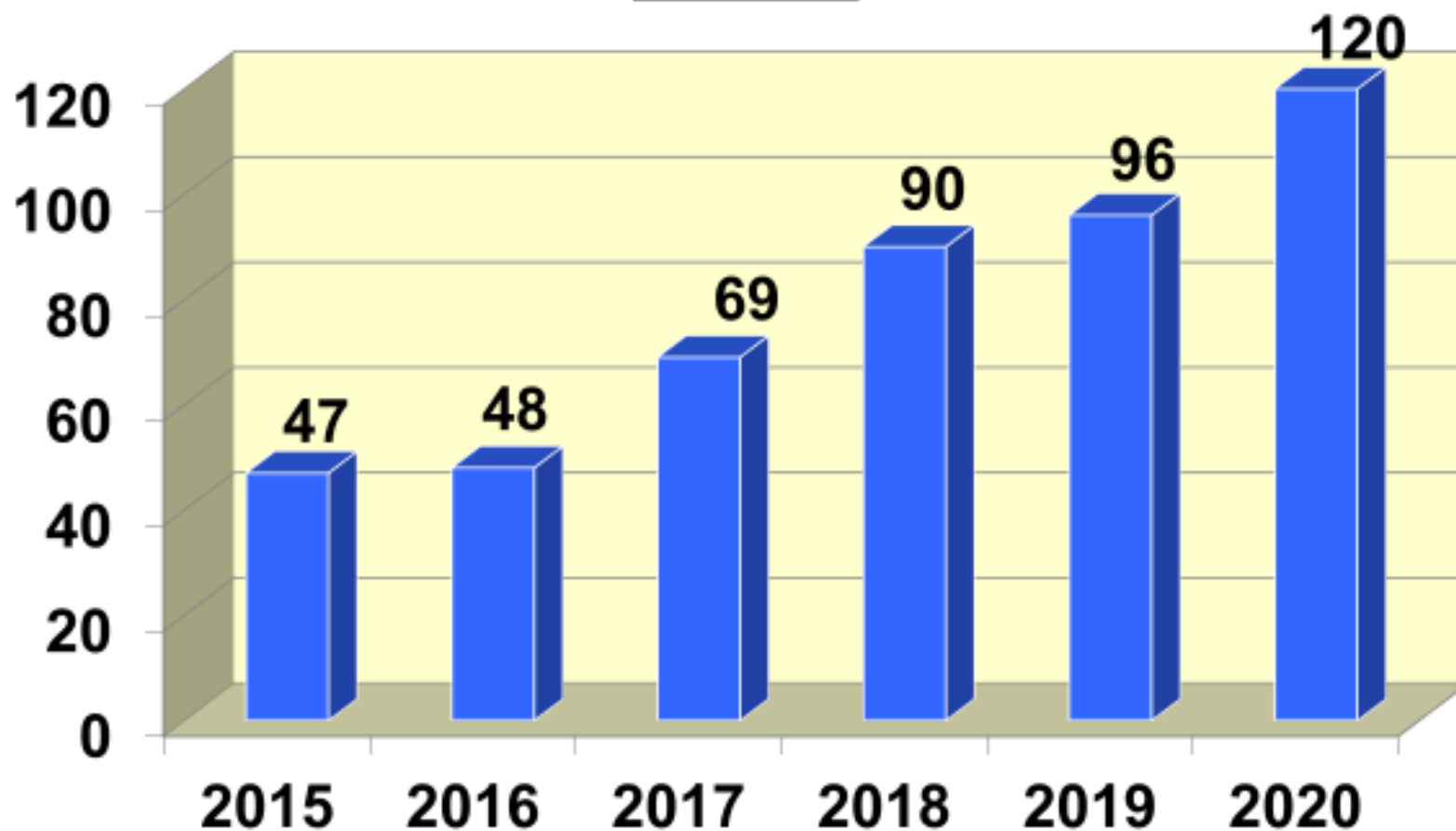
FINANSOWANIE SZKÓŁ PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO

ROK 2019

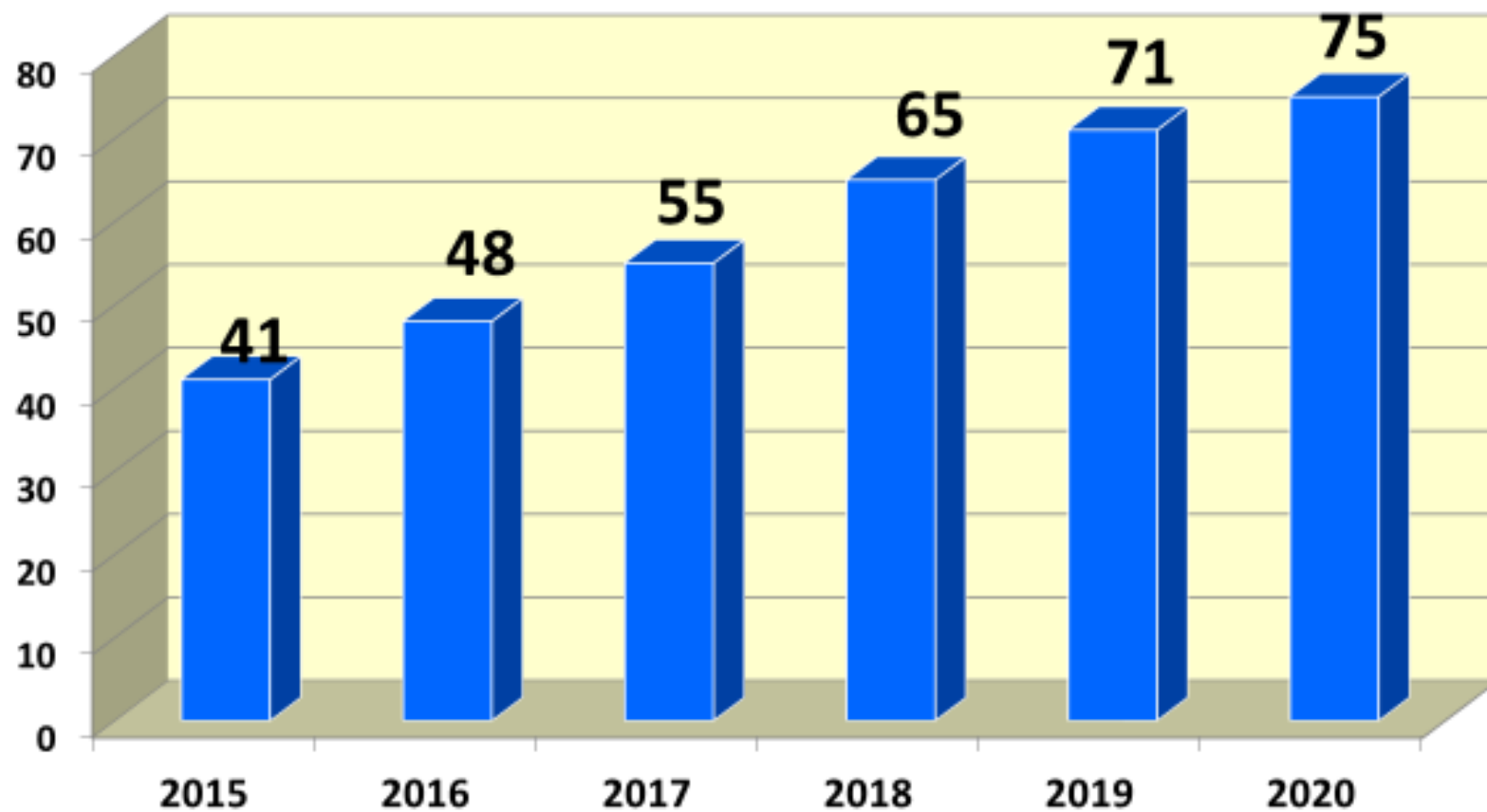
DOPLĄTY MIASTA DO SUBWENCJI OŚWIATOWEJ 2015 - 2020

mln zł.

SUBWENCJA DLA SZKÓŁ NIEPUBLICZNYCH

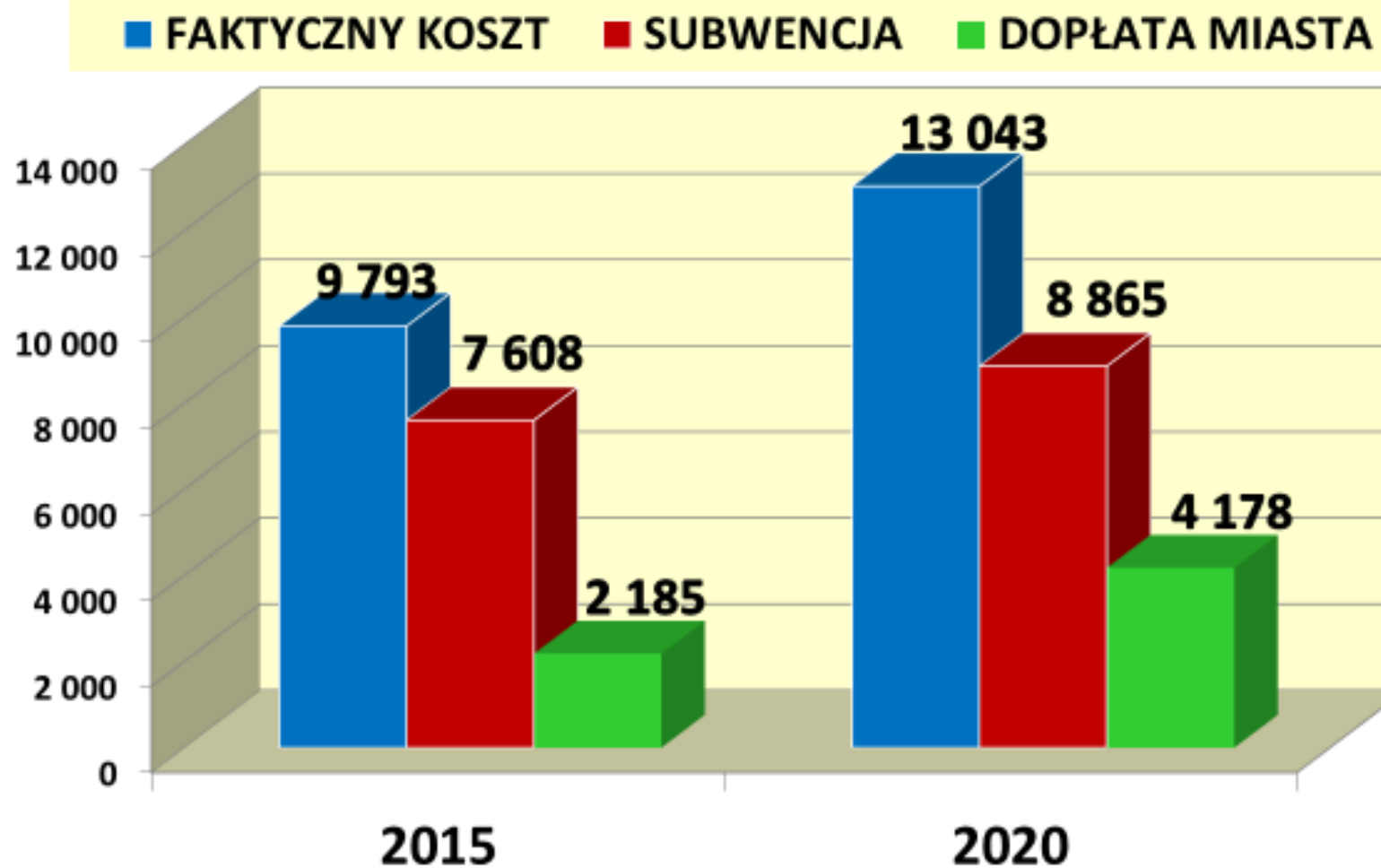
w mln zł.

**ŹRÓDŁA
FINANSOWANIA
SZKÓŁ
PROWADZONYCH
PRZEZ MIASTO**

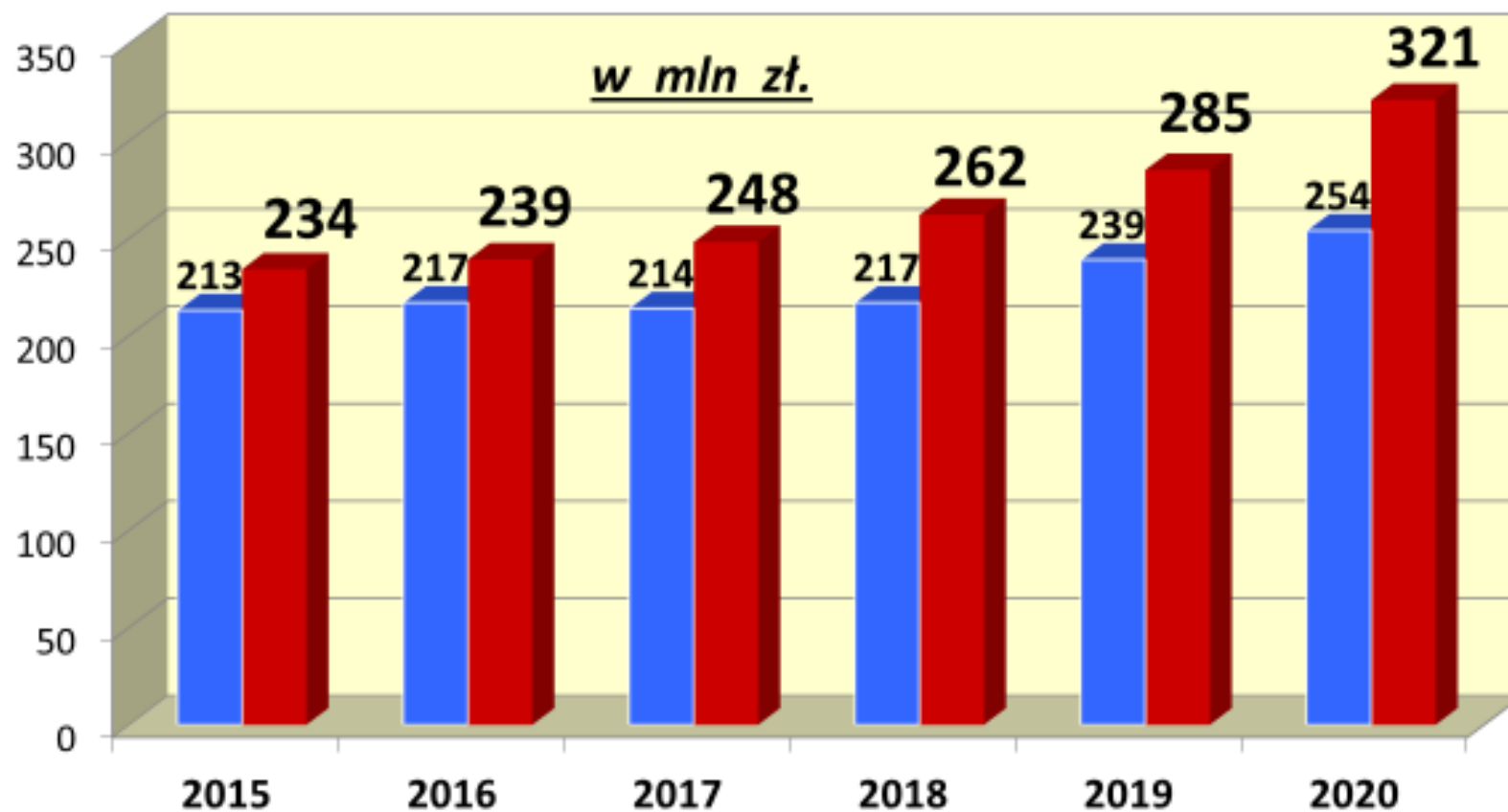
ROK	SUBWENCJA OŚWIATOWA <i>w mln zł.</i>	DOPŁATA BUDŻETU MIASTA <i>w mln zł.</i>
2015	213	47
2016	217	48
2017	214	69
2018	217	90
2019	239	96
2020	254	120
WZROST 2015:2019	WZROST o 19 %	WZROST o 155 %

FINANSOWANIE KOSZTÓW KSZTAŁCENIA 1 UCZNIĄ (2015-2020)

SUBWENCJA NIE POKRYWA NAWET WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA 2015– 2019r.

■ SUBWENCJA ■ WYNAGRODZENIA

RATING MIĘDZYNARODOWY

AGENCJA FITCH RATINGS POTWIERDZIŁA MIĘDZYNARODOWE DŁUGOTERMINOWE RATINGI CZĘSTOCHOWY NA POZIOMIE „BBB+” perspektywa stabilna.

cytat :

- **„*Częstochowa utrzyma wskaźniki zadłużenia zgodne z jej ratingami pomimo oczekiwanego pogorszenia koniunktury gospodarczej wywołanego pandemią koronawirusa oraz wcześniejszymi decyzjami władz centralnych w zakresie obniżenia stawki PIT i podwyżek płac nauczycieli, które w pełni wpłyną na wyniki finansowe Miasta*” /.../**
- **„*Zadłużenie Częstochowy jest umiarkowane w porównaniu do miast z grupy porównawczej.*”**

OPINIE INTERESANTÓW - 2019 r.

OPINIE INTERESANTÓW URZĘDU MIASTA - ROK 2019																								
MIESIĄC	WYDZIAŁY																				URZĄD MIASTA OGÓŁEM			
	AAB		NA		PS		PO		BGLK		FER		WYDZIAŁ SO											
													DOWODY		MELDUNKI		PRAWA J.		REJESTR.		RAZEM	w tym:		% NEG.
	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.	POZ.	NEG.		POZ.	NEG.	
STYCZEŃ	35	0	14	0	21	0	36	0	8	0	453	0	566	6	1643	8	880	4	3090	7	6 771	6 746	25	0,4
LUTY	331	0	98	0	237	1	765	3	188	0	283	0	682	2	1552	5	796	2	2782	10	7 737	7 714	23	0,3
MARZEC	365	1	87	0	257	0	655	1	135	0	326	1	593	11	1544	3	1047	1	3106	7	8 140	8 115	25	0,3
KWIECIEŃ	321	1	89	0	218	0	206	0	150	1	279	2	674	6	1586	1	1064	1	3579	8	8 186	8 166	20	0,2
MAJ	389	0	82	0	214	0	217	0	114	1	283	0	699	7	1455	2	1095	2	3760	3	8 323	8 308	15	0,2
CZERWIEC	381	0	86	0	167	0	165	0	143	1	318	0	792	9	1321	1	998	1	3280	4	7 667	7 651	16	0,2
LIPIEC	442	1	94	0	270	0	258	0	156	0	252	1	948	8	1733	0	1332	4	3739	5	9 243	9 224	19	0,2
SIERPIEŃ	377	0	46	0	205	1	188	1	131	3	282	0	984	5	1630	5	1171	0	3578	14	8 621	8 592	29	0,3
WRZESIEŃ	467	1	73	0	223	0	191	0	135	0	395	0	1108	4	1649	3	1244	0	3771	2	9 266	9 256	10	0,1
PAŹDZIEŃ	461	0	83	0	262	0	247	0	192	1	452	0	983	3	1765	4	1011	0	4060	7	9 531	9 516	15	0,2
LISTOPAD	362	0	76	0	339	0	174	0	178	0	382	1	711	0	1400	2	868	0	3373	5	7 871	7 863	8	0,1
GRUDZIEŃ	357	0	56	0	241	0	199	0	117	0	564	0	789	1	1132	3	877	1	3658	4	7 959	7 950	9	0,1
OGÓŁEM:	4 288	4	884	0	2 654	2	3 261	5	1 647	7	4 269	5	9 529	62	18 410	37	12 383	16	41 776	76	99 315	99 101	214	0,2

W 2019 ROKU SWOJE OPINIE ZŁOŻYŁO 99.315 INTERESANTÓW, W TYM POZYTYWNE TO 99.101 CO STANOWI 99,8%